

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

GRAD METKOVIĆ

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo prostornoga
uređenja, graditeljstva i
državne imovine

STRATEGIJA

ZELENE URBANE OBNOVE

GRADA METKOVIĆA

za razdoblje 2025. – 2034. godine

– Nacrt –

Svibanj, 2025.

**Financira
Europska unija**
NextGenerationEU

GRAD METKOVIĆ

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo prostornoga
uređenja, graditeljstva i
državne imovine

NARUČITELJ	GRAD METKOVIĆ Stjepana Radića 1, 20 350 Metković OIB: 88843556318
IZRAĐIVAČ	GEODESIGN j.d.o.o. Kameniti stol 21, 10 000 Zagreb, OIB: 89088738817
NAZIV DOKUMENTA	STRATEGIJA ZELENE URBANE OBNOVE GRADA METKOVIĆA ZA RAZDOBLJE 2025. - 2034. GODINE - NACRT –
PROJEKT	NPOO.C6.1.R5.01.0041
VODITELJI IZRADE	Ana Kruljac, mag.ing.agr. Ivan Tolić, mag.ing.prosp.arch.
STRUČNI TIM	GEODESIGN j.d.o.o. Ana Kruljac, mag.ing.agr. Ivan Tolić, mag.ing.prosp.arch.
VANJSKI SURADNICI	mr.sc. Dobrila Kraljić, dipl.ing.agr. Petra Hrvatin, mag.ing.pros.arch. Ivana Kralj, mag.ing.prosp.arch. mr.sc. Slobodan Bajagić, dipl.ing.šum., ovlaštenu arhitekt urbanist GRAD METKOVIĆ Ana-Marija Jelčić, mag.nov., Viši stručni suradnik za pripremu i vođenje projekata EU Sanda Tomić, dipl.iur., voditeljica Odsjeka za komunalne poslove, prostorno planiranje, gospodarstvo i fondove EU
DATUM	svibanj 2025.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. SVRHA I RAZLOG IZRADE DOKUMENTA.....	1
1.2. METODOLOGIJA I PROCES IZRADE DOKUMENTA	1
1.3. STRATEŠKI I ZAKONODAVNI OKVIR	3
2. POVEZNICA NA PROGRAME ZI, KG I NPOO	6
3. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA	9
4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI	10
5. OSNOVNA OBILJEŽJA GRADA METKOVIĆA	12
5.1. POLITIČKO-TERITORIJALNI USTROJ.....	12
5.2. RELJEFNA OBILJEŽJA	13
5.3. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA	14
5.4. KLIMATOLOŠKA OBILJEŽJA I KLIMATSKE PROMJENE	15
5.4.1. OSNOVNA KLIMATSKA OBILJEŽJA GRADA METKOVIĆA	15
5.4.2. KLIMATSKE PROMJENE, VARIJACIJE I EKSTREMI.....	16
5.4.3. ANALIZA TEMPERATURNIH OBILJEŽJA ZEMLJIŠTA I URBANIH TOPLINSKIH OTOKA.....	24
6. ANALIZA ULAZNIH PODATAKA POVEZANIH S TEMOM ZELENE URBANE OBNOVE	32
6.1. ANALIZA DOKUMENTA PROSTORNOG UREĐENJA	32
6.2. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENATA.....	36
6.3. ANALIZA PRORAČUNSKIH ULAGANJA U RAZVOJ ELEMENATA POVEZANIH SA ZELENOM URBANOM OBNOVOM.....	41
6.4. ANALIZA ZAŠTIĆENIH I VRIJEDNIH PODRUČJA.....	43
6.4.1. KRAJOBRAZNA OBILJEŽJA	43
6.4.2. ZAŠTIĆENA PODRUČJA.....	44
6.4.3. PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000.....	46
6.4.4. PLANSKA ZAŠTITA PRIRODNIH, KRAJOBRAZNIH I KULTURNIH VRIJEDNOSTI	47
6.4.5. STANIŠNI TIPOVI.....	47
6.4.6. POKROV I NAMJENA KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA.....	48
6.4.7. ŠUME I ŠUMSKE POVRŠINE.....	49
6.4.8. VODE I VODENE POVRŠINE.....	49
6.5. ANALIZA POSTOJEĆE ZELENE INFRASTRUKTURE.....	52
6.6. ANALIZA ISPITIVANJA JAVNOG MNIJENJA	96
7. MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA	107
7.1. KATALOG PODRUČJA I ZGRADA POGODNIH ZA UNAPRJEĐENJE PO PRINCIPU KRUŽNOSTI	109
8. PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU	111
8.1. KATALOG PODRUČJA POGODNIH ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU	113
9. SWOT ANALIZA	114
10. STRATEŠKI OKVIR	116
11. HORIZONTALNA NAČELA	135
12. POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE	139
13. POPIS IZVORA/LITERATURE	153

1. UVOD

1.1. SVRHA I RAZLOG IZRADE DOKUMENTA

Strategija zelene urbane obnove (SZUO) strateški je dokument Grada Metkovića koji se donosi na razdoblje od 2025. do 2034. godine, a obuhvaća analizu zelenih i otvorenih prostora kao elemenata zelene infrastrukture, objekata i prostora pogodnih za uvođenje u sustav kružnog gospodarenja prostorom i zgradama te područja pogodnih za urbanu sanaciju ili preobrazbu. Temeljem analize te uočenih razvojnih potreba i potencijala područja, u suradnji s predstavnicima Grada, dionicima i zainteresiranom javnošću osmišljena je vizija, strateški ciljevi, prioriteti, mjere i aktivnosti koje će u razdoblju provedbe Strategije voditi prema sustavnom unaprjeđenju, zaštiti, planiranju i upravljanju svih elemenata zelene urbane obnove.

Izrada SZUO ima uporište u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine "Narodne novine" broj 13/21 kao najvišem hijerarhijskom aktu strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj kojom se određuju dugoročni razvojni smjerovi i strateški ciljevi, a koji se nadalje detaljnije razrađuju u kratkoročnim i srednjoročnim nacionalnim planovima i planovima razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave i jedinica lokalne samouprave. U Nacionalnoj razvojnoj strategiji, razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama prepoznat je u okviru razvojnog smjera 3 „Zelena i digitalna tranzicija“, odnosno strateškog cilja 8 „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“ – prioritarno područje 1 "Zaštita prirodnih resursa i borba protiv klimatskih promjena".

Provedbu razvoja zelene infrastrukture unutar jednog od strateških ciljeva Nacionalne razvojne strategije RH do 2030. pobliže definira Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine "Narodne novine" broj 147/21, dok razvoj kružnog gospodarenja prostorom i zgradama pobliže definira Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine "Narodne novine" broj 143/21.

1.2. METODOLOGIJA I PROCES IZRADE DOKUMENTA

Izrada SZUO obuhvaćala je dva procesa: analizu postojećeg stanja i strateško planiranje kroz dvije vrste radnih postupaka: kabinetski rad i terenska istraživanja. Kabinetski rad obuhvaćao je prikupljanje literature, prikupljanje podataka od nadležnih javnopravnih tijela te u konačnici obradu i sintezu svih prikupljenih podataka. Za potrebe ovog dokumenta, istraženi podaci su georeferencirani u projekcijskom koordinatnom referentnom sustavu RH (HTRS96/TM) te "provučeni" kroz geografski informacijski sustav (GIS), kreirajući na taj način bazu podataka. Baza podataka obuhvatila je nekoliko vrsta podataka: (1) mrežni podaci dostupni u obliku preglednika (WMS podaci), (2) georeferencirani vektorski podaci javnopravnih tijela, (3) strateški dokumenti nacionalne, regionalne i lokalne razine, (4) ispitivanje javnog mnijenja te (5) terenska istraživanja.

MREŽNI PODACI

- Aerofotogrametrijske karte 1968. godine, mrežna usluga,
Izvor: Geoportal Državne geodetske uprave
- Digitalni model reljefa 1:25.000, mrežna usluga,
Izvor: Geoportal Državne geodetske uprave
- Digitalni ortofoto 2017, 2019, 2020, 2021, 2022, mrežna usluga,
Izvor: Geoportal Državne geodetske uprave
- Državni zavod za statistiku, mrežna usluga,
Izvor: Geoportal Državnog zavoda za statistiku
- European Union Space Programme – Copernicus, mrežna usluga,
Izvor: Mrežni podaci Europskog svemirskog programa
- European Environment Agency, mrežna usluga,
Izvor: Europska okolišna agencija
- Geoportal Hrvatski cesta,
Izvor: Hrvatske ceste
- Geoportal kulturnih dobara Republike Hrvatske, mrežne usluge,
Izvor: Registar Ministarstva kulture i medija
- Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, mrežne usluge,

Izvor: Registar Ministarstva kulture i medija

- **Registri Nacionalne infrastrukture prostornih podataka, mrežne usluge,**
Izvor: Geoportal Državne geodetske uprave
- **Hrvatska osnovna karta 1: 5.000, mrežna usluga,**
Izvor: Geoportal Državne geodetske uprave
- **Informacijski sustav prostornog uređenja, mrežne usluge,**
Izvor: Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine
- **Karta opasnosti od poplava, mrežna usluga,**
Izvor: Hrvatske vode d.o.o.
- **Karta rizika od poplava, mrežna usluga,**
Izvor: Hrvatske vode d.o.o.
- **Topografske karte mjerila 1: 25.000 (TK25), 1:100.000 (TK100), 1:200.000 (TK200), mrežna usluga,**
Izvor: Geoportal Državne geodetske uprave

GEOREFERENCIRANI VEKTORSKI I RASTERSKI PODACI

- **ARKOD – evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta, službeni vektorski podaci,**
Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
- **CORINE Land Cover Hrvatska – CLC Hrvatska, službeni vektorski podaci,**
Izvor: Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Zavod za zaštitu okoliša i prirode
- **Državni zavod za statistiku, službeni vektorski podaci,**
Izvor: Geoportal Državnog zavoda za statistiku
- **Karta kopnenih nešumskih staništa Republike Hrvatske 2016, službeni vektorski podaci,**
Izvor: Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije
- **Karta rizika od poplava, službeni vektorski podaci,**
Izvor: Hrvatske vode d.o.o.
- **Dokumenti prostornog uređenja Grada Metkovića, službeni vektorski podaci,**
Izvor: Grad Metković
- **Zaštićena područja prirode Republike Hrvatske, službeni vektorski podaci,**
Izvor: Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije
- **Stanje površinskih i podzemnih vodnih tijela, službeni vektorski podaci,**
Izvor: Hrvatske vode d.o.o.

OSTALA DOKUMENTACIJA

- **Podaci o šumama iz programa gospodarenja, službeni podaci Hrvatskih šuma,**
Izvor: Hrvatske šume d.o.o.
- **Podaci o zaštićenim područjima, bioraznolikosti i provedenim istraživanjima, službeni podaci Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije,**
Izvor: Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Zavod za zaštitu okoliša i prirode
- **Podaci o zaštićenim područjima, bioraznolikosti i provedenim istraživanjima, službeni podaci Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije,**
Izvor: Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Zavod za zaštitu okoliša i prirode
- **Proračun Grada Metkovića,**
Izvor: Grad Metković
- **Ostali dokumenti dostavljeni od strane Grada Metkovića**

ISPITIVANJE JAVNOG MNIJENJA

Ispitivanje javnog mnijenja provedeno je putem anonimnog upitnika dostupnog na službenoj internet stranici i društvenim mrežama Grada Metkovića u razdoblju od 31. siječnja do 14. veljače 2025. godine. Prikupljeni podaci i mišljenja ispitanika analizirani su te su u konačnici zaključci i mišljenja javnosti ugrađeni u Strategiju zelene urbane obnove Grada Metkovića. Detaljna analiza anketnog upitnika prikazana je u poglavlju Analiza anketnog upitnika (ispitivanja javnog mnijenja).

TERENSKA ISTRAŽIVANJA

Terensko istraživanje provedeno je u razdoblju od 24. do 28. travnja 2025. godine. Tijekom terenskih istraživanja provedeno je fotografiranje i kartiranje prostornog obuhvata čime je utvrđeno postojeće stanje prostora i njegove osnovne karakteristike. Tijekom istraživanja izrađena je baza podataka fotografija, a ključne fotografije prikazane su u ovom dokumentu.

1.3. STRATEŠKI I ZAKONODAVNI OKVIR

Nacionalni zakonski okvir povezan s temom zelene urbane obnove, odnosno zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama ima uporište u više sektorskih dokumenata, no svakako glavno uporište očituje se u hijerarhijski najvišem aktu strateškog planiranja Republike Hrvatske, odnosno Nacionalnoj razvojnoj strategiji do 2030. godine u kojoj su, naposljetku, ugrađeni ciljevi postavljeni Europskim zelenim planom. U Nacionalnoj razvojnoj strategiji, razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama prepoznat je u okviru razvojnog smjera 3 "Zelena i digitalna tranzicija", odnosno strateškog cilja 8 "Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost" – prioritetno područje 1 "Zaštita prirodnih resursa i borba protiv klimatskih promjena".

Provedbu razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama unutar jednog od strateških ciljeva Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. pobliže definira Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine "Narodne novine" broj 147/21 i Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje od 2021. do 2030. godine "Narodne novine" broj 143/21. Oba programa predstavljaju srednjoročne akte strateškog planiranja koji se izrađuju i donose za razdoblje do deset godina, a njihova izrada propisana je člankom 47.c i 47.d Zakona o gradnji "Narodne novine" broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19.

Programom ZI se razrađuju ciljevi i mjere za razvoj zelene infrastrukture u urbanim područjima s ciljem uspostave održivih, sigurnih i otpornih gradova i naselja kroz povećanje energetske učinkovitosti zgrada i građevinskih područja, razvoj zelene infrastrukture u zgradarstvu te urbanu preobrazbu i urbanu sanaciju. Program ZI sadrži tri posebna cilja s pripadajućim mjerama i aktivnostima:

- **POSEBNI CILJ 1. KVALITETNO PLANIRANJE I UPRAVLJANJE RAZVOJEM ZELENE INFRASTRUKTURE U URBANIM PODRUČJIMA**
 - unutar ovog cilja su planirane mjere i aktivnosti generalno usmjerene na uspostavu metodologije evidentiranja i praćenja razvoja ZI na području JLS-a, razvoj i izradu digitalnih baza podataka, odnosno projekata ZI te izradu strateških dokumenata razvoja ZI na lokalnoj i regionalnoj razini.
- **POSEBNI CILJ 2. UNAPRIJEĐENA, RAŠIRENA, POVEZANA I DOSTUPNA ZELENA INFRASTRUKTURA U URBANIM PODRUČJIMA**
 - sadrži mjere i aktivnosti povezane s izgradnjom i/ili unaprjeđenjem elemenata ZI, provedbu pilot projekata ZI s ciljem jačanja otpornosti urbanih područja na posljedice klimatskih promjena.
- **POSEBNI CILJ 3. VISOKA RAZINA ZNANJA I DRUŠTVENE SVIJEŠTI O ODRŽIVOM RAZVOJU URBANIH PODRUČJA**
 - kroz razvoj zelene infrastrukture usmjeren je na informiranje i jačanje svijesti javnosti o značaju razvoja ZI i njenom pozitivnom utjecaju na gospodarske, društvene, okolišne i kulturne aspekte društva, ali i edukaciju stručnjaka i predstavnika JLS-a s ciljem kvalitetnijeg planiranja i upravljanja ZI.

Programom KG prostorom i zgradama razrađuju se ciljevi i mjere kojima se među ostalim potiču mjere kružnosti kod planiranja novih zgrada, ponovno korištenje napuštenih i/ili zapuštenih prostora i zgrada i produljenje njihove trajnosti, smanjenje količine građevinskog otpada te povećanje energetske učinkovitosti zgrada. Program KG prostorom i zgradama sadrži tri posebna cilja s pripadajućim mjerama i aktivnostima:

- **POSEBNI CILJ 1. RAZVOJ SUSTAVA KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA**
 - unutar kojeg su planirane mjere i aktivnosti generalno usmjerene na razvoj sustava evidentiranja i praćenja stanja u prostoru, razvoj smjernica i metodologija za primjenu KG prostorom i zgradama na razini JLS-a, razvoj i izradu digitalne baze podataka i projekata KG prostorom i zgradama te izradu strateških dokumenata razvoja KG prostorom i zgradama na lokalnoj i regionalnoj razini.
- **POSEBNI CILJ 2. KRUŽNA OBNOVA NEKORIŠTENIH PROSTORA I ZGRADA**
 - sastoji se od aktivnosti povezanih s pilot projektima i ulaganjima u kružnu obnovu neiskorištenih zgrada i/ili prostora, ali i na poticanja inovacija u primjeni i razvoju kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

- **POSEBNI CILJ 3. VISOKA RAZINA ZNANJA I DRUŠTVENE SVIJESTI O KRUŽNOM GOSPODARENJU PROSTOROM I ZGRADAMA**
 - usmjeren je na informiranje i jačanje svijesti javnosti o značaju kružnog gospodarenja prostorom i zgradama i njegovim pozitivnim gospodarskim, društvenim i okolišnim aspektima, ali i na edukaciji stručnjaka i predstavnika JLS-a s ciljem kvalitetnijeg planiranja i upravljanja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Teme povezane s elementima zelene infrastrukture i/ili kružnog gospodarenja prostorom i zgradama imaju polazišta i u drugim sektorskim dokumentima i zakonskim okvirima, ponajviše u sektoru prostornog uređenja, gradnje, zaštite prirode i prilagodbe klimatskim promjenama.

U Strategiji prostornog razvoja Republike Hrvatske "Narodne novine" broj 106/17 navodi se potreba promišljanja i planiranja uspostave nove i očuvanja postojeće zelene infrastrukture pomoću koje se doprinosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa u gradovima. Zelena infrastruktura prepoznata je u prioritetu 4.5. Otpornost na promjene i to neizravno kroz usmjerenje 4.5.1. Prilagodba klimatskim promjenama kao jedan od alata prilagodbe klimatskim promjenama, odnosno smanjenja osjetljivosti na razne klimatske čimbenike uzrokovane klimatskim promjenama (poplave, suše, erozija tla i dr.) te izravno kroz usmjerenje 4.5.2. Jačanje prirodnog kapitala planiranjem razvoja zelene infrastrukture u kojem je naglašena potreba promicanja razvoja zelene infrastrukture u postupcima izrade planova svih razina. Kružno gospodarenje prostorom i zgradama prepoznato je kao važan aspekt u Strategiji kroz isticanje važnosti različitih aspekata kružnosti u održivom prostornom razvoju, poput ponovnog korištenja postojećih napuštenih prostora, revitalizacije *brownfield* područja i poticanja smanjenja građevinskog otpada. Urbana sanacija i urbana preobrazba prepoznata je u okviru prioriteta 4.1. Održivost prostorne organizacije izravno kroz usmjerenje 4.1.8. Odmjereno korištenje prostora te neizravno kroz usmjerenje 4.1.3. Razvijanje ugodnih i uređenih gradova.

Zakonom o prostornom uređenju "Narodne novine" broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23 pojam zelene infrastrukture, urbane sanacije i urbane preobrazbe definiran je člankom 3, stavak 1, točke 54, 47 i 46, dok se pojam kružnog gospodarenja prostorom i zgradama veže uz održivi razvitak u kojem se kružnim gospodarenjem prostorom i zgradama doprinosi očuvanju postojećih resursa uređenjem i revitalizacijom prostora i ponovnom uporabom građevina (članak 10, stavak 3).

Zakonom o gradnji "Narodne novine" broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19 člancima 47.c i 47.d propisano je donošenje Programa razvoja ZI i Programa razvoja KG prostorom i zgradama koje donosi Vlada na prijedlog nadležnog Ministarstva.

Zelena infrastruktura pronalazi uporište i u zaštiti prirode kroz niz, za zaštitu prirode, značajnih čimbenika poput povećanje bioraznolikosti ili smanjenja fragmentacije staništa. Strategijom i akcijskim planom zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine "Narodne novine" broj 72/17 zelena infrastruktura prepoznata je kao alat u smanjenju fragmentacije staništa i to u strateškom cilju 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara, odnosno posebnom cilju 5. Očuvati nefragmentirana cjelovita prirodna područja i obnoviti najugroženija degradirana staništa, a koja je formulirana u aktivnost 2.5.3. Provoditi mjere očuvanja i obnove zelene infrastrukture.

U Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu "Narodne novine" broj 46/20, zelena infrastruktura prepoznata je kao jedna od strukturnih mjera prilagodbe klimatskim promjenama, a njena izravna uloga istaknuta je u sektorima - vodni resursi (HM), šumarstvo (ŠU), bioraznolikost (B) i poljoprivreda (P) kroz mjere:

- HM-02 Podrška planiranju, izgradnji, rekonstrukciji i dogradnji, sustava za zaštitu od štetnog djelovanja voda i s njima povezanih drugih hidrotehničkih sustava (strukturne mjere) i kontrolirano plavljenih nizinskih prirodnih poplavnih područja kao i ostalih mjera za zaštitu voda uz prioritetnu primjenu pristup davanja prostora rijekama i korištenja prirodnih retencija (aktivnost HM-02-05),
- HM-06 Jačanje otpornosti urbanih područja na antropogene pritiske uvjetovane klimatskim promjenama (aktivnost HM-06-08),

- ŠU-05 Provedba koncepta zelene infrastrukture u svrhu jačanja otpornosti na klimatske promjene u urbanim i ruralnim sredinama (aktivnosti ŠU-05-01, ŠU-05-02, ŠU-05-03, ŠU-05-04, ŠU-05-05),
- B-07 Unaprjeđenje održivog upravljanja i smanjenje antropogenog utjecaja na (do)prirodne ekosustave, staništa i divlje vrste ponajprije mjerama održivog razvoja primjenom rješenja temeljenih na prirodi (NbS) (aktivnost B-07-02),
- P-05 Integriranje rizika od klimatskih promjena pri razvoju sustava navodnjavanja (aktivnost P-05-01).

Važnost razvoja zelene infrastrukture vidljiva je i kroz druge mjere i/ili aktivnosti unutar navedenih sektora, ali i drugih sektora poput prostornog planiranja (PP). U sektoru prostornog planiranja predviđena je izrada stručnih podloga koje će poslužiti kao podloga za izradu izmjena i dopuna prostornih planova, izrada planova mreže zelene infrastrukture koji uključuju analizu usluga ekosustava i višestrukih koristi postojeće zelene infrastrukture te prijedloga buduće mreže zelene infrastrukture koja bi bila u funkciji prilagodbe klimatskim promjenama.

2. POVEZNICA NA PROGRAME ZI, KG I NPOO

Strategija zelene urbane obnove Grada Metkovića usklađena je sa sljedećim programima:

- Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030.,
- Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. i
- Reforma C6.1.R5 Uvođenje novog modela strategije zelene urbane obnove i provedba pilot projekta razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPOO)

kroz niz međusobno povezanih aktivnosti podijeljenih u četiri strateška cilja koji doprinose ostvarenju ciljeva navedenih programa, odnosno reforma.

PROGRAM RAZVOJA ZELENE INFRASTRUKTURE U URBANIM PODRUČJIMA

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine izrađen je s ciljem uspostave održivih, otpornih, sigurnih i za život ugodnih i uređenih gradova i općina u Republici Hrvatskoj kojima će se stvoriti preduvjeti za bolju kvalitetu života i zdravlja ljudi te dati doprinos održivom društvenom, gospodarskom i prostornom razvoju. Programom zelene infrastrukture definirani su posebni ciljevi sukladno identificiranim nacionalnim razvojnim potrebama i potencijalima:

- **POSEBNI CILJ 1.** Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture u urbanim područjima
- **POSEBNI CILJ 2.** Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima
- **POSEBNI CILJ 3.** Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture

U Tablici 1. je prikazan međuodnos, odnosno usklađenost Strategije zelene urbane obnove Grada Metkovića s ciljevima Programa razvoja zelene infrastrukture.

Tablica 1. Usklađenost Strategije zelene urbane obnove Grada Metkovića s Programom razvoja ZI

POSEBNI CILJ/MJERA PROGRAMA ZI	STRATEŠKI/POSEBNI CILJ SZUO GRADA METKOVIĆA
<ul style="list-style-type: none"> • PC 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture u urbanim područjima – M 1.1. Evidentiranje ZI u urbanim područjima na području gradova i općina u RH – M 1.2. Osiguranje preduvjeta za razvoj ZI – M 1.3. Izrade strateških dokumenata razvoja ZI na lokalnoj i regionalnoj razini – M 1.4. Razvoj i izrade digitalne baze projekata – M 1.5. Unaprjeđenje međunarodne suradnje 	<ul style="list-style-type: none"> • SC 4. Planiranje i upravljanje razvojem zelene urbane obnove – PC 4.1. Uspostava, implementacija i praćenje razvoja zelene urbane obnove
<ul style="list-style-type: none"> • PC 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima – M 2.1. Provedba pilot projekata razvoja ZI – M 2.2. Poticanje izgradnje ZI kojom se jača otpornost urbanih područja na posljedice klimatskih promjena 	<ul style="list-style-type: none"> • SC 2. Razvoj i unaprjeđenje ZI – PC 2.1. Razvoj i unaprjeđenje javnih zelenih i drugih otvorenih površina – PC 2.2. Razvoj i unaprjeđenje elemenata plave i zeleno-plave infrastrukture – PC 2.3. Unaprjeđenje elemenata sive infrastrukture • SC 1. Očuvanje i unaprjeđenje biološke i krajobrazne raznolikosti
<ul style="list-style-type: none"> • PC 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture – M 3.1. Afirmacija i informiranje javnosti o ZI – M 3.2. Edukacija o ZI 	<ul style="list-style-type: none"> • SC 4. Planiranje i upravljanje razvojem zelene urbane obnove – PC 4.2. Edukacija i podizanje društvene svijesti

PROGRAM RAZVOJA KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA

Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje od 2021. do 2030. godine izrađen je s ciljem uspostave održivih, uključivih, sigurnih, otpornih te za život ugodnih i uređenih gradova i naselja kroz postizanje posebnih ciljeva i prioriteta te provedbu mjera za razvoj kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Programom razvoja kružnog gospodarenja definirani su posebni ciljevi sukladno identificiranim nacionalnim razvojnim potrebama i potencijalima:

- **POSEBNI CILJ 1.** Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
- **POSEBNI CILJ 2.** Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada
- **POSEBNI CILJ 3.** Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

U Tablici 2. je prikazan međuodnos, odnosno usklađenost Strategije zelene urbane obnove Grada Metkovića s ciljevima Programa razvoja kružnog gospodarenja.

Tablica 2. Usklađenost Strategije zelene urbane obnove Grada Metkovića s Programom kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

POSEBNI CILJ/MJERA PROGRAMA KG	STRATEŠKI/POSEBNI CILJ SZUO GRADA METKOVIĆA
<ul style="list-style-type: none"> • PC 1. Razvoj sustava KG prostorom i zgradama – M 1.1. Evidentiranje podataka KG prostorom i zgradama u RH – M 1.2. Osiguranje preduvjeta za razvoj KG prostorom i zgradama – M 1.3. Izrada strateških dokumenata razvoja KG prostorom i zgradama – M 1.4. Razvoj i izrada digitalne baze projekata – M 1.5. Unaprjeđenje međusektorske i međunarodne suradnje 	<ul style="list-style-type: none"> • SC 4. Planiranje i upravljanje razvojem zelene urbane obnove – PC 4.1. Uspostava, implementacija i praćenje razvoja zelene urbane obnove
<ul style="list-style-type: none"> • PC 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada – M 2.1. Provedba pilot projekata – M 2.2. Poticanje kružne obnove prostora i zgrada – M 2.3. Poticanje inovacija i razvoja u primjeni KG prostorom i zgradama 	<ul style="list-style-type: none"> • SC 3. Održivo gospodarenje prostorom i zgradama – PC 3.1. Razvoj i provedba kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
<ul style="list-style-type: none"> • PC 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o KG prostorom i zgradama – M 3.1. Afirmacija i informiranje javnosti o KG prostorom i zgradama – M 3.2. Edukacija o KG prostorom i zgradama 	<ul style="list-style-type: none"> • SC 4. Planiranje i upravljanje razvojem zelene urbane obnove – PC 4.2. Edukacija i podizanje društvene svijesti o zelenoj urbanoj obnovi

REFORMA C6.1.R5 IZ NACIONALNOG PLANA OPORAVKA I OTPORNOSTI 2021. – 2026. (NPOO)

Reforma C6.1.R5 Uvođenje novog modela strategije zelene urbane obnove i provedba pilot projekta razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama proizašla je iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (NPOO), a cilj joj je utvrditi i razviti okvir za izradu i provedbu strategija zelene urbane obnove na lokalnoj razini, kako bi se osigurali temelji razvoja održivog prostora s naglaskom na razvoj zelene infrastrukture i integraciju rješenja temeljenih na prirodi, integraciju modela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, jačanje otpornosti od rizika i klimatskih promjena te kao podrška općem održivom razvoju.

Izrada Strategije zelene urbane obnove Grada Metkovića postavila je temelje za održivi razvoj zelene infrastrukture i kružno gospodarenje prostorom i zgradama koji će se razvijati kroz provedbu definiranog strateškog okvira. Prvi strateški cilj (SC.1.) fokusiran je na očuvanje i unaprjeđenje biološke i krajobrazne raznolikosti kao temeljnih elemenata na koje se mogu povezivati urbani elementi zelene infrastrukture. Drugi i treći strateški cilj fokusirani su na aktivnosti pretežito u urbanom, odnosno izgrađenom području naselja, a koji su usmjereni na unaprjeđenje ili uspostavu zelene infrastrukture (SC.2.) i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama (SC.3.). Četvrti strateški cilj (SC 4.) usmjeren je na planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama kroz planske i strateške dokumente Grada, uspostavu baza podataka te edukaciju kako predstavnika Grada tako i lokalne zajednice.

3. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA

Vizija kao predodžba o željenom razvoju, odnosno stanju područja u dugoročnom razdoblju (10-15 godina) treba biti dosljedna i utemeljena na nacionalnoj i lokalnoj realnosti. Također, kako bi vizija bila prepoznata i prihvaćena od šire lokalne zajednice trebala bi objedinjivati i njihove želje i stavove u okvirima realnih razvojnih mogućnosti.

Vizija se, u okviru strateških dokumenata, najčešće formulira u obliku kratke i jasne izjave kojom se ističe težnja prema željenom, idealnom stanju predmeta razmatranja u budućnosti te služi kao jasan vodič za daljnje razmatranje i definiranje ciljeva i aktivnosti. Vizija bi trebala biti ambiciozna, uvjerljiva i razumljiva kako bi inspirirala dionike i širu lokalnu zajednicu na pozitivna djelovanja u željenom, planiranom smjeru.

Analizom međuodnosa prilika sa snagama i slabostima te prijetnji sa snagama i slabostima stvoren je temelj za sagledavanje prikladne vizije kao i definiranje strateških i posebnih ciljeva, mjera i aktivnosti čijom provedbom se ostvaruju zadani ciljevi, te u konačnici i vizija koja glasi:

GRAD METKOVIĆ

zeleno-plavi ekološki osviješten grad s valoriziranom prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom, čije vrijednosti su protkane u održivi gospodarski razvoj i razvoj javnih i društvenih sadržaja na dobrobit i kvalitetu života svojih stanovnika.

Vizija proizlazi iz temeljnih prirodnih, prostornih i kulturno-povijesnih resursa Grada te budućih razvojnih potreba sadržanima u strateškim dokumentima Grada. Valorizirane i očuvane prirodne i krajobrazne vrijednosti temelj su dostupne i razvijene mreže zelene infrastrukture koje osiguravaju povoljne ekološke uvjete za razvoj i očuvanje flore i faune i uvjete za razvoj ugodnog životnog prostora za sve stanovnike. Valorizirana i očuvana kulturno-povijesna baština, u spoju s prirodnim i krajobraznim vrijednostima, predstavlja temelj razvoja javnih, društvenih, kulturnih, sportskih i gospodarskih sadržaja koje poboljšavaju kvalitetu života svih stanovnika i stvaraju prepoznatljiv identitet Grada.

4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI

Razvojne potrebe predstavljaju potrebe za promjenom i poboljšanjem određenih uvjeta prisutnih u prostoru i društvu, dok razvojni potencijali predstavljaju mogućnosti koje proizlaze iz temeljnih resursa (prirodnih, kulturnih, društvenih, gospodarskih i sl.) kojima određeno područje raspolaže.

U kontekstu razvoja zelene urbane obnove, razvojne potrebe i potencijali načelno su prepoznate Programom razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine i Programom razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje od 2021. do 2030. godine, dok su specifične razvojne potrebe i potencijali u razvoju Grada Metkovića prepoznati temeljem analize stanja prostora, sastanaka s predstavnicima Grada te mišljenja javnosti prikupljena putem anonimne ankete.

Razvojne potrebe i potencijali prikazani u nastavku osnova su daljnjeg strateškog planiranja te su u osnovi uočene razvojne potrebe i potencijali sadržani u SWOT analizi i strateškim ciljevima.

RAZVOJNE POTREBE

1. Očuvanje i unaprjeđenje biološke i krajobrazne raznolikosti kao temelja za razvoj mreže zelene i plave infrastrukture.
2. Očuvanje i unaprjeđenje kulturno-povijesne baštine kao temelja identiteta prostora i razvoja javnih sadržaja i usluga.
3. Revitalizacija i unaprjeđenje plave infrastrukture grada kroz razvoj javnih i društvenih sadržaja i njeno povezivanje s elementima zelene infrastrukture.
4. Unaprjeđenje i razvoj održivih aktivnosti i sadržaja u šumskim područjima grada (sportskih, rekreacijskih, edukacijskih i drugih sličnih sadržaja).
5. Formiranje novih zelenih i drugih javnih površina na cjelokupnom prostoru Grada (parkova, uređenih šumskih površina, šetnica, trgova, sportskih i rekreacijskih sadržaja, dječjih igrališta i dr.) i opremanje urbanom opremom i sadržajima.
6. Povećanje mobilnosti i dostupnosti javnih površina i sadržaja kroz unaprjeđenje pješačkog i biciklističkog prometa.
7. Planiranje, uspostava i održavanje zelenila u linijskim koridorima (prometnice, rijeka Neretva), na većim asfaltiranim površinama (nogostupi, parkirališne površine) te izvan i unutar gospodarskih zona.
8. Provođenje inventarizacije i analize zapuštenih, degradiranih ili neartikuliranih prostora i zgrada te usmjeravanje aktivnosti prema njihovom unaprjeđenju, odnosno privođenju javnoj, društvenoj, gospodarskoj ili drugoj namjeni.
9. Primjena principa kružnog gospodarenja u aktivnostima obnove postojećih te izgradnji novih zgrada.
10. Poboljšanje energetske učinkovitosti i temeljne otpornosti zgrada javne, društvene i stambene namjene.
11. Osiguranje elemenata pristupačnosti za osobe s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti za korištenje javnih površina i zgrada.
12. Implementacija Strategije zelene urbane obnove u prostorno-planske i strateške dokumente Grada i razvoj i unaprjeđenje digitalnih alata za praćenje razvoja zelene urbane obnove.
13. Provođenje edukativnih i promocijskih aktivnosti u svrhu jačanja svijesti lokalne zajednice te njihovo uključivanje u provedbu inicijativa/projekata povezanih sa razvojem zelene infrastrukture i kružnim gospodarenjem prostorom i zgradama.

RAZVOJNI POTENCIJALI

1. Prisutnost različitih tipova otvorenih površina (vodene površine, šumske površine, prirodne površine, poljoprivredne površine) na području Grada predstavljaju potencijal razvoja raznovrsnih aktivnosti, usluga i sadržaja.
2. Inventarizirana i valorizirana kulturno-povijesna baština potencijal su za razvoj raznovrsnih aktivnosti, usluga i sadržaja koji mogu biti pokretač razvoja novih gospodarskih aktivnosti i razvoja područja.
3. Vodene površine (rijeka Neretva, rijeka Norin, rukavci Neretve i druge vodene površine) predstavljaju potencijal za stvaranje manjih ili većih sportsko-rekreacijskih i turističko-ugostiteljskih zona te stvaranje javnih i društvenih sadržaja u prirodnom okruženju.
4. Neuređeni i zapušteni prostori uz rijeku (primjerice područje Luke Metković) potencijal su razvoja društveno-ekološkog koridora unutar grada.
5. Linijski koridori (posebice uz prometnice i vodene površine) predstavljaju potencijal za stvaranje poveznica zelene infrastrukture i poboljšanje mobilnosti stanovništva.
6. Zgrade javne i društvene namjene lošijeg energetskeg razreda (energetski razred D ili lošiji) ili lošijih temeljnih svojstava, potencijal su za provedbu energetske obnove zgrada i poboljšanja temeljne otpornosti, odnosno potencijal za projekte kružnog gospodarenja.
7. Napušteni i nekoristeni prostori i zgrade u vlasništvu JLS-a (također i Dubrovačko-neretvanske županije ili Republike Hrvatske) predstavljaju potencijal za revitalizaciju i obnovu u skladu s načelima kružnog gospodarenja i prenamjenu u prostore javne i društvene namjene ili gospodarsku funkciju čime se smanjuje potreba za širenjem građevinskih područja na nova, do sada, neizgrađena područja.
8. Uključivanje građana, organizacija civilnog društva i malih poduzetnika te materijalna i/ili nematerijalna podrška u razvoju privatnih inicijativa/projekata zelene infrastrukture ili kružnog gospodarenja prostorom i zgradama predstavljaju potencijal za zajedničko (partnersko) djelovanje u smjeru zelene obnove Grada.

5. OSNOVNA OBILJEŽJA GRADA METKOVIĆA

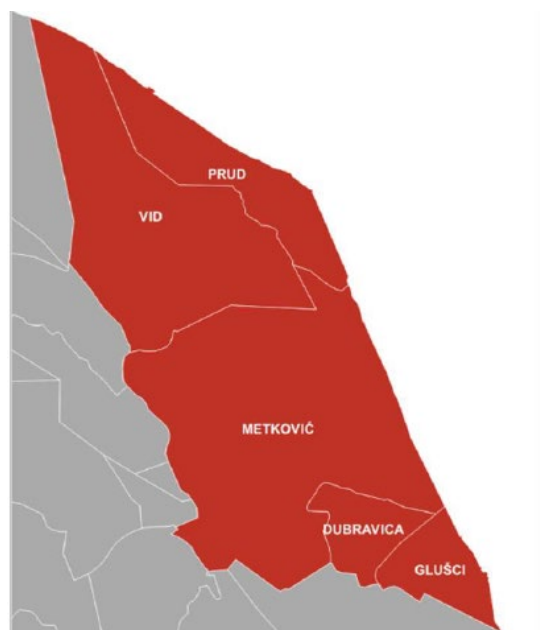
5.1. POLITIČKO-TERITORIJALNI USTROJ

Grad Metković smješten je u sjeveroistočnom, kontinentalnom dijelu Dubrovačko-neretvanske županije. Na sjeveru i istoku graniči s Bosnom i Hercegovinom s kojom dijeli 20 km kopnene državne granice, na jugu s Općinom Zažablje, a na zapadu s Općinom Kula Norinska (Grafički prikaz 1.). Grad Metković zajedno s još šest jedinica lokalne samouprave (uz gradove Opuzen i Ploče te općine Kula Norinska, Slivno, Zažablje i Pojezerje) čini zemljopisno područje doline Neretve ili Donjoneretvanski kraj.

Grafički prikaz 1. Zemljopisni položaj Grada Metkovića

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru 2013. – 2020., APE d.o.o.

Grafički prikaz 2. Naselja u sastavu Grada Metkovića

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru 2013. – 2020., APE d.o.o.

Grad Metković prostire se na površini od 51,20 km², a u sastavu Grada uključeno je pet naselja – Metković, Vid, Prud, Glušci i Dubravica (Grafički prikaz 2.). Najveće naselje i središte jedinice lokalne samouprave je Metković u kojem živi preko 90 % stanovnika te su u njemu smješteni gotovo svi javni i društveni sadržaji zbog čega se smatra urbanim područjem. Izuzev Metkovića, izdvaja se naselje Vid koje ima karakteristike prigradskog naselja zbog relativne blizine Metkovića, povijesne uloge, prisutnosti javnih i društvenih djelatnosti te turističkog značaja. Ostala naselja smatraju se ruralnim područjima (Tablica 3.). Prema indeksu razvijenosti Grad Metković pripada 4. razvojnoj skupini jedinica lokalne samouprave s indeksom razvijenosti 99,714.

Tablica 3. Naselja u sastavu Grada Metkovića – površina i broj stanovnika

Br.	Naziv	Površina (km ²)	Udio (%)	Broj stanovnika (2021.)	Udio (%)
DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA – GRAD METKOVIĆ					
1.	Dubrovačko-neretvanska županija	1.781,00	100	115.564	100
2.	Grad Metković	51,20	2,87	15.235	13,19
NASELJA U SASTAVU GRADA METKOVIĆA					
1.	Dubravica	2,61	5,10	73	0,48
2.	Glušci	3,11	6,07	53	0,35
3.	Metković	23,21	45,33	13.971	91,70
4.	Prud	6,03	11,78	448	2,94
5.	Vid	16,24	31,72	690	4,53

Izvor: Državni zavod za statistiku, Državna geodetska uprava, obrada autora

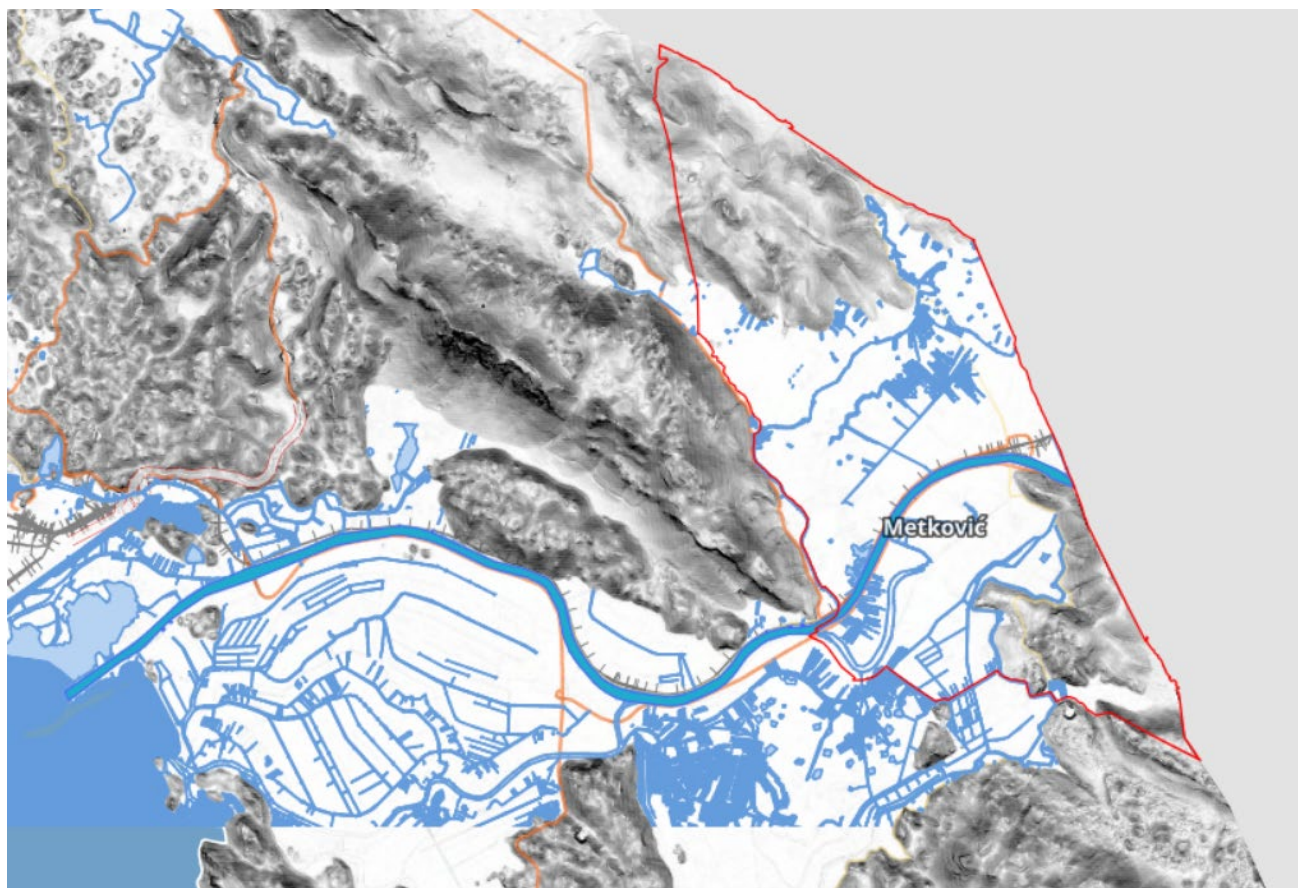
5.2. RELJEFNA OBILJEŽJA

Na prostoru Grada Metkovića i čitavog Donjoneretvanskog kraja prisutna su dva tipa reljefa:

- zaravnjeni naplavni tereni delte Neretve
- brdoviti krški vapnenački reljef

Zaravnjeni naplavni tereni delte Neretve najzastupljeniji je oblik reljefa. Obuhvaća nizinske dijelove terena u kojima je izvršena melioracija, pri čemu su stvorene plodne poljoprivredne površine s poroznim tlama koja sadrže pijesak i šljunak. Područje je izgrađeno od aluvijalnih nanosa, a zbog visokih razina podzemne vode, velike površine su još uvijek pod zamuljenim, močvarnim, povremeno plavljenim terenima.

Brdoviti krški vapnenački reljef okružuje deltu Neretve s kopnene strane. Ističu se strme forme reljefa s razvijem elementima krša koji su nastali kemijskim djelovanjem atmosferske vode na vapnence.

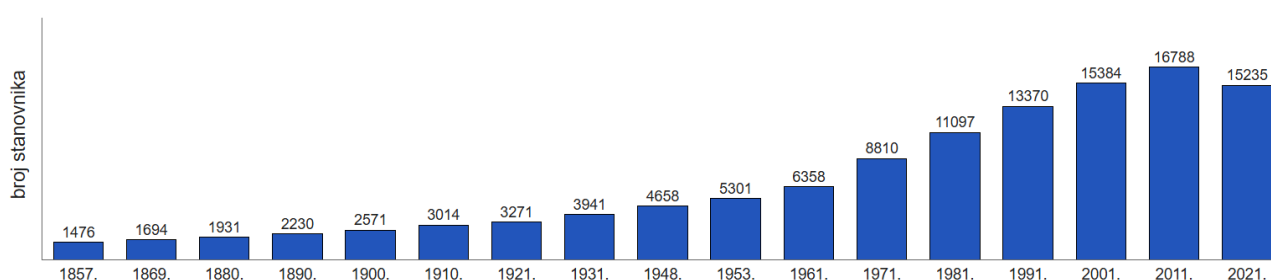

Grafički prikaz 2. Digitalni model reljefa Delte Neretve (Izvor: Državna geodetska uprava)

5.3. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA

Prema posljednjem Popisu stanovništva na području Grada Metkovića popisano je ukupno 15 235 stanovnika što predstavlja 13,18 % ukupnog stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije. Naselje Metković kao središte jedinice lokalne samouprave ima najveći broj stanovnika, njih 13 971 odnosno 91,70 % ukupnog stanovništva Grada. U preostalim naseljima živi 1 264 stanovnika odnosno 8,30 % stanovnika.

Uspoređujući broj stanovnika između dvaju Popisa (2001. i 2011.), na području Grada Metkovića zabilježen je rast broja stanovnika za 9,13 % što predstavlja nastavak kontinuiranog rasta broja stanovnika od 1857. godine (Grafički prikaz 3.). Na razini naselja, u međupopisnom razdoblju 2001. – 2011. sva naselja, izuzev Pruda, bilježe porast broja stanovnika. U međupopisnom razdoblju 2011. i 2021. dolazi do pada broja stanovnika u svim naseljima, a ukupan pad u odnosu na 2011. godinu na razini jedinice lokalne samouprave iznosi 9,25 % (Tablica 4.). Prosječna gustoća stanovništva unutar Grada Metkovića je 297,51 st/km² te je u odnosu na Popis stanovništva 2011. zabilježen pad od 10,15 %.

Grafički prikaz 3. Kretanje broja stanovnika Grada Metkovića od 1857. – 2021. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, Wikipedia¹

Tablica 4. Broj stanovnika Grada Metkovića prema Popisu stanovništva 2001., 2011. i 2021. godine

PROSTORNA JEDINICA		BROJ STANOVNIKA		
		2001.	2011.	2021.
DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA – GRAD METKOVIĆ				
1.	Dubrovačko-neretvanska županija	122.870	122.568	115.564
2.	Grad Metković	15.384	16.788	15.235
ASELJA U SASTAVU GRADA METKOVIĆA				
1.	Dubravica	106	90	73
2.	Glušci	65	76	53
3.	Metković	13.873	15.329	13.971
4.	Prud	561	497	448
5.	Vid	779	796	690

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada autora

Promatrajući spolnu strukturu stanovništva na razini jedinice lokalne samouprave, udio ženske populacije nešto je veći u odnosu na mušku populaciju (50,65 % : 49,35 %). U dobnoj strukturi prevladava zrelo stanovništvo (58,62 %). Prosječna dob stanovništva iznosi 40,9 godina što je niže od županijskog i državnog prosjeka koji iznose 43,8, odnosno 44,3 godine. Udio mladog stanovništva (0–19 godina) iznosi 23,52 %, dok udio starog stanovništva (>65 godina) iznosi 17,85 % (Tablica 5.).

¹ <https://hr.wikipedia.org/wiki/Metković>

Tablica 5. Broj stanovnika Grada Metkovića prema dobnim skupinama za 2021. godinu

PROSTORNA JEDINICA		DOBNA SKUPINA		
		0 – 19	20 – 64	> 65
DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA – GRAD METKOVIĆ				
1.	Dubrovačko-neretvanska županija	23.238	66.303	26.023
2.	Grad Metković	3.584	8.931	2.720
NASELJA U SASTAVU GRADA METKOVIĆA				
1.	Dubravica	22	41	10
2.	Glušci	10	33	10
3.	Metković	3.304	8.139	2.528
4.	Prud	90	288	70
5.	Vid	158	430	102

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada autora

5.4. KLIMATOLOŠKA OBILJEŽJA I KLIMATSKE PROMJENE

5.4.1. OSNOVNA KLIMATSKA OBILJEŽJA GRADA METKOVIĆA

Sukladno Köppenovoj klasifikaciji klime, cijeli donjoneretvanski kraj ima umjereno toplu vlažnu klimu s vrućim ljetom (Cfs'a). Na klimatska obilježja uvelike utječu reljefna obilježja. Delta Neretve je od Metkovića do ušća u more omeđena ograncima dinarskih planina sa sjevera i sjeveroistoka, a s juga podgradinsko-slivanjskim brdima. Sa zapadne strane delta je otvorena prema moru te se nalazi pod njegovim stalnim utjecajem. U takvim uvjetima ljeta su duga, topla i suha, dok su zime blage i kišovite što su odlike sredozemne odnosno mediteranske klime.

Ako detaljnije razmotrimo klimu oznake Cfs'a, Grad Metković pripada razredu C – umjereno toploj kišnoj klimi čija srednja temperatura najhladnijeg mjeseca nije niža od $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$, a najmanje četiri mjeseca ima srednju temperaturu višu od $10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Daljnjom kategorizacijom klime koja ovisi o količini oborina, područje Grada pripada tipu Cf – umjereno topla vlažna klima u kojoj tijekom godine uglavnom nema sušnih mjeseci, a minimum oborina bilježi se ljeti. Oznaka s' označava da se kišno razdoblje javlja u jesen. Oznaka a odnosi se na vruće ljetno sa srednjom temperaturom najtoplijeg mjeseca višom od $22\text{ }^{\circ}\text{C}$, a uz to barem četiri uzastopna mjeseca imaju srednju temperaturu višu od $10\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Temperatura i insolacija²

Prosječna godišnja temperatura na području Metkovića iznosi $15,6\text{ }^{\circ}\text{C}$, a u prosjeku devet mjeseci godišnje temperature su više do $10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Siječanj je najhladniji mjesec s prosječnom temperaturom od $6,1\text{ }^{\circ}\text{C}$, a srpanj najtopliji s prosječnom temperaturom od $25,6\text{ }^{\circ}\text{C}$. Tijekom cijele godine relativna vlažnost zraka je iznad 60 %. Insolacija u ovom području u prosjeku iznosi oko 7,4 sati dnevno.

Oborine

Srednja godišnja količina padalina za područje Metkovića iznosi 1211,6 mm. U jesenskom i zimskom razdoblju (listopad – ožujak) padne oko 70 % od ukupne godišnje količine padalina. U gradu Metkoviću glavne padaline su kiše, a snijeg je rijetka pojava i kratko traje. Evidentan je problem da kiše padaju kada je nepovoljno za vegetaciju te je zato intenzivna poljoprivreda ovisna o ljetnom navodnjavanju. U prosjeku je 90 do 100 dana godišnje gdje je količina oborina $\geq 1\text{ mm}$. Snijeg pada svega 5 do 10 dana godišnje.

² Prema podacima Državnog hidrometeorološkog zavoda za područje Metkovića za razdoblje 1997. – 2023.

Vjetrovi

U gornjem području delta je otvorena prema prodiranju suhih vjetrova ljeti, a hladnih zimi i u proljeće. Zimi dominiraju strujanja iz istočnog i jugoistočnog smjera (35 – 40 %), a vjetrovi iz ostalih smjerova su rijetki. Ljeti u jutarnjim terminima pušu istočni i jugoistočni vjetrovi, a popodne zapadni.

5.4.2. KLIMATSKE PROMJENE, VARIJACIJE I EKSTREMI

Klimatske promjene predstavljaju rastuću prijetnju u 21. stoljeću i predstavljaju izazov za cijelo čovječanstvo jer utječu na sve aspekte okoliša i gospodarstva te ugrožavaju održivi razvoj društva. Klimatske promjene utječu na učestalost i intenzitet ekstremnih vremenskih nepogoda (ekstremne padaline, poplave i bujice, erozije, oluje, suša, toplinski valovi, požari) i na postepene klimatske promjene (porast temperature zraka, tla i vodenih površina, podizanje razine mora, zakiseljavanje mora, širenje sušnih područja). Postoji znanstveni konsenzus da se klimatske promjene u značajnoj mjeri već događaju, a koji je potvrđen usvajanjem niza međunarodnih rezolucija i sporazuma. Tako **Pariški sporazum**³ o klimatskim promjenama obvezuje države svijeta djelovati u dva smjera (i) poduzeti žurne **mjere u smanjenju emisija stakleničkih plinova** kako bi se porast temperature ograničio na 1,5°C odnosno 2°C u odnosu na preindustrijsko razdoblje i (ii) poduzeti **mjere prilagodbe klimatskim promjenama**, kako bi se smanjile štete od klimatskih promjena. Izvješće Međuvladinog panela za klimatske promjene (*Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC*) iz 2019. godine daje podatak da je globalni trend porasta temperature na +1,1 °C te ako se nastavi povećavati koncentracija stakleničkih plinova sadašnjom brzinom globalno zagrijavanje će vjerojatno dosegnuti 1,5 °C između 2030. i 2052. godine. Sve je više dokaza da je Republika Hrvatska pod utjecajem klimatskih promjena, a s obzirom na to da velikim dijelom spada u Sredozemnu regiju, on će rasti te se ranjivost ocjenjuje kao velika. Klimatske promjene snažno utječu na okoliš te potenciraju postojeće okolišne probleme poput pada bioraznolikosti i slabljenja usluga koje ekosustavi pružaju. Ranjivost nekog gospodarskih sektora jest gotovo akutna naročito poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, energetike i turizma, jer uspješnost svih tih sektora u velikoj mjeri ovisi o klimatskim čimbenicima⁴.

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godine (u daljnjem tekstu: *Strategija prilagodbe*) postavlja sljedeću viziju: **Hrvatska otporna na klimatske promjene**. Da bi se to postiglo postavljeni su sljedeći ciljevi: (a) smanjiti ranjivost prirodnih sustava i društva na negativne utjecaje klimatskih promjena, (b) povećati sposobnost oporavka nakon učinka klimatskih promjena i (c) iskoristiti potencijalne pozitivne učinke, koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena⁵. Uz simulacije "povijesne" klime za razdoblje od 1971.–2000. godine regionalnim klimatskim modelom RegCM izračunate su promjene (projekcije) za buduću klimu za dva razdoblja: **razdoblje od 2011. do 2040. godine i razdoblje od 2041. do 2070. godine**, uz pretpostavku IPCC scenarija rasta koncentracije stakleničkih plinova RCP4.5 i RCP8.5⁶. **Scenarij RCP4.5** karakterizira srednja razina koncentracija stakleničkih plinova uz relativno ambiciozna očekivanja smanjenja u budućnosti, koja bi dosegla vrhunac oko 2040. godine. **Scenarij RCP8.5** karakterizira kontinuirano povećanje koncentracija stakleničkih plinova, koja bi do 2100. godine bila i do tri puta viša od današnje⁷. Rezultati klimatskog modeliranja za najčešće klimatske varijable prikazane su u nastavku te zbirno u Tablici 6.

³ Pariški sporazum o klimatskim promjenama se temelji na *Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime* – UNFCCC te po prvi puta spaja sve narode u zajednički ambiciozan napor u borbi protiv klimatskih promjena. Cilj je održati porast globalne prosječne temperature na ispod 2 °C do kraja stoljeća, odnosno ograničiti je na porast od 1,5 °C.

⁴ Dijelovi su preuzeti iz *Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu*.

⁵ Strategijom prilagodbe prepoznati su sektori koji su očekivano najviše izloženi utjecaju klimatskih promjena: (i) vodeni resursi, (ii) poljoprivreda, (iii) šumarstvo, (iv) ribarstvo i akvakultura, (v) bioraznolikost, (vi) energetika, (vii) turizam i (viii) zdravlje/ zdravstvo. Dvije međusektorske teme koje su ključne za provedbu cjelovite i učinkovite prilagodbe klimatskim promjenama su prostorno planiranje i upravljanje rizicima i katastrofa.

⁶ RCP – Representative Concentration Pathways (reprezentativne „staze“ (trajektorije) koncentracija).

⁷ Konkretno numeričke procjene koje su navedene u rezultatima modeliranja trebaju se, zbog neizvjesnosti klimatskog modeliranja, smatrati samo okvirima, iako se generalno slažu sa sličnim europskim istraživanjima.

Tablica 6. Projekcije klimatskih parametara za Republiku Hrvatsku⁸

KLIMATOLOŠKI PARAMETAR		PROJEKCIJE BUDUĆE KLIME PREMA SCENARIJU RCP4.5 U ODNOSU NA RAZDOBLJE 1871. do 2000. GODINE	
		2011. – 2040.	2041. – 2070.
OBORINE		Srednja godišnja količina: malo smanjenje ⁹ (osim manji porast količine u SZ dijelu RH)	Srednja godišnja količina: daljnje smanjenje (do 5 %) u gotovoj cijeloj RH osim u SZ dijelovima
		Sezone: zima i proljeće u većem dijelu RH manji porast (5–10 %) a ljeto i jesen smanjenje (-5–10 %) u južnoj Lici i sjevernoj Dalmaciji	Sezone: smanjenje u svim sezonama (do 10 % gorje i sjeverna Dalmacija) osim zimi kada se očekuje povećanje 5-10 % na području sjeverne RH
		Smanjenje broja kišnih razdoblja (osim u središnjoj RH gdje se očekuje povećanje). Očekuje se povećanje broja sušnih razdoblja .	Očekuje se povećanje sušnih razdoblja .
SNJEŽNI POKROV		Smanjenje snježnog pokriva (najveće smanjenje na području Gorskog kotara (do 50 %))	Daljnje smanjenje pogotovo u planinskim krajevima.
POVRŠINSKO OTJECANJE		Na području RH neće biti značajnijih promjena osim u gorskim predjelima i zaleđu Dalmacije (smanjenje do 10 %)	Smanjeno otjecanje na cjelokupnom području RH, pogotovo tijekom proljeća
TEMPERATURA ZRAKA		Srednje temperature zraka: očekuje se povećanje na cijelom području RH (1–1,4 °C)	Srednja temperatura zraka: očekuje se povećanje na cijelom teritoriju RH, pogotovu u kontinentalnom dijelu (1,5–2,2 °C)
		Minimalna temperatura zraka: najveći porast zimi (1,2–1,4 °C)	Minimalna temperatura zraka: najveći porast u kontinentalnom dijelu RH zimi (2,1–2,4 °C), dok povećanje u primorskim dijelovima (1,8–2 °C)
		Maksimalna temperatura zraka: porast tijekom cijele godine na čitavom području RH (1–1,5 °C)	Maksimalna temperatura zraka: porast do 2,2 °C u ljetnom razdoblju (otoci do 2,3 °C)
EKSTREMNI VREMENSKI UVJETI	VRUĆINA (broj dana s $T_{MAX} > +30^{\circ}C$)	Očekuje se povećanje između 6 i 8 dana u odnosu na referentno razdoblje (referentno razdoblje ima 15–25 dana godišnje)	Očekuje se daljnje povećanje i to do 12 dana u odnosu na referentno razdoblje
	HLADNOĆA (broj dana s $T_{MIN} < -10^{\circ}C$)	Smanjenje broja dana s $T_{MIN} > -10^{\circ}C$ i porast T_{MIN} vrijednosti (1,2–1,4 °C)	Daljnje smanjenje broja dana s $T_{MIN} > -10^{\circ}C$
	TOPLE NOĆI (broj dana s $T_{MIN} \geq +20^{\circ}C$)	U porastu.	U porastu.
VJETAR	SREDNJA BRZINA na 10 m	Zima i proljeće bez promjene; ljeto i jesen na Jadranu porast za 20-25%.	Zima i proljeće: uglavnom bez promjene, očekivano jačanje na Jadranu tijekom ljeta i jeseni.
	MAKSIMALNA BRZINA na 10 m	Na godišnjoj razini bez promjene (najveće vrijednosti na otocima i jugu Dalmacije).	Po sezonama: smanjenje u svim sezonama osim ljeti (najveće smanjenje zimi na južnom Jadranu).
EVAPOTRANSPIRACIJA		Povećanje u proljeću i ljeti (5-10 %) (vanjski otoci i zapadna Istra >10 %)	Povećanje od 10 % za većinski dio RH (15 % za obalno područje i zaleđe te do 20 % na vanjskim otocima)
VLAŽNOST ZRAKA		Porast tijekom čitave godine (najviše ljeti na Jadranu).	Porast tijekom čitave godine (najviše ljeti na Jadranu).
VLAŽNOST TLA		Smanjenje u sjevernoj Hrvatskoj.	Smanjenje u cijeloj Hrvatskoj (najviše ljeti i u jesen).
SUNČANO ZRAČENJE		Ljeto i jesen: porast na čitavom području RH, proljeće porast u sjevernoj Hrvatskoj, a smanjenje u zapadnoj Hrvatskoj, zimi smanjenje u cijeloj RH.	Povećanje u svim sezonama osim zimi (najveći porast u gorskoj i središnjoj Hrvatskoj)
SREDNJA RAZINA MORA		2046.–2065. 19–33 cm (IPCC AR5)	2081.–2100. 32–65 cm ¹⁰

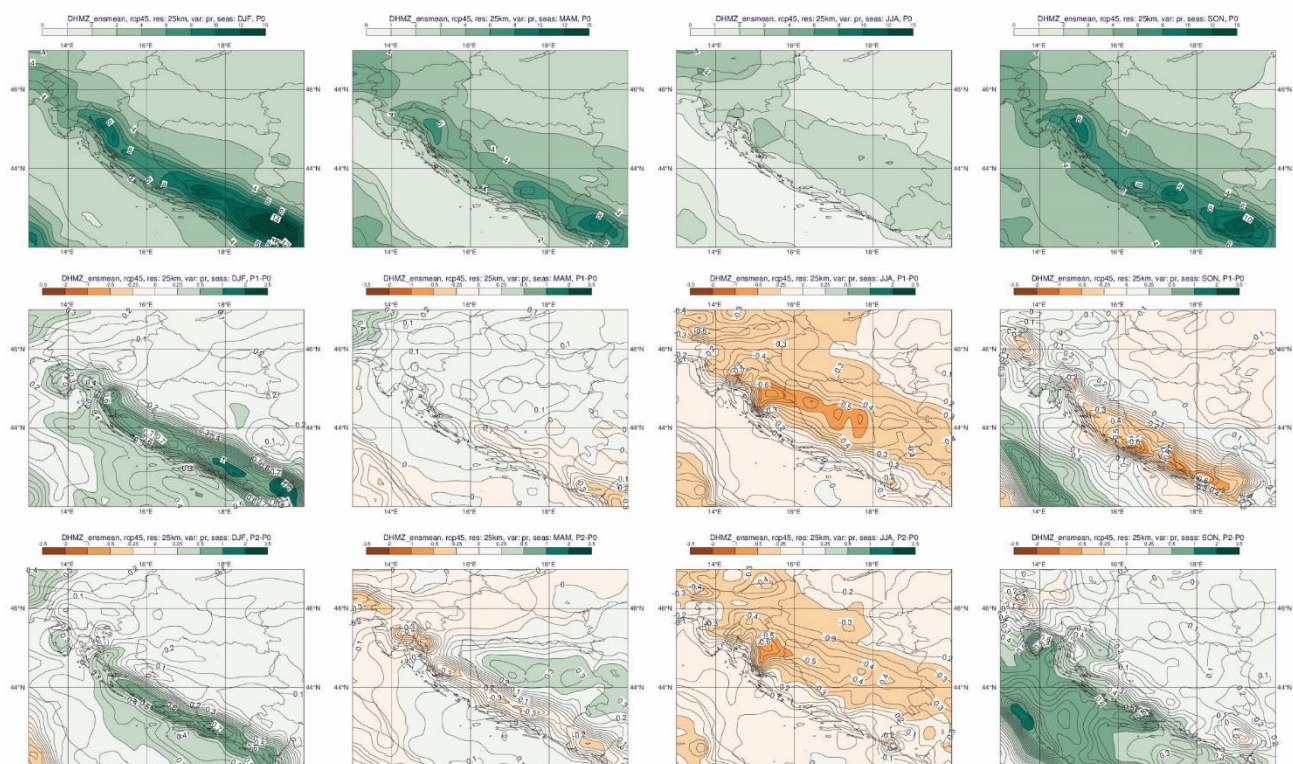
Izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, "Narodne Novine" broj 46/20

⁸ Prema scenariju RCP4.5 u odnosu na razdoblje 1971. do 2000. godine

⁹ Očekuje se manji porast na sjeverozapadnom teritoriju Republike Hrvatske.

¹⁰ Procjena na temelju raznih izvora.

OBORINE, KIŠNA I SUŠNA RAZDOBLJA

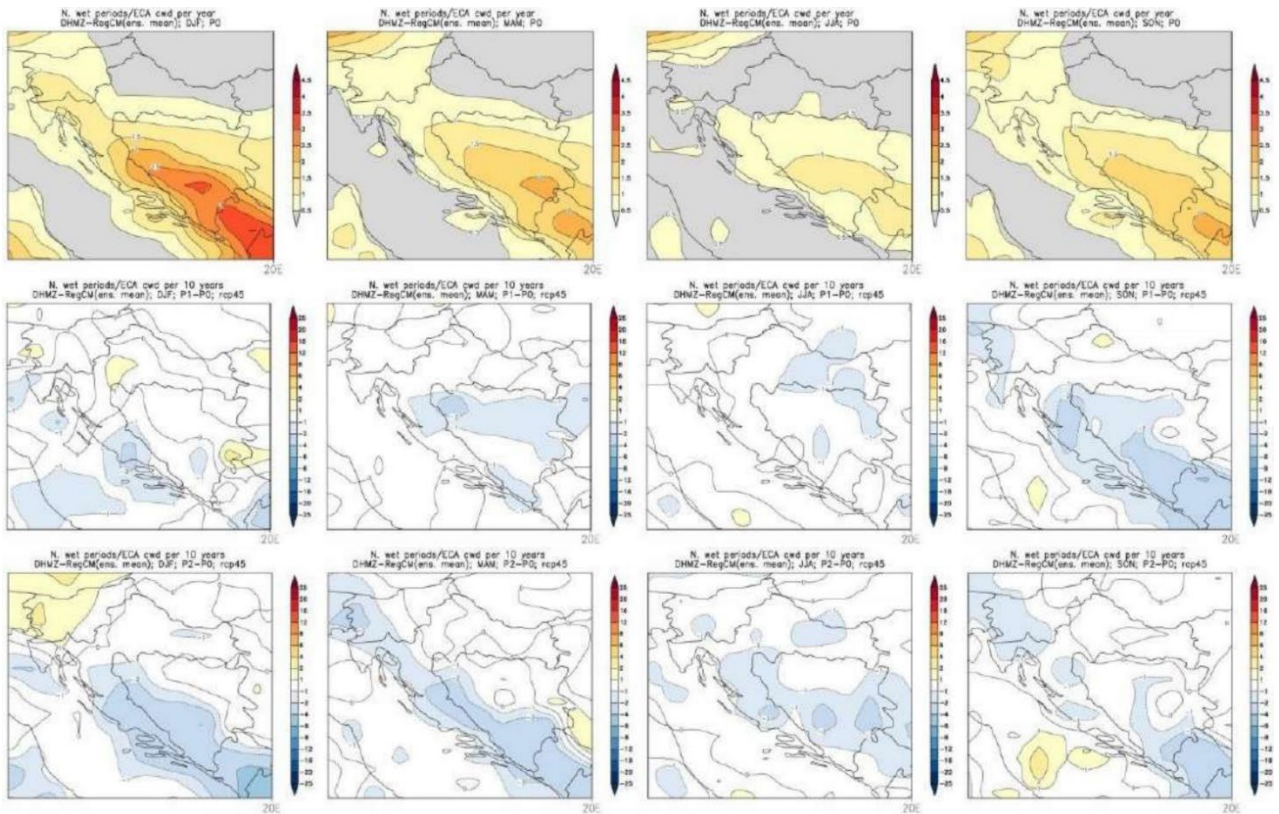
Grafički prikaz 4. Ukupna količina oborine (mm/dan) u srednjaku ansambla iz četiri RegCM modela¹¹

Izvor: Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit (2017), obrada autora

Oborine – opažena kretanja. Tijekom razdoblja od 1961.–2010. godišnje količine ukupnih oborina u Republici Hrvatskoj pokazuju prevladavajuće statistički neznčajne trendove, koji su pozitivni u istočnim ravničarskim krajevima (povećanje) i negativni u ostalim područjima Republike Hrvatske. Slabi trendovi su uočljivi u većini sezona, ali iznimku čine ljetne oborine koje imaju jasno istaknut negativni trend u cijeloj zemlji (smanjenje). U jesen su slabi trendovi miješanog predznaka, a povećanje količine oborina u unutrašnjosti uglavnom je uzrokovano porastom broja dana s velikim dnevnim količinama oborina. Tijekom zime trendovi oborina nisu značajni i uglavnom su negativni u južnim i istočnim krajevima, a u preostalom dijelu zemlje mješovitog su predznaka. U proljeće rezultati pokazuju da nema izrazitih promjena u ukupnoj količini oborine u južnom i istočnom dijelu zemlje, dok je negativni trend prisutan u preostalom području.

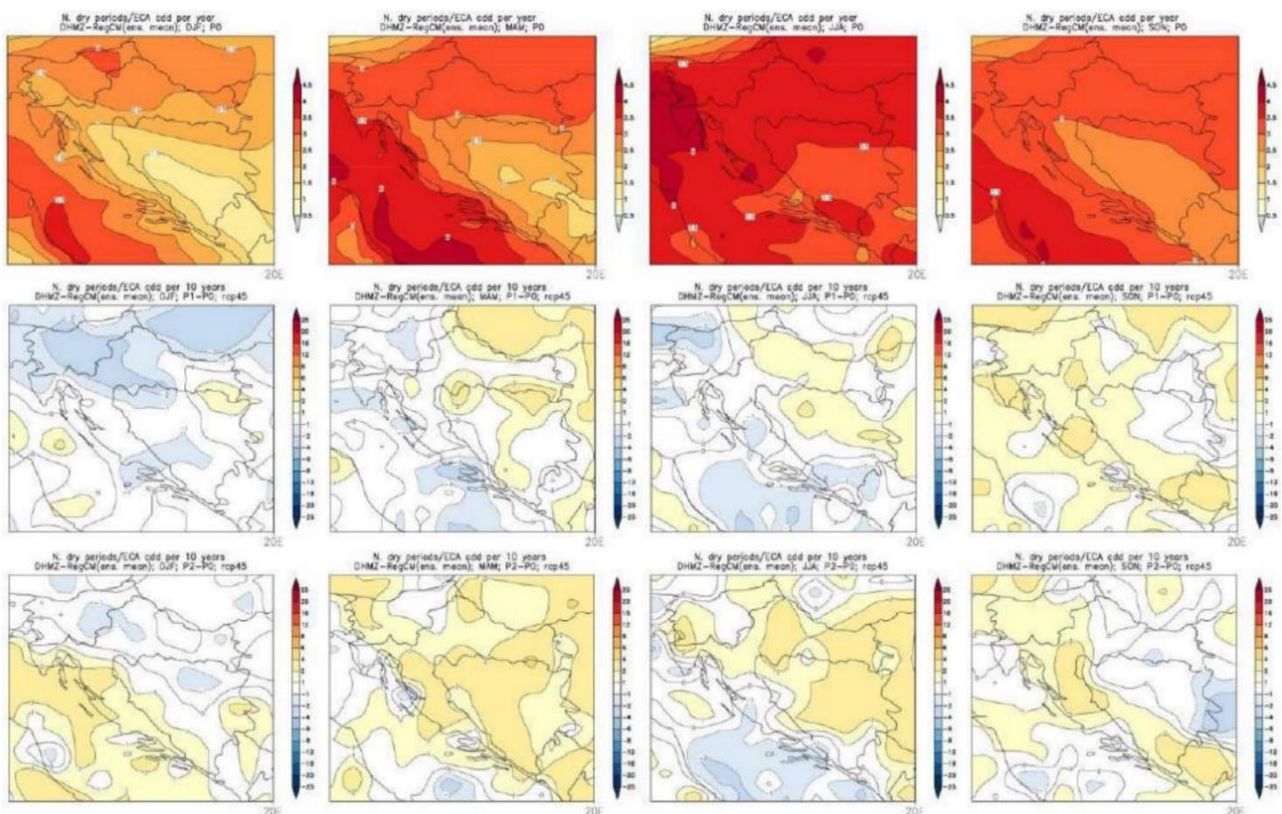
Buduće promjene oborina za scenariji RCP4.5. Na godišnjoj razini do 2040. godine projicirano je vrlo malo smanjenje srednje godišnje količine oborina, koje neće imati značajniji utjecaj na ukupnu godišnju količinu. U sjeverozapadnoj Hrvatskoj promjena ide u smjeru manjeg porasta godišnje količine oborina. Do 2070. godine očekuje se daljnje smanjenje srednje godišnje količine oborina (do oko 5 %), koje će se proširiti na gotovu cijelu zemlju, osim na najsjevernije i najzapadnije krajeve. Najveće smanjenje očekuje se u predjelima od južne Like do zaleđa Dalmacije uz granicu s Bosnom i Hercegovinom (oko 40 mm) i u najjužnijim kopnenim predjelima (oko 70 mm). **Buduće promjene za scenariji RCP8.5.** Do 2040. godine očekuje se povećanje oborine u odnosu na referentnu klimu zimi i proljeće u većem dijelu zemlje. To povećanje bilo bi najveće od 8-10% u sjevernoj i središnjoj Hrvatskoj zimi. Ljeti je projicirano prevladavajuće smanjenje ukupne količine oborine, najviše u Lici do 10%. U jesen je očekivano neznatno povećanje ukupne količine oborine. U razdoblju od 2040.-2070. godine projicirano je za zimu povećanje ukupne količine oborine u čitavoj Hrvatskoj, a najviše, oko 8-9 % u sjevernim i središnjim krajevima. Ljeti se očekuje smanjenje ukupne količine oborine u cijeloj zemlji, najviše u sjevernoj Dalmaciji 5-8 %. U proljeće i u jesen promjene uključuju i povećanje i smanjenje količine oborina. Ipak, u jesen bi prevladavalo smanjenje ukupne količine oborine u većem dijelu zemlje osim u sjevernoj Hrvatskoj.

¹¹ Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljetno i jesen. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjene u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. godine.

Grafički prikaz 5. Broj kišnih razdoblja u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom¹²

Izvor: Klimatsko modeliranje na sustavu HPC Velebit (2017), obrada autora

Grafički prikaz 6. Broj sušnih razdoblja u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom¹³

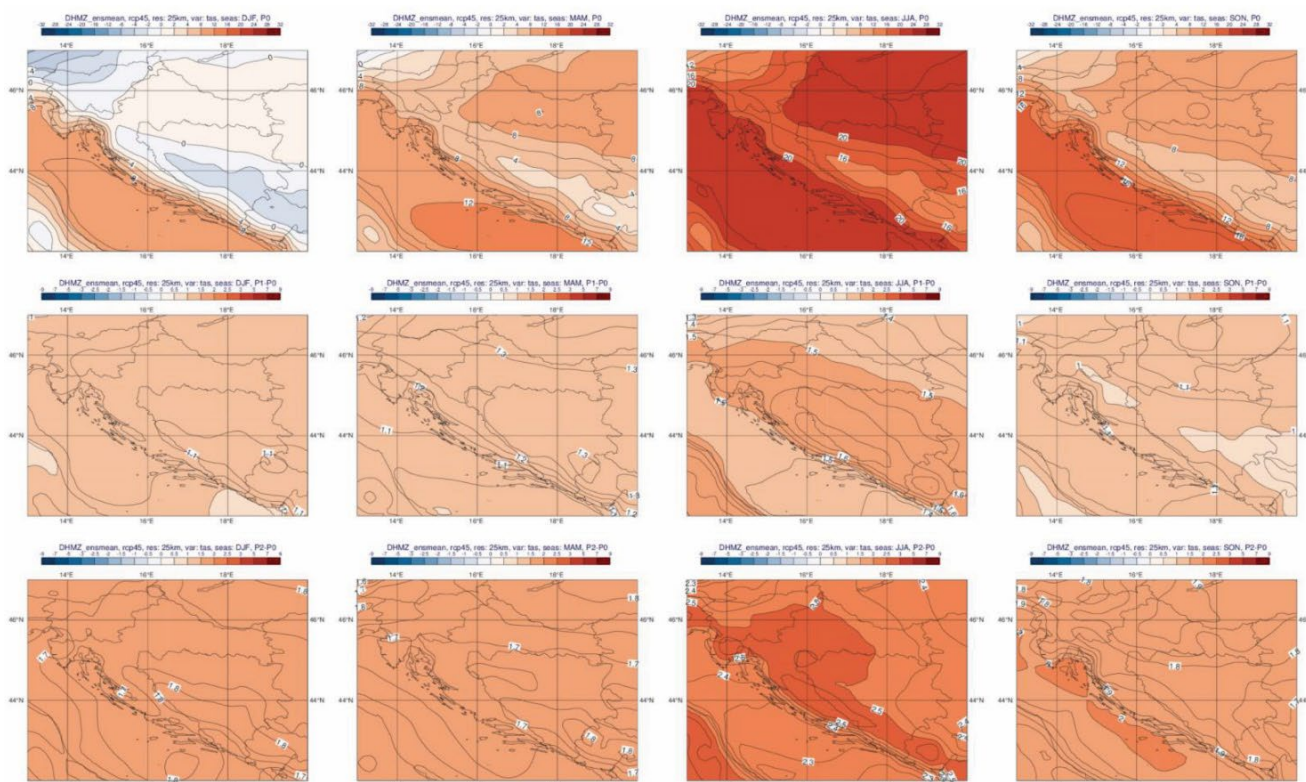
Izvor: Klimatsko modeliranje na sustavu HPC Velebit (2017), obrada autora

¹² Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjene u razdoblju 2041.-2070. Srednji broj razdoblja definiran je u referentnoj klimi za jednu godinu, a u budućoj klimi za 10 godina.

¹³ Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjene u razdoblju 2041.-2070. Srednji broj razdoblja definiran je u referentnoj klimi za jednu godinu, a u budućoj klimi za 10 godina.

Kišna i sušna razdoblja. Scenariji RCP4.5. Do 2040. godine očekivani broj kišnih razdoblja (niz od barem 5 dana kada je količina ukupne oborine veća od 1 mm) uglavnom bi se smanjio, osim zimi u središnjoj Hrvatskoj kad bi se malo povećao. Ove su promjene općenito male. Daljnje smanjenje broja kišnih razdoblja očekuje se i sredinom 21. stoljeća (2041.-2070.). Najveće smanjenje bilo bi u gorskoj i primorskoj Hrvatskoj zimi i u proljeće, ali isto tako i ljeti u dijelu gorske Hrvatske i sjeverne Dalmacije. U razdoblju od 2011.–2040. godine broj sušnih razdoblja mogao bi se povećati u jesen u gotovo čitavoj zemlji te u sjevernim područjima u proljeće i ljeti. Zimi bi se broj sušnih razdoblja smanjio u središnjoj Hrvatskoj, a smanjio bi se i ponegdje u primorju u proljeće i ljeti. Povećanje broja sušnih razdoblja očekuje se u praktički svim sezonama do kraja 2070. godine. Najizraženije povećanje bilo bi u proljeće, a nešto manje zimi i u jesen. **Scenariji RCP8.5.** U vegetacijsko važnoj proljetnoj sezoni do 2040. godine ne očekuje se značajnijih promjena broja sušnih razdoblja, ali bi u razdoblju 2041.-2070. godine došlo do povećanja broja sušnih razdoblja koje bi zahvatilo veći dio Hrvatske.

TEMPERATURA ZRAKA I EKSTREMNE TEMPERATURNE PRILIKE

Grafički prikaz 7. Promjene temperature zraka na 2 m (°C)¹⁴

Izvor: Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit (2017), obrada autora

Temperatura zraka – opažene promjene. Tijekom razdoblja 1961.-2010. godine trendovi srednje, srednje minimalne i srednje maksimalne temperature zraka pokazuju zatopljenje na cijelom području Hrvatske. Trendovi godišnje temperature zraka pozitivni su i statistički značajni, a promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje, nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Najveća promjena (porast) bila je izložena maksimalna temperatura zraka. Najveći doprinos ukupnom pozitivnom trendu temperature zraka dali su ljetni trendovi, a porastu srednjih maksimalnih temperatura podjednako su doprinijeli i trendovi za zimu i proljeće. Najmanje promjene imale su jesenske temperature zraka. Uočeno zatopljenje očituje se i u svim indeksima temperaturnih ekstrema.

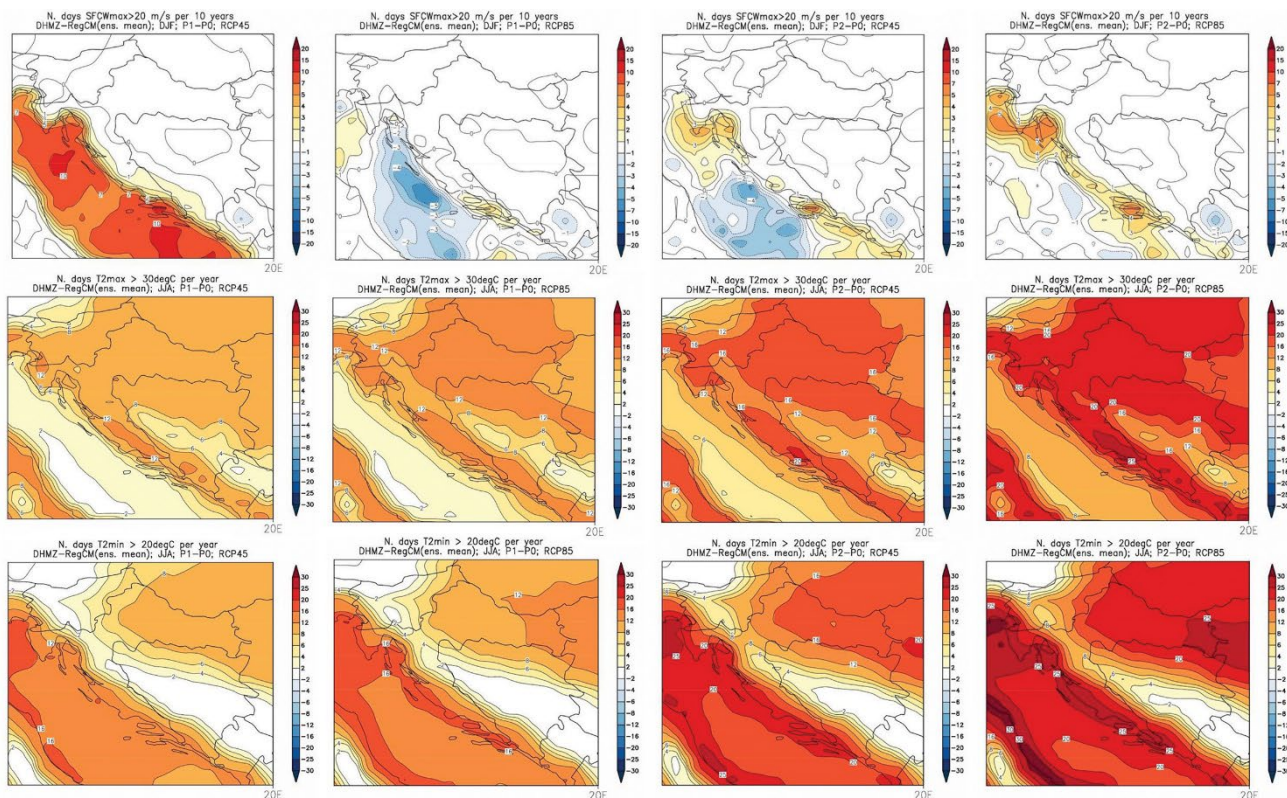
Buduće promjene za scenariji RCP4.5. U razdoblju 2011.-2040. godine očekuje se gotovo jednoličan porast (1,0 do 1,2°C) srednjih godišnjih vrijednosti temperature zraka u čitavoj Hrvatskoj. U razdoblju 2041.-2070. godine očekivani trend porasta temperature nastavio bi se i iznosio bi između 1,9 - 2°C. Nešto malo toplije

¹⁴ Temperatura zraka na 2 m (°C) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeta i jesen. Gore: referentno razdoblje 1971.-2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. godine.

moglo bi biti samo na krajnjem zapadu zemlje, duž zapadne obale Istre. U razdoblju 2011.-2040. godine očekuje se u svim sezonama porast srednje prizemne temperature zraka u čitavoj Hrvatskoj. Zimi i ljeti najveći projicirani porast temperature bio bi između 1,1-1,3 °C u primorskim krajevima. U proljeće bi porast mogao biti od 0,7 °C na Jadranu do malo više od 1,0 °C na sjeveru Hrvatske, a u jesen bi očekivani porast temperature mogao biti između 0,9 °C u istočnim krajevima do oko 1,2 °C na Jadranu, iznimno 1,4 °C u zapadnoj Istri. U razdoblju od 2041. do 2070. godine najveći porast srednje temperature zraka do 2,2 °C očekuje se na Jadranu i to ljeti i u jesen. Zimi i u proljeće najveći projicirani porast temperature nešto je manji – do oko 2,1 °C odnosno 1,9 °C u kontinentalnim krajevima. Zimi i u proljeće prostorna razdioba porasta temperature obrnuta je od one ljeti i u jesen: porast je najmanji na Jadranu, a on bi postupno rastao do 1,9 °C prema sjevernim krajevima. Projicirane promjene maksimalne temperature zraka do 2040. godine slične su onima za srednju (dnevnu) temperaturu i očekuje se porast u svim sezonama. Porast bi općenito bio veći do 1,0 °C (0,7 °C u proljeće na Jadranu), ali manji od 1,5 °C. U razdoblju 2041.-2070. godine očekuje se daljnji porast maksimalne temperature. On bi mogao biti veći nego u prethodnom razdoblju i u odnosu na referentnu klimu mogao bi dosegnuti do 2,3 °C ljeti i u jesen na otocima. I za minimalnu temperaturu se očekuje porast u budućoj klimi. Do 2040. godine najveći očekivani porast minimalne temperature jest zimi: do 1,2 °C u sjevernoj Hrvatskoj i primorju te do 1,4 °C u Gorskom kotaru, dakle u kraju gdje je i inače najhladnije. Najmanji očekivani porast, manje od 1,0 °C bio bi u proljeće. I u razdoblju 2041.-2070. godine najveći porast minimalne temperature očekuje se zimi – od 2,1 do 2,4 °C u kontinentalnom dijelu te od 1,8 do 2,0 °C u primorskim krajevima. U ostalim sezonama porast minimalne temperature bio bi nešto manje nego zimski. **Buduće promjene za scenariji RCP8.5.** Prema ovom scenariju u razdoblju 2011.-2040. sezonski porast temperature bi u prosjeku bio veći samo za oko 0,3 °C u usporedbi s RCP4.5. Ovakvu podudarnost rezultata u dva različita scenarija nalazimo i u projekcijama porasta temperature iz globalnih klimatskih modela prema kojima su porasti temperature u svim IPCC scenarijima u većem dijelu prve polovice 21. stoljeća vrlo slični. Međutim, u razdoblju 2041.-2070. godine projicirani porast temperature za RCP8.5 scenariji osjetno je veći od onoga za RCP4.5 i iznosi između 2,6 i 2,9 °C ljeti, a u ostalim sezonama od 2,2 do 2,5 °C. Za maksimalnu temperaturu do 2040. godine očekivani sezonski porast u odnosu na referentno razdoblje najveći je u ljeto (do 1,7 °C u primorju i na otocima), a najmanje u proljeće (0,9-1,1 °C). Zimi i jesen očekivani porast maksimalne temperature jest između 1,1 i 1,3 °C. Sredinom 21. stoljeća (razdoblje 2041.-2070. godine) najveći očekivani porast srednje maksimalne temperature je do 3,0 °C ljeti na otocima Jadrana, a u ostalim sezonama između 2,2 i 2,6 °C. Za minimalnu temperaturu najveći projicirani porast u razdoblju 2011.-2040. godine je preko 1,5 °C zimi u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, sjevernom dijelu Gorskog kotara i u istočnom dijelu Like te ljeti u primorskim krajevima. U proljeće i jesen očekivano je povećanje nešto manje, od 1,1 do 1,2 °C. Do 2070. godine minimalna temperatura porasla bi od 2,2 do 2,8 °C zimi te od 2,6 do 2,8 °C ljeti. U proljeće i jesen bi bilo nešto manje – između 2,2 – 2,4 °C.

Ekstremne temperaturne prilike. Ekstremne prilike analizirane su na osnovi učestalosti broja dana pojave nekog događaja (ekstrema) u sezoni, odnosno promjene učestalosti u budućoj klimi. **Buduće promjene za scenarij RCP4.5.** U razdoblju 2011.–2040. očekuje se porast broja vrućih dana (kada je temperatura veća od 30 °C), što bi moglo prouzročiti i produženja razdoblja s visokom temperaturom zraka (toplinski valovi). Povećanje broja vrućih dana s prosjekom od 15 do 25 dana u razdoblju referentne klime (1971.-2000.) bilo bi u većem dijelu Hrvatske između 6-8 dana, te više od 8 dana u istočnoj Hrvatskoj i ponegdje na Jadranu. I u gorskim bi predjelima porast vrućih dana u budućoj klimi bio jednak porastu u većem dijelu zemlje. Porast broja vrućih dana nastavio bi se i u razdoblju 2041.–2070. godine. U čitavoj Hrvatskoj očekuje se porast od nešto više od 12 dana što bi u gorskim predjelima odgovaralo gotovo udvostručenju broja vrućih dana u odnosu na referentno razdoblje. U budućoj klimi do 2040. godine očekuje se i porast broja ljetnih dana s toplim noćima (kada je minimalna temperatura zraka veća ili jednaka 20 °C), a najveći porast projiciran je za područje Jadrana. Do 2070. godine očekuje se daljnji osjetni porast broja dana s toplim noćima. Očekivani broj zimskih ledenih dana (kada je temperatura ispod -10 °C) bi se u razdoblju 2011.-2040. godine smanjio u odnosu na referentnu klimu. Za drugo razdoblje 2041.-2070. godine očekuje se daljnje smanjenje broja ledenih dana. **Buduće promjene za scenariji RCP8.5.** Uz ovaj scenariji očekuje se manji porast broja vrućih dana do 2040., a do 2070. godine taj porast bi bio veći za oko 30 % u usporedbi s RCP4.5. U odnosu na RCP4.5. scenariji projicirani broj dana s toplim noćima samo će malo porasti do 2040. godine, no značajni porast očekuje se u razdoblju od

2041.-2070., osobito u istočnoj Slavoniji i primorskim krajevima. Također se očekuje još veće smanjenje ledenih dana, osobito u razdoblju 2041.-2070. godine.

Grafički prilog 8. Promjena broja dana s maksimalnom brzinom vjetra¹⁵, vrućih dana¹⁶ i dana s toplim noćima¹⁷
 Izvor: Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit (2017), obrada autora

Srednja brzina vjetra. U razdoblju 2011.-2040. godine projicirana srednja brzina vjetra neće se mijenjati zimi i u proljeće, ali projekcije ukazuju na moguć porast tijekom ljeta i jeseni na Jadranu. Porast prosječne brzine vjetra osobito je izražen u jesen na sjevernom Jadranu (do oko 0,5 m/s), što predstavlja promjenu od oko 20-25% u odnosu na referentno razdoblje. Mali porast srednje brzine vjetra projiciran je također u jesen u Dalmaciji i gorskim predjelima. U razdoblju 2041.–2070. godine očekuje se blago smanjenje srednje brzine vjetra tijekom zime u dijelu sjeverne i u istočnoj Hrvatskoj. Ljeti i u jesen nastavlja se simulirani trend jačanja brzine vjetra na Jadranu, slično kao i u razdoblju 2011.–2040. godine. **Maksimalna brzina vjetra.** Na godišnjoj razini, u budućim klimama 2011.–2041. i 2041.–2060. godine, očekivana maksimalna brzina vjetra ostala bi praktički nepromijenjena u odnosu na referentno razdoblje, s najvećim vrijednostima od 8 m/s na otocima južne Dalmacije. Do 2040. godine očekuje se u sezonskim srednjacima uglavnom blago smanjenje maksimalne brzine vjetra u svim sezonama osim u ljetnom razdoblju. Zimi se očekuje smanjenje maksimalne brzine vjetra od oko 5% i to u krajevima gdje je u referentnoj klimi vjetar najjači – na južnom Jadranu i zaleđu srednje i južne Dalmacije. U razdoblju 2041.–2070. godine očekuje se smanjenje maksimalne brzine vjetra u svim sezonama osim ljeti. Najveće smanjenje maksimalne brzine vjetra u ovom razdoblju očekuje se zimi na južnom Jadranu¹⁸.

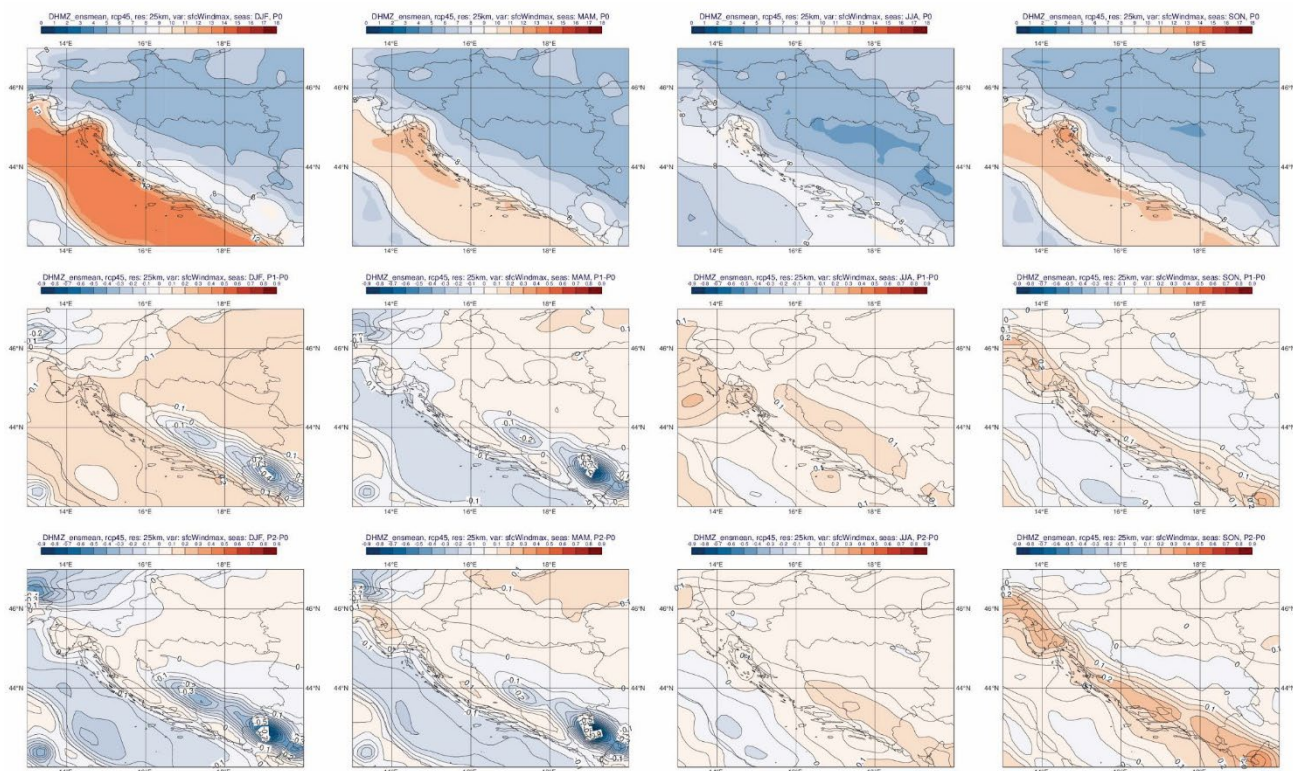
¹⁵ Gornji red: Promjene srednjeg broja dana s maksimalnom brzinom vjetra većom ili jednakom 20 m/s u odnosu na referentno razdoblje 1971. - 2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: scenarij RCP4.5 i i središnja lijevo: promjene u razdoblju 2011. - 2040. godine; desno: scenarij RCP8.5. i središnja desno: promjene u razdoblju 2041. - 2070. godine. Mjerna jedinica: broj događaja u 10 godina. Sezona: zima.

¹⁶ Srednji red: Promjene srednjeg broja vrućih dana (dan kada je maksimalna temperatura veća ili jednaka 30 °C) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: scenarij RCP4.5 i i središnja lijevo: promjene u razdoblju 2011. - 2040. godine; desno: scenarij RCP8.5. i središnja desno: promjene u razdoblju 2041. - 2070. godine. Mjerna jedinica: broj događaja u godini. Sezona: ljeto.

¹⁷ Donji red: Promjene srednjeg broja dana s toplim noćima (dan kada je minimalna temperatura veća ili jednaka 20 °C) u odnosu na referentno razdoblje 1971. - 2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: scenarij RCP4.5 i i središnja lijevo: promjene u razdoblju 2011.- 2040. godine; desno: scenarij RCP8.5. i središnja desno: promjene u razdoblju 2041. - 2070. godine. Mjerna jedinica: broj događaja u godini. Sezona: ljeto.

¹⁸ Potrebno je napomenuti da je korištena rezolucija od 50 km nedostatna za precizniji opis prostornih (lokalnih) varijacija u maksimalnoj brzini vjetra koje ovise o mnogim detaljima preciznijih mjerila.

Evapotranspiracija. U budućem klimatskom razdoblju 2011. – 2040. godine u većini se krajeva očekuje povećanje evapotranspiracije u proljeće i ljeti od 5 % do 10 %, a nešto jače povećanje očekuje se samo na vanjskim otocima i u zapadnoj Istri. U većem dijelu sjeverne Hrvatske ne očekuje se promjena ukupne ljetne evapotranspiracije. Do 2070. godine očekivana promjena za veći dio Hrvatske slična je onoj u razdoblju 2011.– 2040. godine. Nešto izraženije povećanje (10 – 15 %) očekuje se ljeti u obalnom dijelu i zaleđu, pa sve do oko 20 % na vanjskim otocima.

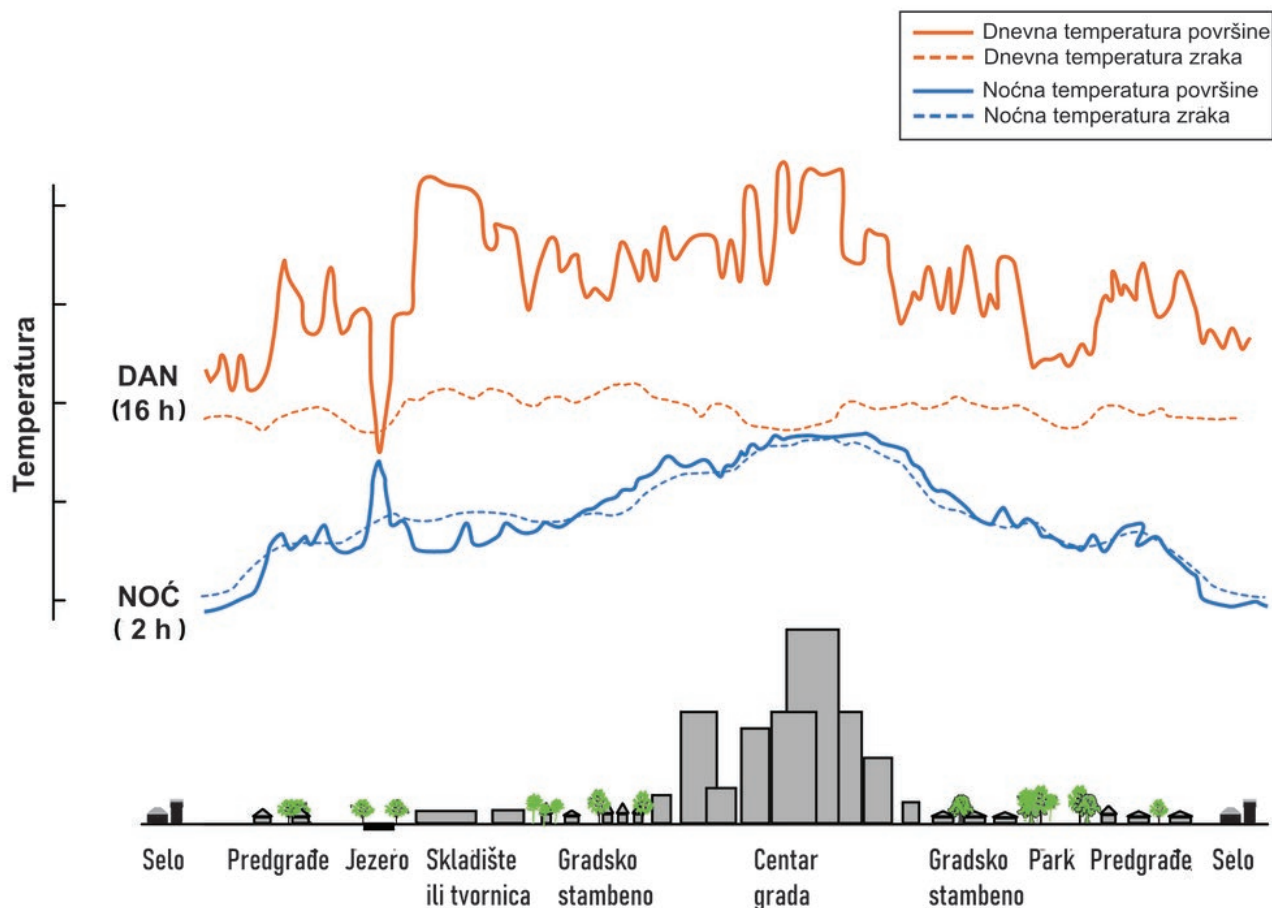
Grafički prikaz 9. Maksimalna brzina vjetra na 10 m (m/s)¹⁹

Izvor: Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit (2017), obrada autora

Vlažnost zraka. Do 2040. godine očekuje se porast vlažnosti zraka kroz cijelu godinu, a najviše ljeti na Jadranu. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se jednolik porast vlažnosti zraka u čitavoj Hrvatskoj, nešto veći ljeti na Jadranu. **Sunčano zračenje.** Projicirane promjene toka ulazne Sunčeve energije u razdoblju od 2011. – 2040. godine ne idu u istom smjeru u svim sezonama. Dok je zimi u čitavoj Hrvatskoj, a u proljeće u zapadnim krajevima projicirano smanjenje toka ulazne Sunčeve energije, ljeti i u jesen te u sjevernim krajevima u proljeće očekuje se porast vrijednosti u odnosu na referentno razdoblje. Sve su promjene u rasponu od 1–5 %. U ljetnoj sezoni, kad je tok ulazne Sunčeve energije najveći (u priobalnom pojasu i zaleđu 250 - 300 W/m²), projicirani porast jest relativno malen. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se povećanje toka ulazne Sunčeve energije u svim sezonama osim zimi. Najveći je porast ljeti, i to 8 - 12 W/m² u gorskoj i središnjoj Hrvatskoj, dok će najmanji biti u srednjoj Dalmaciji. **Snježni pokrov.** Do 2040. godine zimi je projicirano smanjenje ekvivalentne vode snijega, odnosno snježnog pokrova. Smanjenje je najveće u Gorskom kotaru i iznosilo bi 7 – 10 mm, što čini nešto manje od 50% ekvivalentne vode snijega u referentnoj klimi. U razdoblju 2041. – 2070. godine očekuje se u čitavoj Hrvatskoj daljnje smanjenje ekvivalentne vode snijega. **Vlažnost tla.** Očekuje se da će u razdoblju do 2040. godine vlažnost tla smanjiti u sjevernoj Hrvatskoj, a do 2070. godine i u čitavoj Hrvatskoj. Najveće smanjenje vlažnosti tla očekuje se u ljetnim i jesenskim mjesecima.

¹⁹ Maksimalna brzina vjetra na 10 m (m/s) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: referentno razdoblje 1971. - 2000.; sredina: promjena u razdoblju 2011. - 2040. godine; dolje: promjena u razdoblju 2041. - 2070. godine.

5.3.3. ANALIZA TEMPERATURNIH OBILJEŽJA ZEMLJIŠTA I URBANIH TOPLINSKIH OTOKA

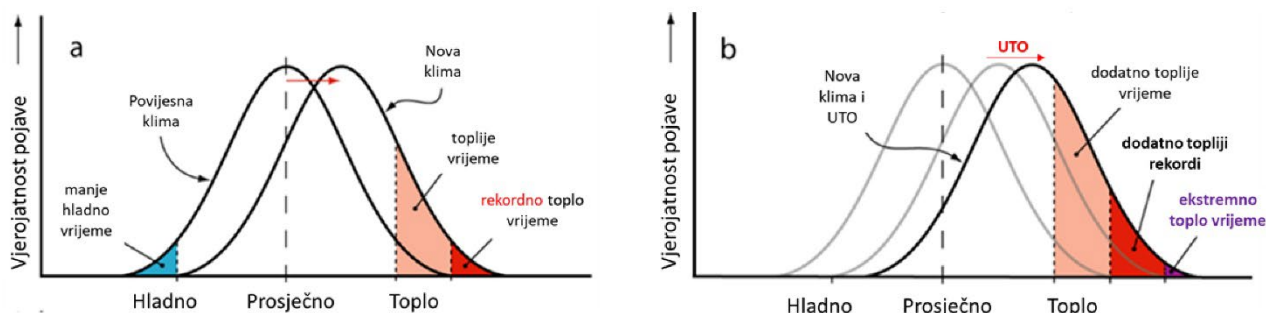
Grafički prikaz 10. Prostorna distribucija dnevnih i noćnih temperatura zraka

Izvor: Mrežni izvori portala meteo-info

Gradovi modificiraju lokalnu klimu područja u kojem se nalaze, što najviše do izražaja dolazi kroz fenomen koji se naziva urbani toplinski otok (eng. *urban heat island*), a očituje se u višoj temperaturi zraka u gradu u odnosu na njegovu ruralnu okolicu. Osnovni uzrok te pojave su umjetni materijali (npr. asfalt, beton i dr.) od kojih su izgrađeni gradovi (izgrađeni okoliš) te oni danju apsorbiraju više Sunčeve kratkovalne radijacije nego prirodna podloga u ruralnoj okolini grada. Ta akumulirana toplina zagrijava grad, što najviše do izražaja dolazi noći i zimi, kada je ohlađivanje dugovalnom radijacijom najjače. Intenzitet toplinskog otoka grada ovisi o njegovoj veličini, gustoći izgrađenosti, njegovom smještaju, sinoptičkoj situaciji, dobu dana i godine i drugim čimbenicima. Valja napomenuti da toplinski otok grada ima izravan učinak na život ljudi u gradovima te utječe na kvalitetu života njihovih stanovnika, što se najviše očituje kroz negativne posljedice – visoke dnevne i noćne temperature zraka, onečišćenje zraka, povećanu potrošnju energije, ugrozu ljudskog zdravlja, smanjenje standarda života i druge.

Kako bi se ublažio zagrijavajući utjecaj gradskih površina, danas se najčešće kao mjera urbanističkog uređenja koristi uvođenje zelene infrastrukture u gradove poput sadnje stabla i ozeljenjavanje površina te uređenjem zelenih krovova i zidova. Naime, podloge s prirodnim pokrovom imaju ohlađujući učinak u odnosu na umjetne podloge u izgrađenim dijelovima grada. Prirodna podloga na kojoj se nalazi trava, grmlje, drveće ili druga vegetacija apsorbira manju količinu Sunčeve radijacije od podloge koja je izgrađena od umjetnih materijala te je danju hladnija, a preko noći se brže ohladi. Podloga na kojoj prevladava drveće, odnosno šuma prima još manje radijacije jer se znatan dio Sunčeve radijacije reflektira od gornjeg sloja krošanja (oko 10 do 30%) te ne dopire do šumskog tla. U prosjeku je albedo, koeficijent refleksije Sunčeve radijacije, veći na prirodnoj podlozi nego na umjetnoj. Istovremeno, biljni pokrivač dio radijacije troši i na proces fotosinteze, dok se dio topline

prirodnih podloga troši na proces evapotranspiracije (isparavanje vode s podloge i iz biljaka)²⁰. Zbog svih tih procesa zelene površine imaju ohlađujući učinak na zrak iznad njih te se govori o hladnim otocima zelenih površina (eng. *Green Space Cool Island* – GSCI), odnosno hladnim otocima parkova (eng. *Park Cool Island* – PCI), čiji ohlađujući učinak još više dolazi do izražaja.

Grafički prikaz 11. Kombinirani učinak klimatskih promjena (lijevo) i UTO-a (desno) na temperature u gradu
 Izvor: Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine (2024.)

Ohlađujući učinak parkova ovisi o mnogo čimbenika – njihovoj veličini, vrsti tla i vegetacije, udjelu vodenih i izgrađenih površina, sinoptičkoj situaciji, dobu dana ili godine i drugim. Najvažniji čimbenik koji utječe na intenzitet PCI-a je veličina parka. Istraživanja su pokazala da se ohlađujući učinak zelenih površina može primijetiti već i na zelenim površinama veličine oko 200 m², iako tako male zelene površine nemaju ohlađujući utjecaj na izgrađeno područje u okolici – općenito se može reći da je PCI izraženiji što je veća površina parka, međutim, najvažniji čimbenik je vrsta vegetacije koja u njemu prevladava zbog čega svaki park ne mora u svako doba dana ili godine biti nužno hladniji od izgrađene okoline, što se vrlo često ne uzima u obzir prilikom urbanog planiranja ili uređenja parkova. U parkovima u kojima veći dio površine pokriva drveće do izražaja dolazi ohlađivanje tijekom dana²¹. Tijekom noći PCI ne dolazi toliko do izražaja jer krošnje stabla sprječavaju ohlađivanje dugovalnom radijacijom, a tome pridonosi i veća relativna vlažnost zraka koja je svojstvena šumskim prostorima zbog veće evapotranspiracije i slabije cirkulacije zraka²².

U parkovima u kojima prevladavaju otvoreni travnjaci s malo ili nimalo rijetkih stabla PCI je izraženiji tijekom noći zbog nepostojanja krošnji stabala koje bi spriječile intenzivno zagrijavanje podloge, a evapotranspiracija ima veći ohlađujući učinak jedino ako se zelene površine navodnjavaju ili prskaju vodom²³. Parkovi utječu i na cirkulaciju zraka u gradovima. Razlika u temperaturi zraka između parkova i izgrađenog okoliša potiče strujanje zraka u neposrednoj okolici zbog čega dolazi do širenja ohlađujućeg utjecaja PCI-a na neposredni prostor uz njega²⁴. Unatoč tome što ohlađujući učinak parkova raste s njihovom veličinom, povoljni učinak na ublažavanje toplinskog otoka grada ima veći broj manjih parkova nego nekoliko većih. Kako se ohlađujući utjecaj parkova osjeća na izgrađenom području grada oko njih, utjecaj većeg broja relativno manjih parkova osjećati će se u dijelovima gdje se oni nalaze te će imati veći ukupni utjecaj na toplinska obilježja grada. Nasuprot tome, nekoliko velikih parkova koji imaju veći ohlađujući učinak u neposrednoj okolici neće se osjetiti u udaljenijim dijelovima grada²⁵.

²⁰ Zbog velikog toplinskog kapaciteta vode veže se znatna količina topline koja je sadržana u česticama vodene pare i ne sudjeluje u zagrijavanju zraka.

²¹ Krošnje stabla tijekom dana stvaraju sjenu, čime pomažu u smanjenju zagrijavanja podloge i zraka iznad nje. Ako je riječ o gušćoj šumi, njezin je ohlađujući učinak veći pa maksimum PCI-a dolazi do izražaja poslijepodne, a ako je šumski pokrov nešto rjeđi, maksimum PCI-a nastupa rano navečer.

²² U umjerenim geografskim širinama, gdje zime mogu biti vrlo hladne, povoljna je okolnost ako prevladavaju listopadne vrste drveća koje zimi gube lišće, čime omogućuju veće zagrijavanje podloge. Naime, krošnje listopadnog drveća s lišćem mogu smanjiti dolaznu Sunčevu radijaciju za 80 do 85%, a krošnje bez lišća samo za 30 do 45%.

²³ Razlike u temperaturi tih parkova i izgrađene okolice danju postoje, ali nisu toliko velike kao noću. Tada do izražaja dolazi jako ohlađivanje dugovalnom radijacijom pa je PCI znatno jači nego danju. Zbog nižih temperatura tijekom noći evapotranspiracija je slaba ili nema veći učinak na ohlađivanje te je za takvu vrstu parkova karakteristično da dnevne temperature zraka ponekad mogu biti i više nego na izgrađenim površinama oko parka.

²⁴ Na intenzitet ohlađivanja utječu i brzina i smjer vjetra – kada je atmosfera mirna, miješanje zraka je slabo te je razlika u temperaturi parka i okolice veća. S povećanjem brzine vjetra povećava se i miješanje zraka te, osobito u slučaju malih parkova, njihov ohlađujući učinak slabi. Ohlađujući učinak PCI-a osjeća se u smjeru puhanju vjetra, ali s udaljenošću vrlo brzo opada. Na to veliki utjecaj ima veličina i gustoća zgrada u okolici parkova. Zbog toga se i horizontalni gradijent temperature zraka u okolici i parkova dosta mijenja, što objašnjava često kontradiktorne rezultate različitih istraživanja prema kojima je ohlađujući utjecaj parkova u nekim slučajevima zanemariv, dok se u drugim slučajevima on može detektirati na udaljenostima od čak nekoliko stotina metara.

²⁵ Posebno to vrijedi za velike, izolirane parkove na rubu grada.

TOPLINSKI OTOCI GRADA METKOVIĆA

U analizi toplinskih otoka korištene su satelitske snimke LANDSAT-8 (U.S. Geological Survey) u najtoplijem razdoblju godine (lipanj, srpanj, kolovoz, rujan) u razdoblju 2021. do 2024. godine (Grafički prikazi 12., 13., 14. i 15.). Različita obojenja na snimkama prikazuju jače ili slabije zagrijavanje podloge te je na temelju obojenja moguće detektirati područja podložna jačem zagrijavanju odnosno stvaranju toplinskih otoka. Više temperature zemljišta u najtoplijem dijelu godine javljaju se u izgrađenim, urbanim dijelovima grada Metkovića, dok su prirodna, pretežito šumska područja te vodene i močvarne površine značajno hladnije i bez pojave toplinskih otoka. U ruralnim područjima više temperature zemljišta javljaju se u zoni naselja (izgradnje).

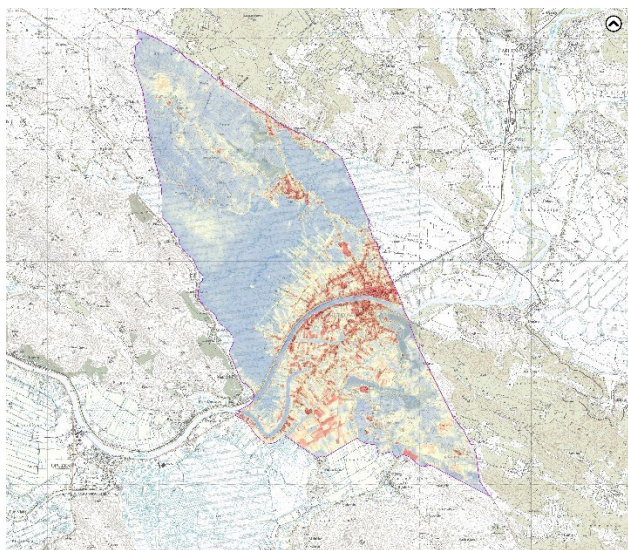
U gradu Metkoviću više temperature zemljišta javljaju se:

- u gradskom središtu
 - područje na početku Ulice Stjepana Radića
 - površina omeđena Ulicom hrvatskih iseljenika na sjeveru, Trgom kralja Tomislava na istoku, Ulicom Matice Hrvatske na zapadu i Ulicom Ante Starčevića na jugu
 - šire područje oko Sportske ulice i područja bivše „Vage“
 - izgrađeni pojas između Ulice kneza Domagoja i Splitske ulice
- duž prometnica
 - Splitska ulica
 - Ulica Petra Krešimira IV. (do križanja s Ulicom Andrije Kačića Miošića)
 - Ulica Andrije Kačića Miošića
 - Mobine ulica
 - Dubrovačka ulica (uključujući Ulicu oca Ante Gabrića)
 - Ulica kneza Branimira
 - Mlinska ulica
 - Hercegovačka ulica
 - Put Narone
 - Zagrebačka ulica
 - Ulica neretvanskih gusara
- u zonama gospodarske/industrijske namjene
 - Unka
 - Naron – plast
 - Mehanka – Klaonica
 - Metković – Vid (bivša Opuzenka)

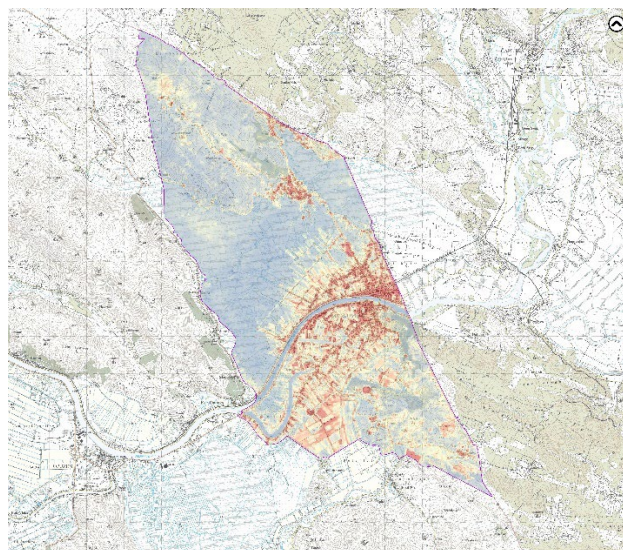
Prisutnost zelenih površina u gradskom tkivu značajno smanjuje temperaturu zemljišta, a što je vidljivo na području Gradskog parka, potezu obrazovnih ustanova s većim udjelom zelenih površina (Osnovna škola Stjepana Radića, Gimnazija Metković, Srednja škola Metković), u stambenim naseljima s većom zastupljenošću uređenog stambenog zelenila (primjerice potez od Trga bana Josipa Jelačića do Ulice Ivana Mažuranića ili istočni dio Unke između Šetališta A satnije ZNG i Mlinske ulice) te na području sportskih travnatih terena (NK Neretva, pomoćno igralište NK Neretva) (Grafički prikaz 12. – 15.). Ohlađujući učinak imaju i šumske površine na brdu Predolac koje u određenoj mjeri „hlade“ područje guste izgradnje s malo zastupljenog zelenila na obroncima brda Predolac.

U ostalim naseljima, toplinski otoci se javljaju u Vidu u zonama guste stambene izgradnje i parkirališta u podnožju Vida. Zone visoke vegetacije i poljoprivredne površine koje se protežu između stambene izgradnje imaju ohlađujući učinak. U Prudu, više temperature zemljišta javljaju se duž glavnih prometnica i uskog pojasa stambene izgradnje. Na širem području naselja Dubravica i Glušci ističu se područja višeg zagrijavanja zemljišta, a radi o površinama namijenjenim odlaganju otpada (službeno odlagalište otpada Dubravica) i eksploataciji mineralnih sirovina (kamenolom Bijeli vir).

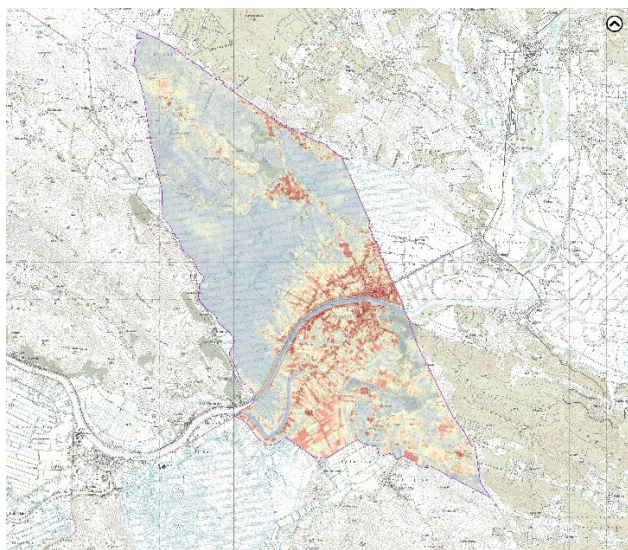
Pojava toplinskih otoka izravno je povezana s klimatskim čimbenicima, osobitom temperaturom zraka, stoga su, ovisno o godini, veća ili manja područja pod utjecajem toplinskih otoka. Promatrajući ljetna razdoblja u razdoblju 2021. – 2024. na području grada Metkovića pojava toplinskih otoka izražena je na širem gradskom području. Toplinski otoci se pretežito javljaju u područjima koje karakterizira gusta izgradnja bez prisustva ili odgovarajućeg planiranja zelenih površina. To su ponajviše zone gospodarske ili poslovne namjene u kojima je već prilikom samog planiranja razvoja zanemarena uloga zelenih površina. Postojeće zone pojačanog zagrijavanja moguće je ublažiti planiranjem većih ili manjih područja zelenila, sadnjom drvoreda, izgradnjom zelenih krovova i sl., dok u budućem planiranju razvoja grada i naselja treba obratiti posebnu pozornost planiranju odgovarajućih zelenih površina i očuvanju postojećih zelenih površina, osobito onih s visokim udjelom prirodne vegetacije (šume, šumarci, šumske „trake“ duž obala rijeka, potoka ili drugih linijskih elemenata i sl.).

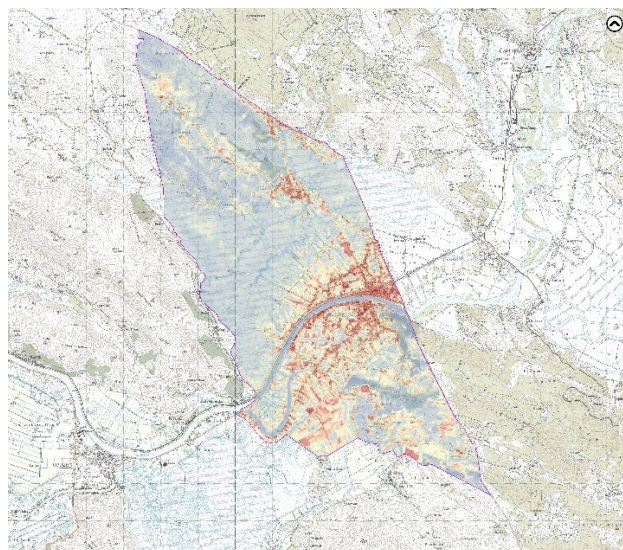
MJERLO 1:80.000
TEMPERATurna OBILJEŽJA ZEMLJIŠTA - LIPANJ 2021.
 15°C >35°C

MJERLO 1:80.000
TEMPERATurna OBILJEŽJA ZEMLJIŠTA - SRPANJ 2021.
 15°C >35°C

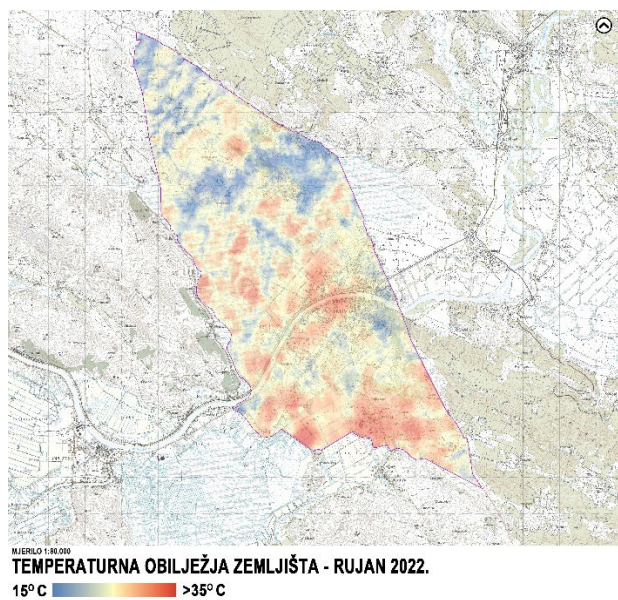
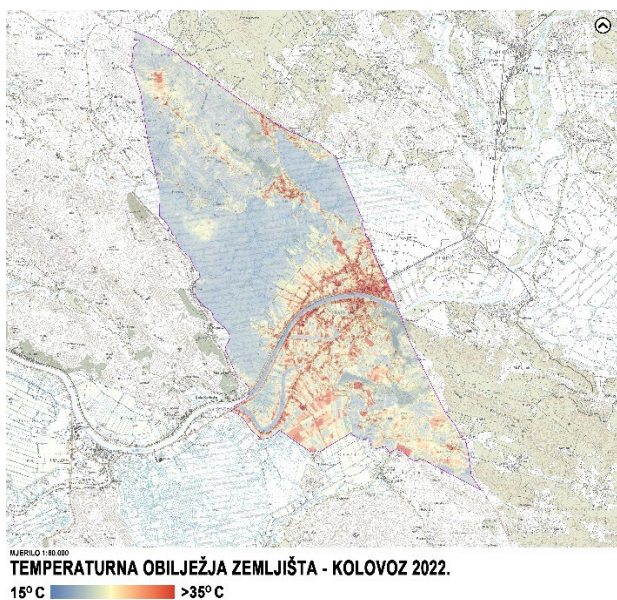
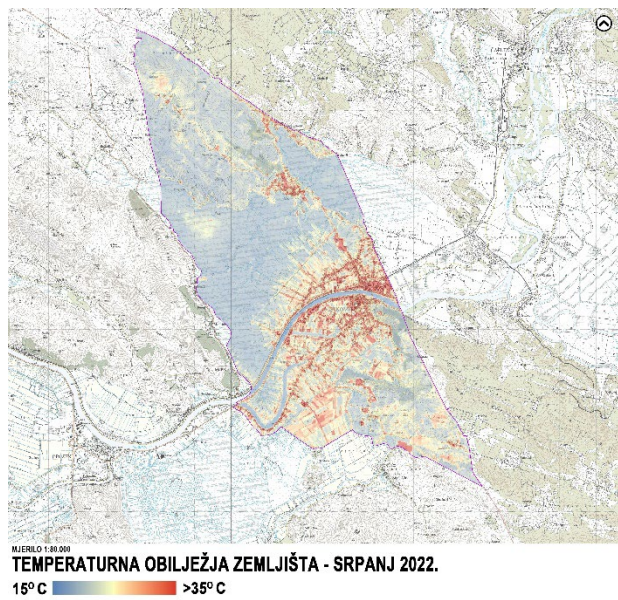
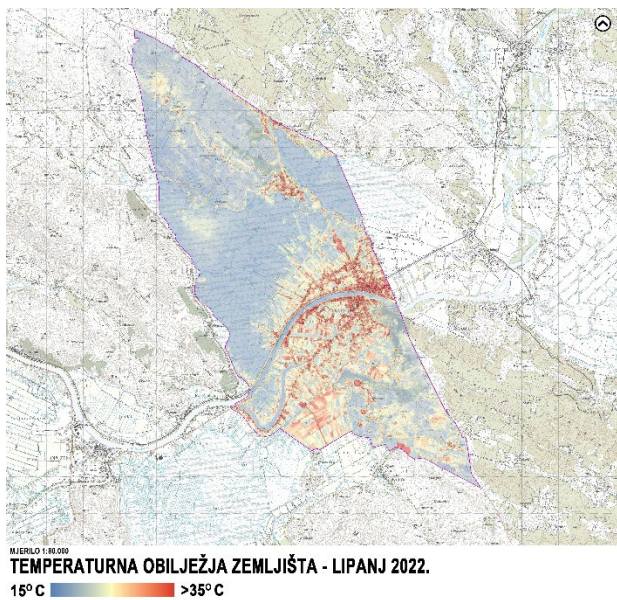

MJERLO 1:80.000
TEMPERATurna OBILJEŽJA ZEMLJIŠTA - KOLOVOZ 2021.
 15°C >35°C

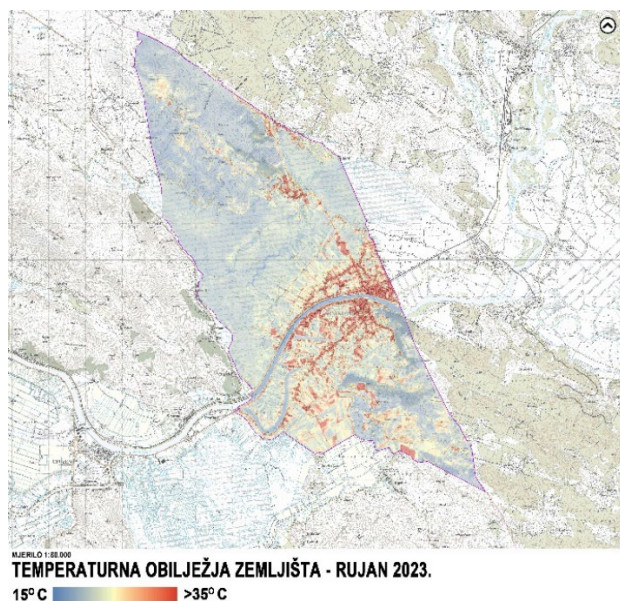
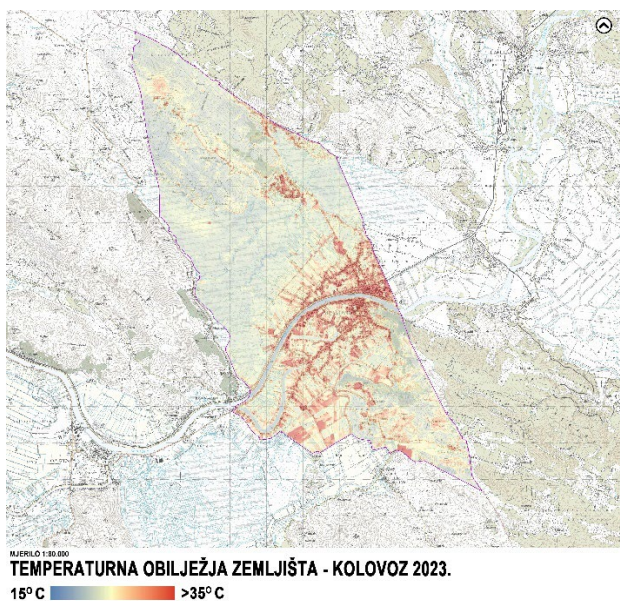
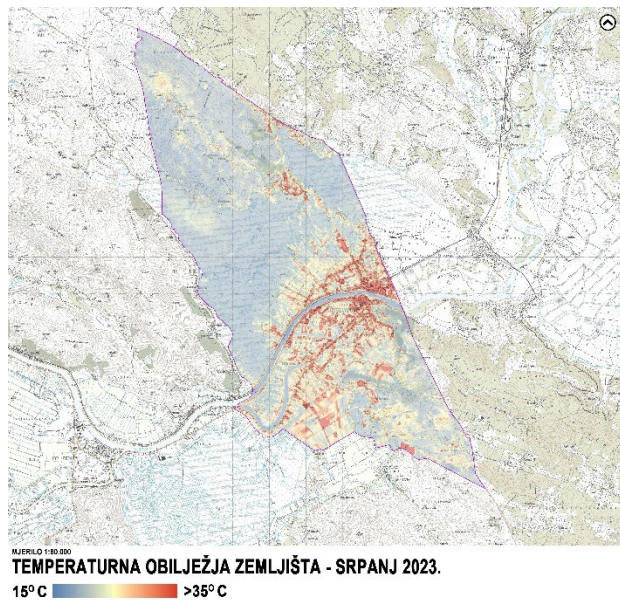
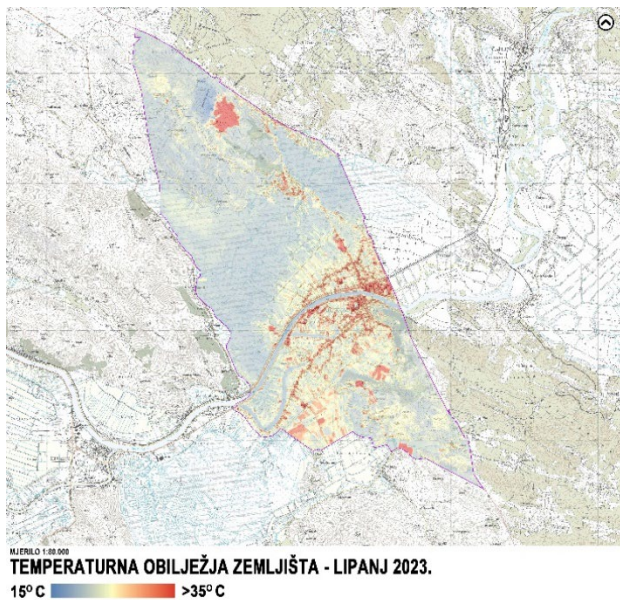

MJERLO 1:80.000
TEMPERATurna OBILJEŽJA ZEMLJIŠTA - RUJAN 2021.
 15°C >35°C

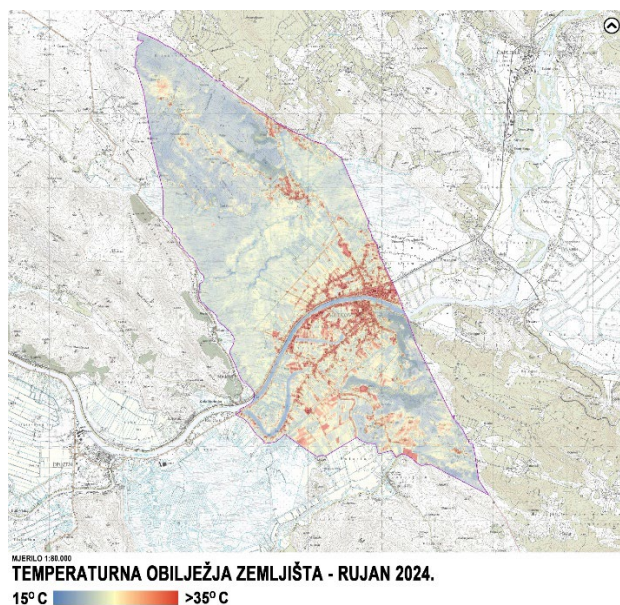
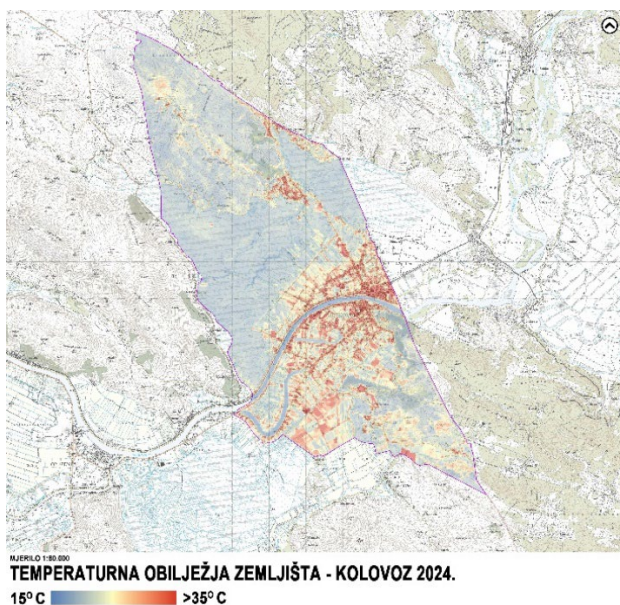
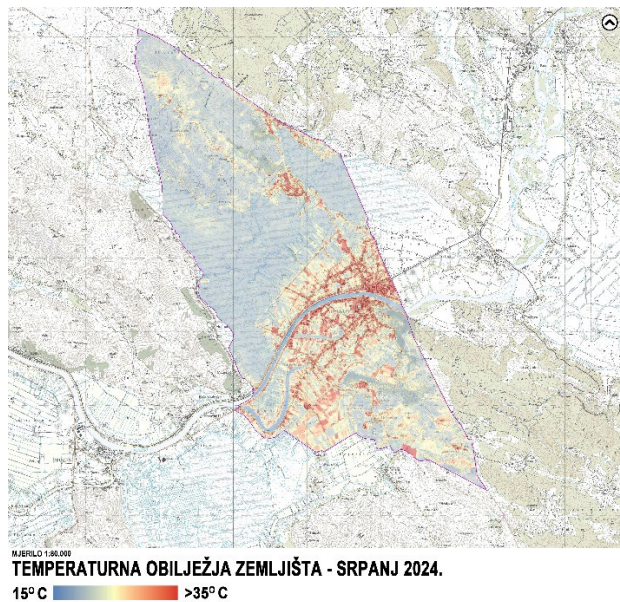
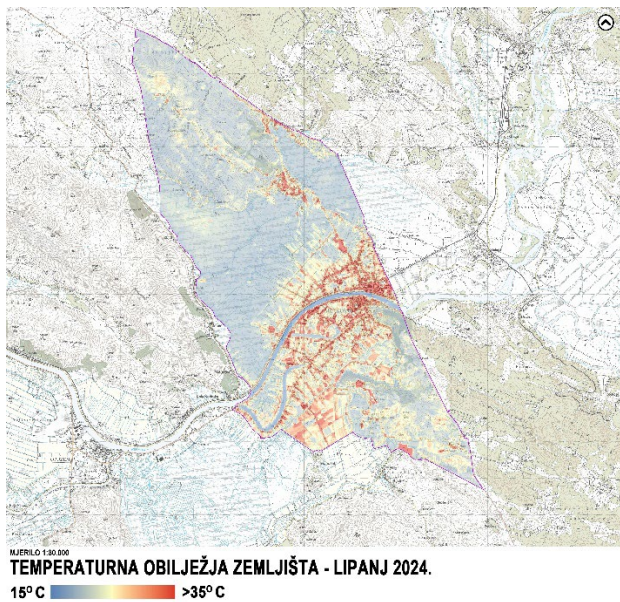
Grafički prikaz 12. Temperatura zemljišta (*LST - Land Surface Temperature*) za područje Grada Metkovića u razdoblju lipanj – rujan 2021. (Izvor: United States Geological Service (USGS), obrada autora)

Grafički prikaz 13. Temperatura zemljišta (*LST - Land Surface Temperature*) za područje Grada Metkovića u razdoblju lipanj – rujan 2022. (Izvor: United States Geological Service (USGS), obrada autora)

Grafički prikaz 14. Temperatura zemljišta (*LST - Land Surface Temperature*) za područje Grada Metkovića u razdoblju lipanj – rujan 2023. (Izvor: United States Geological Service (USGS), obrada autora)

Grafički prikaz 15. Temperatura zemljišta (*LST - Land Surface Temperature*) za područje Grada Metkovića u razdoblju lipanj – rujan 2024. (Izvor: United States Geological Service (USGS), obrada autora)

6. ANALIZA ULAZNIH PODATAKA POVEZANIH S TEMOM ZELENE URBANE OBNOVE

6.1. ANALIZA DOKUMENTA PROSTORNOG UREĐENJA

Prostor predstavlja osobito vrijedno i ograničeno nacionalno dobro kojim se ostvaruju pretpostavke za društveni i gospodarski razvoj, racionalno korištenje prirodnih i kulturnih dobara kao i zaštitu okoliša i prirode. Uvjeti za korištenje, zaštitu i upravljanje prostorom osiguravaju se kroz sustav prostornog uređenja propisan Zakonom o prostornom uređenju „Narodne novine“ broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23.

Temeljni dokument prostornog uređenja svake jedinice lokalne samouprave je prostorni plan kojim se određuju usmjerenja za razvoj djelatnosti i namjenu površina te uvjeti za održivi ili uravnoteženi razvoj. Prostorni razvoj naselja ili manjeg dijela naselja detaljnije se mogu uređivati dokumentima prostornog uređenja nižeg reda – urbanističkim planom ili detaljnim planom uređenja.

Značajka svih prostornih planova je njihova subordinacija što znači da svaki plan obuhvaća određeni prostor i određenu razinu planiranja, pri čemu se primjenjuje uvjet usklađenosti s planovima višeg reda.

Prostorni plan uređenja Grada Metkovića temeljni je dokument prostornog uređenja koji se oslanja i temelji na Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske županije kao planu višeg reda. Temeljni i najznačajniji dokumenti kojima se planira i uređuje prostor na području Grada Metkovića su **Prostorni plan uređenja Grada Metkovića** (Neretvanski glasnik broj 6/04, 1/10 - ispravak, 1/15, 07/15 – ispravak, 2/20, 1/21 – ispravak, 2/23, 8/23). Pojedini prostori uređuju se planovima niže razine – urbanističkim planovima uređenja (UPU), a na području Grada Metkovića je na snazi sedam planova nižih razina:

- UPU "Pržine 2", Neretvanski glasnik broj 3/22
- UPU Poslovne zone Meterizi, Neretvanski glasnik broj 8/23
- UPU dijela naselja Vid, Neretvanski glasnik broj 2/23
- UPU Gradsko groblje sv. Ivana Nepomuka, Neretvanski glasnik broj 7/22
- UPU poslovne zone Dubravica, Neretvanski glasnik broj 6/22
- UPU "Desna obala", Neretvanski glasnik broj 03/22
- UPU "Vilinovac", Neretvanski glasnik broj 11/24

Analizom dokumenata prostornog uređenja dobiva se uvid u glavne smjerove razvoja jedinice lokalne samouprave kroz pregled postojećih i planiranih načina korištenja prostora, postojećih i planiranih infrastrukturnih zahvata od važnosti za Republiku Hrvatsku i županiju te kroz propisane uvjete planiranja i korištenja prostora.

Postojeći i planirani zaštićeni dijelovi prirode, područja ekološke mreže NATURA 2000 te preventivno zaštićene, zaštićene i evidentirane zone/lokaliteti kulturne baštine predstavljaju područja koja imaju značajnu ulogu u zelenom i održivom razvoju gradova, a u prostornim planovima analiziraju se kroz tekstualne i grafičke dijelove u okviru područja posebnih uvjeta korištenja.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA GRADA METKOVIĆA

(Neretvanski glasnik broj 6/04, 1/10 - ispravak, 1/15, 07/15 – ispravak, 2/20, 1/21 – ispravak, 2/23, 8/23)

Prostorni plan uređenja Grada Metkovića (PPUG Metković) donesen je 2004. godine, a posljednja, četvrta izmjena i dopuna Plana izrađena je i usvojena 2023. godine.

Prostornim planom uređenja Metkovića utvrđuju se ciljevi prostornog uređenja te organizacija, namjena, uređenje i zaštita prostora koja se temelji na uvažavanju prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti. Odredbama za provođenje utvrđeni su koncept zaštite i unaprjeđenje prirodnih i kulturnih vrijednosti, organizacije i namjene prostora, uvjeti i mjere za razgraničenje prostora, smještaj građevina i provedba plana.

Prilikom utvrđivanja namjena površina, Prostornim planom se uvažavaju prostorne specifičnosti Grada Metkovića poput:

- pripadnosti specifičnoj funkcionalnoj i fizionomskoj regiji Donje Neretve koja je u zadnjih nekoliko desetljeća doživjela brze društvene i gospodarske promjene i transformaciju iz prirodnog močvarnog prostranstva u prostor s dominantnim „kazetnim“ krajolikom
- potrebu očuvanja i unaprjeđenja prirodnih vrijednosti područja Donje Neretve koju karakterizira vrijedno poljoprivredno zemljište i prirodne močvare izuzetno rijetke na Mediteranu i njihove ekološke funkcije u očuvanju bioraznolikosti područja
- izuzetno vrijedne kulturno-povijesne znamenitosti i arheološke zone.

Posljednjom izmjenom i dopunom PPUG Metković termini i smjernice povezani sa zelenom infrastrukturom nisu izrijekom obuhvaćeni. Zelene površine kao najznačajniji element zelene infrastrukture spominje se u dijelu odredbi za provođenje (članak 50.) kao zona isključive namjene u građevinskom području naselja (Z – zona javnog zelenila) te kroz odredbu povezanu s mjerama zaštite zelenila (članak 222.), dok se istovremeno u kartografskim prikazima ne prikazuje.

Korištenje obnovljivih izvora energije prepoznati su kroz PPUG Metković kroz odredbe za provođenje povezane s razvojem infrastrukturne mreže (članci 149. i 150.) pri čemu je poseban naglasak stavljen na korištenje energije sunca.

Pojmovi poput kružnog gospodarenja prostorom i zgradama izrijekom se ne spominju, dok se pojmovi, odnosno mjere/postupci urbane sanacije i preobrazbe spominju u smjernicama za izradu urbanističkih planova uređenja primjerice za UPU Vilinovac, UPU desna obala i UPU Slatine (članci 231., 233. i 236.) te u dijelu zaštite oštećenih gradskih ili seoskih cjelina u kojima se preporučuju postupci rekonstrukcije, preoblikovanja, sanacije, preobrazbe ili prenamjene (članak 203.). Nadalje, postupci sanacije, rekultivacije i ozelenjavanja uz infrastrukturne koridore obuhvaćeni su člankom 202., a područje rukavca gornje Stare Neretve predstavlja područje pogodno za prenamjenu, odnosno preobrazbu (članak 173.).

U nastavku se navode najznačajniji planirani zahvati infrastrukture i razvoja naselja koje treba uzeti u razmatranje prilikom izrade i donošenja SZUO, odnosno planiranja projekata koji će se njome provoditi (Tablica 7.).

Tablica 7. Planirani značajniji zahvati infrastrukture i razvoja naselja

PROMET	CESTOVNI PROMET <ul style="list-style-type: none">• Obilaznica Metkovića od Kule Norinske do granice s BiH (obuhvaća izgradnju novog mosta preko Neretve između Kule Norinske i Metkovića i novi granični prijelaz)• Cesta Prud – Nova Sela (izlaz na autocesti A10) i rekonstrukcija županijske ceste ŽC6218 Vid – Prud• Novi most preko Neretve u užem gradskom području (lokacija u istraživanju)• Biciklistička staza/traka uz Neretvu kao dio šetališno-perivojnog obalnog poteza (izgrađeno) ili uz državnu cestu DC 9
--------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Biciklistička staza/traka Metković – Vid (djelomično izgrađena) ŽELJEZNIČKI PROMET <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja drugog kolosijeka na postojećoj željezničkoj pruzi Ploče-Metković-Sarajevo RIJEČNI PROMET <ul style="list-style-type: none"> • Luka nautičkog turizma županijskog značaja do 100 vezova – Donja stara Neretva • Sportska luka županijskog značaja do 100 vezova – Donja stara Neretva ZRAČNI PROMET <ul style="list-style-type: none"> • Heliodrom - potencijalne lokacije: Meterizi i Klade
ENERGETSKI SUSTAV	OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE <ul style="list-style-type: none"> • Samostojeće sunčane elektrane <ul style="list-style-type: none"> - Vid (Debelo Brdo) površine 20,1 ha - Vid (Debelo Brdo – Vid) površine 6,1 ha - Vid (Ograđ) površine 10,4 ha - Glušci (Veraje) površine 9,8 ha
VODNE POVRŠINE	<ul style="list-style-type: none"> • Rukavac Gornje stare Neretve – uređenje nekadašnjeg rukavca i prenamjena u društvenu i gospodarsku funkciju (rubni dijelovi), odnosno sportsko-rekreacijsku (središnji dio)
PROSTORI ZA RAZVOJ I UREĐENJE	<ul style="list-style-type: none"> • Zona javne i društvene namjene u naselju Vid - uređenje arheološkog parka, prezentaciji arheoloških nalaza, izgradnji Lapidarija arheološkog muzeja, parkovno uređenje javnih površina s uređenjem vidikovaca, izgradnja sadržaja vezanih za arheološko nalazište u Vidu i sadržaja nesmjestajne turističke infrastrukture (turistički informativni centar, istraživački centar, kulturni centar, prostori za predavanja, radionice i sl.). • Zona javne i društvene namjene u naselju Metković preko puta Kule (Norinske), namijenjena izgradnji Muzeja neretvanske lađe.

Izvor: PPUG Metković

PPUG-om Metković planira se zaštita, očuvanje i korištenje prirodnih i kulturnih vrijednosti proizašlih iz zakonske i/ili prostorno planske regulative, a u kontekstu formiranja sustava zelene infrastrukture kao važni elementi ističu se zaštićena područja prirode, kulturna baština i ostale prirodne i krajobrazne vrijednosti na području Grada. U nastavku je prikazan sažetak najvažnijih prirodnih, krajobraznih i kulturnih vrijednosti Grada, dok se isti detaljnije razrađuju u sljedećim poglavljima (Tablica 8.).

Tablica 8. Sažetak najvažnijih prirodnih, krajobraznih i kulturnih vrijednosti

ZAŠTIĆENA PODRUČJA	<ul style="list-style-type: none"> • Posebni rezervat – ornitološki „POD GREDOM“ • Posebni rezervat – ornitološki „PRUD“ • Značajni krajobraz „PREDOLAC – ŠIBENICA“
PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000	<ul style="list-style-type: none"> • HR1000031 Delta Neretve • HR5000031 Delta Neretve
OSTALE PRIRODNE I KRAJOBRAZNE VRIJEDNOSTI	PRIRODNE VRIJEDNOSTI <ul style="list-style-type: none"> • Spomenik parkovne arhitekture – Stari park u centru Metkovića KRAJOBRAZNE VRIJEDNOSTI OSOBITO VRIJEDNI PREDJELI – PRIRODNI KRAJOBRAZ <ul style="list-style-type: none"> • Prirodni krajolik močvarnog područja – Delta Neretve OSOBITO VRIJEDNI PREDJELI – KULTURNI KRAJOLIK <ul style="list-style-type: none"> • Oblikovani kulturni krajolik - Napoleonov put • Asocijativni kulturni krajolik - Krajolik Neretve • Oblikovani kulturni krajolik - Agrarni krajolik delte Neretve, jendeci

	<ul style="list-style-type: none"> • Oblikovani kulturni krajolik - Krajolik povijesne uskotračne željeznice (pruga Sarajevo – Metković/Ploče)
ZAŠTIĆENA KULTURNA BAŠTINA	VID <ul style="list-style-type: none"> • Arheološka zona i kulturno-povijesna cjelina Naron • Crkva sv. Vida • Erešova kula • Kuća Bukovac-Šiljeg • Kuća Markota METKOVIĆ <ul style="list-style-type: none"> • Crkva sv. Ilije (preventivna zaštita) • Kula (Norinska) NEMATERIJALNA BAŠTINA <ul style="list-style-type: none"> • Tradicija života s trupom i lađom, plovilima doline Neretve • Umijeće pripreme neretvanskog brujeta

Izvor: PPUG Metković, Ministarstvo kulture i medija – Registar kulturnih dobara, Bioportal-informacijski sustav zaštite prirode

6.2. ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENATA

U okviru ovog poglavlja analiziraju se strateški dokumenti od županijskog i lokalnog značaja, a relevantnih za ovu Strategiju:

- Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine
Izrađivač: Dubrovačko-neretvanska županija, Dubrovnik, 2021.
- Provedbeni program Grada Metkovića za razdoblje 2021. – 2025.
Izrađivač: UHY SAVJETOVANJE d.o.o., Split, 2021.

U nastavku su prikazani najznačajniji dijelovi pojedinih strateških dokumenta koji obuhvaćaju kratki opis, viziju te prioritetne i posebne ciljeve odnosno predviđene aktivnosti koje su izravno ili neizravno povezane ili doprinose ciljevima razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

PLAN RAZVOJA DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE DO 2027. GODINE

Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine je srednjoročni akt strateškog planiranja kojim se definira okvir za poticanje razvoja Dubrovačko-neretvanske županije tijekom sedmogodišnjeg razdoblja. Kao krovni strateški razvojni dokument za područje županije predstavlja okvir za strateške dokumente koji se donose na lokalnoj razini.

Planom razvoja utvrđuje se strateški okvir razvoja županije koji se temelji na analizi ključnih područja razvoja te prepoznatih potencijala i potreba u svakom od tih područja. Na temelju prethodne analize definiran je smjer budućeg razvoja kroz viziju:

Do 2027. godine Dubrovačko-neretvanska županija će postati europska regija visoke kvalitete življenja, stabilne i dinamične ekonomije, visokog stupnja društvene solidarnosti i uključenosti, očuvanog okoliša i kulturno-povijesnog nasljeđa kojom se upravlja kroz participativan i strateški utemeljen pristup na dobrobit budućih generacija.

Za ostvarenje vizije razvoja, Planom je definiran strateški okvir kojim se pobliže utvrđuju razvojni prioriteti, ciljevi i mjere čija realizacija vodi prema ostvarenju prethodno definirane vizije razvoja.

Tablica 9. Prioriteti, posebni ciljevi i mjere definirani Planom razvoja DNŽ-a za razdoblje do 2027. godine

PRIORITET	POSEBNI CILJ	MJERA
Prioritet 1. Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo	1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja	1.1.1. Potpore za unaprjeđenje kvalitete i tržišne prepoznatljivosti proizvoda i usluga
		1.1.2. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture i potpornih programa
		1.1.3. Poticanje ulaganja i umrežavanja poduzetnika
	1.2. Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu	1.2.1. Podrška ulaganjima u energetska učinkovitost i korištenje OIE u gospodarstvu
		1.2.2. Poticanje digitalizacije, tehnološke modernizacije i inovativnosti gospodarstva
		1.2.3. Razvoj kulturnih i kreativnih industrija
	1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	1.3.1. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom
		1.3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma
		1.3.3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

Prioritet 2. Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala	2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga	2.1.1. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture, kvalitete programa i ljudskih resursa u obrazovanju	
		2.1.2. Unaprjeđenje zdravstvenih usluga i skrbi	
		2.1.3. Osnaživanje sustava socijalne uključenosti	
		2.1.4. Poticanje kulturnog stvaralaštva	
		2.1.5. Unaprjeđenje sportske i rekreacijske infrastrukture i programa	
	2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	2.2.1. Osnaživanje suradnje između obrazovnih i istraživačkih ustanova, gospodarstva i javne uprave	
		2.2.2. Razvoj strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja	
		2.2.3. Jačanje županijskih i lokalnih kapaciteta za intervencije na tržištu rada	
	2.3. Poticanje demografskog razvoja	2.3.1. Planiranje i provedba aktivnosti za poboljšanje demografskih prilika	
		2.3.2. Jačanje politike stanovanja u funkciji demografske obnove	
	Prioritet 3. Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine	3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobit lokalne zajednice	3.1.1. Unaprjeđenje gospodarenja vodama i otpadom
			3.1.2. Unaprjeđenje energetske infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije
3.1.3. Razvoj sustava praćenja, obrazovanja i informiranja o okolišu			
3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti		3.2.1. Poticanje cjelovitog razvoja prometne infrastrukture	
		3.2.2. Poboljšanje digitalne infrastrukture	
		3.2.3. Ulaganje u zelenu mobilnost i poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu	
3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine		3.3.1. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne baštine	
		3.3.2. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje kulturne baštine i kulturnog krajolika	
Prioritet 4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem		4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru	4.1.1. Jačanje kvalitete županijskih i lokalnih institucija
			4.1.2. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom
	4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije	4.2.1. Poboljšanje sustava vatrogastva	
		4.2.2. Jačanje ostalih dijelova sustava zaštite i spašavanja	
	4.3. Razvoj otoka	4.3.1. Poboljšanje javnih usluga na otocima	
		4.3.2. Razvoj otočnog gospodarstva	
		4.3.3. Održivo upravljanje otočnim resursima	
		4.3.4. Poboljšanje povezanosti otoka	
	4.4. Razvoj ostalih područja s razvojnim posebnostima	4.4.1. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti javnih usluga	
		4.4.2. Jačanje razvoja poduzetništva	

		4.4.3. Očuvanje okoliša te održivo upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima
		4.4.4. Razvoj prometne i digitalne infrastrukture

U okviru mjera prikazanih u Tablici 9. predviđene su aktivnosti i projekti koje korespondiraju s ciljevima zelene urbane obnove.

U okviru *prioriteta 1. Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo* predviđena je provedba *mjere 1.2.1. Podrška ulaganjima u energetska učinkovitost i korištenje OIE u gospodarstvu* kojom se želi potaknuti gospodarstvo na veća ulaganja u energetska učinkovitost i proizvodnju iz obnovljivih izvora energije te primjenu načela kružne ekonomije kroz primjerice ponovno stavljanje u funkciju nekorištenih prostora i zgrada umjesto nove gradnje.

Razvoj društvene infrastrukture obuhvaćen je u okviru *prioriteta 2. Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala*, a osobito *mjere 2.1.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga*. Razvoj društvene infrastrukture obuhvaća aktivnosti unaprjeđenja obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih kulturnih i sportsko-rekreacijskih objekata, sadržaja i usluga.

Prioritet 3. Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine obuhvaća osam mjera raspoređenih unutar tri posebna cilja. U okviru posebnog cilja 3.1. 3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice ističu se mjera 3.1.1. Unaprjeđenje gospodarenja vodama i otpadom te mjera 3.1.2. Unaprjeđenje energetske infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. *Posebni cilj 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti* usmjeren je na unaprjeđenje i razvoj prometne infrastrukture s posebnim naglaskom na razvoj zelenih i održivih rješenja. U okviru navedenog posebnog cilja ističu se *mjera 3.2.1. Poticanje cjelovitog razvoja prometne infrastrukture* i *mjera 3.2.3. Ulaganje u zelenu mobilnost i poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu*. *Posebni cilj 3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine* sadrži dvije mjere koje su usmjerene na očuvanje i održivo korištenje prirodnih, krajobraznih i kulturnih vrijednosti područja.

Posljednji prioritet, *Prioritet 4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem* definiran je kroz četiri posebna cilja i 12 mjera. S aspekta zelene urbane obnove u okviru ovog prioriteta ističu se povezane s prostornim planiranjem (4.1.2. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom) te mjere povezane s razvojem ostalih područja s razvojnim posebnostima kojima pripada i Grad Metković (4.4. Razvoj ostalih područja s razvojnim posebnostima).

PROVEDBENI PROGRAM GRADA METKOVIĆA ZA RAZDOBLJE 2021. DO 2025.

Provedbeni program Grada Metkovića za razdoblje 2021. – 2025. je akt strateškog planiranja koji se donosi za tekuće mandatno razdoblje. Kao provedbeni akt strateškog planiranja lokalne razine za cilj ima osigurati upravnim tijelima JLS-a, ali i ostalim dionicima samoupravne jedinice, učinkovit i djelotvoran alat za provedbu posebnih ciljeva i prioriteta djelovanja te ostvarenje postavljene vizije razvoja.

Budući razvoj Grada temelji se na prethodno postavljenoj viziji:

Grad Metković teži postati poduzetnički orijentiran, gospodarski neovisan, društveno odgovoran, siguran i ekološki osviješten grad s valoriziranom prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom u svrhu razvoja turizma i gospodarstva koji u težište svog djelovanja stavlja dobrobit i kvalitetu života svojih građana.

Za ostvarenje vizije razvoja, Planom je nadalje definiran strateški okvir kojim se pobliže utvrđuju razvojni prioriteti, ciljevi i mjere čija realizacija vodi prema ostvarenju prethodno definirane vizije razvoja.

Tablica 10. Prioriteti, specifični ciljevi i mjere definirani Provedbenim programom Grada Metkovića za razdoblje 2021. – 2025.

PRIORITET	SPECIFIČNI CILJ	MJERA
Prioritet 1. Održivo gospodarstvo i društvo	1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	1. Poticanje razvoja poduzetništva i gospodarstva
		2. Zaštita, razvoj i promicanje turizma i povezanih turističkih usluga
		3. Zaštita razvoj i promicanje kulturne baštine i kulturnih usluga
		4. Zaštita, razvoj i promicanje prirodne baštine, biološke raznolikosti i ekoturizma
	2. Obrazovani i zaposleni ljudi	5. Promicanje edukacija i zapošljavanja svih skupina
	3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	6. Jačanje institucionalnog kapaciteta i redovno poslovanje lokalne samouprave
Prioritet 2. Jačanje otpornosti na krize te promicanje demografskih i socijalnih mjera	5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	7. Poticanje ulaganja u zdravstvenu infrastrukturu i sadržaje
		8. Poticanje ulaganja u socijalnu infrastrukturu i programe
		9. Promicanje ulaganja u zabavnu, sportsku i rekreativnu infrastrukturu i programe
		10. Promicanje izgradnje i ulaganja u javne prostore šire namjene, zelene površine i druge objekte
	6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	11. Promicanje demografskih mjera
		12. Poticanje ulaganja u predškolsku i obrazovnu infrastrukturu i programe
	7. Sigurnost za stabilan razvoj	13. Promicanje protupožarne i civilne zaštite
Prioritet 3. Zelena i digitalna tranzicija	8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	14. Poticanje izgradnje i obnove energetske učinkovite infrastrukture
		15. Promicanje obnovljivih izvora energije i energetske projekata
		16. Promicanje investicija za upravljanje vodnim resursima

		17. Promicanje investicija za održivo upravljanje otpadom
		18. Upravljanje grobljima
	10. Održiva mobilnost	19. Unaprjeđenje prometne infrastrukture
	11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	20. Digitalizacija uprave i implementacija IKT rješenja
		21. Implementacija širokopojasne i druge IKT infrastrukture
22. Prostorno i urbanističko planiranje		

U okviru mjera prikazanih u Tablici 10. predviđene su aktivnosti i projekti koje korespondiraju s ciljevima zelene urbane obnove.

U okviru *prioriteta 1. Održivo gospodarstvo i društvo* predviđena je provedba šest mjera raspoređenih u tri specifična cilja. U okviru *specifičnog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo* predviđene su mjere zaštite, razvoja i promicanja kulture baštine i usluga, prirodne baštine, biološke raznolikosti te u konačnici razvoj turizma i turističkih usluga temeljenih na prirodnim i kulturnim osnovama područja.

Nadalje, u okviru *prioriteta 2. Jačanje otpornosti na krize te promicanje demografskih i socijalnih mjera* definirane su mjere usmjerene na unaprjeđenje i razvoj zdravstvene, socijalne, obrazovne, sportsko-rekreacijske infrastrukture i sadržaja, razvoj i unaprjeđenje prostora javne namjene i zelenih površina i unaprjeđenje civilne zaštite.

Prioritet 3. Zelena i digitalna tranzicija definirana je kroz tri specifična cilja i devet mjera. U okviru ovog prioriteta razvoj i ulaganja u energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije prepoznat je kao bitan element razvoja. Nadalje, u okviru ovog prioriteta prepoznat je značaj upravljanja vodnim resursima i gospodarenja otpadom, potreba za unaprjeđenjem prometne infrastrukture, kao i prostorno-planiranje.

6.3. ANALIZA PRORAČUNSKIH ULAGANJA U RAZVOJ ELEMENATA POVEZANIH SA ZELENOM URBANOM OBNOVOM

Proračun je temeljni financijski dokument grada u kojem se planiraju prihodi, primici, rashodi i izdaci za jednu proračunsku godinu. Na osnovi planiranih prihoda i primitka te predvidivih rashoda i izdataka, planiraju se pojedina ulaganja i imovinske i financijske potrebe za realizaciju istih. Za potrebe Strategije zelene urbane obnove Grada Metkovića analiziraju se proračunske stavke povezane s aktivnostima i projektima vezanim za tematiku zelene urbane obnove kroz direktna i indirektna ulaganja u posljednje tri godine (2021. – 2023.).

Proračun Grada Metkovića u 2021. godini iznosio je 8.528.847,62 eura te su ostvarena odnosno izvršena ulaganja u elemente zelene urbane obnove na kraju financijske godine iznosila 4.489.707,05 eura, odnosno 52,64 % proračuna. Ulaganja u elemente zelene urbane obnove u najvećoj mjeri provode se putem Odsjeka za komunalne poslove, prostorno planiranje, gospodarstvo i fondove Europske unije čija su ulaganja iznosila 3.998.073,95 eura.

Promatrajući ulaganja prema programima, programi *Građenje javnih površina* s iznosom ulaganja od 1.423.234,97 eura, *Izgradnja poslovne zone Dubravica* s iznosom od 615.681,10 eura i *Građenje nerazvrstanih cesta* s iznosom od 590.634,32 eura predstavljaju najznačajnije programe kojima se financirali elementi zelene urbane obnove (Tablica 11.).

Tablica 11. Pregled ulaganja u elemente zelene urbane obnove prema programima

R.br.	Naziv programa	Iznos ulaganja (euro)
1.	STRATEŠKO PLANIRANJE	12.110,96
2.	TEKUĆE I INVEST. ODRŽAVANJE ZGRADE GRADSKJE UPRAVE	3.663,88
3.	ODRŽAVANJE GIS-a	2.707,55
4.	LEGALIZACIJA NEKRETNINA U VL. GRADA METKOVIĆA	2.156,03
5.	PROGRAM JAVNIH POTREBA U KULTURI	31.897,71
6.	PROGRAM JAVNIH POTREBA U SPORTU	441.707,44
7.	OSNOVNA ŠKOLA STJEPANA RADIĆA	1.990,84
8.	REKONSTRUKCIJA DIJELA PRIZEMLJA U VRTIĆU U VIDU	52.440,75
9.	UREĐENJE DJEČJEG IGRALIŠTA DJEČJEG VRTIĆA METKOVIĆ	69.827,05
10.	IZGRADNJA DJEČJEG VRTIĆA RADOST	456.142,48
11.	PROGRAM ODRŽAVANJA OBJEKATA ZA SPORT I REKREACIJU	120.467,79
12.	GRAĐENJE JAVNIH POVRŠINA	1.423.234,97
13.	GRAĐENJE NERAZVRSTANIH CESTA	590.634,32
14.	ODRŽAVANJE CESTA	79.411,38
15.	ODVODNJA ATMOSFERSKIH VODA	53.004,86
16.	ODRŽAVANJE GROBLJA	18.580,57
17.	ODRŽAVANJE JAVNIH POVRŠINA	347.344,50
18.	PROSTORNO PLANIRANJE	24.346,34
19.	ZAŠTITA OKOLIŠA	39.828,17
29.	SUSTAV JAVNIH BIKIKALA	1.941,07
21.	IZGRADNJA POSLOVNE ZONE DUBRAVICA	615.681,10
22.	ORGANIZIRANJE I PROVOĐENJE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	100.587,30

Izvor: Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Grada Metkovića za 2021. godinu, obrada autora

Proračun Grada Metkovića u 2022. godini iznosio je 9.376.639,68 eura te su ostvarena odnosno izvršena ulaganja u elemente zelene urbane obnove na kraju financijske godine iznosila 4.615.311,15 eura, odnosno 49,22 % proračuna. Ulaganja u elemente zelene urbane obnove u najvećoj mjeri provode se putem Odsjeka za komunalne poslove, prostorno planiranje, gospodarstvo i fondove Europske unije čija su ulaganja iznosila 4.824.620,63 eura.

Promatrajući ulaganja prema programima, programi *Građenje javnih površina* s iznosom ulaganja od 2.138.365,94 eura, *Izgradnja dječjeg vrtića Radost* s iznosom od 585.911,29 eura i *Izgradnja poslovne zone*

Dubravica s iznosom od 540.260,41 eura predstavljaju najznačajnije programe kojima se financirali elementi zelene urbane obnove (Tablica 12.).

Tablica 12. Pregled ulaganja u elemente zelene urbane obnove prema programima

R.br.	Naziv programa	Iznos ulaganja (euro)
1.	STRATEŠKO PLANIRANJE	1.244,28
2.	TEKUĆE I INVEST. ODRŽAVANJE ZGRADE GRADSKJE UPRAVE	2.551,60
3.	ODRŽAVANJE GIS-a	7.167,03
4.	PROGRAM JAVNIH POTREBA U KULTURI	24.586,90
5.	PROGRAM JAVNIH POTREBA U SPORTU	483.399,06
6.	IZGRADNJA DJEČJEG VRTIĆA RADOST	585.911,29
7.	PROGRAM ODRŽAVANJA OBJEKATA ZA SPORT I REKREACIJU	72.333,93
8.	GRAĐENJE JAVNIH POVRŠINA	2.138.365,94
9.	GRAĐENJE NERAZVRSTANIH CESTA	157.666,63
10.	ODRŽAVANJE CESTA	9.290,60
11.	ODVODNJA ATMOSFERSKIH VODA	53.361,04
12.	ODRŽAVANJE GROBLJA	18.581,09
13.	ODRŽAVANJE JAVNIH POVRŠINA	421.125,57
14.	PROSTORNO PLANIRANJE	43.931,25
15.	ZAŠTITA OKOLIŠA	2.909,95
16.	IZGRADNJA POSLOVNE ZONE DUBRAVICA	540.260,41
17.	ORGANIZIRANJE I PROVOĐENJE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	52.624,59

Izvor: Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Grada Metkovića za 2022. godinu, obrada autora

Proračun Grada Metkovića u 2023. godini iznosio je 10.386.448,31 eura te su ostvarena odnosno izvršena ulaganja u elemente zelene urbane obnove na kraju financijske godine iznosila 2.139.372,12 eura, odnosno 20,60 % proračuna. Ulaganja u elemente zelene urbane obnove u najvećoj mjeri provode se putem Odsjeka za komunalne poslove, prostorno planiranje, gospodarstvo i fondove Europske unije čija su ulaganja iznosila 3.605.828,94 eura.

Promatrajući ulaganja prema programima, programi *Program javnih potreba u sportu* s iznosom ulaganja od 662.659,48 eura, *Građenje javnih površina* s iznosom od 440.242,14 eura i *Održavanje javnih površina* s iznosom od 377.647,19 eura predstavljaju najznačajnije programe kojima se financirali elementi zelene urbane obnove (Tablica 13.).

Tablica 13. Pregled ulaganja u elemente zelene urbane obnove prema programima

R.br.	Naziv programa	Iznos ulaganja (euro)
1.	STRATEŠKO PLANIRANJE	3,575.22
2.	ODRŽAVANJE GIS-a	9,000.00
3.	PROGRAM JAVNIH POTREBA U KULTURI	69,024.08
4.	PROGRAM JAVNIH POTREBA U SPORTU	662,659.48
5.	PROGRAM ODRŽAVANJA OBJEKATA ZA SPORT I REKREACIJU	43,582.90
6.	GRAĐENJE JAVNIH POVRŠINA	440,242.14
7.	GRAĐENJE NERAZVRSTANIH CESTA	64,911.70
8.	ODRŽAVANJE CESTA	34,978.13
9.	ODVODNJA ATMOSFERSKIH VODA	111,591.36
10.	ODRŽAVANJE GROBLJA	18,498.80
11.	ODRŽAVANJE JAVNIH POVRŠINA	377,647.19
12.	PROSTORNO PLANIRANJE	30,566.29
13.	ZAŠTITA OKOLIŠA	11,429.86
14.	IZGRADNJA POSLOVNE ZONE DUBRAVICA	209,114.97
15.	ORGANIZIRANJE I PROVOĐENJE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	52,550.00

Izvor: Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna Grada Metkovića za 2022. godinu, obrada autora

6.4. ANALIZA ZAŠTIĆENIH I VRIJEDNIH PODRUČJA

6.4.1. KRAJOBRAZNA OBILJEŽJA

Za područje Dubrovačko-neretvanske županije izrađena je Krajobrazna studija kao stručna podloga za izmjenu i dopunu Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije. Studija uključuje:

- tipološku klasifikaciju krajobraza na I. i II. razini, odnosno podjelu krajobraza na opće i krajobrazne tipove/područja s izraženim zajedničkim karakteristikama,
- vrednovanje krajobraznih područja i ocjenu ugroženosti krajobraza s obzirom na evidentirane razvojne pritiske,
- prijedlog krajobrazno vrijednijih područja za koje bi trebalo izvršiti detaljniju analizu i vrednovanje te
- smjernice zaštite, planiranja i upravljanja krajobrazom za ugrađivanje u odredbe prostornog plana.

Rezultati analize i smjernice očuvanja proizašli iz navedene Studije implementirane su u dokumente prostornog uređenja Županije i Grada Metkovića. Na području Grada Metkovića je evidentiran jedan osobito vrijedan predjel – prirodni krajolik „Delta Neretve“. Opće mjere zaštite implementirane su kroz Odredbe za provođenje (članak 190., st. 4 i 7), a predlaže se i izrada detaljnije krajobrazne studije za područje Grada, odnosno razrada tipološke klasifikacije na III. razini (krajobrazni podtipovi i uzorci) i identifikacije logičnih krajobraznih cjelina (članak 190., st. 5 i 6).

Nadalje, na području Grada Metkovića prepoznata su četiri osobito vrijedna predjela – kulturna krajolika:

KATEGORIJA REGIONALNOG/LOKALNOG ZNAČAJA

- Napoleon put
- Agrarni krajolik delte Neretve, jendeci

PRIJEDLOG ZA UPIS U REGISTAR KULTURNIH DOBARA

- Krajolik Neretve
- Krajolik povijesne uskotračne željeznice (pruga Sarajevo – Metković/Ploče)

Odredbama za provođenje PPUG Metković implementirani su prijedlozi i smjernice očuvanja proizašli iz Krajobrazne studije DNŽ te se nadalje predlaže izrada konzervatorsko-krajobrazne studije kao podloge za izradu i donošenje prostornog plana, odnosno kao podloge za izradu plana zaštite krajolika i plana upravljanja (članak 191., st. 4 i 5). Svi kulturni krajolici štite se odredbama prostornog plana, a mjere zaštite propisane su za svaki pojedinačni kulturni krajolik (članak 191., st. 7, 8, 9 i 10).

Na području Grada Metkovića prepoznato je osam ruralnih naselja/ruralnih krajolika, a izdvojena područja rezultat su projekta CO-EVOLVE „Smjernice za integralnu zaštitu ruralnih krajolika i održivi razvoj turizma delte rijeke Neretve“:

- Dubravica
- Glušci
- Crni Dolac (Vid)
- Dragovija (Vid)
- Ograđ (Vid)
- Podgrede (Vid)
- Vid
- Prud

Smjernicama su zaseoci Dragovija, Ograđ i Glušci te naselje Vid prepoznati kao ruralne cjeline koje se štite provedbom mjera prostornoga plana, a preporuke mogućeg tipa gradnje ili oblika korištenja implementirane su u odredbama PPUG Matković (članak 192. st. 1 i 2).

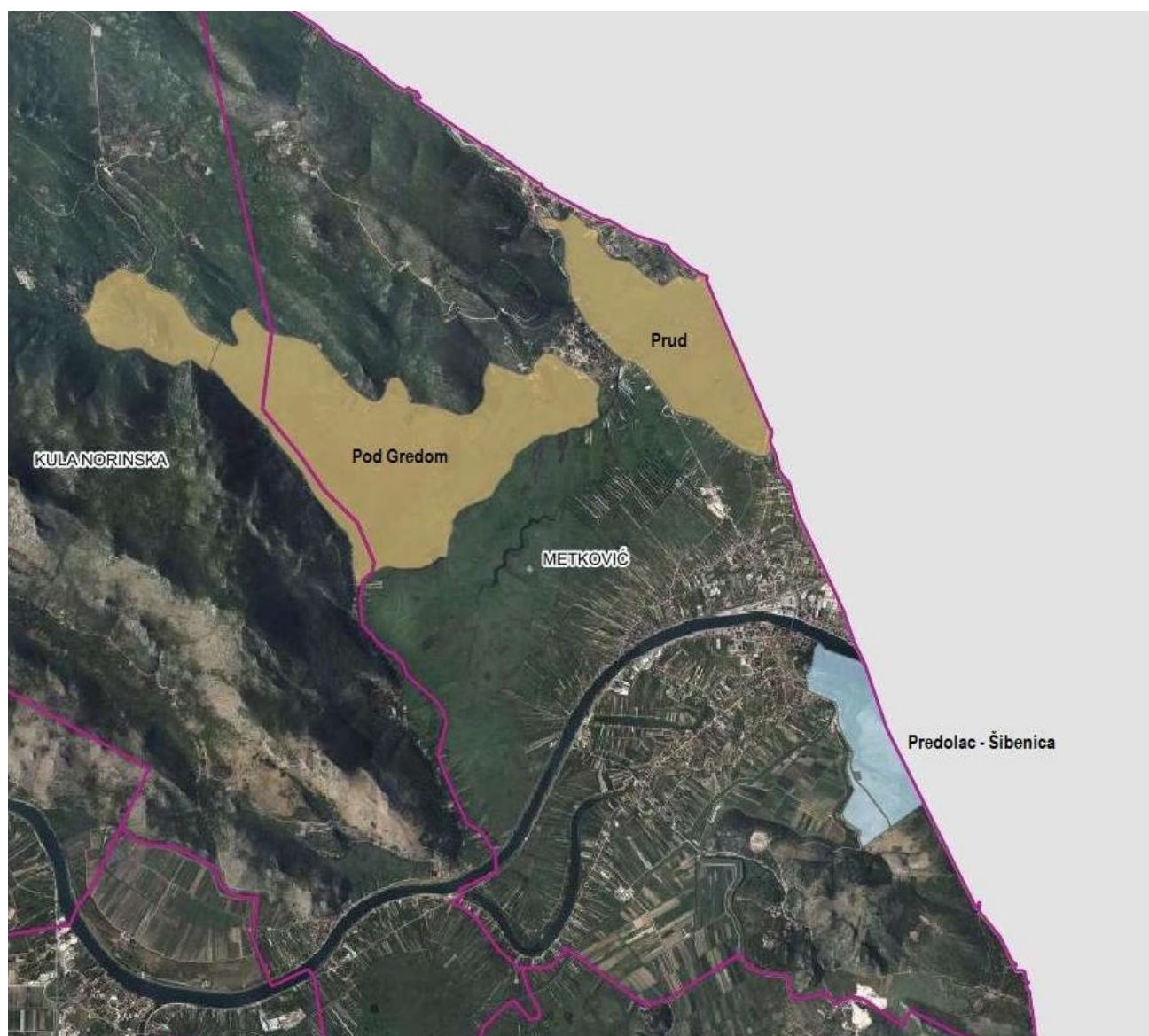
U konačnici PPUG-om Metković prepoznate su točke i potezi značajni za panoramske vrijednosti krajobraza. One predstavljaju istaknute točke u prostoru s kojih se pruža posebno dojmljiv pogled i doživljaj doline Neretve. U okviru odredbi za provođenje (članak 194.) propisuju se načini korištenja prostora.

6.4.2. ZAŠTIĆENA PODRUČJA

Unutar obuhvata PPUG Metković (Grafički prikaz 16.) nalaze se područja zaštićena prema Zakonu o zaštiti prirode („Narodne novine“ br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19):

- značajni krajobraz „Predolac-Šibenica“,
- posebni ornitološki rezervat „Prud“,
- posebni ornitološki rezervat „Pod gredom“.

Odredbama za provođenje PPUG Metković propisane su mjere zaštite zaštićenih područja (članci 175., 176. i 177.).

Grafički prikaz 16. Zaštićena područja na području Grada Metkovića

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru 2013. – 2020., APE d.o.o.

Značajni krajobraz „Predolac – Šibenica“

Značajni krajobraz „Predolac – Šibenica“ predstavlja najvrjedniji i najsačuvaniji šumski kompleks na području Grada Metkovića. Područje je zaštićeno Rješenjem Republičkog zavoda za zaštitu prirode 23. svibnja 1968. godine kao rezervat prirodnog predjela, a obuhvaćao je površinu od 67 ha. Danas se zaštićeno područje prostire na površini od 121,80 ha. Područje je značajan šumski kompleks u kojem prevladava alepski bor (*Pinus halepensis*) 70%, čempres (*Cupressus sempervirens*) 20%, a od ostalih vrsta javljaju se hrast crnika (*Quercus ilex*) i ostali mediteranski elementi. Područje je značajno i za zimovanje mnogih ptičjih vrsta, osobito pjevica. U pretežito prirodnom području prisutni su antropogeni elementi – na Predolcu iznad Metkovića nalazi se groblje Metković odakle se pruža pogled na dolinu Neretve.

Posebni ornitološki rezervat „Prud“

Močvarno područje „Prud“ zaštićeno je u kategoriji posebnog rezervata – ornitološki temeljem Rješenja Republičkog zavoda za zaštitu prirode od 17. ožujka 1965. godine. Močvarno područje Prud nalazi se istočno od mjesta Vid i Prud i gornjeg dijela rijeke Norin te sjeverno od Glibuše, a obuhvaća površinu od 261,13 ha.

U području se ističe bujna i zanimljiva močvarna vegetacija klasificirana u stanišni tip (A.4.1.) Trščaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi. Vrijedno je gnijezdilište i područje važno za seobu ptica.

Posebni ornitološki rezervat „Pod Gredom“

Močvarno područje "Pod gredom" zaštićeno je u kategoriji posebnog rezervata – ornitološki temeljem Rješenja Republičkog zavoda za zaštitu prirode od 17. ožujka 1965. godine. Nalazi se u zapadno od naselja Vid, a pruža se istočno od rijeke Matice, a sjeverno od Norina. Obuhvaća površinu od 551,50 ha, od čega 474,87 ha se administrativno nalazi unutar granica Grada Metkovića, a 76,63 ha unutar Općine Kula Norinska.

Posebni rezervat je značajan prirodnoznanstveni lokalitet i jedan od posljednjih te vrste u donjem toku Neretve. Područje je obraslo gustim trščacima na koje se nadovezuju šaševi tvoreći stanišni tip (A.4.1.) Trščaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi. Trščaci zbog svoje neprohodnosti stvaraju siguran zaklon močvarnoj ornitofauni zbog čega je područje zaštićeno kao ornitološki rezervat. Rezervat je od značaja za gniježđenje mnogih vrsta ptica, te za vrijeme jesenje i proljetne seobe ptica i za zimovanje ptica.

Ramsarsko područje – Delta Neretve

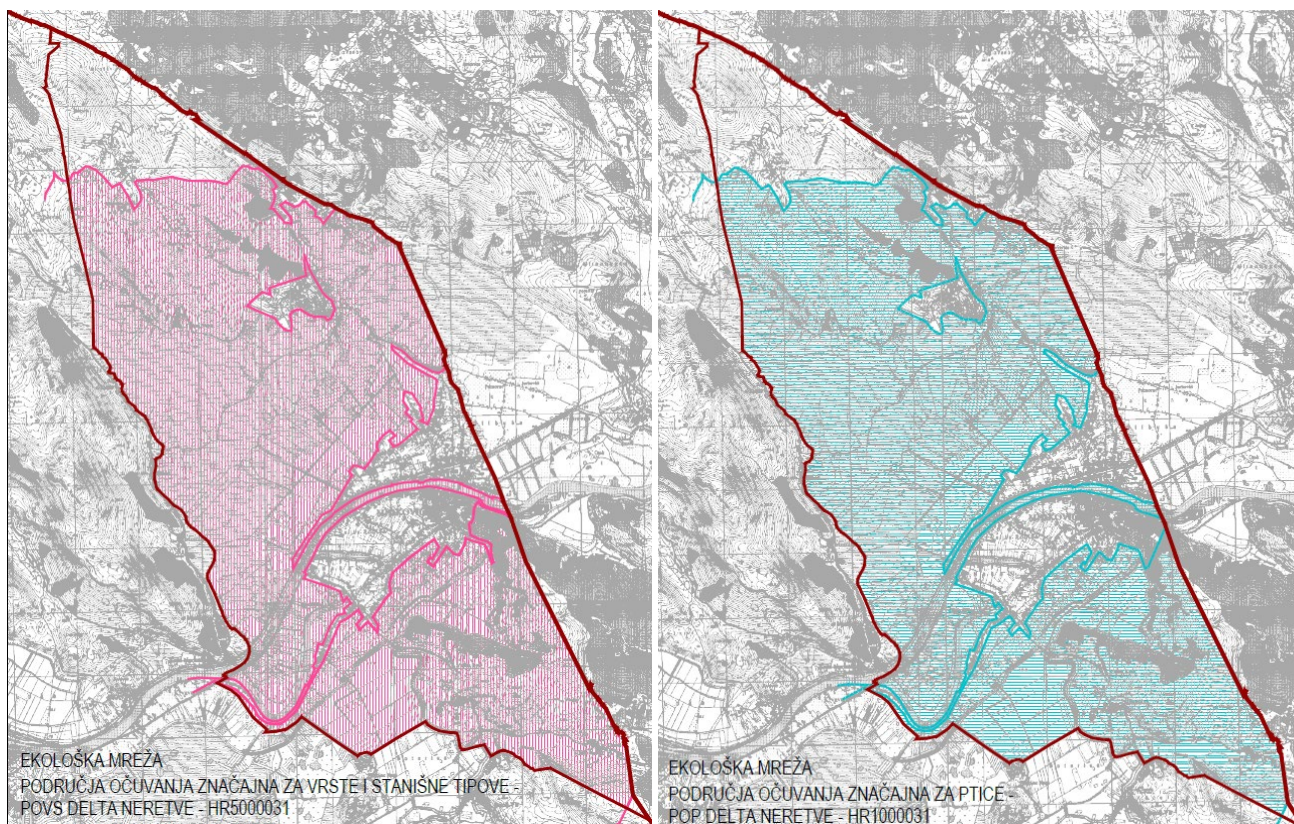
Područje Grada Metković nalazi se unutar ramsarskog područja Delta Neretve, a ono obuhvaća 3261 ha, odnosno oko 63 % od ukupne površine Grada.

Ramsar područja su vlažna staništa uvrštena na Listu močvara od međunarodne važnosti, sukladno Konvenciji o močvarama od međunarodne važnosti naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsarska konvencija). Ramsarska konvencija potpisana je 1971. godine u iranskom gradu Ramsaru. Konvencija daje okvir za međunarodnu suradnju za zaštitu vlažnih staništa. Prema Konvenciji, vlažna staništa uključuju: močvarna zemljišta, ritove, tresetišta i vode, prirodne ili umjetne, stalne ili privremene, sa stajaćom ili tekućom vodom, slatkom ili slanom, uključujući područja morske vode čija dubina za vrijeme oseke ne premašuje šest metara. Ramsarska konvencija regulira aktivnosti i međunarodnu suradnju u gospodarenju, očuvanju i zaštiti močvara, odnosnoslatkovodnih i slanih priobalnih vlažnih područja i njihovih bioloških bogatstava. Takva područja omogućuju opstanak i razmnožavanje velikog broja vrsta, od riba, vodozemaca i ptica do sisavaca (divljači), koji nalaze staništa i hranu u bogatstvu flore i faune.

Na području Republike Hrvatske na Ramsarskom popisu, uz Deltu Neretve, nalaze se Park prirode Kopački rit, Park prirode Lonjsko polje, Ribnjaci Crna mlaka i Park prirode Vransko jezero.

6.4.3. PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000

Ekološka mreža NATURA 2000 u administrativnom području Grada Metkovića zastupljena je kroz područja značajna za očuvanje divljih vrsta i staništa - HR5000031 Delta Neretve i područja značajna za očuvanje ptica: HR1000031 Delta Neretve (Grafički prikaz 17.).

Grafički prikaz x. Područja ekološke mreže NATURA 2000 na području Grada Metkovića

Izvor: PPUG Metković

Područja ekološke mreže HR5000031 Delta Neretve i HR1000031 Delta Neretve nalaze se u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, a proteže se unutar administrativnih granica gradova Ploče, Opuzen i Metković te općina Kula Norinska i Zažablje. Obuhvaća površinu od 23.814,31 ha.

Sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“ broj 80/19 i 119/23) određeni su ciljevi očuvanja za svako područje ekološke mreže. Za područje ekološke mreže HR5000031 Delta Neretve utvrđeno je ukupno 44 ciljeva očuvanja, od čega 30 divljih vrsta i 14 stanišnih tipova, dok je područje ekološke mreže HR1000031 Delta Neretve značajno za očuvanje preko 40 vrsta ptica.

Za upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže na prostoru Dubrovačko-neretvanske županije nadležna je Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Dubrovačko-neretvanske županije osnovana 2004. godine odlukom Županijske skupštine.

Upravljanje područjem ekološke mreže HR5000031 Delta Neretve i HR1000031 Delta Neretve odvija se u skladu s Planom upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Delta Neretve za razdoblje od 2023. – 2032. godine.

6.4.4. PLANSKA ZAŠTITA PRIRODNIH, KRAJOBRAZNIH I KULTURNIH VRIJEDNOSTI

PPUG-om Metković utvrđene su mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina. Izuzev prirodnih i krajobraznih vrijednosti zaštićenih sukladno Zakonu o zaštiti prirode, na području Grada Metkovića evidentirane su i druge prirodne i krajobrazne vrijednosti koje se predlažu za zaštitu, a do donošenja odgovarajućih akata za zaštitu štite se odredbama PPUG-a.

Na temelju prijedloga iz Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije, a koji je implementiran i u Prostorni plan uređenja Grada Metkovića predlaže se razmotriti zaštitu sljedećih prirodnih vrijednosti:

- Stari park u centru Metkovića

Stari park smješten je centru Metkovića i prostire se na površini od oko 1 ha. U njemu dominiraju čempres, cedar, crni bor i fitosporam, a park je obnovljen 2009. godine. Predlaže se njegova zaštita u kategoriji spomenika parkovne arhitekture pri čemu je potrebno park prethodno dodatno vrednovati te ovisno o rezultatima vrednovanja eventualno pokrenuti postupak zaštite temeljem Zakona o zaštiti prirode.

- Značajni krajobraz „Predolac- Šibenica“

Za prostor značajnog krajobraza predlaže se ponovno vrednovanje te u skladu s rezultatima vrednovanja razmotriti eventualnu promjenu obuhvata na način da se uzme u obzir postojeće stanje izgrađenosti infrastrukture i urbanog područja te eventualno smanji obuhvat zaštićenog područja, osobito pojas uz županijsku cestu ŽC 6620.

6.4.5. STANIŠNI TIPOVI

Prema Karti kopnenih nešumskih staništa Republike Hrvatske (2016.) na području Grada Metkovića zastupljeni su sljedeći stanišni tipovi (Grafički prikaz 18.):

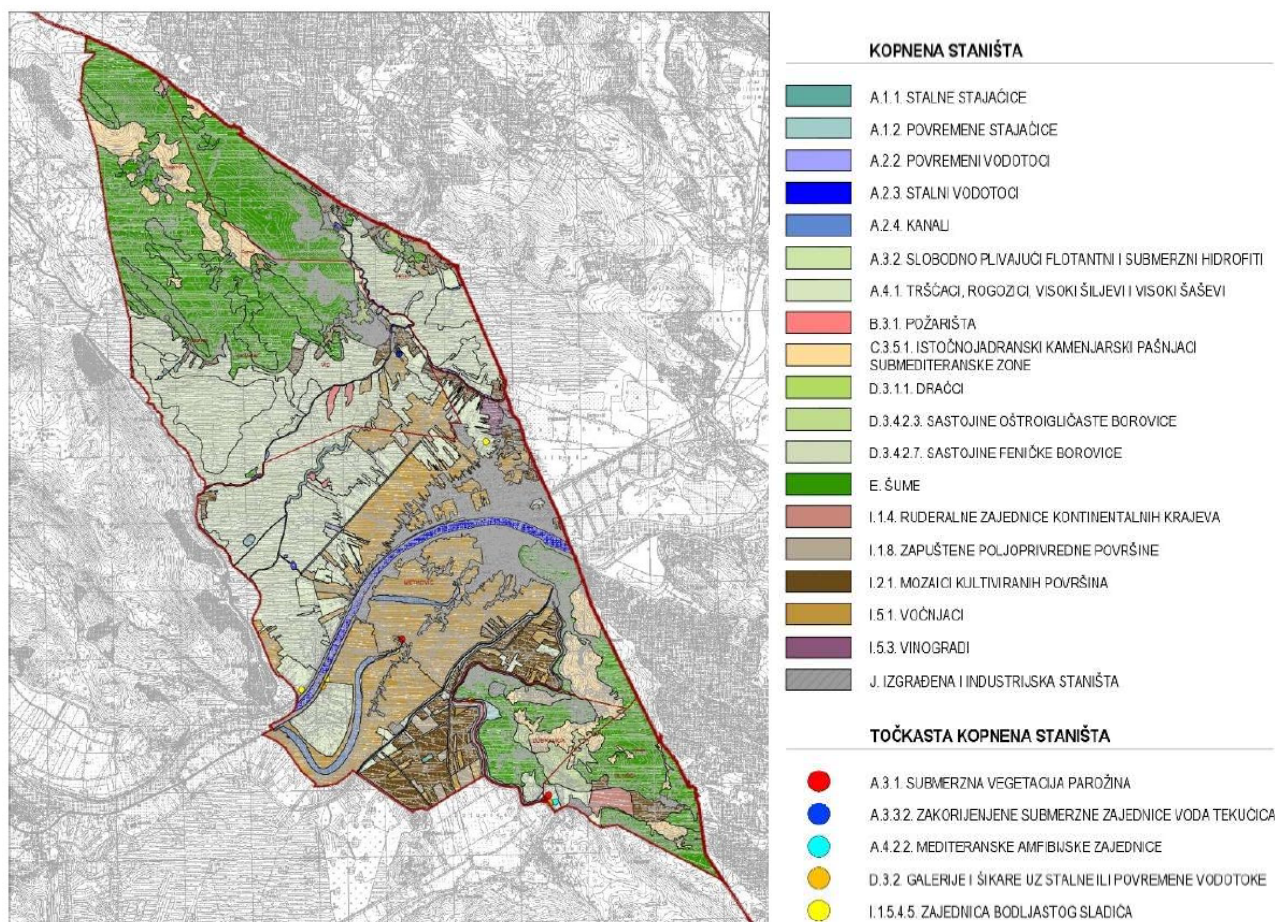
- A.1.1. Stalne stajačice
- A.1.2. Povremene stajačice
- A.2.2. Povremeni vodotoci
- A.2.3. Stalni vodotoci
- A.2.4. Kanali
- A.3.2. Slobodno plivajući flotantni i submerzni hidrofiti*
- A.4.1. Tršćaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi*
- B.3.1. Požarišta
- C.3.5.1. Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone*
- D.3.1.1. Dračci
- D.3.4.2.3. Sastojine oštrogličaste borovice*
- D.3.4.2.7. Sastojine feničke borovice*
- E. Šume
- I.1.4. Ruderalne zajednice kontinentalnih krajeva
- I.1.8. Zapuštene poljoprivredne površine
- I.2.1. Mozaici kultiviranih površina
- I.5.1. Voćnjaci
- I.5.3. Vinogradi
- J. Izgrađena i industrijska staništa

Među navedenim stanišnim tipovima, pet²⁶ ih se nalazi na popisu Priloga II. Pravilnika o popisu stanišnih tipova i karti staništa („Narodne novine“ broj 27/21 i 101/22) kao ugroženi i/ili rijetki stanišni tipovi od nacionalnog i europskog značaja zastupljenih na području Republike Hrvatske.

²⁶ Ugroženi i/ili rijetki stanišni tipovi označeni su zvjezdicom *

Uz navedene stanišne tipove, evidentirani su i sljedeća točkasta staništa koja označavaju ugrožene i/ili rijetke stanišne tipove:

- A.3.1. Submerzna vegetacija parožina
- A.3.3.2. Zakorijenjene submerzne zajednice voda tekućica
- A.4.2.2. Mediteranske amfibijske zajednice
- D.3.2. Galerije i šikare uz stalne ili povremene vodotoke
- I.1.5.4.5. Zajednica bodljastog sladića

Grafički prikaz 18. Stanišni tipovi na području Grada Metkovića

Izvor podataka: PPUG Metković

6.4.6. POKROV I NAMJENA KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA

Prema bazi podatka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova Corine Land Cover (CLC) Hrvatska, na području Grada Metkovića registrirano je ukupno 14 klasa:

- 112 – Nepovezana gradska područja
- 212 – Stalno navodnjavano zemljište
- 222 – Voćnjaci
- 231 – Pašnjaci
- 242 – Kompleks kultiviranih parcela
- 243 – Pretežno poljodjelska zemljišta s većim područjima prirodne vegetacije
- 311 – Bjelogorična šuma
- 312 – Crnogorična šuma
- 313 – Mješovita šuma
- 323 – Sklerofilna vegetacija
- 324 – Prijelazno područje šume – zaraštanje, grmičasta šuma

- 411 – Kopnene močvare
- 511 – Vodotoci
- 512 – Vodene površine

6.4.7. ŠUME I ŠUMSKE POVRŠINE

Šume i šumska zemljišta, prema Zakonu o šumama ("Narodne novine" broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23,36/24) su dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu osobitu zaštitu. One su specifično prirodno bogatstvo koje s općekorisnim i gospodarskim funkcijama uvjetuju poseban način planiranja, gospodarenja i korištenja na načelu održivog gospodarenja šumama. Prema digitalnoj bazi Hrvatskih šuma, unutar obuhvata PPUG Metkovića nalaze se šume u vlasništvu RH koje pripadaju gospodarskim jedinicama: Šibovnica i Nova Sela. Šumama u vlasništvu RH gospodari Uprava šuma Split, Šumarija Metković.

Sukladno PPUG Metković, šumske i ostale (vodne i močvarne) površine predstavljaju prirodne predjele u kojima se ljudske aktivnosti odvijaju isključivo u funkciji zaštite i očuvanja ekosustava ili u funkciji ograničenog i kontroliranog gospodarskog iskorištavanja prirodnih resursa kao što je šumarstvo, vodno gospodarstvo, lovstvo, rekreacija i turizam. Šumske površine se rasprostiru na površini od 1.436,43 ha što čini 28,05 % ukupne površine Grada. Šumske površine podijeljene su na gospodarsko zaštićene šume i šume s posebnom namjenom. Gospodarsko zaštićene šume najzastupljeniji su oblik korištenja šuma (90,50 %), dok je udio šuma s posebnom namjenom 9,50 %. Gospodarsko zaštićene šume predstavljaju temelj i potencijal za proizvodnju dobara i usluga kao i iznimno ekološko značenje u zaštiti zemljišta, vodenih tokova i sprječavanje erozijskih procesa zbog čega ih je potrebno strogo štiti od prenamjene. Šume s posebnom namjenom, posebice one u rubnim dijelovima grada Metkovića, osim ekološke funkcije, mogu imati i značajnu socijalnu funkciju kroz primjerice njihovo uređenje u funkciji stvaranja rekreativnih i zdravstvenih zona za potrebe stanovništva.

6.4.8. VODE I VODENE POVRŠINE

U kontekstu razvoja zelene infrastrukture, izrazito važan element predstavljaju vodene površine koje obuhvaćaju stalne i povremene tokove, stajačice, izvore, retencije, kanale i sl. Vodene površine mogu poboljšati ekološke, socijalne i ekonomske beneficije nekog prostora te su stoga važni kao "zeleni" elementi, a s obzirom na njihov doprinos unutar zelene infrastrukture nazivaju se plavom infrastrukturom. Adekvatnim projektiranjem, planiranjem i upravljanjem plave infrastrukture može se doprinijeti sprječavanju poplava i širenju onečišćenja iz voda, poboljšanju kvalitete voda, održivom korištenju oborinskih voda, pozitivnim mikroklimatskim modifikacijama, očuvanju prirodnih i poluprirodnih staništa te općenito porastu bioraznolikosti, atraktivnosti grada odnosno prepoznatljivosti slike grada, privlačnosti za rekreaciju, posjećivanju i nizu društvenih aktivnosti te u konačnici i povećanju cijena nekretnina.

Otvoreni vodotoci²⁷ igraju jednu od ključnih ekoloških i ekonomsko-socijalnih uloga. Razlog tomu je njihova rasprostranjenost i dinamika protoka vode u vremenu i prostoru, a s njom i svih ostalih tvari i organizama bitnih za pružanje podrške života. Od svih ekosustava otvoreni su vodotoci tijekom dvadesetog stoljeća pretrpjeli najintenzivnije promjene na njihova prirodna svojstva. Antropogeni utjecaj na otvorene vodotoke, bez obzira da li je riječ o zahvatima na samom vodotoku ili na području sliva, nerijetko će i dugoročno imati neželjene posljedice na ekološke sustave nekog prostora zbog čega se javlja potreba pažljivog i opreznog planiranja bilo kakvih zahvata u prostoru – za otvoreni vodotok možemo reći da predstavlja istinski krvotok sliva i okoliša (Bonacci, 2016). Kod planiranja plave infrastrukture vrlo često se zanemaruju povremeni vodotoci kojima se tečenje javlja povremeno ili se prekida u određeno vrijeme godine. Svaki vodotok, ovisno o geomorfologiji terena, klimatskim uvjetima, hidrogeološkim svojstvima, antropogenim zahvatima i slično, može potencijalno

²⁷ Pod pojmom otvorenog vodotoka podrazumijevaju se sve vrste otvorenih vodotoka od najmanjih potoka do velikih rijeka. Zakon o vodama ("Narodne novine" broj 66/19, 84/21, 47/23) vodotok definira kao skup prostornih elemenata koje čine korito tekućice vode zajedno s obalom i vodama koje njima stalno ili povremeno teku.

određeno vrijeme presušiti. Ovi procesi postaju sve češći, pogotovo u kontekstu klimatskih promjena, zbog čega je prilikom planiranja prostora potrebno obazrivo i cjelovito pristupiti planiranju zeleno-plave infrastrukture.

POVRŠINSKA VODNA TIJELA

Područje Grada Metkovića pripada Jadranskom vodnom području. Jadransko vodno područje je siromašno kopnenom površinskom vodom, ali postoje značajni podzemni tokovi kroz krške sustave. Glavnina oborinskih voda ponire u dublje slojeve, do nepropusnih horizonata gdje se nalaze ležišta podzemne vode i stalni krški izvori. Vodotoci se javljaju u predjelima slabije izraženih krških fenomena, gdje ima aluvijalnih naplavina i gdje podzemna cirkulacija nije duboka. Najveća rijeka koja utječe u Jadransko more je Neretva ukupne dužine 215 km i sa slivnom površinom od 10.520 km² što je čini vrlo velikom rijekom. Više od 95 % sliva nalazi se u Bosni i Hercegovini, a preostali dio pripada Hrvatskoj gdje se nalazi najnižvodniji dio riječnog sliva (delta Neretve) u duljini od 22 km. Hidrološka obilježja rijeke uvjetovana su klimatskim prilikama u Bosni i Hercegovini. Najniži vodostaji površinskih vodnih tijela javljaju se od kolovoza do listopada, kada dio manjih vodotoka i presušuje. Najviši vodostaji zabilježeni su u svim mjesecima, no najčešće se javljaju u prosincu. Također je uočeno sniženje najviših i srednjih godišnjih vodostaja na Neretvi (Metković) i drugim dalmatinskih rijekama (Cetina, Vrgorska Matica).

Na području Grada Metkovića najznačajniji vodotoci su rijeke Neretva na čijim obalama se razvio Metković i rijeka Norin uz koju se razvilo naselje Vid. Na području se nalaze i druge vodene površine – vodotoci, kanali i bujični tokovi čiji pregled je dan u Tablici 14.

Tablica 14. Pregled vodenih površina na području Grada Metkovića

Naziv	Kategorija	Dužina (km)	Površina (ha)
Vodotoci			
Neretva	I	5,60	88,00
Norin	I	10,60	19,50
Glibuša	II	2,00	5,00
Pologuša	II	2,30	2,35
Donja Stara Neretva	II	3,50	38,20
Gornja Stara Neretva	II	1,54	16,19
Strimen	II	1,89	7,52
Kanali			
Nokat	II	1,68	3,25
Potkraj – Virić	II	0,90	0,55
Bujični tokovi			
Krivača	II	0,35	0,17
Marušića Draga	II	0,53	0,011
UKUPNO VODOTOCI		27,43	176,76
UKUPNO KANALI		2,58	3,8
UKUPNO BUJIČNI TOKOVI		0,88	0,28

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru 2013. – 2020. za područje Grada Metkovića, APE d.o.o.

GRAĐEVINE ZA ZAŠTITU OD POPLAVA

Velike vode Neretve dolaze s uzvodnog dijela sliva koji su pod direktnim utjecajem rada hidroelektrana i akumulacija u Bosni i Hercegovini. Izgrađeni nasipi uz rijeku Neretvu i njen lijevi ogranak Malu Neretvu najvećim dijelom imaju dvostruku ulogu – služe za promet i za obranu od poplava. Korito rijeke Neretve i Male Neretve uređeno je cijelom dužinom. Na početku i završetku Male Neretve izgrađene su dvije brane s ustavama i brodskom prevodnicom. Brana na početku toka (u Opuzenu) kontrolira ulaz voda iz Neretve, a brana na ušću sprječava prodor slane morske vode u Malu Neretvu i njeno priobalje te kontrolira otjecanje vode iz zaobalja. Prilikom velikih voda zatvaraju se svi propusti (ustave) u lijevom i desnom nasipu uz rijeku Neretvu nizvodno od Metkovića, osim ušća Norina i Crne rijeke na desnoj obali. Tada velike vode Neretve ulaze kroz ušće Norina

u močvarno područje Vid – Norin i poplavljuju ga. Prilikom opadanja vodostaja Neretve dolazi do istjecanja vode u rijeku Neretvu i pražnjenja područja Vid – Norin.

Izgrađeni zaštitni i melioracijski sustav još uvijek je nedovršen zbog čega su pojedini dijelovi delte Neretve i dalje nedovoljno zaštićeni od poplava. Najugroženiji su desnoobalni niželežeci dijelovi Metkovića. Neprimjerenom gradnjom u neposrednim zaobljima Male Neretve spriječeno je normalno funkcioniranje vodozaštitnog sustava što utječe na porast rizika od poplava na tom području.

OPASNOST OD POPLAVA

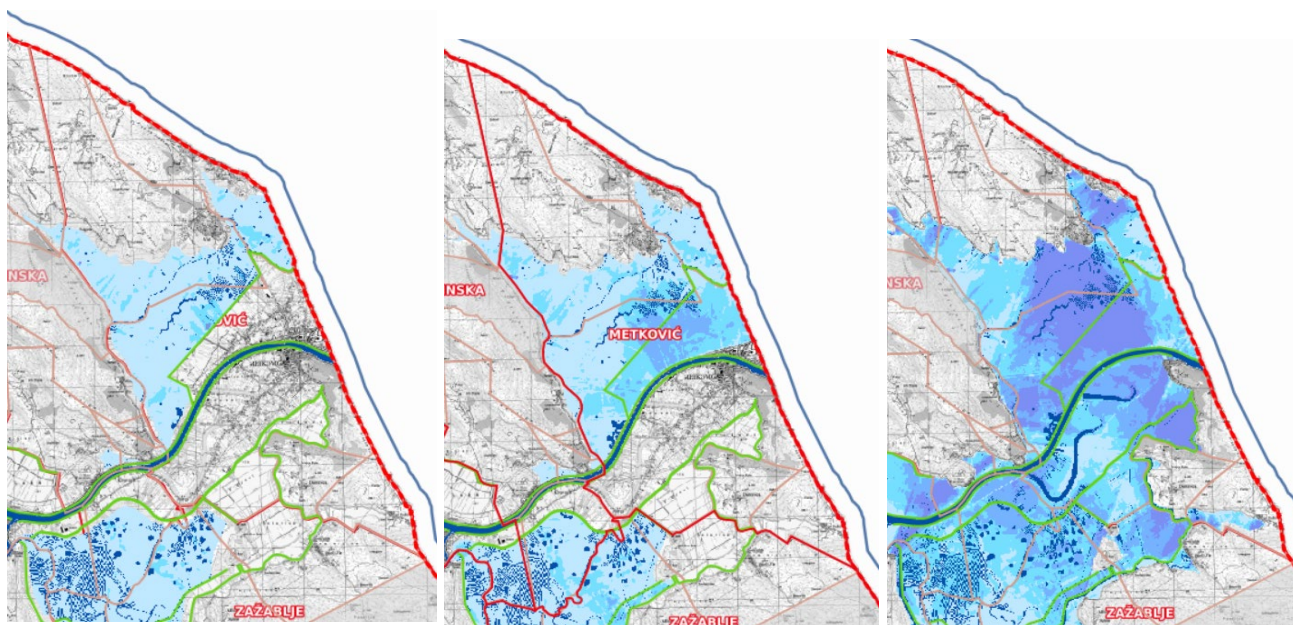
U okviru Plana upravljanja rizicima od poplava izrađena je Karta opasnosti od poplava na kojoj su prikazane mogućnosti razvoja određenih poplavnih scenarija po vjerojatnosti pojavljivanja. Karta prikazuje tri scenarija plavljenja:

- velike vjerojatnosti pojavljivanja (povratno razdoblje ~ 25 godina),
- srednje vjerojatnosti pojavljivanja (povratno razdoblje ~ 100 godina),
- male vjerojatnosti pojavljivanja (povratno razdoblje ~ 1000 godina) uključujući akcidentne poplave uzrokovane rušenjem nasipa na većim vodotocima ili rušenjem visokih brana (umjetne poplave).

Prema izvodu iz Karte opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja (Grafički prikaz 19.) u scenariju velike opasnosti od poplavljanja nisu ugrožena naseljena područja. Poplave se javljaju u nizinskom, močvarnom području Pruda i Vida te su ovim poplavnim vodama ugrožene poljoprivredne površine i objekti.

U scenariju srednje vjerojatnosti poplavljanja poplave, uz nizinsko, močvarno područje Pruda i Vida, obuhvaćaju i naseljeno područje – područje grada Metkovića na desnoj obali Neretve (izuzev četvrti Unka). U ovom scenariju poplavljanja ugrožena su poljoprivredna zemljišta i objekti, stambeni, javni i gospodarski objekti kao i javna infrastruktura.

U scenariju male vjerojatnosti poplavljanja, poplavljuju veći dio gradskog područja Metkovića, a izvan zone poplavnih voda ostaje područje na Predolcu.

Grafički prikaz 19. Opasnost od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja za područje Grada Metkovića – velika vjerojatnost (desno), srednja vjerojatnost (sredina), mala vjerojatnost (desno)

(Izvor: Geoportal Hrvatskih voda, obrada autora)

6.5. ANALIZA POSTOJEĆE ZELENE INFRASTRUKTURE

Pojam „zelena infrastruktura“ uveden je i definiran 2019. godine *Zakonom o prostornom uređenju* („Narodne novine“ broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23) kao „planski osmišljene zelene i vodne površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja se primjenjuju unutar gradova i općina, a kojima se pridonosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa radi postizanja ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi održivoga razvoja“. Međutim, uslijed nedostatka metodologije i razvoja kriterija i smjernica, planiranje zelene infrastrukture u dokumentima prostornog uređenja nije razvijeno čime je otežana analiza postojećeg stanja kao i praćenje njezinog razvoja. Ovaj nedostatak prepoznat je *Programom razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030.* („Narodne novine“ broj 147/21) koji u razdoblju do 2030. godine planira niz aktivnosti usmjerenih na utvrđivanje tipologije, metodologije te kriterija i smjernica za njezino planiranje i primjenu u prostorno-planskoj dokumentaciji.

U listopadu 2023. godine, Ministarstvo prostornog uređenja, gradnje i državne imovine (MPGI) izdaje Priručnik o primjeni zelene infrastrukture u kojim je prepoznato i opisano 22 tipologije otvorenih, zelenih i plavih površina koje mogu činiti zelenu infrastrukturu u građevinskim područjima naselja. Na temelju spomenutog Priručnika, u nastavku se analizira postojeća zelena infrastruktura Grada Metkovića.

Tablica 15. Tipologija zelene infrastrukture

Redni broj	Tipologija	Zastupljenost na području Grada Metkovića
01.	Park	☒
02.	Gradska/urbana šuma	☒
03.	Površine za sport i rekreaciju	☒
04.	Travnjak	-
05.	Botanički vrt/arboretum/zoološki vrt	-
06.	Perivoj	-
07.	Zeleni konstruktivni elementi na zgradama	-
08.	Produktivna zelene infrastruktura – urbani vrtovi, urbane farme, rasadnici i javni voćnjaci	-
09.	Integrirani sustav urbane odvodnje	-
10.	Urbana močvara	-
11.	Krajobrazno uređenje groblja	☒
12.	<i>Brownfield</i> površina	-
13.	Vodotoci, poplavna područja i površinske kopnene vode	☒
14.	Trg	☒
15.	Morska obala	-
16.	Zone za turizam	-
17.	Zelene površine uza stambene zgrade	☒
18.	Zelene površine uza zgrade javne, društvene i gospodarske namjene	☒
19.	Tematski park	-
20.	Arheološki park	☒
21.	Zelene površine uz prometnice	☒
22.	Sadnja stabala	-

1. PARK

Parkovi su cjelovito uređene, otvorene i jasno prepoznatljive zelene površine koje su rezervirane za javne potrebe građana i namijenjene su primarno za rekreaciju. To su višefunkcionalni prostori u kojima uobičajeno dominira vegetacija te vodeni elementi, staze, oprema za druženje, sport, spomenici i dr. Funkcionalno oblikovanje parka određuju prirodne karakteristike prostora, ciljana namjena i potrebe stanovnika. Parkovi su u gradskim centrima vrlo često uređeni kao šetnice s planski zasađenim travnatim površinama, najčešće s manjom prisutnosti drveća.

Javne zelene površine, uključujući parkove u kontekstu Prostornog plana uređenja Grada Metkovića nisu zasebno evidentirane kartografskim prikazom, dok se u Odredbama za provođenje spominju tek kao zone isključive namjene (Z – zona javnog zelenila) koje se, u pravilu, trebaju čuvati od bilo kakve izgradnje (čl. 50.).

U gradskom središtu Metkovića nalazi se Gradski park – jedina javna zelena površina ove tipologije. Ideja o uspostavi parka nastala je 1903. godine. Površina za uspostavu parka nalazila se na području nekadašnjeg otoka Piska kojega je s jedne strane omeđivala Neretva, a s druge strane njen rukavac Liman. Sredinom 19. stoljeća prilikom izgradnje makadamske ceste Metković – Mostar rukavac je nasut, a nekadašnji otok Pisak „spojen“ je s padinom Predolca. U to vrijeme površina se koristila za uzgoj poljoprivrednih kultura, a s obzirom na središnje mjesto u gradu, tadašnje općinske vlasti donijele su odluku o formiranju parka i trga.

Godine 1904. pristupilo se formiranju Plokate, današnjeg glavnog gradskog trga (Trg kralja Tomislava) i parka Pisak. U tadašnjem parku bilo je zasađeno oko 150 različitih vrsta drveća, a park je svečano otvoren 1906. godine. Obnova Gradskog parka izvršena je početkom 21. stoljeća, a 2010. godine dobiva nagradu „Perunika-Bogiša“ koju dodjeljuje TZ Dubrovačko-neretvanske županije za najbolje uređena turistička mjesta u županiji.

Uređenje i održavanje Parka u nadležnosti je gradskog poduzeća Čistoća Metković te se svake godine obavljaju radovi njegovog održavanja. Park je mjesto gdje se redovito održavaju gradska događanja i manifestacije.

Fotografija 1. Gradski park u Metkoviću (Izvor: terenska istraživanja)

2. GRADSKA/URBANA ŠUMA

Gradska ili urbana šuma jest prirodna ili zasađena šuma koja se nalazi u urbanome području; odnosno uklopljena je ili smještena uz izgrađeni prostor te je većinom okružena stambenim zonama. Može se oblikovati kao parkovna površina, a smislenim gospodarenjem zadržava se izvorna struktura šume. Funkcionalno-oblikovne karakteristike određene su prirodnim obilježjima; sastoje se od drveća i grmolike vegetacije te prizemnog raslinja i trave. Unutar gradske šume mogu biti izdvojeni dijelovi za rekreaciju sa stazama za hodanje, bicikliranje, igralištima za djecu, prostorima za slobodnu šetnju kućnih ljubimaca i prostorima za javna događanja.

Šuma na području brda Predolac na čijim obroncima se, podno župne crkve sv. Ilije razvio grad Metković može se smatrati gradskom, odnosno urbanom šumom. Sukladno PPUG Metković, šuma na području Predolca evidentirana je kao šuma posebne namjene. Područje Predolca zajedno sa susjednim brdom Šibenica proglašena je zaštićenim područjem u kategoriji značajnog krajobraza. Površina zaštićenog područja iznosi 121,80 ha.

Šumske površine na Predolcu predstavljaju najvrijedniji i najsačuvaniji šumski kompleksa na području grada Metkovića. U šumskoj sastojini prevladava alepski bor (*Pinus halepensis*) s udjelom od oko 70 % i čempres (*Cupressus sempervirens*) u horizontalnim i vertikalnim formama s udjelom od oko 20 %. Također se javlja hrast crnika (česmina) (*Quercus ilex*) i ostali sredozemni florni elementi. Područje je također značajno za zimovanje mnogih vrsta ptica. Na području Predolca nalazi se i jama, jedan od najznačajnijih speleoloških objekata na području Dalmacije. Jama u Predolcu stanište je strogo zaštićene vrste i endema – dinarskog špiljskog školjkaša (*Congeria kusceri*), jedinog školjkaša koji živi u podzemlju.

Područje Predolca predstavlja područje za rekreaciju i odmor građana. Pristup području moguć je prometnicom koja vodi do gotovo najviše točke Predolca u čijoj blizini je smješteno gradsko groblje sv. Ivana Nepomuka. Osim prometnicom, pristup je moguć iz područja grada putem stepenica i pješačkih staza. Tijekom 2018. godine u okviru projekta *Promicanje održivog razvoja prirodne baštine doline Neretve* izvršeno je uređenje pješačkih staza te je postavljeno vježbalište na otvorenome (*street workout*). Šuma Predolac predstavlja zaštitni zeleni pojas grada, omiljeno je izletišta građana stoga je za očekivati daljnje unaprjeđenje rekreacijskih, edukacijskih i sličnih sadržaja.

Fotografija 2. Brdo Predolac (na obroncima gradsko područje, u daljini šumsko područje)

(Izvor: terenska istraživanja)

3. POVRŠINE ZA SPORT I REKREACIJU

Uobičajeno su samostalne površine koje su namjenski uređene i opremljene za sport i rekreaciju. U oblikovanju počesto sadržavaju elemente krajobrazne vrijednosti. Uključuju otvorena sportska igrališta te prateće sportske građevine. U strukturi moraju prevladavati prirodne zelene površine na tlu namijenjene za različite sportove na otvorenome, npr. nogomet, atletiku, streličarstvo, golf, jahački sport, vanjske bazene; kao i za rekreaciju sa spravama za vježbanje na otvorenome, igrališta za djecu i mlade, igrališta i poligone za trening ili boravak pasa, a služe i za druge namjene. Svi su vanjski prostori cjelovito uređeni, javno dostupni i često se nalaze u blizini stanica javnoga prijevoza.

Sportsko-rekreacijske zone

Površine za sport i rekreaciju planiraju i uspostavljaju se sukladno dokumentima prostornog uređenja. Iste su planirane ili uspostavljene unutar građevinskog područja naselja (R1_N) te u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja.

Zone sportsko-rekreacijske namjene unutar građevinskog područja naselja evidentirane kao zone isključive namjene određene su u sljedećim područjima:

Tablica 16. Zone sportsko-rekreacijske namjene unutar građevinskog područja (R1_N)

Naselje	Lokalitet	Namjena	Površina (ha)	Postojeće/planirano
Vid	Sportsko-rekreacijski centar Vid	R1 _N	1,64	Planirano
Dubravica	Sportsko igralište Dubravica	R1 _N	1,37	Postojeće/planirano
Glušci	Sportsko igralište Glušci	R1 _N	0,32	Postojeće
Metković	Sportsko-rekreacijska namjena „Veslački klub“	R1 _N	0,48	Postojeće
Metković	Sportsko-rekreacijski centar Velika Bočina	R1 _N	25,57	Planirano
Metković	Sportsko-rekreacijski centar „Slatine“	R1 _N	5,91	Planirano
Metković	Sportsko-rekreacijska namjena „Potkraj“	R1 _N	2,04	Planirano

Izvor: PPUG Metković

Navedene zone namijenjene su uređenju sportsko-rekreacijskih površina na otvorenome (otvorenih igrališta, tenis, pratećih rekreacijskih sadržaja, šetnica, parkova, igrališta). U zoni sportsko-rekreacijske namjene „Veslački klub“ nalazi se građevina za potrebe veslačkog kluba, a ista se zadržava i moguća je provedba rekonstrukcije.

Fotografija 3. Veslački klub „Neretvanski gusar“ na Unki (Metković) (Izvor: terenska istraživanja)

U planiranim zonama sportsko-rekreacijske namjene (lokaliteti Velika Bočina i Slatine) uz razvoj sportsko-rekreacijskih površina na otvorenome moguća je gradnja zatvorenih sportskih građevina (sportske dvorane i bazeni) i pratećih ugostiteljskih sadržaja. Planirana zona sportsko-rekreacijske namjene „Potkraj“ se nalazi pored centara hitnih službi (DVD, HGSS) te se u njoj planira uređenje poligona za uvježbavanje. Prilikom planiranja i razvoja sportsko-rekreacijskih zona preporuka je prethodna provedba arhitektonsko-urbanističkog natječaja prema prethodno zadanim smjernicama i projektnom zadatku.

Sportsko-rekreacijske zone planiraju se i izvode i izvan naselja u izdvojenim građevinskim područjima (R):

Tablica 17. Zone sportsko-rekreacijske namjene izvan građevinskog područja naselja (R)

Naselje	Lokalitet	Vrsta	Površina (ha)	Postojeće/planirano
Metković	Dubravica 1	R4 - športska igrališta	4,00	Planirano
Metković	Dubravica 2	R4 - športska igrališta	3,32	Planirano
Metković	Luka Metković	R2 - vodeni sportovi, R5 - rekreacijski park	1,91	Planirano

Izvor: PPUG Metković

Navedene zone sportsko-rekreacijske namjene namijenjene su uređenju sportsko-rekreacijskih površina (otvorenih igrališta, tenis, pratećih rekreacijskih sadržaja, šetnica, parkova, igrališta) s mogućnošću gradnje pratećih ugostiteljskih sadržaja. Na području Luke Metković planirana je uspostava zone sportsko-rekreacijske namjene. Budući da se radi o prostoru u središnjem gradskom području i za koji se predviđaju postupci urbane preobrazbe, u planiranoj zoni sportsko-rekreacijske namjene moguće je oblikovanje šetnice sa sportsko-rekreacijskim sadržajima primjerenim središtu grada (biciklistička staza, trim park, tribine i drugi prateći prostori za tradicionalni „Maraton lađa“ i sl.). Prilikom planiranja i razvoja sportsko-rekreacijskih zona, a osobito zone Luka Metković, preporuka je prethodna provedba arhitektonsko-urbanističkog natječaja prema prethodno zadanim smjernicama i projektnom zadatku.

Građevine za sport se, osim na prostorima isključive sportsko-rekreacijske namjene u i izvan naselja, mogu graditi i u građevinskim područjima naselja kao sportska igrališta i sportski centri (multifunkcionalne sportske građevine). Sportska igrališta predstavljaju neizgrađene prostore na kojima je moguća izgradnja sportskih terena i igrališta (nogomet, rukomet, košarka i druga sportska igrališta s manjim gledalištima) Prilikom oblikovanja sportskih terena i ograda pažnja se mora posvetiti odgovarajućem ambijentalnom i pejzažnom okruženju. Izgradnja i planiranje sportskih centara predviđa se isključivo na području Metkovića, a njihovu izgradnju nužno mora pratiti i razvoj adekvatnog zelenila koji će imati zaštitu i ambijentalnu ulogu.

Sportsko-rekreacijske objekti i površine

Najznačajnije sportsko-rekreacijske površine i objekte nalazimo u Metkoviću u sklopu građevinskog područja naselja. Za upravljanje i održavanje sportskih građevina u vlasništvu Grada Metkovića nadležno je gradsko poduzeće Ustanova za kulturu i sport Metković. Ustanova upravlja s 31.000 m² sportskih površina i pripadajućih objekata (Tablica 18.).

Tablica 18. Sportsko-rekreacijske površine i objekti kojima upravlja Ustanova za kulturu i sport Metković

R.br.	Naziv	Vrsta	Naselje	Katastarska čestica	Katastarska općina
1	Stadion NK Neretva	Sportski objekti	Metković	6643	Metković
2	Poslovni objekt NK Neretva	Sportski objekti	Metković	6645	Metković
3	Stadion ONK Metković	Sportski objekti	Metković	4/4013	Metković
4	Poslovni objekt ONK Metković	Sportski objekti	Metković	2/4013	Metković
5	Gradska športska dvorana	Sportski objekti	Metković	12/12975	Metković

R.br.	Naziv	Vrsta	Naselje	Katastarska čestica	Katastarska općina
6	Boćarski dom	Sportski objekti	Metković	4/12975	Metković
7	Teniski tereni	Sportski objekti	Metković	8/12975	Metković
8	Pomoćni teren NK Neretva	Sportski objekti	Metković	8/12975	Metković
9	Stjepana Radića	Sportska igrališta	Metković	1/6729	Metković
10	Put Vida	Sportska igrališta	Metković	2/528 1/12889	Metković
11	Dubravica	Sportska igrališta	Dubravica	2/352	Dubravica- Glušci
12	Glušci	Sportska igrališta	Glušci	2/1284	Dubravica- Glušci
13	Franje Asiškog	Sportska igrališta	Metković	12935	Metković
14	Jasline	Sportska igrališta	Metković	1/12863	Metković
15	Prud	Sportska igrališta	Prud	1/636	Vid
16	Prud	Sportska igrališta	Prud	1/3457	Vid
17	Vid	Sportska igrališta	Vid	351/1, 311, 312, 313, 314	Vid
18	Ivana Gundulića	Dječja igrališta	Metković	1/6655	Metković
19	Trg bana Jelačića	Dječja igrališta	Metković	1/6648	Metković
20	Industrijska	Dječja igrališta	Metković	5/12976	Metković
21	Alojzija Stepinca	Dječja igrališta	Metković	7/4013	Metković
22	Ante Starčevića	Dječja igrališta	Metković	2/6222	Metković
23	Vid	Dječja igrališta	Vid	439	Vid

Izvor: Evidencija o komunalnoj infrastrukturi, Grad Metković

Najveća koncentracija sportskih objekata nalazi se u Metkoviću, na lijevoj obali Neretve, u Sportskoj ulici. Tu se redom nalaze nogometno igralište, stadion i poslovni objekti NK Neretva, Gradska sportska dvorana, Boćarski dom, pomoćno nogometno igralište NK Neretva te teniski tereni TK Metković.

Najznačajniji objekt je Gradska sportska dvorana koja je jedan od sportskih i općih simbola grada Metkovića zahvaljujući posebnim uspjesima rukometnog kluba Metković Mehanika. U Gradskoj sportskoj dvorani odvijaju se sportske aktivnosti poput rukometa, košarke, malog nogometa i ostali sportovi, a po potrebi i za potrebe održavanja koncerata ili sličnih događanja. Godine 2020. završena je energetska obnova zgrade Gradske sportske dvorane kojom je obnovljena kompletna ovojnica zgrade, ugrađeni solarni kolektori za grijanje vode i podršku grijanju, uređaj za hlađenje, nova ekološka LED rasvjeta i sendvič paneli, poboljšan sustav grijanja te izgrađen prilagođen pristup za osobe s invaliditetom i smanjenje pokretljivosti. Na desnoj obali Neretve od sportskih objekata nalaze se poslovni objekt, nogometno igralište i stadion ONK Metković.

Sportska igrališta predstavljaju manje sportsko-rekreacijske površine namijenjene za sport i rekreaciju građana. To su pretežito asfaltirani tereni namijenjeni za nogomet, košarku, rukomet, odbojku i sl. Sportska igrališta uspostavljena su u svakom naselju Grada.

Trenutno je na području Grada Metkovića uspostavljeno šest dječjih igrališta od kojih se pet nalazi na području Metkovića, a jedan u Vidu. Dječja igrališta su u pravilu ograđena, dobro opremljena dječjim spravama i igralima te popločana gumenim antitraumatskim podlogama. Odsustvo zelenila, posebice stabala koji bi činili hlad glavni je nedostatak većine dječjih igrališta.

Vježbališta na otvorenome opremljena fitness spravama uspostavljena su na dvije lokacije u Metkoviću – na području Predolca i u Sportskoj ulici. Površine namijenjene za igru pasa u obliku parkova ili poligona za sada nisu uspostavljene, iako za takve površine postoji interes.

Fotografija 4. Gradska sportska dvorana u Metkoviću (Izvor: Brošura, Energetska obnova Gradske sportske dvorane u Metkoviću, https://grad-metkovic.hr/wp-content/uploads/2020/10/Brosura_Dvorana.pdf)

Fotografija 5. Dječja igrališta na području Grada Metkovića

(Izvor: Gradonačelnik.hr, <https://gradonacelnik.hr/vijesti/sport/metkovic-bespovratnih-preko-85-000-eura-za-uredenje-dva-djecja-igralista-u-planu-i-obnova-novih-terena/>)

4. KRAJOBRAZNO UREĐENJE GROBLJA

Groblje je ograđeni prostor zemljišta na kojem se nalaze grobna mjesta, komunalna infrastruktura i prateće građevine. Klasificira se kao komunalna građevina u vlasništvu grada ili općine na čijem se području nalazi. Pojedina su groblja zbog parkovnih obilježja i značajki proglašena spomenicima parkovne arhitekture. Upravo se parkovna groblja te hibridna parkovno – arhitektonska groblja ističu kao sastavnice zelene infrastrukture. Parkovni tipovi groblja formirani su travnatim elementima s pravilnim nizovima stabala; planirani su u ortogonalnome sustavu s pravilno raspoređenim grobnim mjestima. U primorskoj dijelu Hrvatske parkovna groblja karakteriziraju i brojne nanizane kapele. U arhitektonskom tipu groblja dominiraju građevine različitog tipa i oblika, a najčešće su omeđene trjemovima.

Arhitektura groblja vezana je uz čovjekovo poimanje i suočavanje sa smrću, zbog čega oblikovanje groblja zahtijeva izniman senzibilitet. Groblja su površine na kojima se, osim uređenja ukopnih mjesta mogu graditi građevine koje služe osnovnoj funkciji groblja. S obzirom da vrlo često groblja posjeduju parkovne elemente velike oblikovne vrijednosti u kontekstu perivojnog naslijeđa, groblja imaju potencijal u doprinosu razvoju zelene infrastrukture odnosno kao potencijal unaprjeđenja cjelokupnog perivojno-arhitektonskog naslijeđa Grada.

Sukladno PPUG Metković, na području Grada Metkovića evidentirana su četiri groblja (Tablica 19.). Najveće je gradsko groblje sv. Ivana Nepomuka koje se nalazi u Metkoviću, na lokaciji Predolac. Uz gradsko groblje sv. Ivana Nepomuka ističe se i groblje Gospe Snježne koje se nalazi u Vidu uz istoimenu crkvu. Navedenim grobljima upravlja gradsko poduzeće Čistoća Metković.

Tablica 19. Groblja na području Grada Metkovića

Naselje	Naziv	Površina (ha)
Glušci	Mjesno groblje Glušci	0,09
Metković	Gradsko groblje sv. Ivana Nepomuka	4,44
Metković	Pravoslavno groblje sv. Đorđa	0,11
Vid	Groblje Gospe Snježne	0,59

Izvor: PPUG Metković

Pokapanje metkovskog stanovništva do sredine 19. stoljeća odvijalo se oko tadašnje crkve sv. Ilije. Prvi zabilježen ukop na mjestu današnjeg gradskog groblja sv. Ivana Nepomuka zabilježen je 1855. godine. Groblje je povijesno zanimljivo jer pokazuje sastav metkovskog stanovništva u razdoblju druge polovice 19. stoljeća i prve polovice 20. stoljeća koje je uz starosjedilačko stanovništvo činilo i stanovništvo iz raznih dijelova tadašnjeg carstva. To je vidljivo kroz njihove sačuvane grobnice od kojih neke svojim oblikovanjem pokazuju odlike tadašnjih umjetničkih stilova. Groblje sadrži i druge povijesne zanimljivosti kao i radove istaknutih umjetnika. U sklopu gradskog groblja nalazi se zavjetna crkvice sv. Ivana Nepomuka i sv. Roka koja danas služi kao grobljanska crkva. Kako se groblje i crkva sv. Ivana Nepomuka i sv. Roka na vrhu brda Predolac i na vrlo važnoj strateškoj točki, ono je u svim ratovima korišteno kao svojevrsna utvrda i vojni logor. U razdoblju od 1878. do 1889. bio je vojni logor austro-ugarske vojske u zaposjedanju Bosne i Hercegovine, u Drugom svjetskom ratu bila je baza talijanske i njemačke vojske, a u Domovinskom ratu važna obrambena točka Hrvatske vojske.

Prostor groblja podijeljen je na stari središnji dio groblja formirano oko crkvice sv. Ivana Nepomuka i sv. Roka i središnjeg spomen križa te novijeg, dograđenog dijela groblja prema sjeveroistočnoj i jugoistočnoj strani. Mrtvačnica i ceremonijalno-oproštajni prostor oko mrtvačnice nalaze se u istočnom dijelu groblja te su glavnom grobnom stazom odijeljeni od grobnih polja. U blizini mrtvačnice nalaze se napušteni bunker iz Drugog svjetskog rata, bunari, zdenci te urbana oprema – klupe i kante za otpad.

Stariji dio groblja, osobito oko grobne kapele sadrži više grobova koji mogu imati arhitektonsko stilske, kulturno-povijesne i estetsko-umjetničke vrijednosti koje je potrebno inventarizirati i valorizirati. Groblje ima i značajnu krajobraznu buduću da se nalazi na vrhu brda Predolac i većim dijelom unutar značajnog krajobraza

Predolac – Šibenica. Na području groblja postoje točke i potezi s kojih se pružaju povoljne vizure na okolni krajobraz i dolinu Neretve. Osim navedenih vrijednosti, groblje ima i pejzažnu vrijednost. Stari dio groblja uz crkvicu sv. Ivana Nepomuka i sv. Roka, dio od glavnog ulaza u groblje uz glavnu grobnu stazu te dio uz mrtvačnicu i ceremonijalno-oproštajni prostor bogat je autohtonim mediteranskim zelenilom sastavljenog od crnogoričnih i listopadnih vrsta. U novijim dijelovima groblja prevladava nisko zelenilo koje ne odgovara postojećem standardu zelenila.

Budući da postojeći kapacitet groblja ne odgovara potrebama za novim ukopima, planirano je njegovo proširenje u sjeverozapadnom i jugoistočnom dijelu. Za proširenje groblja izrađen je Urbanistički plan uređenja „Gradsko groblje sv. Ivana Nepomuka“ u Metkoviću. U okviru izrade UPU-a izrađena je valorizacija postojećeg zelenila te su Planom obuhvaćene i mjere pejzažnog uređenja groblja.

Fotografija 6. Gradsko groblje sv. Ivana Nepomuka u Metkoviću s crkvicom sv. Ivana Nepomuka i sv. Roka
(Izvor: terenska istraživanja)

Na nižem dijelu brda Predolac nalazi se pravoslavna crkva sv. Đorđa i pravoslavno groblje sv. Đorđa. Crkva sv. Đorđa sagrađena na mjestu ranije crkve iz 19. stoljeća koja je stradala u Domovinskom ratu. Nova crkva sagrađena je početkom 21. stoljeća i slijedi tradiciju bizantske sakralne arhitekture. U crkvenom dvorištu nalazi se groblje površine 0,11 ha namijenjeno pokapanju stanovnika pravoslavne vjere. Uz crkvu se nalazi i kuća metkovskog paroha koja slijedi oblike tradicijske arhitekture. Cijelo područje predstavlja područje kulturno-povijesne i pejzažne vrijednosti. Na području Grada Metkovića evidentirano je još jedno groblje za stanovnike pravoslavne vjere, a ono je smješteno u Glušcima.

Fotografija 7. Pravoslavno groblje sv. Đorđa u Metkoviću (Izvor: terenska istraživanja)

Groblje Gospe Snježne u Vidu smješteno je uz Župnu crkvu Gospe Snježne (Gospe Ledene) na vrhu brežuljka na mjestu nekadašnjeg grada Narone. Na ovom groblju pokapaju se preminuli naselja Vida i Pruda. Groblje se na ovoj lokaciji nalazi od početka 18. stoljeća, a početkom 20. stoljeća ograđeno je kamenim zidom, a sa sjeverne strane izgrađene su grobnice za bratime. Groblje se tijekom godina proširivalo prema sjeveru i dobilo današnji izgled. Između groblja i crkve nalazi se veliki brončani spomenik kneza Domagoja „Domagojevi strijelci“, rad akademskog kipara Stjepana Skoke. Cjelokupno područje ima kulturno-povijesnu i krajobraznu vrijednost.

Fotografija 8. Župna crkva Gospe Snježne u Vidu (Izvor: terenska istraživanja)

Fotografija 9. Skulptura „Domagojevi strijelci“ između Župne crkve Gospe Snježne i groblja Gospe Snježne (Izvor: terenska istraživanja)

Na području Grada Metkovića nalaze se i groblja koja se danas više ne koriste. Izvori spominju groblje kod crkve sv. Ivana Krstitelja u Dragoviji koje se prvi put spominje 1738. godine što upućuje da je ono postojalo i prije tog vremena. Nakon što je početkom 20. stoljeća uređeno zajedničko župno groblje u Vidu (groblje Gospe Snježne), groblje u Dragoviji prestalo se koristiti i ono je danas posve zapušteno. Najstarije groblje na području ove župe bilo je kod crkve sv. Vida. Ono potječe iz srednjeg vijeka, a grobovi se nalaze u crkvi i oko nje.

5. VODOTOCI, POPLAVNA PODRUČJA I POVRŠINSKE KOPNE NE VODE

Vodotoci obuhvaćaju vodna i sva javno dostupna obalna područja s pretežitim udjelom prirodnih elemenata. Karakterizira ih linijski oblik i u pravilu imaju primijenjene protupoplavne i druge vodoprivredne mjere. Nekoliko je tipova vodotoka u građevinskim područjima: rijeke, potoci, bujični vodotoci, oteretni kanali, plovni kanali, kanali za navodnjavanje, jezera i ribnjaci, koji zajedno s kišnim vrtovima čine mrežu urbanoga vodnog sustava. Inundacijska područja predstavljaju veliki potencijal za upravljanje oborinskim vodama i za oblikovanje prostora rekreacije i boravka na otvorenome prostoru te su sigurna utočišta biljnih i životinjskih vrsta plavnih područja.

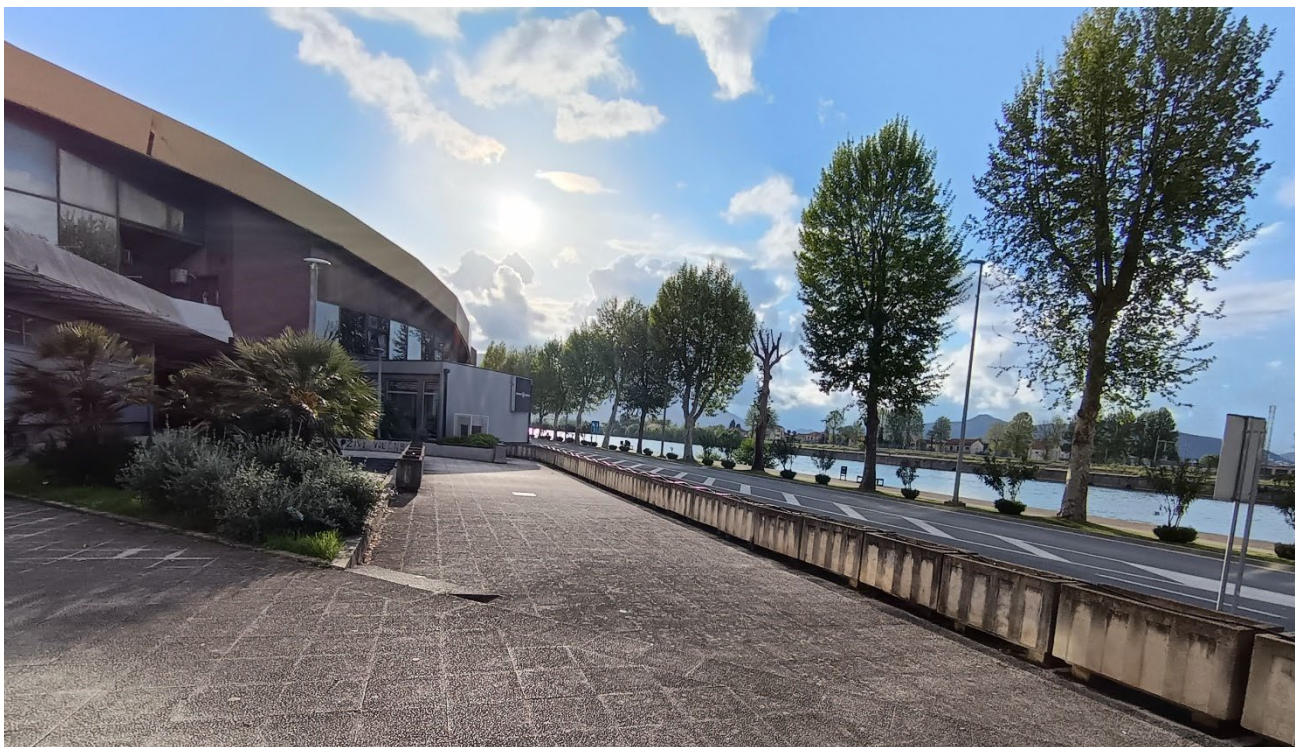
Rijeka Neretva najveći je i najvažniji vodotok na području Grada Metković. Na njenim obalama postupno se razvijao grad Metković. Sredinom 19. stoljeća, Metković koji se dotad razvijao na obroncima brda Predolac postupno se počinje širiti prema riječnoj dolini. U to vrijeme započeo je projekt regulacije korita rijeke Neretve i uređenje riječne luke kao dio povezivanja Bosne i Hercegovine s izlazom na more kao i općenita ulaganja u prometnu infrastrukturu.

U razdoblju od 1891. do 1889. godine izgrađeni su nasipi i odvodni kanali čime je smanjena mogućnost razvoja poplava. Metkowska luka dobila je status pomorske luke i jedne od najvažnijih luka istočne obale Jadrana. Istovremeno se razvoja i kopneni promet – cestovni i željeznički. Metković se željezničkom prugom povezuje s Mostarom, a kasnije i Sarajevom, grade se ceste (današnja glavna gradska ulica) te most u Metkoviću kao prvi most preko Neretve južno od Mostara. Razvojem prometne infrastrukture Metković postaje trgovačko i lučko naselje s razvijenim obrtom i ugostiteljstvom. Položaj luke mijenjao se tijekom povijesti, a time i njena namjena. Današnji položaj luke na desnoj obali Neretve datira od druge polovice 19. stoljeća. U razdoblju od 1880. do 1883. izgrađena je kamena obala dužine 205 m. Operativni dio obale u dužini od 370 m izgrađena je 1885. godine. Betonska obala u dužini od 480 m izgrađena je 1912. godine. Uz uređenje obale, na kopnu su izgrađena skladišta čime je desna obala Neretve postala teretna luka, dok je putnički dio luke ostao na lijevoj obali. Danas luka posluje u sastavu luke Ploče, a njen značaj se uglavnom sveo na pretovar rasutih materijala (cementa, troske, oblovine i sl.). Danas je uglavnom prepuštena propadanju, a zbog položaja i značaja predmet je rasprava o mogućoj sudbini luke i mogućih načina korištenja, odnosno revitalizacije područja.

Fotografija 10. Luka Metković na desnoj obali Neretve (Izvor: terenska istraživanja)

Uz gradsko središte, na lijevoj obali Neretve, postupno su se razvijale zelene površine. Prvo Gradski park, a kasnije i gradsko šetalište (Šetalište 116. brigade HV). Gradsko šetalište dužine oko 950 m sadrži uređenu pješačku i biciklističku stazu te uređeni zeleni koridor – drvored.

Fotografija 11. Drvored uz Šetalište 116. brigade HV (Izvor: terenska istraživanja)

Na desnoj obali Neretve, na predjelu Unka nalazi se Šetalište A satnije ZNG. Navedeno šetalište namijenjeno je pješačkom prometu. Šetalište je opremljeno klupama za odmor i koševima za otpad, a zeleni koridor s južne strane čini inundacijski pojas rijeke Neretve u kojem je započela strateška sadnja stablašica, dok sjeverni koridor čini niz pretežito obiteljskih kuća s okućnicom.

Fotografija 12. Šetalište A satnije ZNG na desnoj obali Neretve (Izvor: terenska istraživanja)

Uz rijeku Neretvu ističe se i rijeka Norin. Izvire u Prudu, prolazi u podnožju Vida, a ulijeva se u rijeku Neretvu kod Kule Norinske, oko 4 km nizvodno od Metkovića. Uz rijeku Norin zanimljivi su i rukavci s lijeve strane Neretve: Gornja Mala Neretva i Donja Mala Neretva.

Iako značajno regulirana, rijeka Neretva i druge vodene površine na području Grada Metkovića predstavljaju potencijal za daljnji razvoj i uspostavu zeleno-plave infrastrukture. Nadalje, one su potencijal i za uspostavu brojnih staza (pješačkih i biciklističkih), sportsko-rekreacijskih sadržaja, boravišnih cjelina i sl. čime bi se ojačala društvena funkcija vodotoka.

Vodotoci i značajne šumske površine čine temeljne prirodne elemente zelene infrastrukture, stoga ih je u budućnosti potrebno očuvati i održivo planirati.

6. TRG

Trg je otvoreni gradski prostor potpuno ili djelomično omeđen zgradama ili ulicama. Može biti u potpunosti popločan i bez zelenih površina, te je ovisno o lokaciji i namjeni različitih veličina - od malih urbanih platoa do velikih gradskih trgova. U kontekstu zelene infrastrukture, trg može služiti kao značajan element u stvaranju ekološki održivoga grada, ako sadrži elemente zelenila i vode što može pozitivno utjecati na kvalitetu zraka, smanjenje buke i razinu stresa te također može doprinijeti općem osjećaju ugodnosti boravka na otvorenome prostoru. Na gradskim trgovima vegetacija treba biti otporna na specifične uvjete količine padalina, zbijenost tla i zahtjevnosti održavanja.

Trgovi u urbanom području predstavljaju otvoreni, vrlo često širi i veći prostor, koji zbog svog smještaja i značaja uglavnom predstavlja socijalno žarište. U pravilu predstavljaju površine na kojima nije dozvoljen promet motornim vozilima.

U Metkoviću središnji gradski trg je Trg kralja Tomislava. Nastao je u drugoj polovici 19. stoljeća na mjestu nekadašnjeg riječnog rukavca Liman koji je zatrpan povodom izgradnje ceste Metković -Mostar čime je nekadašnji riječni otok Pisak povezan s Predolcem.

Trg kralja Tomislava čine dvije površine odvojene glavnom gradskom prometnicom – Ulicom Stjepana Radića. Južni dio Trga predstavlja površinu koja uređenjem i namjenom odgovara definiciji trga. To je širi, otvoren prostor okružen stambeno-poslovnim zgradama s južne, istočne i zapadne strane. U krajnjem južnom dijelu Trga nalazi se fontana, a s istočne i zapadne strane uređena su zelena odmorista s klupama. Trg je mjesto u kojemu se često organizirana razna gradska događanja i manifestacije.

Fotografija 13. Trg kralja Tomislava u Metkoviću (Izvor: terenska istraživanja)

Sjeverni dio Trga kralja Tomislava u naravi predstavlja prometnicu i javno parkiralište. S istočne strane omeđen je Gradskim parkom, sa zapadne strane hotelom Narona i zgradom Lučke kapetanije, a sa sjeverne strane Ulicom hrvatskih iseljenika, odnosno rijekom Neretvom.

Trg bana Jelačića nalazi se u zaleđu trgovačkog centra u Splitskoj ulici. U naravi je trg sastavljen od više prostora okružen višestambenim zgradama i zelenilom. Najveća otvorena površina uređena je zelenilom, a središnje mjesto zauzima dječje igralište. Prema zatečenom stanju, navedena površina sukladno uređenju i namjeni odgovarala bi drugoj tipologiji – zelene površine uz stambene zgrade.

Fotografija 14. Trg bana Josipa Jelačića (dječje igralište i zelene površine) (Izvor: GoogleMaps)

Trg dr. Franje Tuđmana nalazi se u sjeverno od Glavne sportske dvorane. Povezan je sa Sportskom ulicom s nizom sportsko-rekreacijskih objekata i u blizini odgojno-obrazovnih ustanova. U naravi predstavlja javni parkirališni prostor uređen zelenilom. Trenutnom namjenom i uređenjem ne zadovoljava definiciju trga, no s obzirom na položaj u prostoru predstavlja prostor koji bi adekvatnim uređenjem mogao postati novo socijalno žarište stanovnika Metkovića.

Fotografija 15. Trg dr. Franje Tuđmana i Gradska sportska dvorana (Izvor: GoogleMaps)

7. ZELENE POVRŠINE UZA STAMBENE ZGRADE

Privatni vrtovi uz obiteljske kuće, javne i polujavne površine otvorenoga prostora (unutar stambenih naselja i između višestambenih zgrada) mogu značajno doprinijeti funkcijama i dobrobiti zelene infrastrukture, a odgovarajućim oblikovanjem mogu formirati urbane koridore. U prostornim planovima uvjeti za izgradnju površina stambene namjene nedostavno definiraju smjernice za uređenje i funkcije koje bi slobodni dio građevne čestice trebao ostvariti – mada su ovi prostori počesto oaze u kojima ljudi provode najveći dio svakodnevnoga života, s kojima se poistovjećuju i od posebne su važnosti za ostvarivanje kvalitete življenja. Istovremeno je itekako razvidno da u svakodnevnome životu manjka takvih zelenih površina te da su oblikovane bez potrebnih standarda zelene infrastrukture.

Sukladno PPUG Metković, unutar građevinskog područja naselja planirani su uvjeti izgradnje građevina stambene ili mješovite namjene (stambeno-poslovne). Planiraju su kao obiteljske stambene zgrade (niske ili srednje) i višestambene zgrade²⁸. Zelene površine uza stambene zgrade u nastavku se analiziraju kroz podjelu stambenih zgrada na višestambene objekte, obiteljske kuće u urbanom i periurbanom prostoru (uključuje niske i srednje građevine) te obiteljske kuće u ruralnom prostoru.

Zelene površine oko višestambenih objekata

Višestambeni objekti smješteni su u gradskom području naselja Metković, te prevladavaju pretežito na lijevoj obali grada na sljedećim područjima:

- u dijelu glavne gradske prometnice (DC9) od Autobusnog kolodvora do Gradske i Županijske uprave (Splitska ulica, Ulica Ivana Gundulića, Ulica Stjepana Radića)
- na području Trga bana Josipa Jelačića
- na području Ulice Ante Starčevića i Sportske ulice.

Na desnoj obali grada, višestambeni objekti izgrađeni su na području Industrijske ulice (Unka) te raskrižju Ulice Alojzija Stepinca i Ulice Eugena Kvaternika.

Pojedinačni višestambeni objekti javljaju se i u drugim područjima naselja, no tamo ne predstavljaju dominantan oblik gradnje. Prisutnost i uređenost zelenih površina i javnih sadržaja (šetnica, klupa, dječjih igrališta i sl.) oko višestambenih objekata razlikuju se s obzirom na položaj u okviru urbane matrice kao i dobu njihove izgradnje.

U dijelu glavne gradske prometnice zelene površine prisutne su u obliku zelenog koridora duž prometnice (drvoreda). Nasuprot tome, višestambenu izgradnju na području Trga bana Josipa Jelačića prati prisutnost javnih zelenih površina – drvoreda uz prometnice, ali i otvorenih zelenih površina, sadržaja poput dječjeg igrališta, a parkirališne površine pretežito su ozelenjene. Na ovom području vidljivo je i korištenje javnih zelenih površina od strane stanara budući da su uz održavanje i uređivanje od strane gradskog poduzeća, pojedine zelene površine dodatno uređivane zelenilom i sadržajima za boravak na otvorenome (primjerice klupe) od strane stanara. Na području Ulice Ante Starčevića i Sportske ulice, javne zelene površine prisutne su u obliku zelenog koridora (pretežito drvoreda) duž prometnice, a između zgrada prevladavaju parkirališne površine različitog stupnja ozelenjenosti. S obzirom da stambeno zelenilo podiže kvalitetu života stanovnika te pridonosi smanjenju efekta urbanog toplinskog otoka važno je unaprijediti postojeće stanje zelenila i stvarati nove pri čemu bi naglasak bio na stvaranju sadržaja koji bi poboljšavali boravišnu, odnosno društvenu funkciju, a uređenje bi trebalo doprinijeti smanjenju efekta toplinskog otoka.

²⁸ U kontekstu PPUG Metković, niska građevina predstavlja građevinu stambene ili stambeno-poslovne namjene najviše katnosti Po/S+P+1+Pk (prizemlje i kat, uključivo podrum ili suteran i stambeno potkrovlje). Srednja građevina je građevina stambene ili stambeno-poslovne namjene maksimalne katnosti Po/S+P+2+Pk (prizemlje i dva kata, uključivo podrum ili suteran i stambeno potkrovlje). Višestambena zgrada je građevina maksimalne katnosti Po/S+P+4+Pk (prizemlje i četiri nadzemne etaže, s mogućnošću izgradnje podruma ili suterana i stambenog potkrovlja).

Fotografija 16. Zelene površine i dječje igralište uz stambenu izgradnju na području Trga bana Josipa Jelačića (Izvor: terenska istraživanja)

Fotografija 17. Zelene površine uz stambenu izgradnju na Trga bana Josipa Jelačića (Izvor: terenska istraživanja)

Zelene površine (okućnice) niskih i srednjih stambenih zgrada u urbanom i periurbanom prostoru

Dominantni oblik gradnje u urbanom i periurbanom prostoru su individualna stambena ili stambeno-poslovna izgradnja niskih i srednje visokih zgrada.

Glavna obilježja individualne stambene ili stambeno-poslovne izgradnje je prisutnost okućnica koje se sastoje od prednjeg, najčešće manjeg dijela dvorišta (predvrta) i stražnjeg, većeg dijela dvorišta u kojem se mogu naći manji ili veći uzgojni vrtovi – voćnjaci, povrtnjaci ili drugi oblici zelenila te pomoćni objekti poput garaža, spremišta, radionica i sl.

Stambenu izgradnju u užem gradskom području karakterizira gušća izgradnja u kojoj prevladavaju kuće u nizu ili kuće s manjim međusobnim razmakom, manjom okućnicom te u ponekim dijelovima grada i bez prisustva predvrta. Udaljavajući se od užeg gradskog područja, stambenu izgradnju čine pretežito samostojeće kuće s prostranijom okućnicom koja obuhvaća predvrt i površinom veće, stražnje dvorište.

U naseljima Vid i Prud prisutan je isključivo ovaj oblik izgradnje. Dok su u Vidu prisutni različiti oblici stambene izgradnje – gusta u starijem dijelu naselja sve do rahle izgradnje na obodima naselja, u Prudu je prisutna rahla stambena izgradnja sa značajnim udjelom zelenila.

Iako su navedeni prostori privatno vlasništvo, okućnice imaju snažan utjecaj na ambijentalnu vrijednost naselja posebice prostori u vizualnom kontaktu s uličnim prostorom. Osim ambijentalne vrijednosti, primjereno održavanje okućnica može doprinijeti i povećanju drugih funkcija zelene infrastrukture stoga je potrebno planirati očuvanje, primjereno održavanje i konačno uključivanje takvih površina u mrežu zelene infrastrukture grada.

Fotografija 18. Gusta individualna stambena izgradnja na obroncima Predolca (Ulica Vladimira Nazora)

(Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 19. Rahljija stambena izgradnja u podgrađu (Ulica Petra Krešimira IV., bliže središtu grada) (Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 20. Rahljija stambena izgradnja na desnoj obali Neretve (Mlinska ulica) (Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 21. Rahla stambena izgradnja (Ulica Petra Krešimira IV., na rubnim dijelovima grada)
(Izvor: GoogleMaps)

Okućnice individualne stambene izgradnje u ruralnom prostoru

Ruralni prostor čine naselja Glušci, Dubravica te izdvojeni zaseoci Ograđ i Dragovija (Vid) u kojem je dominantan tip izgradnje individualna stambena izgradnja ruralnog karaktera. To su pretežito decentralizirane seoske cjeline u kojima je s obzirom na decentraliziranost, otežano formiranje prometne i komunalne infrastrukture kao i javnih i društvenih sadržaja.

Glavna obilježja ovih naselja je prisutnost tradicijske arhitekture, posebice u zaseocima Ograđ i Dragovija. Dominantno prevladava rahla izgradnja s prostranim okućnicama koje mogu uključivati sadržaje namijenjene boravku u vanjskom prostoru, voćnjake, maslinike, povrtnjake kao i pomoćne građevine u službi gospodarske ili poljoprivredne namjene izuzev naselja Glušci u kojem prevladava gusta (zbijena) gradnja s gotovo odsutnim zelenilom ispred kuća, ali prostranim stražnjim dvorištem često namijenjenim poljoprivrednim aktivnostima.

S obzirom da naselja sadrže razne oblike tradicijske arhitekture poželjno ih je evaluirati i očuvati kao vrijedan kulturni element.

Fotografija 22. Ograđ (Izvor: GoogleMaps, autor nepoznat)

Fotografija 23. Naselje Glušci (Izvor: GoogleMaps)

8. ZELENE POVRŠINE UZA ZGRADE JAVNE, DRUŠTVENE I GOSPODARSKE NAMJENE

Otvorene površine uz javne ustanove, zdravstvene ustanove, domove za starije i nemoćne, obrazovne ustanove, dječje vrtiće, kampuse i trgovačko-poslovne centre i zgrade u gospodarskim zonama, u kontekstu zelene infrastrukture važan su element održivog urbanog razvoja i formiranja koridora zelene infrastrukture. U prostornim planovima uvjeti za izgradnju površina javne, društvene i gospodarske namjene nedostavno definiraju smjernice za uređenje i funkcije koje bi slobodni dio građevne čestice trebao ostvariti pa je potrebno posvetiti dodatnu pozornost njihovu oblikovanju i stvaranju kontinuiranih zelenih površina. Osim ambijentalno-vizualne kvalitete, značajna uloga zelenih površina leži u poboljšanju mikroklimatskih uvjeta i mogućnosti za odvijanje dijela aktivnosti vezanih uz osnovnu namjenu na otvorenome prostoru.

Zelene površine uz zgrade javne i društvene namjene

U kontekstu Prostornog plana uređenja Grada Metkovića sadržaji javne i društvene namjene smještaju se unutar izgrađenih ili neizgrađenih građevinskih područja naselja u skladu s odredbama PPUG Metković. Planom su utvrđene zone koje su rezervirane isključivo za gradnju sadržaja javne i društvene namjene (Tablica 20.).

Tablica 20. Zone javne i društvene namjene kao zone isključive namjene

Naselje	Lokalitet	Namjena	Površina (ha)	Postojeće/planirano
Vid	Crkva sv. Vida	D _N	0,04	Postojeće
Vid	Vid - središte	D _N	3,96	Postojeće/planirano
Dubravica	Crkva sv. Ante	D _N	0,11	Postojeće
Metković	Muzej neretvanske lađe	D _N	0,78	Planirano

Izvor: PPUG Metković

Postojeće građevine vjerske namjene izdvojene su iz građevinskih područja naselja (crkva sv. Vida u Vidu, crkva sv. Ante u Dubravici). U Metkoviću izdvojena je zona isključive namjene za izgradnju Muzeja neretvanske lađe.

Zona javne i društvene namjene u naselju Vid dio je šire slike razvoja središta Vida. Sastoji se od postojećeg dijela naselja u kojoj se nalazi Župna crkva Gospe Snježne, trg sa spomenikom knezu Domagoju te postojeća vodosprema vodoopskrbnog sustava. Ostali dio zone namijenjen je uređenju arheološkog parka, prezentacija arheoloških nalaza te izgradnja Lapidarija Arheološkog muzeja Narona. U okviru ove zone moguće je parkovno uređenje javnih površina s uređenjem vidikovaca, izgradnja sadržaja vezanih za arheološko nalazište u Vidu te sadržaja nesmeštajne turističke infrastrukture (turistički informativni centar, istraživački centar, kulturni centar, prostori za predavanja, radionice i sl.).

Odgoj i obrazovanje

Predškolski odgoj i obrazovanje u Gradu Metkoviću organiziran je kroz ustanovu Dječji vrtić Metković koja svoju djelatnost obavlja u tri jedinice na području Grada Metkovića - Središnji dječji vrtić (Ulica kralja Zvonimira 22, Metković), Podružnica DV Radost (Jadranska ulica 14, Metković) i Podružnica DV Vid (Vid).

Prostor Dječjeg vrtića Vid uključujući i vanjski okoliš nije adekvatan namjeni. Središnji dječji vrtić zahtjeva rekonstrukciju i unaprjeđenje kroz energetska obnova, pri čemu je potrebno uređenje, odnosno unaprjeđenje vanjskog okoliša. Dječji vrtić Radost rekonstruiran je tijekom 2022. čime je unaprjeđen unutrašnji boravišni prostor i izgrađeno novo dječje igralište. Nedostatak ovog prostora je odsustvo zelenih površina posebice stablašica koje bi u toplijem dijelu godine stvarale hlad.

Fotografija 24. Zgrada DV Radost nakon rekonstrukcije

(Izvor: <https://www.metkovic.hr/2022/09/01/svecano-otvoren-novoizgradeni-dio-djecjeg-vrtica-radost/>)

Fotografija 25. Novoizgrađeno dječje igralište u sklopu DV Radost

(Izvor: <https://www.metkovic.hr/2022/09/01/svecano-otvoren-novoizgradeni-dio-djecjeg-vrtica-radost/>)

Osnovnoškolsko obrazovanje organizirano je kroz dvije osnovne škole: Osnovne škole Stjepana Radića u Metkoviću s lijeve strane rijeke Neretve (Ulica kralja Zvonimira 8) i Osnovne škole don Mihovila Pavlinovića u Metkoviću s desne strane rijeke Neretve (Alojzija Stepinca 6). Također, na području Metkovića djeluje i Osnovna glazbena škola Metković koja se nalazi u prostoru Glazbenog doma Metković. U sklopu Osnovne škole don Mihovila Pavlinovića organizirane su dvije područne škole u naseljima Vid (Školska ulica 4, Vid) i Prud (Prud 71, Prud).

Obje osnovne škole u Metkoviću imaju potrebu za daljnjim širenjem matične škole kako bi se osigurala nastava u jednoj smjeni. Osnovna glazbena škola ima potrebu za pronalaskom ili planiranjem novog, vlastitog prostora čime bi se dugoročno otvorila mogućnost za osnivanjem Srednje glazbene škole.

Srednjoškolsko obrazovanje organizirano je u dvije srednje škole – Gimnazija Metković (Ulica kralja Zvonimira 8) i Srednja škola Metković (Ulica kralja Zvonimira 10). Nastava u Gimnaziji organizirana je u tri obrazovna programa: jezična, prirodoslovno-matematička i opća gimnazija, a sama škola ima potrebu za daljnjim širenjem

s ciljem osiguranja dodatnih prostora za laboratorije iz prirodoslovno-matematičkih predmeta. Nastava u Srednjoj školi organizirana u 17 obrazovnih programa: prodavač, automehaničar, elektromehaničar, vodoinstalater, instalater grijanja i klimatizacije, vozač motornog vozila, konobar, kuhar, pomoćni kuhar i slastičar, građevinski tehničar, elektrotehničar, računalni tehničar za strojarstvo, strojarski računalni tehničar, odjevni tehničar, modni tehničar, ekonomist i upravni referent. Srednja škola ima potrebe za daljnjim širenjem s ciljem osiguranja dodatnih prostora za predmetne kabinete.

Odgojne i obrazovne ustanove u gradu Metkoviću prostorno su smještene u nizu duž Ulice kralja Zvonimira – Osnovna škola Stjepan Radić, Gimnazija Metković, Srednja škola Metković. Sve tri ustanove imaju velik parkovno uređen okoliš. S desne strane Neretve, u nizu su smještene ustanove – DV Radost i Osnovna škola don Mihovila Pavlinovića koja također sadrži veliki parkovno uređen okoliš.

Fotografija 26. Osnovna škola Stjepana Radića u Metkoviću (Izvor: terenska istraživanja)

Fotografija 27. Gimnazija Metković (Izvor: terenska istraživanja)

Fotografija 28. Skulptura „Igra srebra materina“ (Majka i dijete) rad kipara Luje Lozice ispred Srednje škole Metković (Izvor: terenska istraživanja)

Fotografija 29. Zelene površine Osnovne škole don Mihovila Pavlinovića (Izvor: GoogleMaps)

Kulturna baština i ustanove u kulturi

Kulturna baština prepoznata je kao važan čimbenik procesa zelene urbane obnove s pozicije razvojnog resursa koji integrira kulturu i arhitekturu u kontekstu revitalizacije i održivog razvoja prostora. Na području Grada Metkovića prema Registru kulturnih dobara Ministarstva kulture evidentirano je osam zaštićenih kulturnih dobara te jedno preventivno zaštićeno. Od osam zaštićenih kulturnih dobara, njih pet predstavljaju pojedinačnu nepokretnu baštinu, dvije se odnose na nematerijalnu baštinu te jedno na arheologiju. Preventivno zaštićeno kulturno dobro odnosi se na pojedinačnu nepokretnu baštinu.

U kulturnom sektoru djeluje nekoliko ustanova kojima je osnivač Grad Metković. To su Gradska knjižnica Metković i Prirodoslovni muzej Metković. Obje ustanove smještene su u zgradi nekadašnje duhanske stanice Vaga izgrađene 1891. godine u Ulici kralja Zvonimira 4. Zgrada je u potpunosti obnovljena 2015. godine. U okviru zgrade nalazi se manji, uređen predvrt.

Fotografija 30. Gradska knjižnica Metković i Prirodoslovni muzej Metković (Izvor: terenska istraživanja)

Tu je i Gradsko kulturno središte Metković smješteno u blizini Gradskog parka u Ulici Stjepana Radića 1. U okviru Gradskog kulturnog središta odvijaju se kazališne i kino predstave, ljetno kino, izložbe, koncerti te ostala kulturna događanja, manifestacije, tribine, predavanja i sl. Prostor ispred Gradskog kulturnog središta predstavlja javnu površinu u obliku omanjeg trga s bistom Stjepana Radića i ukrasnim zelenilom (živicom i cvjetnim nasadima) i stablom divljeg kestena koji predstavlja istaknutu točku ovog prostora.

Fotografija 31. Gradsko kulturno središte Metković (Izvor: GoogleMaps)

U naselju Vid nalazi se Arheološki muzej Naron a čiji osnivač je Republika Hrvatska, a koji je otvoren 2007. godine kao prvi arheološki muzej u Hrvatskoj izgrađen *in situ*. Prostor ispred muzeja uređen je namjenski, s istaknutim ulomcima arhitektonskih ukrasa hrama i dijelovima opreme foruma, a zelenilo je prisutno tek u formi podignute gredice s ukrasnim grmljem.

Fotografija 32. Arheološki muzej Naron a u Vidu (Izvor: terenska istraživanja)

Zdravstvena zaštita i socijalna skrb

Sustav zdravstvene zaštite u Gradu Metkoviću organiziran je kroz javne zdravstvene ustanove i zdravstvene ustanove u privatnom vlasništvu. Najznačajnija zdravstvena ustanova je Dnevna bolnica Metković koja djeluje kao podružnica Opće bolnice Dubrovnik, a otvorena je krajem 2022. godinu u Ulici don Radovana Jerkovića 1. U Gradu je organiziran i Dom zdravlja Metković smješten na lokaciji Ante Starčevića 12. Na istoj lokaciji smješten je Zavod za hitnu medicinu Dubrovačko-neretvanske županije – ispostava Metković.

Zdravstvene ustanove prostorno se nadovezuju. Duž Ulice Ante Starčevića zelenilo je prisutno u formi travnjaka i pojedinačnih stabala duž prometnice, dok su pripadajuće parkirališne površine u cijelosti asfaltirane i bez prisustva zelenila. Ispred pješačkog ulaza u Dom zdravlja i kolnog prilaza Zavodu za hitnu medicinu smještena je manja uređena zelena površina. Ispred Dnevne bolnice organizirana je površina namijenjena zelenilu, no njeno trenutno uređenje ne doprinosi funkciji zelene infrastrukture.

Fotografija 33. Zgrade i prostor ispred Doma zdravlja, Zavoda za hitnu medicinu i Dnevne bolnice (Izvor: GoogleMaps)

U pogledu socijalne skrbi, na području Grada Metkovića nalaze se dva doma za starije i nemoćne. To su državni dom (Dom za odrasle osobe i rehabilitaciju, Ulica Ante Starčevića 25, Metković) te privatni dom (Obiteljski dom za starije, Antonija Raguž). U okviru Doma za odrasle osobe i rehabilitaciju djeluje i Hrvatski zavod za socijalni rad – područni ured Metković.

Uprava i pravosuđe

Naselje Metković kao upravno središte jedinice lokalne samouprave podrazumijeva pozicioniranost relevantnih državnih, županijskih i gradskih institucija i njihovih trgovačkih društava. Grad Metković kao jedinica lokalne samouprave organizirana je u pet naselja i šest mjesnih odbora. Grad Metković je osnivač i upravitelj trgovačkih društava nadležnih za vodoopskrbu i odvodnju (Metković d.o.o.), komunalne poslove (Čistoća Metković d.o.o.) te upravljanje autobusnim kolodvorom, veletržnicom, gradskim parkingom i internetom (Metković razvoj d.o.o.). U okviru Grada djeluje i Javna vatrogasna postaja Metković. Gradska uprava djeluje u zgradi Gradskog kulturnog središta u Ulici Stjepana Radića 1. Na nju se u nastavku nadovezuje zgrada Županijske uprave. Zelene površine duž zgrada, s obzirom na zatečenu izgrađenost, nisu prisutne. Tek manja ukrasna zelena površina prisutna je ispred glavnog ulaza u zgradu Gradske uprave. U građevinskom smislu, obje zgrade predstavljaju potencijal za obnovu.

Fotografija 34. Zgrada Gradske uprave (lijevo) i zgrada Županijske uprave (desno) (Izvor: GoogleMaps)

U gradu Metkoviću kao sjedištu jedinice lokalne samouprave smješteni su uredi županijske uprave te ustanove i trgovačka društva u vlasništvu ili suvlasništvu Dubrovačko-neretvanske županije kao i podružnice državne uprave, trgovačka društva i ustanove čiji osnivač je Republika Hrvatska te pravosudna tijela (općinski i prekršajni sud, stalna služba Općinskog državnog odvjetništva i odjel za katastar nekretnina).

Navedena pravosudna tijela smještena su u Ulici Andrije Hebranga 9 u zgradi nekadašnjeg Razvitka te je primjer prenamjene napuštenih prostora i ponovnog stavljanja u funkciju. Zgrada ne posjeduje vlastite zelene površine, a ispred zgrade duž prometnice nalazi se javna zelena površina u formi drvoreda.

Fotografija 35. Zgrada pravosudnih tijela u Metkoviću (Izvor: GoogleMaps)

Zelene površine uz zgrade gospodarske namjene (gospodarske zone)

Sukladno PPUG Metković određene su zone gospodarske namjene unutar građevinskog područja naselja i izvan zone naselja u sklopu izdvojenog građevinskog područja.

Unutar građevinskog područja naselja evidentirane su zone gospodarske namjene. Namijenjene su pretežno poslovnim sadržajima (uslužnim, trgovačkim, komunalno servisnim i sl. sadržajima), a uglavnom obuhvaćaju područja koja je intervencijom potrebno prenamijeniti ili dovršiti. Zone gospodarske namjene klasificirane su kao zone poslovne namjene ($K1_N$ – pretežito uslužna, $K2_N$ – pretežito trgovačka i $K3_N$ – komunalno-servisna) ili kao zone proizvodne namjene ($I1_N$ – pretežito industrijske, $I2_N$ – pretežito zanatske). Iako zone gospodarske namjene - ugostiteljsko-turističke nisu zasebno evidentirane, u okviru Odredbi za provođenje (članak 18., st. 2) dopušta se gradnja pojedinačnih smještajnih građevina (hotel, pansion, prenoćište i sl.) kapaciteta do 80 kreveta unutar građevinskog područja naselja. Zone gospodarske namjene kao zone isključive namjene u građevinskom području naselja su zone navedene u Tablici 21.

Tablica 21. Zone gospodarske namjene u građevinskom području naselja (zone isključive namjene)

Naselje	Lokalitet	Namjena	Površina (ha)	Postojeće/planirano
Metković	Unka	$K1_N, K2_N, K3_N, I1_N, I2_N$	13,25	Postojeće
Metković	Mehanika - Klaonica	$K2_N, I1_N, I2_N$	3,53	Postojeće
Metković	Bili	$K2_N$	1,09	Postojeće
Metković	Poljoprivredni centar	$K2_N$	1,62	Planirano
Metković	Narona-plast	$K2_N, I1_N, I2_N$	1,91	Postojeće
Metković	Potkraj	$K2_N, I1_N, I2_N$	0,37	Postojeće
Metković	PIK Neretva	$K2_N, K3_N, I1_N, I2_N$	2,46	Postojeće
Metković	Vrbovci (kompostana)	$K3_N$	1,99	Postojeće

Izvor: PPUG Metković

Površinom najveća zona gospodarske namjene je zona „Unka-Razvitak hladnjača“ unutar koje su smješteni svi oblici gospodarske namjene. Smještena je na desnoj obali Neretve, a zahtjeva sustavno rješenje komunalne i prometne infrastrukture i preoblikovanje i prenamjenu uz dovršenje poslovnim sadržajima u cilju povećanja urbaniteta ovog područja.

Gospodarske zone Mehanika, Bili, Naronaplast, PIK Neretva i Potkraj pretežno su izgrađene, ali neke su neadekvatno komunalno opremljene te zahtijevaju preoblikovanje, uređenje i dovršenje.

Na predjelu Bočina planirana je nova zona poslovne namjene površine oko 1,6 ha za izgradnju Poljoprivrednog centra. Centar je planiran Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije kao centar za opsluživanje poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava u najbližoj okolini zajedničkim servisima ili djelatnostima (servisi za poljoprivrednu mehanizaciju, poljoprivredne i veterinarske apoteke, sjedišta poljoprivredne savjetodavne službe, veterinarske službe, laboratoriji za analize pojedinih proizvoda, otkupne stanice, hladnjače, sortirnice voća i povrća, pakirnice, objekti za preradu i doradu poljoprivrednih proizvoda) ovisno o količini i kakvoći proizvodnje.

U okviru izdvojenog građevinskog područja naselja evidentirane su zone gospodarske namjene – poslovne (K1 – pretežito uslužna, K2 – pretežito trgovačka, K3 – komunalno-servisna i H2 – akvakultura) i zone gospodarske namjene – proizvodne (I1 – pretežito industrijska, I2 – pretežito zanatska, I4 – asfaltna baza/E3 – eksploatacija mineralnih sirovina – kamen) (Tablica 22.). Za zone gospodarske namjene Dubravica i Meteriz izrađeni su urbanistički planovi uređenja.

Tablica 22. Zone gospodarske namjene izvan naselja – izdvojeno građevinsko područje

Naselje	Lokalitet	Vrsta	Površina (ha)	Postojeće/planirano
Metković	Metković – Vid (ex. Opuzenka)	K1, K2, K3, I1, I2	16,41	Postojeće/planirano
Metković	Meteriz (zona Veletržnice)	K1, K2, K3, I1, I2	14,09	Planirano
Metković	Meteriz (na kopnu) ²⁹	H2	8,51	Planirano
Dubravica	Dubravica	K2, K3, K4, I1, I2	1,0	Planirano
Glušci	Bijeli vir	I4, E3	5,64	Postojeće

Izvor: PPUG Metković

Veliki broj zona gospodarske namjene (postojeće i planirane) smještene su duž državne ceste DC9 (Splitska ulica) i lijeve obale Neretve. Smještene su izvan zone gradskog središta. To su planirana zona Meteriz, postojeća zona Naron-plast, planirana zona Poljoprivredni centar te postojeće zone Bili i Mehanika – Klaonica. S desne strane obale Neretve nalazi se površinom najveća gospodarska zona – Unka, dok je na putu prema Vidu (Put Narone) smještena gospodarska zona „Opuzenka“.

Fotografija 36. Dio zone gospodarske namjene Naron-plast (Izvor: GoogleMaps)

²⁹ Evidentirano kao potencijalno područje pogodno za potrebe akvakulture.

Fotografija 37. Dio zone gospodarske namjene Mehanika – Klaonica (Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 38. Dio zone gospodarske namjene Unka – istok (Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 39. Dio zone gospodarske namjene Unka – zapad (Izvor: GoogleMaps)

Navedene zone gospodarske namjene, u pravilu, imaju visoku razinu izgrađenosti koja uz glavne, gospodarske objekte uključuje servisne i parkirališne površine. Zelene površine zastupljene su tek na rubovima parcela ili zona, a zastupljeno zelenilo vrlo često se pojavljuje u obliku travnjaka, a znatno rjeđe u formi drvoreda ili drugog oblika hortikulturnog uređenja. Velika izgrađenost i mala zastupljenost zelenila dovodi do povećanog zagrijavanja prostora u ljetnim mjesecima odnosno stvaranja toplinskih otoka. Posebno se u tome ističe zona

gospodarske namjene Unka zbog svoje velike površine i samog prostornog smještaja u blizini gradskog središta te se ista ističe kao prioritet u pogledu njezina unaprjeđenja.

Unaprjeđenje otvorenih površina zona gospodarske namjene uspostavom ili uređenjem zelenila, posebice uspostavom drvoreda ili stvaranja kvalitetnijih zelenih površina, smanjilo bi nepovoljne utjecaje poput stvaranja toplinskih otoka, povećane razine buke i prašine, dok bi se istovremeno unaprijedila ambijentalna kvaliteta prostora.

9. ARHEOLOŠKI PARK

Arheološki park jest tip krajobraza koji svjedoči o čovjekovoj dugogodišnjoj nazočnosti u prostoru, a ima umjetničku, povijesnu i antropološku vrijednost pa je često evidentiran kao kulturno dobro. U prostoru se može pojaviti kao travnjak ili livada s rijetkom vegetacijom koja ima arheološke ostatke, graditeljske sklopove, zone s linijskim obrysima građevina ili točkasto raspršenim elementima u prostoru. Također može biti smješten u sklopu uskih urbanih matrica. Ovisno o stupnju istraženosti i definiranim mjerama zaštite lokacije - uređenjem, prezentacijom i promocijom moguće je primjereno valorizirati arheološko nalazište te atraktivnim kulturno-turističkim i edukativnim sadržajima povećati broj posjetitelja i ostvariti atraktivan prostor za suodnos tradicije, okoliša i čovjeka.

Područje naselje Vida registrirano je i zaštićeno arheološko kulturno dobro naziva Arheološka zona i kulturno-povijesna cjelina Narona – Vid. Na područja današnjeg Vida nekoć je stajao grad Narona. Počeci Narone sežu u doba helenizma kada ovdje nastaje važno trgovište ili emporion koji za rimske prevlasti prerasta u jedan od najznačajnijih rimskih gradova na istočnoj obali. Grad je bio utvrđen bedemima s kulama, a s istočne strane omeđen rječicom Norin. Procvat doživljava za vrijeme vladavine cara Augusta o čemu svjedoči hram Augusteum na forumu u sklopu kojeg je otkriveno 15 statua carske obitelji. U doba kasne antike Narona postaje važno kršćansko žarište i sjedište naronitanske biskupije, a grad propada početkom 7. stoljeća.

Na mjestu nekadašnjeg hrama Augusteum podignut je *in situ* muzej (Arheološki muzej Narona), prvi takve vrste u Hrvatskoj. Na području Vida nalazi se i druga vrijedna kulturna baština među kojima se ističu gradski bedemi, starokršćanska crkva i kasnosrednjovjekovno groblje, Erešova kula, Erešove bare i dr.

Gradski bedemi predstavljaju obrambeni sustav grada, a potječe iz grčkog, rimskog i ranokršćanskog doba. Najstariji ostaci gradskih bedema potječu iz 4./3. st. pr. Kr. Nalazili su se na vrhu brijega gdje su pronađene dvije kule koje su obilježavala ulazna gradska vrata. U drugoj fazi razvoja grad se širi padinama brijega prema jugoistoku. Okrugle kule zamijenjene su kvadratnim i pravokutnim, a linije bedema spajaju se na vrhu brijega. Na sjevernom potezu zidina pronađeno je šest kula i gradska vrata na komunikaciji Narona – Bigeste (Ljubuški) – Salona. Na potezu zidina koje štite grad s jugozapadne strane otkrivene su četiri pravokutne kule. Uz četvrtu antičku kulu uzdiže se tzv. Erešova kula – kuća na dva kata koju je izgradio župnik sela Vida, don Bariša Ešer 1825. godine. Kuća predstavlja svojevrsan epigrafski muzej na otvorenom, jer je u njoj, uz razne druge kamene fragmente, uzidano mnoštvo natpisa stare Narone. U trećoj fazi razvoja, grad se širi u podnožju brijega gdje krajem 1. st. pr. Kr. i početkom 1. st. nastaje forum, podiže se Augusteum, hram posvećen Augustu i carskoj dinastiji, kao i druge javne zgrade. Ovo razdoblje predstavlja vrijeme mira (Pax romana) i najvećeg prosperiteta grada kada se zaustavlja i gradnja fortifikacija. U drugoj polovici 2. st., u vrijeme invazije germanskih plemena, započinje ponovna gradnja i popravak gradskih zidina. Kasnoantičko vrijeme predstavlja nesigurno vrijeme. U to vrijeme grad polako propada, a bedemi se ponovno dograđuju, ali u znatno lošijoj tehnici zidanja.

U podnožju brda, na močvarnom predjelu Bare nalazi se arheološki lokalitet Erešove bare. Na tom mjestu u II. st. izgrađena je rimska *villa rustica* o čijem postojanju svjedoče ostaci arhitekture, ulomci fresaka, arhitektonske dekoracije i kamene plastike, te sitnog keramičkog i staklenog materijala. Smatra se da je vila porušena u V. st. i da je na njenom mjestu izgrađena starokršćanska crkva. Gradnja crkve stavlja se u kraj VI. ili početak VII. st., a izgrađena je kao jednobrodna crkva s narteksom i apsidom koja je izvana bila četvrtasta, a iznutra polukružna. Ovaj lokalitet je konzerviran i prezentiran.

Nadalje, vrijedan arheološki nalaz je starokršćanska crkva i kasnosrednjovjekovno groblje koje se nalazi na mjestu današnje crkve sv. Vida. Izgradnja jednobrodne starokršćanske crkve datirana je u V. st. To je bila crkva s polukružnom apsidom, predvorjem i aneksima sa sjeverne i južne strane crkve. Crkva je bila duga gotovo 30 m, a široka 25 m. Crkva pripada naronitanskom tipu crkve koja se razlikovala od salonitanskog tipa. Kako se kršćanstvo širilo iz Narone prema unutrašnjosti tako je i ovaj tip crkve proširen po unutrašnjosti provincije Dalmacije, osobito uz rijeku Neretvu u Hercegovini. Nedostatak grobova istovremenih s crkvom svjedoči da crkva nije bila grobišna, te je moguće da je služila kao naronitanska katedrala. Propašću Narone početkom VII. st. crkva vjerojatno prestaje biti u funkciji. Nakon toga dolazi do prekida korištenja tog lokaliteta sve do XIV. I

XV. st. kada na ruševinama crkve nastaje kasnosrednjovjekovno groblje, koje u potpunosti negira ostatke arhitekture crkve. Negirajući groblje na tom je mjestu u XVII. st. podignuta današnja crkva sv. Vida, čiji je južni zid dijelom ostatak zida antičke crkve. Ostaci ranokršćanske crkve vidljivi su u i oko crkve sv. Vida. Putem panoa prezentiran je lokalitet, a u crkvi sv. Vida postavljena je izložba nalaza ranokršćanske crkve i srednjovjekovnog groblja.

Fotografija 40. Ostaci gradskih bedema i kule podno crkve Gospe Snježne (Izvor: terenska istraživanja)

Fotografija 41. Erešova kula (lijevo) i detalj fragmenta i natpisa (desno) (Izvor: terenska istraživanja)

Fotografija 42. Današnja crkva sv. Vida i ostaci starokršćanske crkve (Izvor: terenska istraživanja)

Prostornim planom uređenja Grada Metkovića na području naselja Vid nije evidentiran arheološki park. Međutim, kartografskim prikazom i odredbama za provođenje evidentiran je zona javne i društvene namjene koja obuhvaća prostor Crkve Gospe Snježne i trga sa spomenikom knezu Domagoju, kao i prostor oko crkve sv. Vida. Ostali dio zone je namijenjen uređenju arheološkog parka i izgradnji Lapidarija Arheološkog muzeja u Naroni čija izgradnja je u tijeku. Nadalje, u okviru zone javne i društvene namjene moguće je parkovno uređenje javnih površina s uređenjem vidikovaca, moguća je izgradnja sadržaja vezanih za arheološko nalazište u Vidu kao i sadržaja vezanih uz nesmještajnu turističku infrastrukturu (turistički informativni centar, istraživački centar, kulturni centar, prostori za predavanja, radionice i sl.).

10. ZELENE POVRŠINE UZ PROMETNICE

Prometni koridori su linijske infrastrukturne građevine i oni su definirani u prostornim planovima. Sastoje se od prometne površine i pratećih strukturnih sadržaja kao što su pješačke i biciklističke staze i parkirališta; mada se ovi sadržaji mogu pojavljivati i kao pojedinačne prometne površine, posebice u uskim gradskim sklopovima i središtima. U kontekstu zelene infrastrukture važan su prateći sadržaj u obliku zelene površine, drvoreda, uskih travnjaka kao i površina s niskom i visokom vegetacijom. Takvo zaštitno zelenilo ostvaruje vizualnu zaklonjenost kolnika od ostalog izgrađenog prostora, usmjerava vizuru, štiti od buke, prašine, blještanja i naleta vjetra te smanjuje intenzitet zagrijavanja popločanih i asfaltiranih ploha. Dodatno, manji razmak između stabala može utjecati na smanjenu brzinu vožnje i bolju sigurnost u prometu, a ozelenjeni su prometni koridori manje izloženi nastanku urbanih poplava i zadržavanju oborinskih voda na kolniku.

Zelene površine uz prometne koridore

Područjem Grada Metkovića prolaze trase državne ceste DC9 (G.P: Metković (gr. BIH) – Opuzen – D8) i DC62 (Šestanovac (D39) – Zagvozd – Vrgorac – Kula Norinska – Metković (D9)). Od županijskih cesta izdvajaju se ŽC6218 (granica BIH – Prud – Metković (DC62) te ŽC6220 (Metković (DC9) – Mlinište – granica BIH).

U okviru izgradnje autoceste do Dubrovnika planirana je izgradnja spoja Metkovića na postojeću autocestu A10 (Ploče – granica BIH) cestom preko naselja Vid i Prud do čvora Čapljine. Također, planirana je i izgradnja sjeverne obilaznice grada s novim graničnim prijelazom kako bi se središnje naselje rasteretilo tranzitnog prometa prema Bosni i Hercegovini.

Budući da se Grad Metković nalazi u pograničnom području, uspostavljeno je četiri graničnih prijelaza: međunarodni cestovni granični prijelaz Metković, međunarodni cestovni granični prijelaz Prud, granični prijelaz za pogranični promet Gabela Polje i granični prijelaz za pogranični promet Unka.

Autobusni promet odvija se preko Autobusnog kolodvora Metković koji se nalazi na adresi Splitska 4.

Fotografija 43. Autobusni kolodvor Metković – pogled iz Splitske ulice (Izvor: Google Maps)

Područjem Grada Metkovića prolazi željeznička pruga za međunarodni promet M304 (Državna granica – Metković – Ploče) kao dio koridora RH3 (bivši ogranak Vc paneuropskog koridora Državna granica – Beli Manastir – Osijek – Slavonski Šamac – Državna granica – Sarajevo – Državna granica – Metković – Ploče).

Željezničkom prugom prometuju isključivo teretni vlakovi, a na području Grada nalazi se i područje stalnog graničnog prijelaza za međunarodni promet putnika i roba u željezničkom prometu.

Pješački promet u širem gradskom središtu i duž glavnih prometnica organizan je kroz mrežu nogostupa sa ili bez zelenih koridora. Izuzetak je povijesni dio grada smješten na obroncima Predolca u kojima prevladavaju prometni koridori nedostadni za formiranje odvojenih pješačkih komunikacija, odnosno nogostupa. Značajka ovog prostora su mnogobrojne stepenice koje povezuju nizinski i brdoviti dio grada. Udaljavajući se od gradskog središta zastupljenost i uređenost pješačke mreže se smanjuje ili uopće nije prisutna.

Promatrajući na razini PPUG-a, pristup manjim naseljima (Glušci i Dubravica) omogućen je užitim lokalnim cestama bez izgrađene pješačke infrastrukture. U naselju Vid, nogostup je izveden na početku naselja kao komunikacija između javnog parkirališta i Arheološkog muzeja Narona, dok u cijelom naselju u ono u potpunosti izostaje. U naselju Prud izveden je nogostup u dijelu naselja duž ŽC6218 i duž glavne prometnice u samom naselju.

Na području grada Metkovića nalazi se uređena biciklistička staza duž gradskog šetališta (Šetalište 116. brigade HV). Na dijelu prometnice koja povezuje Metković s Vidom (Put Narone) uređena je biciklistička staza u dužini oko 1500 m. Biciklistička infrastruktura stoga nije na zadovoljavajućoj razini. Ipak, u posljednjih nekoliko godina povećala su se ulaganja u razvoj biciklističke infrastrukture stoga je za očekivati postepeni razvoj biciklističke mreže.

U kontekstu zelene urbane obnove cestovni koridori, uz primarnu ulogu odvijanja prometa, mogu imati snažan utjecaj na prostorni identitet grada, smanjenje buke i prašine te smanjenje temperature zemljišta ukoliko se u zaštitnom koridoru prometne infrastrukture nalaze drvodredi ili drugi oblici zelenila.

Na lijevoj obali Neretve među zelenim koridorima ističe se drvodred uz gradsko šetalište. Šetalište 116. brigade HV smješteno između koridora rijeke Neretve sa sjeverne strane i koridora gradske prometnice (Splitska ulica (DC9)) s južne strane. Dužine oko 900 m sadrži uređenu pješačku i biciklističku stazu, opremljeno je klupama za odmor i zelenilom. Duž cijelog koridora uređen je pojas zelenila. U prvih 250 m šetališta ističe se drvodred platana i oleandera, dok je u preostalom dijelu šetnice pojas zelenila uređen pretežito stablima oleandera. U gradskom središtu, duž Gradskog parka (Ulica Stjepana Radića) nalazi se drvodred platana, na koji se nadovezuje drvodred i zeleni pojas sastavljen od grmolikih biljaka duž obje strane Ulice Ivana Gundulića. Zeleni koridori uz prometnice u formi drvodreda ili drugog kontinuiranog oblika zelenila prisutni su još u Ulici Ante Starčevića i dijelu Sportske ulice.

Na desnoj obali grada, ističe se drvodred u Ulici Andrije Hebranga te drvodred duž Ulice Zrinskih i Frankopana, odnosno duž koridora željezničke pruge (potez od Put Narone do Ulice Alojzija Stepinca).

Fotografija 44. Šetalište 11. brigade HV – šetalište s drvoredom platana (Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 45. Šetalište 11. brigade HV – šetalište s drvoredom oleandera (Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 46. Zeleni koridor – drvoređ duž Ulice Zrinskih i Frankopana (Izvor: GoogleMaps)

Planska sadnja stabala i drvoređa zastupljena je u starijem, centralnom dijelu naselja, a udaljavajući se od središta grada, broj ozelenjenih koridora se značajno smanjuje prvenstveno zbog zatečene izgradnje u okviru koje nije moguće planiranje i izvedba zelenog pojasa, no primjetan je kontinuirani napredak u obnovi postojećih kao i sadnji novih drvoređa posebice prilikom rekonstrukcija i izgradnji prometnica.

Uspostava drvoređa duž glavnih prometnih koridora te uz industrijske/poslovne zone (primjerice Splitske ulice) predstavljaju osobiti potencijal u pogledu povećanja ambijentalne vrijednosti gradskog prostora te ublažavanja štetnih utjecaja prometa na stanovništvo i okoliš (buka, prašina, toplinski otoci). U dijelu Ulice Stjepana Radića prema graničnom prijelazu zeleni pojas čini prirodna vegetacija uz pojas rijeke Neretve koja se može unaprijediti strateškom sadnjom odgovarajućih autohtonih biljnih vrsta s ciljem povećanja ambijentalne vrijednosti prostora. U povijesnom dijelu grada smještenom na obroncima brda Predolac gdje zbog zatečene izgradnje nije moguće planirati značajnije koridore zelenila, unaprijeđenje je moguće kroz planiranje uređenja stepenica i potpornih zidova sadnjom odgovarajućih vrsta biljaka (penjačica, puzajućih biljaka, padajućih biljaka, sadnja u tegle i sl.), a u planiranje i uređenje navedenih površina moguće je uključiti i lokalnu zajednicu. U konačnici, povećanje zelenila duž prometnih koridora moguće je postepeno, odgovarajućim planiranjem zelenog pojasa prilikom planiranja novih ili rekonstrukcije postojećih prometnih koridora.

Fotografija 47. Ozelenjene stepenice u povijesnom dijelu grada Metkovića od strane lokalne zajednice
(Izvor: terenska istraživanja)

Fotografija 48. Ozelenjeni potporni zid u povijesnom dijelu grada Metkovića od strane lokalne zajednice
(Izvor: terenska istraživanja)

Zelene površine prometa u mirovanju

Promet u mirovanju obuhvaća javne parkirališne površine uspostavljene od strane Grada Metkovića, javne parkirališne površine u sklopu javnih institucija i sadržaja te parkirališne površine u privatnom vlasništvu, odnosno parkirališne površine u sklopu trgovačkih centara ili gospodarskih/poslovnih zona.

Na području Grada Metkovića uspostavljeno je sedam javnih parkirališnih površina u kojima se vrši naplata parkiranja:

- Autobusni kolodvor Metković
- TC Konzum
- Ulica Ante Starčevića (na ulazu igrališta NK Neretva)
- Ulica hrvatskih iseljenika (Mala riva)
- Trg dr. Franje Tuđmana (kod Gradske sportske dvorane)
- Ulica Andrije Hebranga (kod zgrade Suda)
- Gradski park Metković

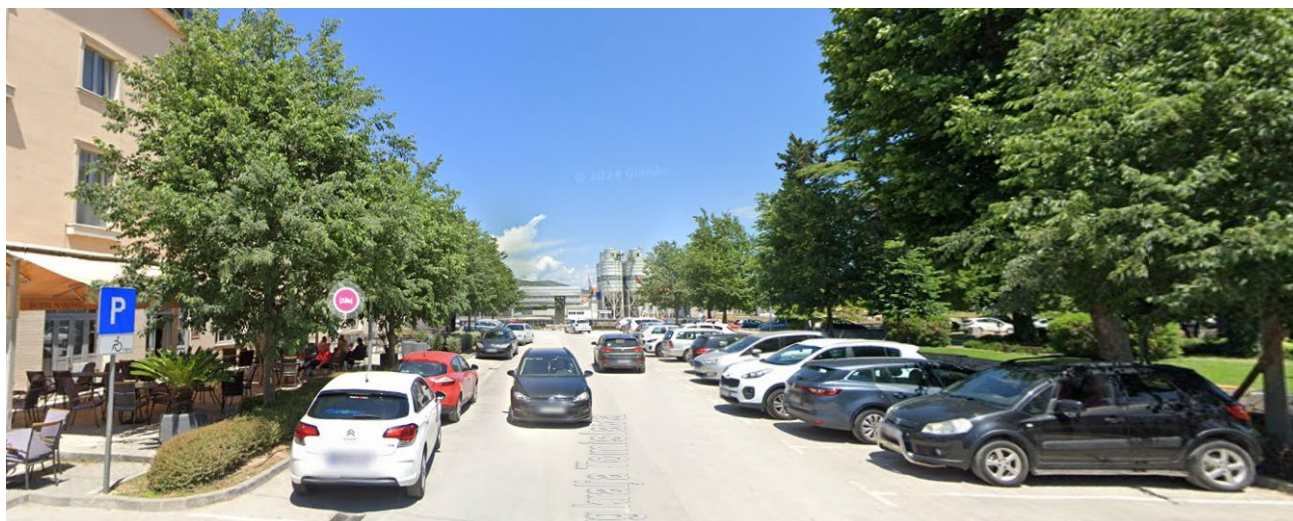
Javne parkirališne površine u kojima se ne vrši naplata parkiranja uspostavljene su u sklopu javnih gradskih, županijskih ili državnih ustanova i javnih prometnica kao ulične ili izvanulične parkirališne površine.

Javne parkirališne površine u kojima se vrši naplata uređena su odgovarajućim zelenilom, izuzev parkirališne površine u Ulici hrvatskih iseljenika (Mala riva) gdje je u potpunosti izostalo planiranje i sadnja zelenila, dok su moguća unaprjeđenja na parkirališnoj površini na zapadnoj strani Autobusnog kolodvora i u Ulici Ante Starčevića (na ulazu igrališta NK Neretva) sadnjom dodanog zelenila.

Površinom najveća parkirališta nalaze se uz objekte gospodarske ili poslovne namjene (primjerice trgovačke centre) te su u pravilu niske razine ozelenjenosti što može doprinjeti povećanom zagrijavanju prostora odnosno stvaranju toplinskih otoka u ljetnim mjesecima.

Ostale javne ili polujavne parkirališne površine prisutne su uz objekte javne i društvene namjene, sportsko-rekreacijskih sadržaja ili veće stambene izgradnje te su različitog stupnja uređenosti zelenilom - prvenstveno stablašicama koje doprinose smanjenju stvaranja toplinskih otoka. Iako je određeni stupanj uređenja zelenilom prisutan gotovo na svim parkirališnim površinama, pri obnovi postojećih i planiranju budućih parkirališta potrebno je razmotriti i primijeniti održiva rješenja oborinske odvodnje i povećati udjel sadnje zelenila, prvenstveno stablašica.

Osim u Metkoviću, veća parkirališna površina izgrađena je na ulazu u naselje Vid u kojem je zelenilo prisutno tek u obliku zelenog koridora s istočne strane parkirališta. Budući da parkiralište prvenstveno predstavlja polazišnu točku za turistički obilazak Vida poželjno je njegovo uređenje u kojemu će biti zastupljena i odgovarajuća površina zelenila.

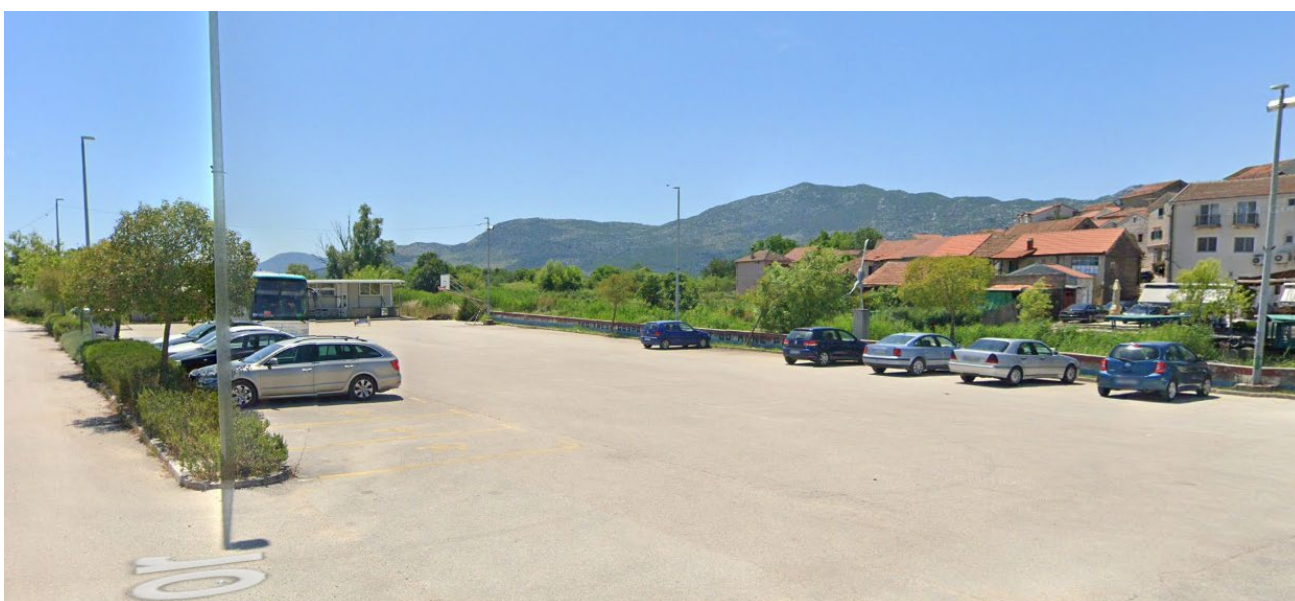
Fotografija 49. Javna parkirališna površina kod Gradskog parka (Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 50. Javna parkirališna površina na Trgu dr. Franje Tuđmana (Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 51. Potpuni izostanak zelenila na parkirališnoj površini u Ulici hrvatskih iseljenika (Mala riva) (Izvor: GoogleMaps)

Fotografija 52. Javna parkirališna površina u Vidu (Izvor: GoogleMaps)

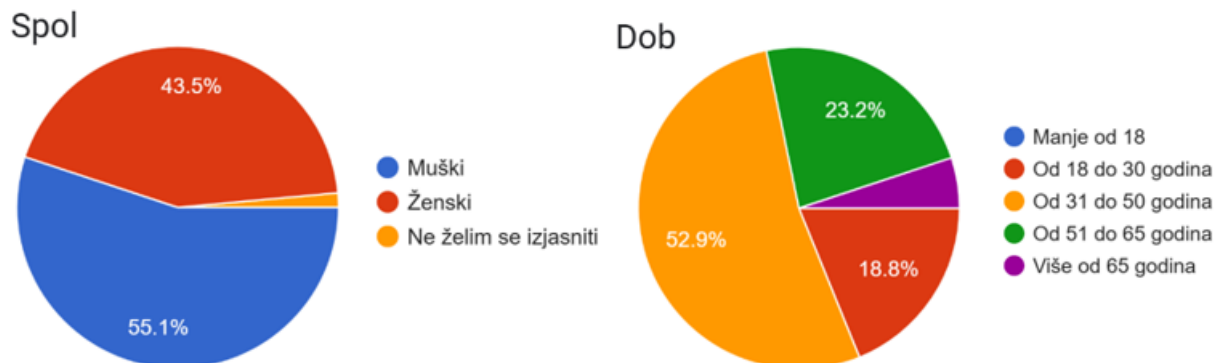
6.6. ANALIZA ISPITIVANJA JAVNOG MNIJENJA

Tijekom izrade Strategije zelene urbane obnove Grada Metkovića provedeno je ispitivanje javnog mnijenja u razdoblju od 31. siječnja 2025. do 14. veljače 2025. godine. Ispitivanje javnog mnijenja organizirano je u obliku anonimne *on-line* ankete objavljene na službenoj internetskoj stranici Grada Metkovića kojoj su mogli pristupiti svi zainteresirani građani te svojim odgovorima i prijedlozima sudjelovati i doprinijeti u osmišljavanju budućih smjerova/politika povezanih s razvojem zelene infrastrukture i održivog korištenja napuštenih i/ili neiskorištenih prostora i zgrada.

Upitnik se sadržajno sastojao od tri cjeline. Prva cjelina obuhvaćala je set pitanja povezanih s općim podacima ispitanika (spol, dob, obrazovanje, zaposlenost i mjesto stanovanja). Druga cjelina obuhvaćala je set pitanja kojima se željelo: (1) ispitati navike i motivacija korištenja javnih zelenih površina te ispitati zadovoljstvo pojedinim elementima zelene infrastrukture, (2) ispitati navike i zadovoljstvo različitim, a prvenstveno održivim oblicima prijevoza, (3) prepoznati lokacije napuštenih i/ili nekorisćenih prostora i zgrada koji bi se mogli unaprijediti te ispitati potencijalne sadržaje u takvim prostorima i zgradama, (4) ispitati i prepoznati najznačajnije prirodne nepogode, odnosno rizike, koje mogu utjecati na kvalitetu života stanovnika i/ili ugrožavati sigurnost ljudi i imovine te (5) ispitati mišljenje o temi povezanoj s klimatskim promjenama. Treća cjelina sadržavala je set pitanja koja su bila usmjerena na ispitivanje potreba građana u budućem razvoju elemenata zelene infrastrukture i unaprjeđenju nekorisćenih i/ili zapuštenih prostora i zgrada, čiji odgovori mogu biti smjernice Gradu u promišljanju budućeg razvoja usklađenog s potrebama stanovništva.

OPĆI DIO

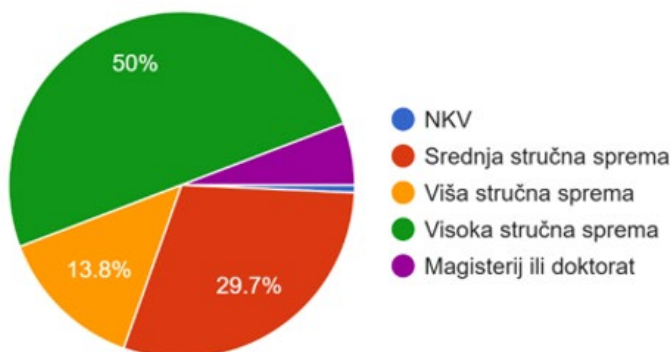
U razdoblju ispitivanja, anketi je pristupilo 138 stanovnika, od čega više muškaraca (55,1 %) naspram žena (43,5 %). Najveći broj ispitanika pripada starosnoj dobi od 31 do 50 godina (52,9 %), a slijede zatim stanovnici dobi od 51 do 65 godina (23,2 %) i stanovnici dobi od 18 do 30 godina (18,8 %). Anketi je pristupilo 5,1 % stanovnika starijih od 65 godina, dok anketi nije pristupio niti jedan stanovnik mlađi od 18 godina.

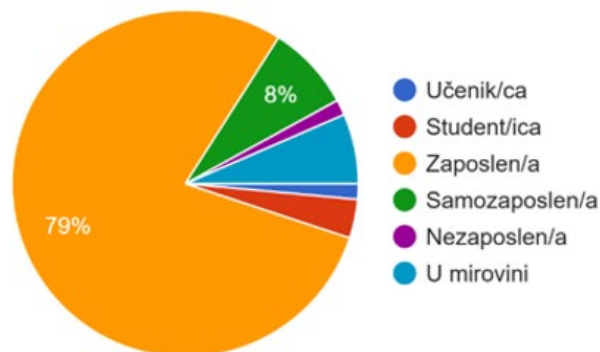
Grafički prikaz 20. Opći podaci ispitanika – spol i dob

Prema stupnju obrazovanja najveći broj ispitanika ima visoku stručnu spremu (50 %), a slijede zatim ispitanici sa srednjom stručnom spremom (29,7 %), višom stručnom spremom (13,8 %), magisterijem ili doktoratom (5,8 %) te NKV (0,7 %). Najveći udio ispitanika (87 %) pripada skupini zaposlenih (79 % zaposlenih i 8 % samozaposlenih), dok preostalih 13 % ispitanika čine ostale skupine - umirovljenici (6,5 %), studenti (3,6 %), učenici (1,4 %) i nezaposleni (1,4 %).

Obrazovanje

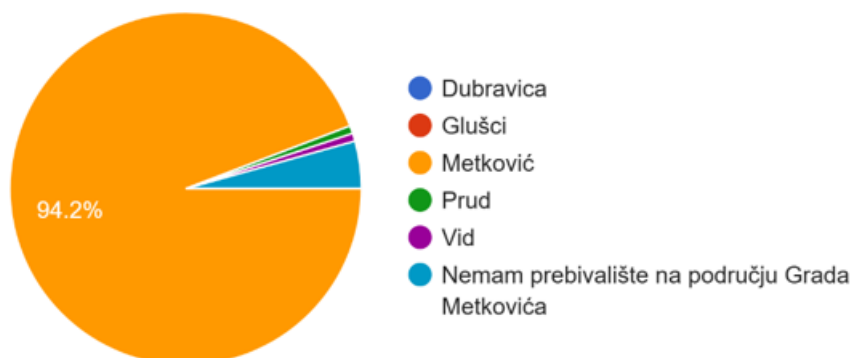
Zaposlenost

Grafički prikaz 21. Opći podaci ispitanika – obrazovanje i zaposlenost (radni status)

Prema mjestu stanovanja (prema naselju), većina ispitanika stanuje u Metkoviću (94,2 %). Anketi je pristupio po jedan ispitanik iz naselja Prud (0,7 %) i Vid (0,7 %). Preostalih 4,3 % ispitanika nema prebivalište na području Grada Matkovića, a njime su povezani poslovno ili emotivno – mjesto rođenja.

Mjesto stanovanja (prema naselju)

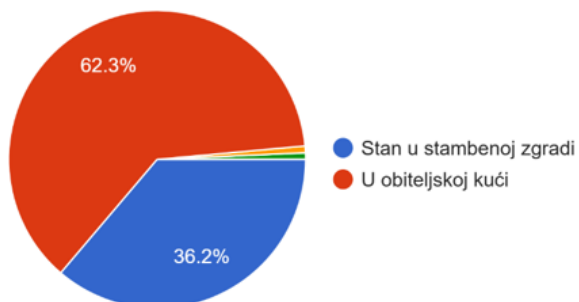
Grafički prikaz 22. Opći podaci ispitanika – mjesto stanovanja (prema naselju)

JAVNE ZELENE I DRUGE OTVORENE POVRŠINE

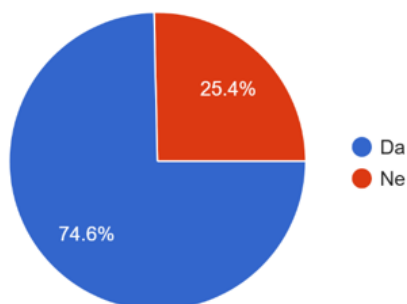
U drugom dijelu ankete željela se ispitati navika i motivacija korištenja javnih zelenih površina od strane građana kao i ispitati zadovoljstvo pojedinim elementima zelene infrastrukture. Također, s obzirom da se, izuzev Metkovića, radi o pretežito ruralnom prostoru, željela se ispitati navika i učestalost korištenja privatnih zelenih površina (okućnica) te utječe li mogućnost korištenja privatnih zelenih površina na smanjenje interesa za korištenjem javnih zelenih i drugih otvorenih površina.

Na području Grada Metkovića 62,3 % ispitanika živi u obiteljskim kućama, dok 36,2 % živi u stanovima. U pogledu korištenja privatnih zelenih površina, gotovo tri četvrtine ispitanika (74,6 %) posjeduje ili ima mogućnost korištenja privatnih zelenih površina (okućnica, vrt, vinograd i sl.). Više od polovice ispitanika (65,5 %) privatne zelene površine koristi svaki dan ili često (više od tri puta tjedno). 24,3 % ispitanika privatne zelene površine koristi ponekad (jedanput tjedno) ili rijetko (nekoliko puta mjesečno), dok 10,3 % nikada ne koristi privatne zelene površine. Unatoč posjedovanju ili mogućnostima korištenja privatnih zelenih površina, 68,1 % ispitanika smatra da to ne utječe na smanjenje interesa za korištenjem javnih zelenih i drugih otvorenih površina.

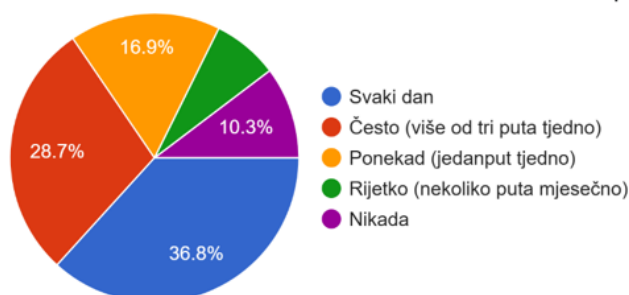
Živate li u stanu ili u obiteljskoj kući?

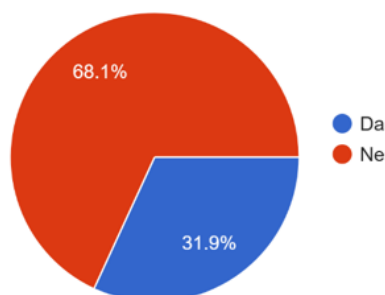
Posjedujete li ili imate li mogućnost korištenja privatnih zelenih površina (okućnica, vrt, vinograd i sl.)?

Koliko često boravite u privatnim zelenim površinama (okućnica, vrt, vinograd i sl.)?

Utječe li mogućnost korištenja vlastitih zelenih površina na smanjenje interesa za korištenjem javnih (zelenih) površina na području Vašeg naselja ili Grada?

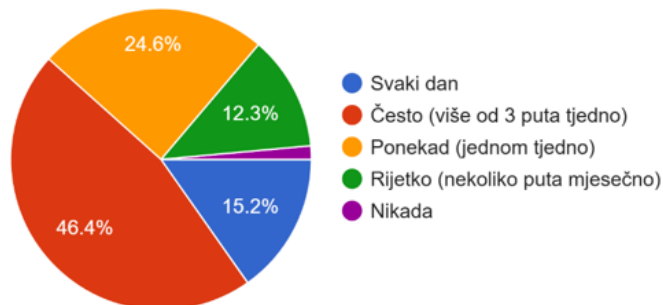
Grafički prikaz 23. Mogućnost korištenja i učestalost korištenja privatnih zelenih površina

U pogledu navike korištenja javnih zelenih i drugih otvorenih površina, 61,6 % ispitanika redovito boravi na javnim zelenim i drugim otvorenim površinama (često - više od tri puta tjedno – 46,4 %, svaki dan – 15,2 %). Manja učestalost korištenja zabilježena je kod 24,6 % ispitanika (ponekad – jedanput tjedno), dok 12,3 % ispitanika rijetko, odnosno nekoliko puta mjesečno boravi na javnim zelenim ili drugim otvorenim površinama.

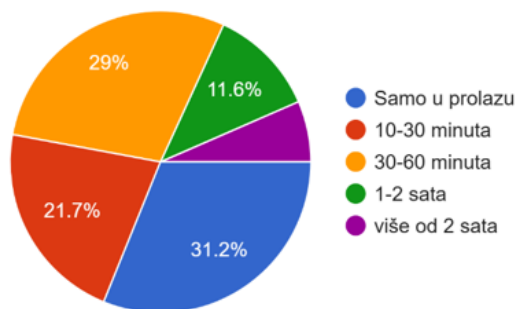
Dužina boravka na otvorenome na dnevnoj razini vrlo je heterogena, 31,2 % ispitanika na otvorenome provodi samo prolazu, 29 % ispitanika na otvorenome boravi 30 – 60 minuta, 21,7 % ispitanika 10-30 minuta, 11,6 % ispitanika boravi 1 - 2 sata, dok najmanji broj ispitanika (6,5 %) na otvorenome provodi više od 2 sata dnevno.

Motivi koji pokreću građane na korištenje javnih zelenih i drugih otvorenih površina također su heterogeni. Najčešći motivi su odmor (26,8 %), igra (s djecom) i boravak (26,1 %), sport, rekreacija i edukacija (17,4 %), prostor susreta (17,4 %) te ostali motivi (12,3 %).

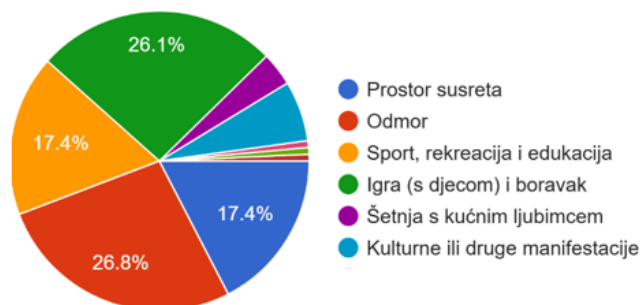
Koliko često boravite na javnim (zelenim) površinama (npr. park, trg, šetalište, sportska igrališta, dječja igrališta i sl.)?

Koliko dugo na dnevnoj razini boravite na javnim (zelenim) površinama?

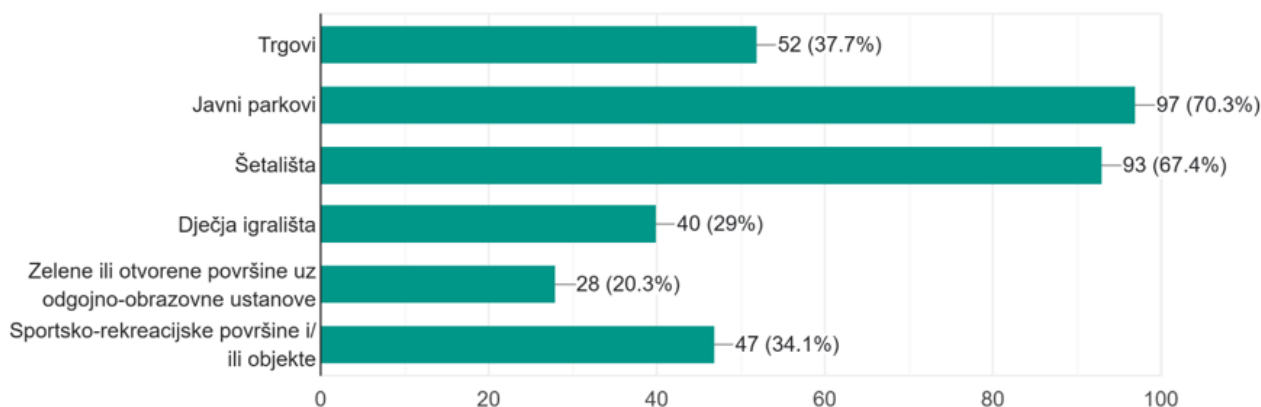
Što Vas u najvećoj mjeri motivira na korištenje javnih (zelenih) prostora?

Grafički prikaz 24. Učestalost, dužina i motivi boravka na javnim zelenim površinama

Javne površine koje ispitanici najčešće posjećuju su javni parkovi (70,3 %) te šetališta (67,4 %). Najmanje se pak posjećuju zelene ili otvorene površine uz odgojno-obrazovne ustanove (20,3 %).

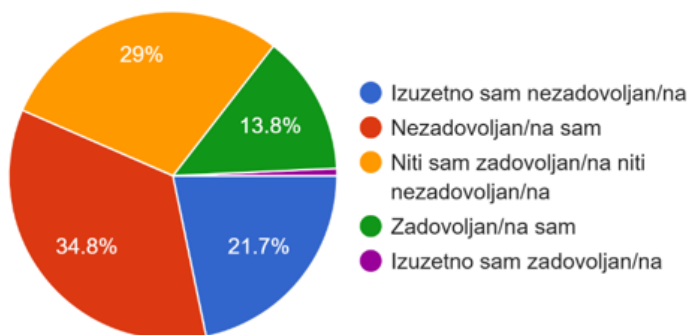
Molimo izdvojite do tri vrste javnih (zelenih) površina koje najčešće posjećujete.

Grafički prikaz 25. Učestalost posjećivanja pojedinih vrsta javnih zelenih površina

Po pitanju zadovoljstva brojem i stanjem uređenosti javnih (zelenih) površina, gotovo 56,5 % ispitanika je nezadovoljno (34,8 %) ili izuzetno nezadovoljno (21,7 %) postojećim brojem i stanjem uređenosti. 29 % ispitanika je neutralno (niti je zadovoljno niti nezadovoljno), dok je svega 14,5 % zadovoljno (13,8 %) ili izuzetno zadovoljno (0,7 %).

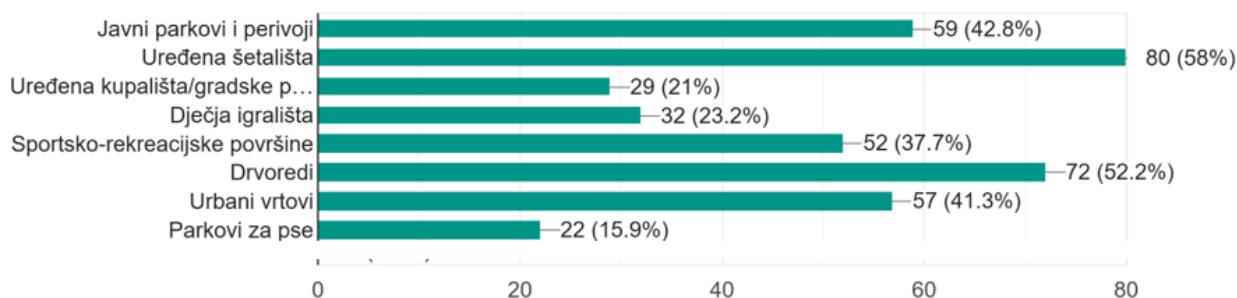
Koliko ste zadovoljni količinom i stanjem javnih (zelenih) površina na području Grada Metkovića općenito?

Grafički prikaz 26. Zadovoljstvo količinom i stanjem javnih površina na području Grada Metkovića

Vrste javnih površina koje općenito nedostaju Gradu Metkoviću pripadaju sljedećim vrstama: uređena šetališta (58 %), drvodredi (52,2 %), javni parkovi i perivoji (42,8 %), urbani vrtovi (41,3 %), sportsko-rekreacijske površine (37,7 %) i dr.

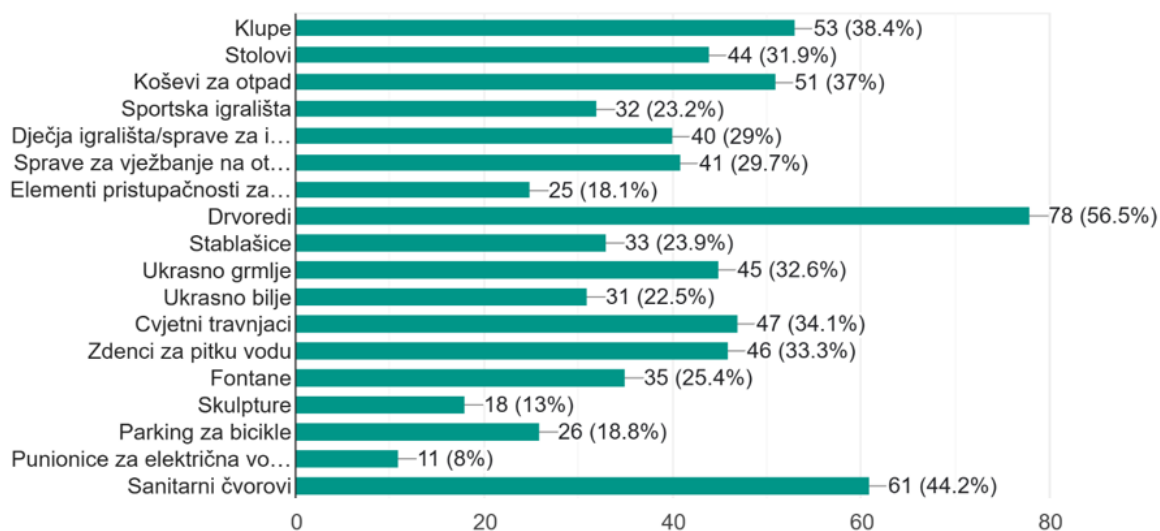
Molimo izdvojite do tri vrste javnih (zelenih) površina koje, po Vašem mišljenju, nedostaju naselju u kojem živite.

Grafički prikaz 27. Vrste javnih površina koje nedostaju Gradu Metkoviću

Osim vrsta javnih površina koje nedostaju, ispitivani su i elementi, odnosno sadržaji koji nedostaju na javnim površinama u naseljima ispitanika. Drvoredi su najčešći odgovor ispitanika (56,5 %), a među elementima koji nedostaju na javnim površinama su sanitarni čvorovi (44,2 %), klupe (38,4 %) i koševi za otpad (37 %).

Koji od navedenih elemenata, po Vašem mišljenju, nedostaju na javnim (zelenim) površinama u Vašem naselju? (Moguće je više odgovora)

Grafički prikaz 28. Zeleni i urbani elementi koji nedostaju na javnim površinama u naseljima ispitanika

U sljedećem pitanju, ispitanici su birali na koji način bi primarno željeli koristiti javne površine u svom naselju. Među ponuđenim odgovorima, najčešći izbor ispitanika bio je prostor za druženje s obitelji/prijateljima (54,3 %), slijede zatim prostor za rekreaciju (22,5 %), prostor za organizaciju događanja za sumještane (15,2 %) te prostor za sportske aktivnosti (5,8 %).

Na koji način biste primarno željeli koristiti javne (zelene) površine (javne prostore) u Vašem naselju?

Grafički prikaz 29. Primarni način korištenja javnih zelenih površina u naseljima ispitanika

U posljednjem pitanju, ispitanici su odgovarali smatraju li da Grad Metković dovoljno ulaže u razvoj zelene infrastrukture. Više od polovice ispitanika (52,9 %) smatra da Grad Metković nedovoljno ulaže u razvoj zelene infrastrukture, 34,8 % ispitanika je neutralno, dok 12,3 % smatra da Grad dovoljno ulaže u razvoj zelene infrastrukture.

Smatrate li da Grad Metković ulaže dovoljno u razvoj zelene infrastrukture?

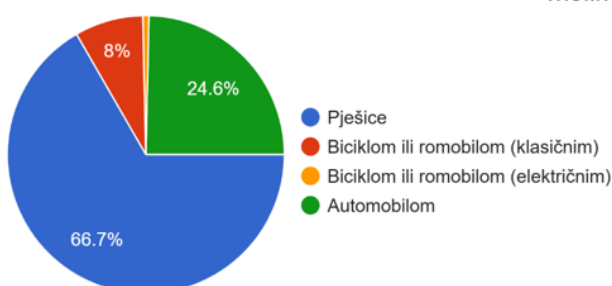
Grafički prikaz 30. Dosadašnja ulaganja u razvoj zelene infrastrukture

PJEŠAČKO-BICIKLISTIČKA INFRASTRUKTURA

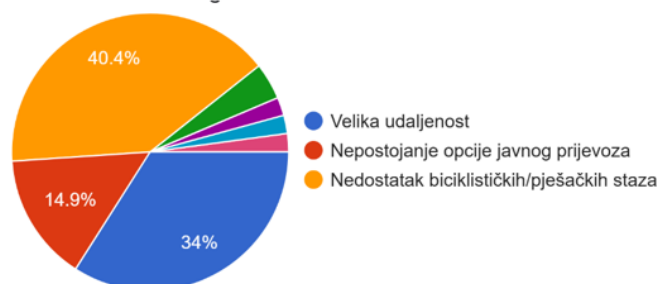
Ispitujući oblike prijevoznih sredstava koje ispitanici koriste za dolazak do javnih (zelenih) površina, 66,7 % dolazi pješice, 24,6 % koristi automobil, 8 % klasičan bicikl ili romobil, a svega 0,7 % električni bicikl ili romobil.

Među ispitanicima koji koriste automobil za dolazak do javnih površina kao najčešći razlog korištenja ove opcije ističu nedostatak biciklističkih/pješačkih staza (40,4 %) te veliku udaljenost (34 %), dok je nepostojanje javnog prijevoza razlog korištenja automobila kod 14,9 % ispitanika.

Kojim sredstvom dolazite do javnih (zelenih) površina?

Ako ste na prethodno pitanje odgovorili automobilom, molimo odaberite razlog.

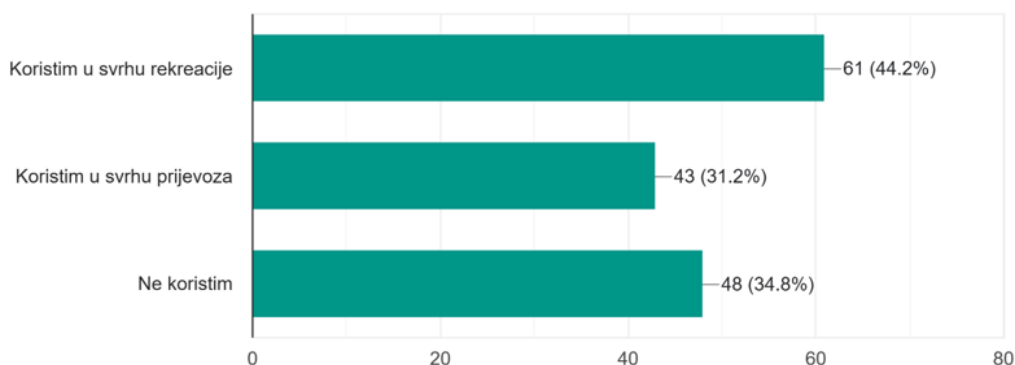
Grafički prikaz 31. Korištenje (prijevoznih) sredstava za pristup javnim površinama

U pogledu korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva 34,8 % ispitanika ne koristi bicikl. Preostali ispitanici (75,4 %) koristi bicikl i to u svrhu rekreacije (44,2 % ispitanika), odnosno u svrhu prijevoza (31,2 % ispitanika).

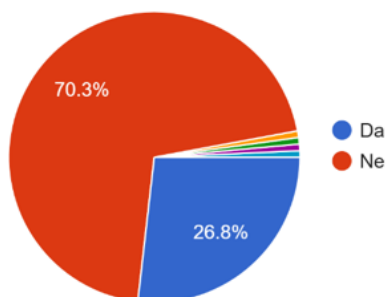
Po pitanju osjećaja sigurnosti korištenja bicikla, romobila ili nekog drugog oblika mikromobilnosti, 70,3 % ispitanika mišljenja su da u njihovom naselju nije sigurno voziti bicikl ili neko drugo sredstvo mikromobilnosti, dok 26,8 % ispitanika smatra da je sigurno.

Po pitanju zadovoljstva stanjem biciklističke infrastrukture, rezultati ankete pokazuju nezadovoljstvo kod 68,8 % ispitanika (26,8 % izrazito nezadovoljno i 42 % nezadovoljno), neutralnost kod 25,4 % ispitanika, dok je svega 5,8 % ispitanika zadovoljno postojećim stanjem biciklističke infrastrukture. Glavni razlog nezadovoljstva postojećim stanjem biciklističke infrastrukture je nedostatak označenih i uređenih biciklističkih staza. Nepostojanje adekvatne biciklističke infrastrukture izravno utječe na osjećaj sigurnosti korisnika, a također destimulira korištenje bicikala kod pojedinih građana. Građani ističu potrebu za stvaranjem cjelovite biciklističke infrastrukture koja obuhvaća izgradnju novih biciklističkih staza odvojenih od prometnica i nogostupa kako bi se iste bile kontinuirane i sigurne za korištenje od strane svih sudionika u prometu. Navode se i moguće trase biciklističkih staza poput cjelovite biciklističke staze Metković – Opuzen – Ušće Neretve, Metković – Rogotin i Metković – Vid – Prud.

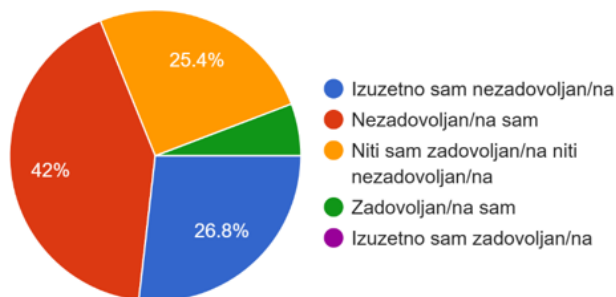
Koristite li bicikl i u koju svrhu ga koristite?

Smatrate li da je u Vašem mjestu sigurno voziti bicikl, romobil ili koristiti neki drugi oblik mikromobilnosti?

Jeste li zadovoljni stanjem biciklističke infrastrukture na području Grada Metkovića?

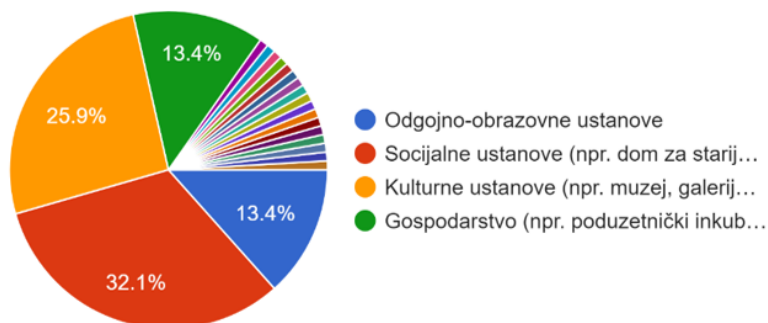
Grafički prikaz 32. Korištenje bicikala, sigurnost korištenja i zadovoljstvo stanjem biciklističke infrastrukture

KRUŽNO GOSPODARENJE PROSTOROM I ZGRADAMA

U dijelu ankete koja se odnosi na kružno gospodarenje prostorom i zgradama, građane se tražilo prepoznavanje najznačajnijih objekta/zona te napuštenih ili nekorištenih prostora na području Grada Metkovića u formi slobodnih odgovora. Prostor Luke Metković najčešće je prepoznat prostor pogodan za unaprjeđenje. Slijede zatim zgrada bivšeg Đačkog doma (kuća Paronos), prostor povijesnog dijela grada, zgrada bivšeg kina „Pobjeda“, prostor nekadašnje duhanske stanice „Vaga“, mlin Unka, Gubave kuće i dr.

Na pitanje koji sadržaji bi se mogli naći u trenutno napuštenim ili nekorištenim prostorima i zgradama, najveći broj ispitanika (32,1 %) takve prostore vide u prenamjenu za socijalne ustanove (dom za starije i nemoćne, centar za podršku i sl.), 25,9 % ispitanika mišljenja su da su takvi prostori pogodni za prenamjenu u kulturne ustanove (muzeje, galerije, centre za kulturu i sl.), dok po 13,4 % ispitanika smatra da bi takvi prostori trebali biti prenamijenjeni u odgojno-obrazovne ustanove, odnosno u gospodarstvo (poduzetnički inkubator i sl.).

Koji sadržaji bi, mogli naći mjesto u trenutno napuštenim ili nekorištenim prostorima/zgradama?

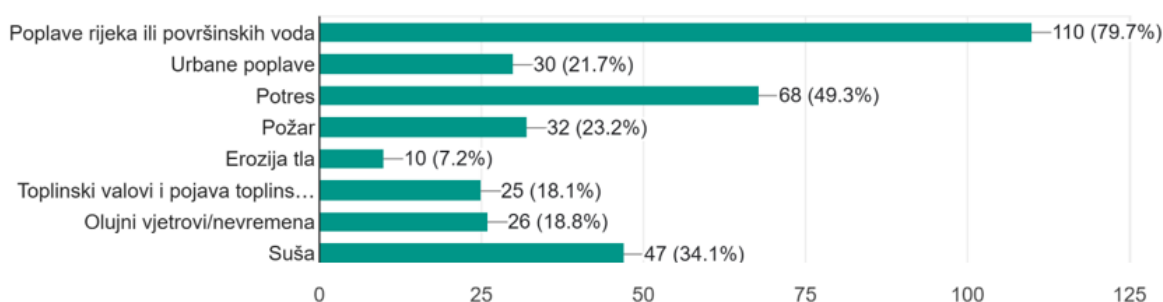
Grafički prikaz 33. Potencijalni sadržaji u trenutno napuštenim ili nekorištenim prostorima/zgradama

UPRAVLJANJE RIZICIMA

U dijelu ankete posvećene rizicima, građane se tražilo mišljenje o prirodnim nepogodama ili prijetnjama koje utječu ili bi u budućnosti mogle utjecati na infrastrukturu i kvalitetu života stanovnika u gradu te prepoznavanje konkretnih rizika na pojedine dijelove grada. Da na Grad Metković ili dijelove Grada Metkovića utječu određene prirodne nepogode/prijetnje (npr. poplave, potresi, požari i sl.) smatra 68,8 % ispitanika, 21 % ispitanika nije sigurno, dok 10,1 % smatra da na Grad ili dijelove Grada Metkovića ne utječu prirodne nepogode.

Među prirodnim nepogodama ili prijetnjama koje ispitanici smatraju najvećim rizikom su poplave (110 odgovora) i potres (68 odgovora). Suša, urbane poplave, požari, olujni vjetrovi/nevremena, toplinski valovi i erozija tla ne predstavljaju značajne rizike prepoznate od strane građana.

Koje prirodne nepogode/prijetnje smatrate najznačajnijim rizikom za Vaš grad? (Moguće je više odgovora)

Grafički prikaz 34. Najznačajnije nepogode/prijetnje (rizici) prepoznati od strane građana

Sljedeće pitanje vezano uz rizike odnosilo se na opis najznačajnijih prirodnih nepogoda/prijetnji na lokaliziranom području Grada Metkovića ili na razini naselja. Očekivano, građani su kao najznačajniju prirodnu nepogodu/prijetnju prepoznali poplave koje se javljaju od rijeke Neretve kao i pojavu urbanih poplava koje nastaju prilikom vremenskih nepogoda. Značajna nepogoda su i požari na različitim područjima i različitim uzroka (šumski požari, požari u močvarnim područjima).

KLIMATSKE PROMJENE

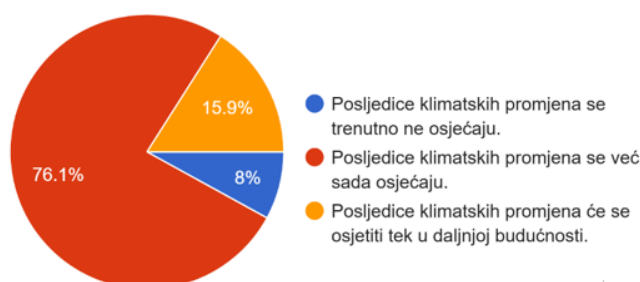
U ovom dijelu ankete željelo se ispitati mišljenje građana o klimatskim promjenama. Na pitanje „Vjerujete li da su klimatske promjene stvarne i da će klimatske promjene dovesti do ozbiljnih negativnih posljedica.“ većina građana (68,8 %) slaže se ili u potpunosti slaže s izjavom, neutralnih je 21 %, a 10,2 % ih se ne slaže.

Nadalje, većina građana (76,1 %) smatra da se negativne posljedice klimatskih promjena već sada osjećaju. Da se posljedice klimatskih promjena trenutno ne osjećaju smatra 8 % građana, dok preostalih 15,9 % smatra da će se posljedice klimatskih promjena osjetiti tek u daljnjoj budućnosti. Da će klimatske promjene imati značajan utjecaj na područje u kojem žive slaže se ili u potpunosti slaže 72,5 % građana, 18,8 % građana je neutralno, a preostalih 8,7 % građana se ne slažu. Većina građana (76,8 %) smatra da će ulaganja u zelenu infrastrukturu ublažiti posljedice klimatskih promjena, 15,9 % građana je neutralno, a preostalih 7,3 % građana se ne slažu.

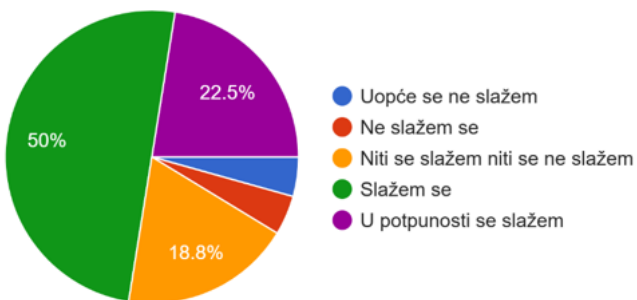
Vjerujete li da su klimatske promjene stvarne i da će klimatske promjene dovesti do ozbiljnih negativnih posljedica.

Smatrate li da se utjecaji klimatskih promjena već sada osjećaju ili će se osjetiti tek u daljnjoj budućnosti.

Smatrate li da će klimatske promjene imati značajni utjecaj na područje u kojem živite.

Smatrate li da će se ulaganjem u zelenu infrastrukturu ublažiti posljedice klimatskih promjena.

Grafički prikaz 35. Set pitanja i odgovora povezanih s temom klimatskih promjena

RAZVOJ ZELENE INFRASTRUKTURE I KRUŽNOG GOSPODARENJA

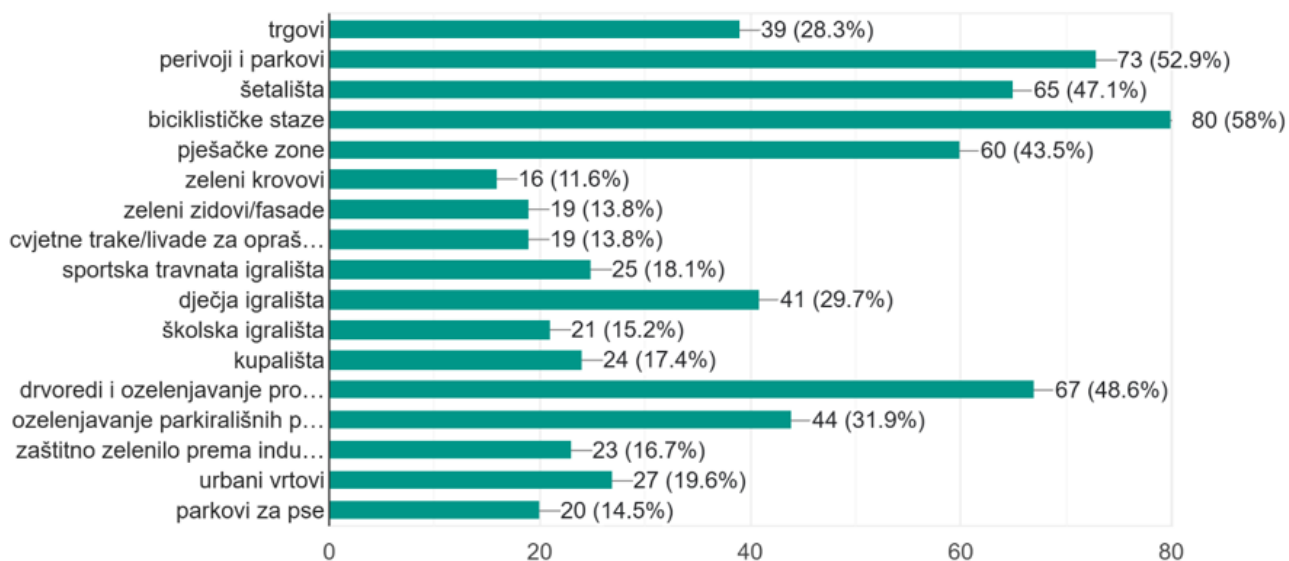
Treća cjelina ankete sadržavala je set pitanja čiji odgovori mogu dati smjernice u prepoznavanju vizualnog identiteta grada i razvojnih potreba i potencijala. Također je sadržavala set pitanja usmjerenih na ispitivanje potreba građana u budućem razvoju zelene infrastrukture i unaprjeđenju nekorištenih i/ili zapuštenih prostora i zgrada, a mišljenja građana mogu biti smjernice Gradu u planiranju potreba budućeg razvoja prostora.

Kao vizualno najprivlačniji dio Grada većina ispitanika smatra područje Gradskog parka, dijela grada smještenog na Predolcu (osobito prema crkvi sv. Ilije), Šetalište 116. brigade HV na lijevoj obali Neretve te Šetalište A satnije ZNG (Unka) na desnoj obali rijeke Neretve.

Najveći broj ispitanika kao vizualno neprivlačne dijelove grada smatraju područje Luke Metković – zapušteno područje izvan funkcije u blizini središta grada, dijelove Sportske ulice zbog slabog udjela zelenila, gradskog središta s neuređenim i napuštenim zgradama te područje zone gospodarske namjene Unka (mlin Unka).

Nadalje, ispitujući tipove zelene infrastrukture u koje bi u budućnosti trebalo najviše ulagati, najveći broj ispitanika smatra da bi trebalo ulagati u biciklističke staze (58 %), uspostavu perivoja i parkova (52,9 %), sadnju drvoreda i ozelenjavanje prometnica (48,6 %), uređenje šetališta (47,1 %) i uređenje pješačkih zona (43,5 %).

Izdvojite do tri tipa zelene infrastrukture i/ili otvorenih površina za koje smatrate da bi u budućem razdoblju trebalo ulagati.

Grafički prikaz 36. Tipovi zelene infrastrukture za buduća ulaganja

U završnom dijelu ankete, ispitanici su mogli predložiti ideje za projekte za koje smatraju da bi mogli unaprijediti razvoj zelene infrastrukture ili unaprijediti postojeće napuštene ili nekorištene prostore i zgrade. U nastavku se navodi zbirni popis predloženih aktivnosti podijeljen u tri skupine – općeniti prijedlozi u kojima

nisu izražene specifične aktivnosti ili lokacije te konkretni prijedlozi razvoja zelene infrastrukture ili unaprjeđenja napuštenih ili nekorištenih prostora i zgrada, u kojima su specificirane aktivnosti i/ili lokacije.

U skupini općenitih prijedloga nalaze se prijedlozi usmjereni na planiranje razvoja grada, razvoja određenih tipova zelene infrastrukture, razvoja prometne infrastrukture i prijevoza te poticanje građana na aktivnosti koje doprinose razvoju zelene infrastrukture:

- usporavanje širenja građevinskih područja kroz iskorištavanje postojećih napuštenih i/ili nekorištenih građevinskih područja ili zgrada
- unaprjeđenje prostornih planova ugradnjom odredbi usmjerenih na poštivanje zelenih standarda te odredbi usmjerenih na održavanje i očuvanje zelenih površina i okućnica
- sanacija ili uklanjanje derutnih objekata i obnova pročelja zgrada
- stavljanje u funkciju nekorištenih ili napuštenih zgrada
- izgradnja gradskih bazena
- uređenje nogostupa i izgradnja biciklističkih staza
- organiziranje i uspostava javnog gradskog prijevoza
- izgradnja mosta preko Neretve
- ozelenjavanje gradskih površina i sadnja stabala – drvoreda duž prometnica, šetnica, nogostupa, biciklističkih staza
- uspostava parkovnih površina
- uređenje dječjih igrališta i manjih zelenih površina oko stambenih zgrada
- uspostava specijalnih oblika parkova – adrenalinski park, botanički vrt
- uspostava zelenih krovova
- uređenje neretvanskih kanala u sportsko-rekreacijske i ugostiteljsko-turističke svrhe
- uključivanje javnosti i organizacija javnih tribina povezanih s razvojem zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Nadalje, anketom su prikupljeni prijedlozi kojima su artikulirane konkretne lokacije i aktivnosti usmjerene u razvoj zelene infrastrukture ili unaprjeđenje nekorištenih i/ili napuštenih prostora i zgrada, a koji se navode u nastavku:

- LUKA METKOVIĆ
 - otkup, prenamjena i uređenje
 - preuređenje u zelenu površinu
 - izmještanje luke i stvaranje sportsko-rekreativne ozelenjene zone
- RIJEKA NERETVA
 - stvaranje zelene zone uz rijeku Neretvu
 - razvoj i uređenje šetališta na obje obale rijeke (do Kule Norinske)
 - uređenje šetnice na Unki
 - uređenje šetnice i biciklističke staze od luke do Krvavca
 - uređenje lijeve obale rijeke Neretve od graničnog prijelaza Metković
 - uređenje ugostiteljskih sadržaja na obali rijeke
- RUKAVAC STARA NERETVA
 - uređenje u sportsko rekreativnu zonu sa stajalištima i biciklističkim stazama
 - vodenu površinu urediti za rekreaciju na vodi
- PREDOLAC/ŠIBENICA
 - popularizacija Predolca kao gradskog dnevnog boravka
 - uređenje i održavanje pješačkih staza
 - uspostava manjih sportsko-rekreacijskih sadržaja (dječje igralište, vježbalište i sl.)

- PRUD
 - sadnja drvoreda uz županijsku cestu
 - uspostava parka i dječjeg igrališta
 - uređenje šetnice oko izvorišta
- RAZVOJ PARKOVA I ZELENIH POVRŠINA
 - uspostava manjeg parka na Velikoj Rivi kao prirodnog i integralnoj dijela gradskog parka
 - uspostava manjeg parka kod semafora/trafostanice
 - uspostava parka i perivoja pored Gradske sportske dvorane
 - uspostava parka kod Doma za odrasle osobe i rehabilitaciju
 - uspostava parkova na prostoru oko stare vinarije i mlina
 - uspostava veće parkovne površine na desnoj obali
 - uspostava parka u gradskoj četvrti Pržine
 - uspostava drvoreda na svim važnijim prometnicama
 - ozelenjavanje glavne gradske i Sportske ulice
 - uređenje nadvožnjaka zelenilom
 - uređenje igrališta OŠ Stjepan Radić
 - uređenje makadamske površine uz teniske terene i pomoćno igralište za zelene površine, dodatno dječje igralište i parkirališne površine sa zelenilom
 - uređenje sportskog igrališta na područja Slatina
 - uređenje rekreacijske površine u Potkraju
- RAZVOJ PJEŠAČKOG/BICIKLISTIČKOG PROMETA
 - uređenje pješačke i biciklističke staze do školskih ustanova sa zelenilom
 - uređenje/izgradnja biciklističkih staza do susjednih mjesta i gradova (Metković – ušće Neretve)
- OBNOVA I PRENAMJENA ZGRADA
 - uređenje pročelja zgrada u glavnim gradskim ulicama (Ulica Stjepana Radića, Ulica Andrije Hebranga, Ulica Ivana Gundulića)
 - uređenje prostora i zgrada „Vaga“
 - izmještanje Veletržnice
 - uspostava Muzeja/Kuće slavnih Metkovaca

7. MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA

Kružno gospodarenje prostorom i zgradama predstavljeno je kroz Program kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine unutar kojeg su implementirani ciljevi i potrebe proizašle iz međunarodnih i nacionalnih strateških i zakonodavnih akata.

Potreba za razvojem kružnog gospodarenja proizlazi iz postojećeg, prevladavajućeg linearnog modela gradnje i korištenja prostora i zgrada, odnosno dugoročno neodrživog sustava u kojem dolazi do visoke potrošnje prirodnih resursa, generiranja velikih količina otpada te posljedično do snažnih pritisaka na okoliš. Primjenom kružnog gospodarenja resursi zadržavaju vrijednost jer se učinkovito i neprekidno koriste, značajno se smanjuje količina otpada, racionalizira se potrošnja energije i upotreba materijala, sprječava stvaranje otpada, potiče recikliranje što u konačnici dovodi do razvoja novih materijala i tehnologija.

Kružno gospodarenje mogu se primijeniti u različitim fazama i tipovima projekata:

1. PLANIRANJE I GRADNJA NOVIH ZGRADA U SKLADU S KRUŽNIM GOSPODARENJEM

U planiranju novih zgrada potiču se mjere kružnosti koje su usmjerene na produljenje trajnosti zgrada, fleksibilnosti prostora, smanjenje količine građevinskog otpada i povećanje energetske učinkovitosti zgrada. Kružno gospodarenje se provodi u skladu s načelima zelene gradnje koja podrazumijeva cjeloviti proces osmišljavanja, izvedbe, održavanja, uporabe i obnove prostora i zgrada na načelu održivosti.

2. REVITALIZACIJA I OBNOVA NEKORIŠTENIH ZGRADA I PROSTORA

Nekorištene zgrade i prostori predstavljaju najznačajniju kategoriju moguće primjene kružnog gospodarenja u Republici Hrvatskoj, stoga je u okviru Programa razvoja KG stavljen glavni fokus upravo ovoj kategoriji primjene kružnog gospodarenja.

Izgrađene strukture pogodne za ponovnu upotrebu po načelima kružnog gospodarenja na nivou Republike Hrvatske su tipološki i mjerilom podijeljene u četiri skupine:

- **POLIFUNKCIONALNE ZONE NAPUŠTENIH PROSTORA I ZGRADA (MJERILO XL)**

Predstavljaju zone različitih funkcija npr. industrija, brodogradilišta, te predstavljaju velike prostorne cjeline koju često karakterizira prisutnost infrastrukturnih elemenata poput željeznice ili luke. Predstavljaju najveću razinu složenosti u pogledu provedbe, ali istovremeno nude velike mogućnosti u postizanju najboljih rezultata u smislu primjene održivog urbanog razvoja, rješenja temeljena na prirodi (NBS - Nature Based Solution), primjene elemenata i sustava zelene infrastrukture.

- **MONOFUNKCIONALNE ZONE NAPUŠTENIH PROSTORA I ZGRADE (MJERILO L)**

Predstavljaju cjeline jedne funkcije jasno definiranih granica, smještene najčešće na gradskoj periferiji okružene prostorima slične namjene (npr. industrija, infrastruktura, vojska, turizam, bolnice i sl.). To su prostori veće bruto razvijene površine (10.000 – 50.000 m²) u kojima se nalazi veći broj različitih zgrada. Prednost ovakvih prostora je osnovna infrastrukturna opremljenost, velika površina i fleksibilnost prostora. Mogući nedostaci mogu proizlaziti iz prethodnog onečišćenja okoliša, prisutnosti opasnih materijala te energetska neučinkovitost objekata. Ove zone mogu se prenamijeniti u tehnološke parkove, istraživačke centre, poslovne kampuse i dr. Osim primjene kružnog gospodarenja, u ovim zonama moguća je primjena elemenata zelene infrastrukture.

- **NEKORIŠTENE ZGRADE (MJERILO M)**

Nekorištene i napuštene zgrade nalazimo kao dijelove napuštenih cjelina ili kao pojedinačne napuštene zgrade, najčešće kao dio urbanog tkiva. Ovisno o prethodnoj namjeni i vremenu izgradnje, predstavljaju fond zgrada različitih veličina, konstruktivnih sustava i materijala gradnje. Rekonstrukcija i prenamjena ovih zgrada predstavlja potencijal za popularizaciju teme kružnog gospodarenja.

- **POJEDINAČNI NAPUŠTENI PROSTORI U SKLOPU ZGRADA U KORIŠTENJU (MJERILO S)**

Ovu skupinu čine napušteni poslovni prostori u prizemljima zgrada, napušteni stanovi, neiskorišteni tavani i podrumi. Predstavlja veliku količinu pojedinačnih i raspršenih prostora različitih veličina, namjena i lokacija. Dio nekretnina u vlasništvu RH i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave predstavljaju potencijal za gospodarske programe (obrti, samozapošljavanje) i programe socijalnog stanovanja te predstavljaju lako provedive investicije velikog socijalnog značaja.

3. KRUŽNA OBNOVA I REPROGRAMIRANJE KORIŠTENIH PROSTORA I ZGRADA

Uz značajan broj napuštenih prostora i zgrada, prostori i zgrade u korištenju zbog starosti i dotrajalosti predstavljaju također značajan građevni fond za provedbu mjera kružnog gospodarenja kroz dvije mogućnosti:

- **KRUŽNA OBNOVA POSTOJEĆIH ZGRADA (MJERILO L)**

Kružna obnova postojećih zgrada namijenjena je prostorima i zgradama javne ili stambene namjene, zgradama kod kojih je potrebna energetska ili sveobuhvatna obnova u svrhu produljenja trajnosti i korištenja postojećih prostora i zgrada.

- **VREMENSKA RASPODJELA KORIŠTENJA PROSTORA (MJERILO XS)**

Vremenska raspodjela korištenja prostora podrazumijeva korištenje jednog prostora od strane dva ili više različitih korisnika. Ovaj model pogodan je za javne objekte (školske dvorane, mjesni odbori, ambulante, muzeji, DVD i sl.) koji se koriste samo dio vremena ili koji koristi samo dio prostora. Kako bi se uskladile potrebe dvaju ili više različitih korisnika, moguće su potrebe za prostornu prilagodbu ili opremanje.

7.1. KATALOG PODRUČJA I ZGRADA POGODNIH ZA UNAPRJEĐENJE PO PRINCIPU KRUŽNOSTI

U nastavku se daje pregled područja i zgrada pogodnih za unaprjeđenje po principu kružnosti raspoređenih u tri kategorije:

- 1) Zgrade pogodne za energetska obnovu, poboljšanje temeljnih svojstava i obnovu pročelja
- 2) Zgrade pogodne za rekonstrukciju po principima kružnosti (i prenamjenu)
- 3) Izgradnja novih zgrada po principima kružnosti

Prijedlog područja i zgrada pogodnih za unaprjeđenje po principu kružnosti izrađen je na temelju analize planiranih razvojnih projekata i aktivnosti Grada Metkovića i drugih javnopravnih tijela u nadolazećem razdoblju kao i temeljem ispitivanja javnog mnijenja te ne predstavlja popis cjelokupnog građevnog fonda pogodnog za unaprjeđenje.

1) ZGRADE POGODNE ZA ENERGETSKU OBNOVU, POBOLJŠANJE TEMELJNIH SVOJSTAVA I/ILI OBNOVU PROČELJA

Tablica 23. Prijedlog zgrada pogodnih za energetska obnovu, poboljšanje temeljnih svojstava i obnovu pročelja

R. br.	Naziv	Adresa	K.č. br.	Vlasništvo	Status	Planirana aktivnost
1.	Zgrada Gradske uprave	Ulica Stjepana Radića 1, Metković	6718/1, k.o. Metković	Grad Metković	aktivno	Energetska obnova
2.	Zgrada Dječjeg vrtića Metković	Ulica kralja Zvonimira 11, Metković	12975/5, k.o. Metković	Grad Metković	aktivno	Energetska obnova
3.	Zgrada Osnovne škole Stjepan Radić	Ulica kralja Zvonimira 6, Metković	6636/1, k.o. Metković	OŠ Stjepana Radića (DNŽ)	aktivno	Energetska obnova
4.	Zgrada Bočarskog doma	Sportska ulica 5, Metković	12975/4, k.o. Metković	Grad Metković / privatno	aktivno	Energetska obnova

Izvor: Grad Metković

2) REKONSTRUKCIJA PREMA PRINCIPIMA KRUŽNOSTI

Tablica 24. Prijedlog zgrada pogodnih za rekonstrukciju (i prenamjenu)

R. br.	Naziv	Adresa	K.č. br.	Vlasništvo	Status	Planirana aktivnost/namjena
1.	Osnovna škola don Mihovila Pavlinovića	Ulica Alojzija Stepinca 2, Metković	3799, k.o. Metković	OŠ don Mihovila Pavlinovića (DNŽ)	aktivno	rekonstrukcija i dogradnja
2.	Gimnazija Metković	Ulica kralja Zvonimira 8, Metković	6633, k.o. Metković	Gimnazija Metković (DNŽ)	aktivno	nadogradnja
3.	Zgrada bivšeg kina	Ulica oca Ante Gabrića 2, Metković	7446/2, k.o. Metković	Nije poznato ³⁰	napušteno	Rekonstrukcija, prenamjena u Srednju glazbenu školu

³⁰ Zemljišni podaci nedostupni. U katastarskom operatu upisana Društvena svojina pod upravom „KINOPODUZEĆA POBJEDA“

R. br.	Naziv	Adresa	K.č. br.	Vlasništvo	Status	Planirana aktivnost/namjena
4.	Zgrada Đačkog doma (Kuća Paranos)	Dubrovačka ulica 17, Metković	6971, k.o. Metković	RH	napušteno, ruševno	nije poznato
5.	Dom za odrasle osobe i rehabilitaciju	Ulica Ante Starčevića 25, Metković	6227, k.o. Metković	Grad Metković	aktivno	nadogradnja/proširenje
6.	Društveni dom Dubravica	Dubravica	1031/4, k.o. Dubravica-Glušci	Grad Metković	aktivno	rekonstrukcija
7.	JVP Metković	Mostarska ulica 10, Metković	3812/2, k.o. Metković	Metković d.o.o.	aktivno	rekonstrukcija i dogradnja
8.	Gubave kuće	-	dio 11922, k.o. Metković	RH	napušteno, ruševno	nije poznato

Izvor: Grad Metković

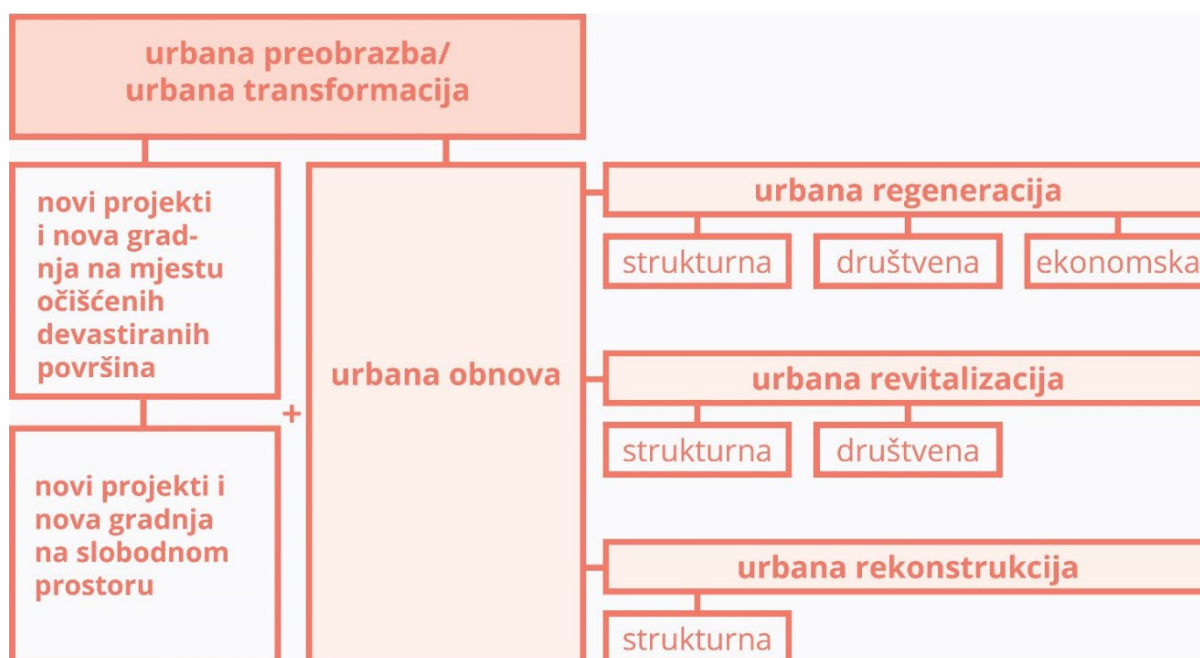
3) IZGRADNJA PREMA PRINCIPIMA KRUŽNOSTI

Tablica 25. Planirana nova izgradnja prema principima kružnosti

R.br.	Naziv	Naselje	Nositelj aktivnosti	Status	Planirana namjena
1.	Dječji vrtić	Metković, lijeva obala (Klada)	Grad Metković	planirano	javna/društvena namjena
2.	Osnovna škola	Metković, lijeva obala	Grad Metković	planirano	javna/društvena namjena
3.	Vatrogasni dom	Vid	Grad Metković	planirano	javna/društvena namjena
4.	Lapidarij	Vid	Arheološki muzej Narona	u izgradnji	javna/društvena namjena
5.	Muzej neretvanske lađe	Metković	Grad Metković	planirano	javna/društvena namjena
6.	Muzej metkovskog sporta	Metković	Grad Metković	planirano	javna/društvena namjena
7.	Sportska dvorana	Metković, Jerkovac	Grad Metković	planirano	sportsko-rekreacijska namjena
8.	Veslački klub	Metković	Grad Metković	planirana nova izgradnja ili potpuna obnova postojećeg	sportsko-rekreacijska namjena

Izvor: Grad Metković

8. PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU

Grafički prilog 37. Postupci unutar cjelovite urbane preobrazbe/urbane transformacije

Izvor: Preuzeto iz Jukić i sur. (2020.).

Prema Zakonu o prostornom uređenju, urbana preobrazba je skup planskih mjera i uvjeta kojima se bitno mijenjaju obilježja izgrađenog dijela građevinskog područja promjenom urbane mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina, i/ili rasporeda, oblika veličine građevnih čestica. Prema Jukiću i sur. (2020), urbana preobrazba ili urbana transformacija predstavlja krovni termin za sve promjene, procese i intervencije koje se odvijaju u gradu, unutar koje razlikujemo tri grupe promjena:

- Novi projekti i nova gradnja na mjestu oštećenih i devastiranih površina,
- Novi projekti i nova gradnja na slobodnom prostoru u smislu širenja na neizgrađene prostore ili popunjavanje neizgrađenih površina,
- Urbana obnova skup mjera koji zbog nebrige, nečinjena ili nepogode izgubila neke svoje karakteristike i kvalitete koje je potrebno vratiti i dodatno unaprijediti kako bi se podigla kvaliteta života.

S obzirom na širinu značenja pojma urbane preobrazbe, a za potrebe ovog dokumenta, u nastavku bit će pobliže definirani pojmovi unutar urbane preobrazbe, radi boljeg razumijevanja konačnih prijedloga područja pogodnih za urbanu preobrazbu na području Grada Metkovića.

Urbana obnova³¹ je uz urbanu rekonstrukciju i urbanu rehabilitaciju najčešći opći pojam koji se koristi za dugogodišnju sustavnu preobrazbu središnjeg povijesnog dijela grada. Pojam podrazumijeva opsežne promjene grada kao posljedica razvoja društva i promjena u politici upravljanja gradom. Urbana obnova se sastoji od procesa urbane regeneracije, rekonstrukcije i revitalizacije koji označavaju procese vezane uz socijalnu, strukturalnu i funkcionalnu promjenu određenog dijela grada odnosno proces koji se grad ili dio grada obnavlja s ciljem vraćanja izgubljenih vrijednosti.

Urbana regeneracija pojam je vrlo sličan revitalizaciji, a obuhvaća niz mjera koje imaju za cilj obnoviti degradirani ili zapušteni prostor, odnosno regenerirati. Ti postupci uključuju postupke rekonstrukcije, izgradnje novoga, ali i obnovu staroga konstrukcijskim mjerama, ali i niz političkih intervencija u socijalnu i fizičku

³¹ Ciljevi urbane obnove su ponovno oblikovanje gradskog središta, obnova zapuštenih područja, očuvanje kvalitetnog građevinskog fonda, rješavanje prometnih problema, gradnja novih sadržaja, kružna ili cirkularna ekonomija, primjena novijih tehničkih propisa, povratak izgubljenog identiteta i dr.

strukturu nekog dijela grada (Čaldarević, 2010:71). Polazište regeneracije je postojeća struktura koju poštuje i uzima u obzir kao polazišnu točku za definiranje različitih djelatnosti regeneriranja dijela grada.

Urbana revitalizacija obuhvaća kompleksno sagledavanje razloga degradacije fizičkog i socijalnog tkiva dijela ili cjeline grada te se u tom smislu razvijaju posebni programi ponovnog „unošenja života“. U tom procesu moguće je naći različite postupke promjene fizičke strukture grada (rekonstrukcija), ali i promjene karaktera grada stimuliranjem dolaska novog profila stanovništva (Čaldarević, 2010:71). Vraćanje života u devastiranim i zapuštenim područjima obuhvaća prihvaćanje novih zahtjeva i specifičnosti područja te podizanje kvalitete života i oživljavanje prostora.

Urbana rekonstrukcija dio je urbane obnove, međutim, odnosi se na obnovu samo jednog dijela – fizičke strukture grada. Označava proces izgradnje ili rekonstrukcije postojećih elemenata fizičke strukture, posebnih ambijenata ili objekata. Proces urbane obnove u kojem se obnova u najvećoj mjeri provodi povratom u izvorno stanje (Jukić, 2010:17).

Urbana sanacija³², sukladno Zakonu o prostornom uređenju, definirana je kao skup mjera kojima se poboljšava karakter izgrađenog područja unutar i izvan granica građevinskog područja devastiranih nezakonitim građenjem i na drugi način.

Prema Čaldareviću (2010:70) zajednički procesi povezani s urbanom obnovom su:

- Proširivanje pješačkih zona,
- Obnavljanje starije stambene i industrijske izgradnje – povijesnog naslijeđa,
- Nova izgradnja – najčešće u obliku interpolacije,
- Nova poslovna i stambena izgradnja,
- Uređivanja, najčešće centralnog dijela grada – nova rasvjeta, novo opločenje, urbana oprema,
- Sadnja novog i uređivanje starog zelenila, obnova parkovnih i drugih rekreacijskih površina,
- Smanjivanje dotoka privatnog prometa različitim sustavima (ograničenja pristupa gradu, naplata ulaska u centar grada, destimulacije različitih vrsta i dr.),
- Jačanje i umnožavanje tipova i elemenata javnog prijevoza različitim načinima (povećanje frekvencije, umnožavanje tipova javnog prometa, osiguravanje biciklističkih staza i dr.).

U nastavku se prikazuju prostori pogodni za urbanu sanaciju i preobrazbu evidentirani u dokumentima prostornog uređenja.

³² Prema Jukići i sur. (2020.) urbanoj sanaciji i restauraciji je cilj uglavnom regenerirati i očuvati izgrađenu baštinu ili urbani okoliš, uključujući ekosustave. Osim obnove povijesnih građevina i gradskih krajobraza, takve aktivnosti uključuju modernizaciju i unapređenje tehničkih postrojenja i poštivanje okolišnih i sigurnosnih normi i standarda.

8.1. KATALOG PODRUČJA POGODNIH ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU

Sukladno Zakonu o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23) područja urbane sanacije i urbane preobrazbe i mjere provedbe sanacije i preobrazbe određuju se prostornim planom uređenja ili generalnim urbanističkim planom. Za područja urbane sanacije i urbane preobrazbe unutar građevinskog područja donosi se urbanistički plan uređenja, osim ako su prostornim planom uređenja ili generalnim urbanističkim planom propisani uvjeti provedbe zahvata u prostoru s detaljnošću propisanim za urbanistički plan uređenja.

Prostornim planom uređenja Grada Metkovića nisu evidentirana područja za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju. Međutim, potrebe postupaka urbane sanacije i urbane preobrazbe sadržani su u prostorno-planskoj dokumentaciji kroz Odredbe za provođenje. Potreba za postupcima urbane sanacije i preobrazbe prepoznata je za područje Luke Metković i željeznice te pojedine dijelove grada za koji je propisana izrada UPU-a (Vilinovac, Desna obala, Slatine).

PODRUČJE LUKE METKOVIĆ

Područje Luke Metković i željeznice, sukladno PPUG Metković, označeno je površinom infrastrukturne namjene. Područje se rasprostire na 9,3 ha površine i obuhvaća sadržaje luke i željeznice sa složenom pratećom infrastrukturom. Člankom 48. omogućava se sanacija zone, prenamjena i uređenje otvorenih i izgrađenih dijelova infrastrukturnih koridora i ozelenjavanje područja. Nadalje, sukladno članku 56. na području Luke Metković planirana je uspostava zone športsko-rekreacijske namjene uz uski obalni pojas uz Neretvu. S obzirom da se radi o području koje je važno za sliku i doživljaj grada, u sklopu zahvata preobrazbe lučkog područja na potezu uz obalu moguće je oblikovanje šetnice sa sportsko-rekreacijskim sadržajima primjerenim središtu grada poput biciklističke staze, trim parka, tribine i drugi prateći prostori za tradicionalni „Maraton lađa“ i sl. Člankom 127. istaknut je interes Grada Metkovića da se vrijedna područja u samom gradskom središtu koja pripadaju lučkom području preobrazi i postane dio gradskog tkiva s poslovnim i centralnim sadržajima, te studijski obradi mogućnost izmještanja lučkog područja van gradskog središta.

Budući da se radi o složenom i slojevitom prostoru, budući zahvati sanacije i preobrazbe zahtijevaju pažljivu analizu i prethodnu provedbu arhitektonsko-urbanističkog natječaja na temelju kojeg će se pristupiti izradi zasebnog urbanističkog plana uređenja.

Fotografija 53. Pogled na lučko područje (Luka Metković) s Predolca (Izvor: terenska istraživanja)

9. SWOT ANALIZA

Za potrebe prepoznavanja razvojnih potencijala i potreba Grada Metkovića pristupilo se analizi razvojnih snaga i slabosti te mogućih prilika i potencijalnih prijetnji, odnosno SWOT analizi, povezanih s unaprjeđenjem i razvojem zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

SWOT analiza predstavlja osnovni strateško-planerski alat kojim se analiziraju i identificiraju unutarnji i vanjski čimbenici koji utječu ili mogu utjecati na razvoj elemenata zelene urbane obnove. Značajka unutarnjih čimbenika, odnosno razvojnih snaga i slabosti je da se nalaze u području vlastitih utjecaja, odnosno da na njih JLS ima izravan utjecaj, za razliku od vanjskih čimbenika, odnosno prilika i prijetnji koji predstavljaju čimbenike nad kojima JLS nema izravan utjecaj, već se istima nastoji prilagođavati. Stoga razvojne snage i slabosti predstavljaju postojeći potencijal i slabosti Grada Metkovića, dok prilike i prijetnje predstavljaju "pogled u budućnost" i prepoznavanje mogućih pravaca razvoja u budućnosti, ali i potencijalnih prijetnji koje će se u budućnosti nastojati minimizirati.

SWOT analiza izrađena je na temelju prikupljenih i analiziranih podataka predstavljenih u prethodnim poglavljima ove Strategije, mišljenja i zaključaka sa sastanaka s predstavnicima Grada te mišljenja zainteresirane javnosti prikupljenih putem anonimne ankete. Na temelju navedenog prepoznate su razvojne snage i slabosti te prilike i prijetnje, a njihova sinteza prikazana je u Tablici 26.

Tablica 26. SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • rijeka Neretva i druge površinske vode kao nosioci krajobrazne i biološke raznolikosti i koridori - poveznice za stvaranje mreže zelene infrastrukture • prisustvo šumskih površina nadomak urbanog prostora (Predolac) • bogato arheološko nasljeđe • prepoznata važnost ulaganja u elemente zelene urbane obnove od strane Gradske uprave • prepoznat značaj prirodnih, krajobraznih i kulturnih vrijednosti i implementirane mjere zaštite u temeljne dokumente prostornog uređenja (PPUG, UPU) • uspostavljen geoinformacijski sustav 	<ul style="list-style-type: none"> • prometna infrastruktura u urbanom prostoru grada <ul style="list-style-type: none"> - državna cesta D9 – trasa i značajan tranzitni promet kroz samo središte grada - Luka Metković – degradirani i zapušteni prostor uz samo središte grada - željeznička pruga – nedovoljno iskorišten koridor • nedostatak javnih zelenih površina posebice parkova i uličnog zelenila (drvoreda) • nedovoljno iskorišten potencijal razvoja javnih i društvenih sadržaja uz rijeku Neretvu • nedostatak zelenih površina i zaštitnog zelenila uz industrijske/gospodarske/poslovne zone • nedovoljno razvijena biciklistička infrastruktura • nedovoljno valorizirana i iskorištena kulturno-povijesna baština • prisutnost zapuštenih i nekorištenih prostora i zgrada, osobito građevni fond u gradskom središtu

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • razvoj zeleno-plave infrastrukture temeljene na prepoznatljivim prirodnim i krajobraznim vrijednostima (rijeka Neretva i druge vodene površine (rijeka Norin, rukavci Neretve, šumskim područjima na brdu Predolac i Šibenica) • uvođenje sustavnih poteza uređenog zelenila u urbanu strukturu naselja (zeleni sklop uz prometnice, nogostupe, potezi drvoreda, uređenje parkovne površine s drvenastom vegetacijom, unaprjeđenje pješačke i biciklističke infrastrukture, uređenje dječjih igrališta, boravišta na otvorenome i rekreativnih površina) • unošenje soliternih stabala, drvoreda, uređenih zelenih površina za rekreaciju i boravak u izgrađene strukture naselja • nastavak ulaganja u športsko-rekreacijski potencijal • implementacija značajnijih površina zelenila u gospodarskim/industrijskim/poslovnim zonama radi smanjivanja toplinskih otoka i povezivanje u mrežu zelene infrastrukture • valorizacija i obnova kulturno-povijesne baštine i stavljanje u javnu ili društvenu funkciju • obnova postojećeg građevnog fonda prema načelima kružnosti i prenamjena u javnu ili društvenu funkciju • korištenje EU fondova kao izvora financiranja za realizaciju projekata zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja 	<ul style="list-style-type: none"> • nastavak negativnih demografskih trendova (depulacija i starenje stanovništva) • klimatske promjene, prirodne nepogode i katastrofe (temperaturni i oborinski ekstremi, poplave, požari, potresi, suša i sl.) • financijska i politička nesigurnost (javljanje kriza na nacionalnoj, europskoj ili međunarodnoj razini) • visoki investicijski troškovi urbane obnove, osobito projekata povezanih s kružnim gospodarenjem • financijska održivost • dugotrajna provedba

10. STRATEŠKI OKVIR

Strateški okvir predstavljen je kroz strukturu usklađenu s Priručnikom o strateškom planiranju iz 2020. godine koji se u okviru zadane hijerarhije sastoji od sljedećih elemenata:

STRATEŠKI CILJEVI predstavljaju dugoročne, odnosno srednjoročne ciljeve kojima se izravno podupiru ostvarenja razvojnih smjerova. Njima se određuje budući smjer razvoja na način da se maksimalno iskoriste uočene snage i prilike, slabosti otklone ili prepoznaju i preokrenu u snagu, a prijetnje minimiziraju.

POSEBNI CILJEVI predstavljaju srednjoročne ciljeve čija je funkcija izravna podrška postizanju prethodno definiranih strateških ciljeva. Za ostvarivanje posebnih ciljeva, zadužene su mjere.

MJERE predstavljaju skup međusobno povezanih aktivnosti i projekata u određenom području kojima se postiže izravno ostvarivanje posebnih ciljeva, a neizravno pridonosi ostvarivanju strateških ciljeva.

AKTIVNOSTI predstavljaju niz kratkoročnih, specifičnih i međusobno povezanih radnji čija provedba izravno vodi ostvarivanju mjera, a neizravno ostvarivanju posebnih ciljeva.

U Tablici 27. prikazuje se skupni pregled strateških i posebnih ciljeva s pripadajućim mjerama. Nadalje su opisani pojedini strateški ciljevi, a u okviru svakog strateškog cilja navedeni su posebni ciljevi, mjere i aktivnosti. Unutar pojedinih aktivnosti navode se i pojedinačni projekti koji su planirani razvojnim dokumentima lokalne ili regionalne razine, projekcijama proračuna i sl. ili proizlaze iz razvojnih potreba utvrđenih tijekom izrade ovog dokumenta. Valja napomenuti da navedeni projekti ne predstavljaju konačnu bazu projekata niti ne isključuju druge mogućnosti ulaganja.

Tablica 27. Pregled strateških ciljeva, posebnih ciljeva i mjera

STRATEŠKI CILJ 1. OČUVANJE I UNAPRJEĐENJE BIOLOŠKE I KRAJOBRAZNE RAZNOLIKOSTI			
POSEBNI CILJEVI		MJERE	
1.1.	Očuvanje i unaprjeđenje područja visokih prirodnih i krajobraznih vrijednosti	1.1.1.	Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih i krajobrazno vrijednih područja
		1.1.2.	Očuvanje i unaprjeđenje vrijednih staništa
1.2.	Obnova oštećenih krajobraza	1.2.1.	Obnova oštećenih krajobraza
STRATEŠKI CILJ 2. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE ZELENE INFRASTRUKTURE			
POSEBNI CILJEVI		MJERE	
2.1.	Razvoj i unaprjeđenje javnih zelenih i drugih otvorenih površina	2.1.1.	Unaprjeđenje i uređenje javnih zelenih i drugih otvorenih površina
		2.1.2.	Unaprjeđenje i uređenje sakralno-memorijalnih prostora
		2.1.3.	Unaprjeđenje i uređenje sportsko-rekreacijskih zona i sadržaja
		2.1.4.	Unaprjeđenje i uređenje zona za turizam te razvoj edukativnih, turističkih i promocijskih sadržaja
2.2.	Razvoj i unaprjeđenje elemenata plave i zeleno-plave infrastrukture	2.2.1.	Unaprjeđenje i uređenje zeleno-plavih koridora i površina
		2.2.2.	Ispitivanje i implementacija održivih rješenja povezanih s vodom
2.3.	Unaprjeđenje elemenata sive infrastrukture	2.3.1.	Unaprjeđenje prometne infrastrukture i prometa u mirovanju
		2.3.2.	Planiranje i unaprjeđenje okoliša gospodarskih/industrijskih/poslovnih zona

STRATEŠKI CILJ 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE PROSTOROM I ZGRADAMA			
POSEBNI CILJEVI		MJERE	
3.1.	Razvoj i provedba kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	3.1.1.	Poticanje i provedba poboljšanja postojećih prostora i zgrada
		3.1.2.	Rekonstrukcija i prenamjena nekorištenih/napuštenih zgrada
3.2.	Urbana preobrazba i sanacija	3.2.1.	Urbana sanacija
		3.2.2.	Urbana preobrazba
STRATEŠKI CILJ 4. PLANIRANJE I UPRAVLJANJE RAZVOJEM ZELENE URBANE OBNOVE			
POSEBNI CILJEVI		MJERE	
4.1.	Uspostava, implementacija i praćenje razvoja zelene urbane obnove	4.1.1.	Implementacija zelene urbane obnove u sektorske politike JLS-a
		4.1.2.	Uspostava digitalnih alata za praćenje razvoja zelene urbane obnove
4.2.	Edukacija i podizanje društvene svijesti o zelenoj urbanoj obnovi	4.2.1.	Edukacija predstavnika JLS-a
		4.2.2.	Edukacija i podizanje društvene svijesti
		4.2.3.	Suradnja sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom

STRATEŠKI CILJ 1. OČUVANJE I UNAPRJEĐENJE BIOLOŠKE I KRAJOBRAZNE RAZNOLIKOSTI

Strateški cilj 1. Očuvanje i unaprjeđenje biološke i krajobrazne raznolikosti usmjeren je na očuvanje i unaprjeđenje biološki i krajobrazno najvrjednijih površina na prostoru Grada, prvenstvo područja zaštićenih Zakonom o zaštiti prirode, područja ekološke mreže NATURA 2000 te vrijednih prirodnih i krajobraznih područja evidentiranih dokumentima prostornog uređenja, koje zajedno podržavaju razvoj i opstanak divljih vrsta. Navedena područja ključna su za održavanje bioraznolikosti (ekološke funkcije), a istovremeno pružaju dobit za ljudsko društvo kroz ostvarenje niza drugih funkcija – društvenih, ekonomskih i morfoloških.

Prisutnost vrijednih prirodnih i poluprirodnih staništa na prostoru Grada Metkovića daje temelj za povezivanje s izgrađenim, urbanim područjima putem ekoloških koridora i poveznica. Očuvanje i unaprjeđenje vrijednih prirodnih i poluprirodnih staništa i uspostava ekoloških koridora i poveznica doprinosi unaprjeđenju stanišnih uvjeta biljnih i životinjskih vrsta, olakšava kretanje divljih vrsta kroz fragmentirana staništa i urbani prostor te u konačnici doprinosi povećanju sveukupne biološke i krajobrazne raznolikosti.

Nadalje, predviđeno je očuvanje vrijednih šumskih, livadnih i vodenih staništa kao nositelja biološke i krajobrazne raznolikosti kroz aktivnosti praćenja stanja šumskih površina i sprječavanja njihovog smanjivanja. Očuvanje livadnih i vodenih staništa usmjerena je na provedbu istraživanja i očuvanja najvrjednijih staništa od strane nadležnih i zainteresiranih dionika (JU DNŽ, HV, ZO, SO, OCD i dr.) kao i na provedbu edukacijskih aktivnosti kojima bi se široj javnosti prezentirale vrijednosti područja.

Ostvarenje strateškog cilja 1. postiže se provedbom ključnih aktivnosti raspoređenih u dva posebna cilja, odnosno tri mjere.

POSEBNI CILJ 1.1. OČUVANJE I UNAPRJEĐENJE PODRUČJA VISOKIH PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

Posebni cilj sastoji se od dvije mjere:

- **MJERA 1.1.1.** Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih i krajobrazno vrijednih područja
- **MJERA 1.1.2.** Očuvanje i unaprjeđenje vrijednih staništa

unutar kojih je predviđena provedba šest aktivnosti.

POSEBNI CILJ 1.2. OBNOVA OŠTEĆENIH KRAJOBRAZA

Posebni cilj sastoji se od jedne mjere:

- **MJERA 1.2.1.** Obnova oštećenih krajobraza

unutar koje je predviđena provedba dvije aktivnosti.

POSEBNI CILJ 1.1. OČUVANJE I UNAPRJEĐENJE PODRUČJA VISOKIH PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

MJERA 1.1.1. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih i krajobrazno vrijednih područja

Mjerom se potiče valorizacija, očuvanje i unaprjeđenje stanja postojećih prirodnih područja zaštićenih Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) te analiza potencijalnih novih zaštićenih područja. Mjera uključuje i aktivnosti povezane s analizom i vrednovanjem prostora te njihovu implementaciju u razvojne politike Grada.

- A.1.1.2.1. Ispitivanje mogućnosti i opravdanosti proglašenja novih zaštićenih područja

Aktivnost je usmjerena na analizu ostalih vrijednih prirodnih i krajobrazno raznolikih područja na prostoru Grada kojima bi se potencijalno mogla propisati određena kategorija zaštite u svrhu njihova očuvanja i unaprjeđenja.

- A.1.1.2.2. Izrada krajobrazne osnove Grada Metkovića

Krajobrazna osnova predstavlja stručnu podlogu na kojoj se temelje mjere očuvanja glavnih obilježja i vrijednosti, odnosno karaktera krajobraza te predlažu mjere poboljšanja stanja u degradiranom okolišu. Krajobraznom osnovom provodi se inventarizacija prirodnih odnosno biofizičkih, antropoloških i kulturno-povijesnih karakteristike područja, tipološka klasifikacija krajobraza kojom se izdvajaju krajobrazne regije te opći i krajobrazni tipovi/područja te procjenjuje vrijednost i osjetljivost krajobraza. Rezultat krajobrazne osnove su zaključci i smjernice za zaštitu, planiranje i upravljanje krajolikom razrađene na razini prostornog plana Grada, a daju se i preporuke za postupanje s krajolicima u ostalim razvojnim i strateškim dokumentima. S obzirom da je za područje Dubrovačko-neretvanske županije izrađena Krajobrazna studija, krajobrazna studija za područje Grada Metkovića obuhvaća daljnju detaljnu razradu.

- A.1.1.2.3. Implementacija krajobrazne osnove u dokumente prostornog uređenja i relevantne strateške dokumente

Aktivnost je usmjerena na implementaciju zaključaka i smjernica za zaštitu, planiranje i upravljanje krajolikom u dokumente prostornog uređenja i ostale relevantne razvojne i strateške dokumente.

MJERA 1.1.2. Očuvanje i unaprjeđenje vrijednih staništa

Mjera je usmjerena na očuvanje i unaprjeđenje šumskih, livadnih, travnjačkih i vodenih staništa kao najvrjednijih staništa, glavnih nosioca biološke i krajobrazne raznolikosti na području Grada.

- A.1.1.3.1. Očuvanje cjelovitosti šumskih staništa

Aktivnost propisuje prioritet očuvanja cjelovitosti šumskih staništa prilikom planiranja i smještaja novih razvojnih djelatnosti u prostoru, kao izraženo visokog stadija razvijenosti prirodnog ekosustava. Aktivnost uključuje očuvanje i unaprjeđenje općekorisnih funkcija šuma koje su značajne za proizvodnju resursa i ekonomski razvoj, ali i psihofizičke i boravišno-rekreativne funkcije koje pružaju stanovništvu.

- A.1.1.3.2. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih (livadnih i travnjačkih) staništa

Prirodna, odnosno livadna i travnjačka staništa predstavljaju jedne od temeljnih vrijednosti kako biološke tako i krajobrazne raznolikosti. Aktivnost je usmjerena na poticanje dionika (JU DNŽ, ZO, SO, OCD, LZ i sl.) na provedbu istraživanja i očuvanja najvrjednijih staništa kao i na provedbu edukacijskih aktivnosti kojima bi se široj javnosti prezentirale vrijednosti područja te povećale beneficije ZI.

- A.1.1.3.3. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih vodenih staništa

Aktivnost je usmjerena na očuvanje prirodnih vodenih staništa prilikom planiranja i smještaja novih razvojnih djelatnosti u prostoru s obzirom na njihov veliki značaj za održavanje stabilnosti ekosustava, smanjenje klimatskih ekstrema i toplinskih otoka te povećanje bioraznolikosti cjelokupnog ekosustava.

- **A.1.1.3.4. Očuvanje i unaprjeđenje antropogenih vodenih staništa**

Aktivnost je usmjerena na očuvanje antropogenih vodenih staništa prilikom planiranja i smještaja novih razvojnih djelatnosti u prostoru, s obzirom na njihov boravišno-rekreacijski i psihofizičko-zdravstveni značaj za stanovnike, kao i značaj vodenih prostora za povećanje bioraznolikosti u urbanom tkivu.

- **A.1.1.3.5. Očuvanje i postavljanje novih struktura za sklonište, hranu i reprodukciju urbane faune**

Aktivnost je usmjerena na implementacije skloništa i hranilišta za urbanu faunu u svrhu povećanja biološke raznolikosti, stabilnosti i otpornosti ekosustava u urbanom području.

POSEBNI CILJ 1.2. OBNOVA OŠTEĆENIH KRAJOBRAZA

MJERA 1.2.1. Obnova oštećenih krajobraza

Mjera je usmjerena na obnovu oštećenih prirodnih, kultiviranih ili antropogeniziranih krajobraza te njihovo vraćanje u prvotnu funkciju ili njihovu prenamjenu uvažavajući viziju i strateške ciljeve Grada u razvoju prostora i zelene infrastrukture.

- **A.1.2.2.1. Sanacija i zatvaranje odlagališta otpada Dubravica**

Odlagalište otpada Dubravica je službeno odlagalište komunalnog otpada Grada Metkovića na kojem je moguće odlaganje otpada sve do izgradnje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom „Lučino razdolje“ u Općini Dubrovačko primorje. Odlagalište se sustavno sanira, a po otvaranje Regionalnog centra, odlagalište otpada planira se u potpunosti sanirati i provesti krajobrazno uređenje s ciljem uklapanja u postojeći okoliš. Prostor odlagališta planira se staviti u funkciju komunalne namjene u kojem će biti smještena pretovarna stanica, sortirnica, reciklažno dvorište i drugi objekti u funkciji gospodarenja otpadom.

- **A.1.2.2.2. Sanacija opožarenih površina**

Prema karti indeksa potencijalne opasnosti od požara raslinja Grad Metković se nalazi na području s vrlo velikom potencijalnom opasnošću od požara raslinja pri čemu su najosjetljivija šumska i močvarna staništa. Aktivnost je usmjerena na mjere sanacije postojećih opožarenih površina i mjere zaštite u svrhu sprječavanja nastanka požara u suradnji s nadležnim tijelima.

STRATEŠKI CILJ 2. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE ZELENE INFRASTRUKTURE

Zelena infrastruktura dio je gradskog prostora koji implementira prirodne površine unutar urbanog područja i većinski izgrađenog prostora. Ona omogućuje postizanje višeg udjela prirodnih staništa unutar izgrađenog prostora i time omogućava zdravije funkcioniranje gradskog ekosustava. Tako zelenu infrastrukturu čine sve otvorene zelene površine čiji sadržaj i uređenje doprinose povećanju stabilnijih usluga ekosustava. To može biti sklop točkastih površina (parkovi, stambeno zelenilo, okućnice, dječja igrališta i dr.). Točkaste površine povezane linijskim zelenim (drvored) ili plavim koridorima (rijeke, potoci) tvore mrežu zelene infrastrukture, a koja se širi izvan granica urbanog područja u ruralna i prirodna područja čime se ostvaruje veća stabilnost cijelog ekosustava. Stoga je jedan od strateških ciljeva zelene urbane obnove razvoj i unaprjeđenje zelene infrastrukture.

Strateški cilj 2. Razvoj i unaprjeđenje zelene infrastrukture odnosi se na održavanje i unaprjeđenje postojećih javnih zelenih i drugih otvorenih površina te planiranje i uspostava novih. Kroz unaprjeđenje i razvoj plave i sive infrastrukture, kao pretežito linijskih elemenata (koridora), postojeće i nove zelene površine povezuju se u mrežu zelene infrastrukture. Provedba mjera i aktivnosti unutar ovog strateškog cilja doprinosi ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama, a u konačnici poboljšanju kvalitete života stanovnika.

Ostvarenje strateškog cilja 2. postiže se provedbom ključnih aktivnosti raspoređenih u tri posebna cilja, odnosno osam mjera.

POSEBNI CILJ 2.1. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE JAVNIH ZELENIH I DRUGIH OTVORENIH POVRŠINA

Posebni cilj sastoji se od četiri mjere:

- **MJERA 2.1.1.** Unaprjeđenje i uređenje javnih zelenih i drugih otvorenih površina
- **MJERA 2.1.2.** Unaprjeđenje i uređenje sakralno-memorijalnih prostora
- **MJERA 2.1.3.** Unaprjeđenje i uređenje sportsko-rekreacijskih zona i sadržaja
- **MJERA 2.1.4.** Unaprjeđenje i uređenje zona za turizam te razvoj edukativnih, turističkih i promocijskih sadržaja

unutar kojih je predviđena provedba 17 aktivnosti.

POSEBNI CILJ 2.2. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE ELEMENATA PLAVE I ZELENO-PLAVE INFRASTRUKTURE

Posebni cilj sastoji se od dvije mjere:

- **MJERA 2.2.1.** Unaprjeđenje i uređenje zeleno-plavih koridora i površina
- **MJERA 2.2.2.** Ispitivanje i implementacija održivih rješenja povezanih s vodom

unutar kojih je predviđena provedba sedam aktivnosti.

POSEBNI CILJ 2.3. UNAPRJEĐENJE ELEMENATA SIVE INFRASTRUKTURE

Posebni cilj sastoji se od dvije mjere:

- **MJERA 2.3.1.** Unaprjeđenje prometne infrastrukture i prometa u mirovanju
- **MJERA 2.3.2.** Planiranje i unaprjeđenje okoliša gospodarskih/industrijskih/poslovnih zona

unutar kojih je predviđena provedba šest aktivnosti.

POSEBNI CILJ 2.1. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE JAVNIH ZELENIH I DRUGIH OTVORENIH POVRŠINA

MJERA 2.1.1. Unaprjeđenje i uređenje javnih zelenih i drugih otvorenih površina

Mjera je usmjerena na unaprjeđenje postojećih te uspostavu i uređenje novih zelenih i drugih otvorenih površina te stvaranja novih sadržaja kojima će se unaprijediti prostor za boravak stanovnika i posjetitelja Grada. Krajnji cilj ove mjere usmjeren je razvoj zelenih površina u svakoj četvrti Grada.

• A.2.1.1.1. Unaprjeđenje postojećih javnih zelenih površina

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje postojećih javnih zelenih površina kroz provedbu hortikulturnog uređenja, postavljanja urbane opreme, stvaranja novih sadržaja i sl.

- Uređenje Gradskog parka
- Sanacija gradskih skala i uređenje zelenilom
- Sanacija gradskih potpornih zidova i ozelenjavanje

• A.2.1.1.2. Uređenje novih javnih zelenih površina

Aktivnost je usmjerena na uspostavu novih javnih zelenih površina kroz provedbu hortikulturnog uređenja, postavljanja urbane opreme, spomenika, stvaranja novih sadržaja i sl.

- Uspostava parka u Jerkovcu (desna obala)
- Uspostava parka u Vilinovcu (prema UPU Vilinovac)
- Uspostava parka Pržine (prema UPU Pržine II)
- Uspostava „džepnih“ parkova

• A.2.1.1.3. Unaprjeđenje i uređenje drugih javnih otvorenih površina (trgovi, tržnice i sl.)

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje postojećih i uređenje novih javnih površina (trgova, tržnica i dr.) kao mjesta okupljanja građana i posjetitelja i stvaranja socijalnog žarišta. Obuhvaća aktivnosti vezane uz izgradnju sadržaja javne, društvene ili gospodarske namjene, stvaranje novih sadržaja, opremanje urbanom opremom i/ili hortikulturno uređenje.

- Uređenje trga na desnoj obali grada Metkovića (točna lokacija trenutno nije poznata)
- Izmještanje i uređenje nove Veletržnice

• A.2.1.1.4. Unaprjeđenje i uređenje okoliša objekata javne i društvene namjene

Aktivnost je usmjerena na uređenje okoliša objekata javne i društvene namjene (odgojne i obrazovne ustanove, ustanove u kulturi, javne ustanove, društveni domovi, mjesni odbori i sl.). Aktivnost doprinosi obogaćivanju prostora i povećanju kvalitete života stanovnika. Uređenje okoliša pretpostavlja sadnju autohtonih i udomaćenih biljnih vrsta prilagođene prostoru i namjeni.

- Unaprjeđenje i uređenje okoliša odgojnih i obrazovnih ustanova
 - Uspostava školskog vrta u sklopu nove osnovne škole na desnoj obali grada
 - Unaprjeđenje postojećih školskih vrtova sadnjom novih stabala i zelenila
 - Hortikulturno uređenje školskog vrta s ljekovitim biljem, povrćem i cvijećem (OŠ don Mihovila Pavlinovića)
 - Uređenje vanjskog prostora ispred Glazbene škole Metković
- Uređenje okoliša Gradskog kulturnog središta
- Uređenje okoliša Dnevne bolnice Metković
- Uređenje okoliša Doma za odrasle osobe i rehabilitaciju
- Uređenje vanjskog prostora Arheološkog muzeja Narona

- A.2.1.1.5. Unaprjeđenje i uređenje okoliša uz zgrade stambene namjene

Aktivnost predviđa unaprjeđenje postojećih ili stvaranje novih zelenih površina u zonama (više)stambene izgradnje koje su nedovoljno artikulirane ili nedovoljno opremljene i uređene za ugodan boravak stanovnika.

Aktivnost može obuhvaćati i definiranje smjernica uređenja i funkcije slobodnog dijela čestice u privatnom vlasništvu koje odgovarajućim oblikovanjem mogu doprinijeti funkcijama i dobrobitima zelene infrastrukture te formirati koridore zelene infrastrukture.

- Obnova i uređenje okoliša oko stambenih zgrada na Trgu bana Josipa Jelačića

- A.2.1.1.6. Uspostava površina produktivne zelene infrastrukture

Aktivnost je usmjerena osiguravanje pogodnih površina za uspostavu gradskih urbanih vrtova. Aktivnost može obuhvaćati i uspostavu drugih oblika produktivne zelene infrastrukture poput javnih voćnjaka.

- A.2.1.1.7. Razvoj i uspostava zelenih konstruktivnih elemenata na zgradama

Zelene konstruktivne elemente na zgradama čine zeleni krovovi i zeleni zidovi. Iako je njihov tehnički razvoj na visokoj razini, ovi elementi nisu značajnije zastupljeni na području RH te kao takvi nisu obuhvaćeni preporukama i/ili obvezama za planiranje u dokumentima prostornog uređenja.

Aktivnost je usmjerena na određivanje uvjeta za planiranje zelenih krovova i zelenih zidova na razini prostorno-planske dokumentacije i programskih smjernica za provedbu arhitektonsko-urbanističkih natječaja. Nadalje, aktivnost je usmjerena na planiranje i implementaciju takvih rješenja na objektima javne i društvene namjene, odnosno u područjima gdje se javlja efekt toplinskog otoka, a nisu moguća ili su teško izvediva klasična rješenja ozelenjavanja.

Prije šire implementacije i poticanja razvoja zelenih konstruktivnih elemenata poželjno je izraditi studijsku dokumentaciju kojom će se analizirati mogućnosti i potrebe te troškovi i korist uspostave spomenutih elemenata.

- A.2.1.1.8. Unaprjeđenje i razvoj specijalnih oblika parkova

Aktivnost je usmjerena na razvoj specijalnih oblika parkova na područjima u kojima se ističe vrijedna prirodna ili kulturna baština (botanički, arheološki). Može obuhvaćati i razvoj manjih tematskih, botaničkih i drugih oblika parkova unutar postojećih parkovnih površina, odgojno-obrazovnih ustanova i sl.

- Zona javne i društvene namjene Vid – arheološki park

- A.2.1.1.9. Sadnja stabala

Aktivnost je usmjerena na pojedinačnu sadnju stabala i evidentiranje sadnje na javnim i privatnim površinama organiziranim kroz rad javnih poduzeća, inicijativa organizacija civilnog društva i drugih ustanova i organizacija čiji je cilj povećanje kvalitete života stanovnika i smanjenje emisije CO₂.

- A.2.1.1.10. Opremanje javnih površina urbanom i drugom opremom

Aktivnost obuhvaća opremanje javnih (zelenih) površina urbanom i drugom opremom prema potrebi pojedine lokacije. Može uključivati postavljanje klupa, stolova, kanti za otpatke, javnih slavina, javnih wc-a i dr.

- Uspostava javnih slavina (Gradski park, obrazovne ustanove i sportsko-rekreacijski tereni, šetališta)
- Uspostava javnog wc-a (Gradski park)

MJERA 2.1.2. Unaprjeđenje i uređenje sakralno-memorijalnih prostora

Sakralno-memorijalni prostori odnose se prvenstveno na groblja koje mogu posjedovati kulturno-povijesni, ali i krajobrazni potencijal. Uređenje groblja i okoliša sakralnih objekata doprinosi povećanju ambijentalnih vrijednosti prostora.

- A.2.1.2.1. Ozelenjavanje memorijalnih prostora (groblja)

Aktivnost je usmjerena na uređenje postojećih groblja na prostoru Grada Metkovića sadnjom odgovarajućeg zelenila i opremanjem urbanom opremom. Aktivnost se provodi kao samostalna aktivnost ili u okviru većih zahvata (npr. proširenja groblja). Aktivnost obuhvaća i planiranje odgovarajuće površine zelenila prilikom planiranja proširenja groblja ili prilikom uspostave novih (na razini prostorno-planske dokumentacije).

- Proširenje groblja sv. Ivana Nepomuka i uređenje zelenilom

- A.2.1.2.2. Uređenje prostora (okoliša) oko sakralnih objekata

Prostori (okoliš) oko sakralnih objekata predstavljaju vrijedne zelene površine koje mogu posjedovati kulturno-povijesni i krajobrazni potencijal. Uređenjem takvih površina poboljšava se ambijentalna vrijednost prostora (naselja), a stvaraju se novi uređeni prostori koji doprinose kvaliteti života stanovnika. Aktivnost je usmjerena na poticanje vlasnika na provedbu uređenja okoliša.

MJERA 2.1.3. Unaprjeđenje i uređenje sportsko-rekreacijskih zona i sadržaja

Mjera obuhvaća unaprjeđenje i uređenje površina sportsko-rekreacijskih zona i stvaranje dodatnih sportsko-rekreacijskih sadržaja.

- A.2.1.3.1. Unaprjeđenje postojećih sportsko-rekreacijskih zona i sadržaja

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje postojećih sportsko-rekreacijskih zona, stvaranje novih sadržaja te njihovo uređenje zelenilom.

- Sportsko igralište Glibuša - Put Vida
- Sportsko igralište Orašina
- Pomoćno igralište NK Neretva (montažne tribine)

- A.2.1.3.2. Uspostava novih sportsko-rekreacijskih zona i sadržaja

Aktivnost je usmjerena na uspostavu novih sportsko-rekreacijskih zona i sadržaja te njihovo uređenje zelenilom.

- A.2.1.3.3. Unaprjeđenje i uspostava dječjih igrališta, vježbališta na otvorenome i parkova za pse

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje i uspostavu dječjih igrališta, vježbališta na otvorenome i parkova pse te njihovo uređenje zelenilom.

- Uspostava dječjeg igrališta Slatine (unutar UPU Vilinovac)

MJERA 2.1.4. Unaprjeđenje i uređenje zona pogodnih za razvoj edukativnih, turističkih i promocijskih sadržaja

Mjera obuhvaća unaprjeđenje postojećih i uređenje novih edukativnih, turističkih i promocijskih sadržaja kojima se stvaraju novi sadržaji za lokalnu zajednicu, kao i sadržaji koji mogu privući posjetitelje čime se potiče gospodarski razvoj i poboljšava kvaliteta života stanovništva.

- A.2.1.4.1. Unaprjeđenje i uređenje zelenih edukativnih i turističkih sadržaja (tematske staze, pješačke i biciklističke staze, trim staze, vidikovci i sl.)

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje postojećih i uređenje novih zelenih edukativnih i turističkih sadržaja (tematskih staza, planinarskih staza, šetnica, vidikovaca i sl.) u vlasništvu/nadležnosti Grada. Stvaranje navedenih sadržaja doprinosi povećanju kvalitete života stanovnika i povećanju turističke prepoznatljivosti područja.

- A.2.1.4.2. Poticanje i podrška razvoju novih zelenih edukativnih i turističkih sadržaja (tematske staze, pješačke i biciklističke staze, trim staze, vidikovci i sl.)

Aktivnost je usmjerena na poticanje i podršku razvoja novih zelenih edukativnih i turističkih sadržaja (tematskih staza, planinarskih staza, šetnica, vidikovaca i sl.) koje na području Grada provode druga javnopravna tijela ili OCD. Stvaranje navedenih sadržaja doprinosi povećanju kvalitete života stanovnika i povećanju turističke prepoznatljivosti područja.

- Razvoj pješačkih staza i edukativnih sadržaja kroz ornitološke rezervate Prud i Pod gredom
- Razvoj edukativnih, rekreacijskih i turističkih sadržaja unutar značajnog krajobraza Predolac-Šibenica

POSEBNI CILJ 2.2. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE ELEMENATA PLAVE I ZELENO-PLAVE INFRASTRUKTURE

MJERA 2.2.1. Unaprjeđenje i uređenje zeleno-plavih koridora i površina

Mjera je usmjerena na uspostavu i uređenje okoliša te uspostavu sadržaja duž i uz elemente plave infrastrukture s ciljem stvaranje koridora i točaka pogodnih za povezivanje u mrežu zelene infrastrukture Grada i stvaranja prostora namijenjene boravku i rekreaciji stanovništva i posjetitelja Grada.

- A.2.2.1.1. Uređenje zeleno-plavih koridora – ozelenjavanje i razvoj šetnica

Aktivnost je usmjerena na kontinuirano unaprjeđenje postojećih dijelova šetnice duž rijeke Neretve kroz redovito održavanje, obogaćivanje prostora adekvatnim zelenilom, uspostavom novih sadržaja i opreme i sl. Aktivnost podrazumijeva i planiranje i uspostavu novih dionica šetnice kojima se ostvaruje novo povezivanje, a pri čemu se osobita pažnja posvećuje zaštiti biološke i krajobrazne raznolikosti.

- Unaprjeđenje Šetališta 116. brigade HV
- Unaprjeđenje Šetališta A satnije ZNG
- Uspostava i uređenje novih koridora (šetnica) duž Neretve
- Uređenje rive u Vidu (Male i Velike rive)
- Uspostava i uređenje šetnice uz rijeku Norin (Vid)

- A.2.2.1.2. Uređenje okoliša vodenih površina

Aktivnost obuhvaća uređenje vodenih površina – stajaćica u prostor namijenjen boravku i rekreaciji stanovništva i posjetitelja Grada.

- Rukavac Stare Neretve

MJERA 2.2.2. Ispitivanje i implementacija održivih rješenja povezanih s vodom

Mjera je usmjerena na ispitivanje mogućnosti primjene raznih rješenja korištenja i upravljanja vodama u urbanom prostoru koja za cilj imaju smanjenje potrošnje vode, održivo korištenje vodnih resursa ili primjenu održivih rješenja kojima se ublažavaju negativne posljedice prirodnih nepogoda (primjerice suše ili urbanih poplava). Ispitivanja se mogu provoditi kroz prethodno osmišljene pilot projekte kako bi se nakon njihove provedbe, ukoliko se pokažu uspješnima, implementirale na širem području.

- A.2.2.3.1. Analiza osjetljivosti područja na (urbane) poplave i mogućnosti implementacije održivih rješenja

Aktivnost je usmjerena na izradu studijske dokumentacije kojom se analizira osjetljivost područja na (urbane) poplave te mogućnosti implementacije održivih rješenja.

- A.2.2.3.2. Ispitivanje i implementacija integralnih rješenja odvodnje oborinskih voda

Uslijed klimatskih promjena sve je češća pojava urbanih poplava što dovodi do potrebe ispitivanja mogućnosti i implementacije integralnih rješenja u odvodnji oborinskih voda. Aktivnost je usmjerena na izradu konceptijskog rješenja odvodnje oborinskih voda koje će se temeljiti na integralnom pristupu u okviru kojeg će

se razraditi prostorna raspodjela pojedinih elemenata oborinske odvodnje i zelene infrastrukture. Predložena rješenja mogu se testirati kroz provedbu pilot projekta.

- A.2.2.3.3. Provedba pilot projekta implementacije integralnih rješenja odvodnje oborinskih voda

Aktivnost je usmjerena na provedbu pilot projekta temeljem prethodno izrađene dokumentacije.

- A.2.2.3.4. Ispitivanje i implementacija prikupljanja i korištenja oborinskih voda za potrebe zalijevanja javnih zelenih površina

Klimatske promjene te sve češća pojava sušnih razdoblja navodi na ispitivanje mogućnosti prikupljanja i skladištenja oborinske vode (kišnice) te njenog korištenja za potrebe npr. navodnjavanja javnih zelenih površina. Aktivnost je usmjerena na ispitivanje te implementaciju rješenja prikupljanja kišnice za javne potrebe (npr. navodnjavanje javnih zelenih površina) kroz provedbu pilot projekata i izrade studije izvedivosti i tehničkog dizajna za implementaciju rješenja.

- A.2.2.3.5. Provedba pilot projekta prikupljanja i korištenja oborinskih voda za potrebe zalijevanja javnih zelenih površina

Aktivnost je usmjerena na provedbu pilot projekta temeljem prethodno izrađene dokumentacije.

POSEBNI CILJ 2.3. UNAPRJEĐENJE ELEMENATA SIVE INFRASTRUKTURE

MJERA 2.3.1. Unaprjeđenje prometne infrastrukture i prometa u mirovanju

Mjera je usmjerena na unaprjeđenje prometne infrastrukture kroz kontinuirani razvoj pješačkog i biciklističkog prometa koji će doprinijeti sigurnosti pješačkog i biciklističkog prometa i iste promovirati kao održive i zelene oblike gibanja, odnosno prijevoza. U okviru unaprjeđenja prometne infrastrukture predviđa se uspostava ili unaprjeđenje zelenih koridora.

Mjera obuhvaća i unaprjeđenje prometa u mirovanju (javnih parkirališnih površina) kroz planiranje i uređenje zelenilom kao i uređenje okoliša ispred i unutar većih asfaltiranih površina (npr. gospodarskih/industrijskih/poslovnih zona) planiranjem i sadnjom zelenila s ciljem smanjenja stvaranja toplinskih otoka te poboljšanja vizualnih i mikroklimatskih značajki.

Prilikom planiranja i uređenja svih navedenih površina, prednost se daje sadnji stabala, zatim grmova i cvjetnih traka ili cvjetnih livada naspram travnatih površina. Također, prednost se daje sadnji autohtonih, i za to područje otpornih vrsta.

- A.2.3.1.1. Unaprjeđenje i razvoj pješačkog prometa

Aktivnost je usmjerena na planiranje i izvedbu nogostupa prilikom rekonstrukcija i/ili izgradnje prometnica kao i planiranje i izvedbu pripadajuće zone (koridore) zelenila, ukoliko je izvedivo odnosno primjenjivo. Osim prometnica, obuhvaća i hortikulturno uređenje pojedinih dijelova prometne infrastrukture primjerice kružnih tokova, nadvožnjaka, mostova i sl. Pri planiranju zelenih koridora prednost treba davati sadnji stabala, grmlja i cvjetnih površina, naspram travnatih površina. Aktivnost može obuhvaćati istodobno i razvoj biciklističkih staza.

- Uspostava drvoreda duž Ulice Petra Krešimira (Klada)
- Uspostava zelenog koridora duž Splitske ulice

- A.2.3.1.2. Unaprjeđenje i razvoj biciklističkog prometa

Aktivnost je usmjerena na planiranje i izvedbu biciklističkih staza u gradu s ciljem osiguranja održivih oblika kretanja/prijevoza i povećanja sigurnosti prometa. Također, aktivnost podrazumijeva planiranje i izvedbu biciklističkih staza u svrhu međusobnog povezivanja naselja ili planiranje i izvedbu biciklističkih ruta koji će obogatiti sportsko-rekreacijsku ili turističku ponudu. U okviru aktivnosti, planiraju se i dodatna biciklistička infrastruktura poput odmorišta, servisne stanice, punionice za električne bicikle i slično.

- Biciklistička staza Metković – Vid – Prud

- Biciklistička staza Metković – Kula Norinska

- A.2.3.1.3. Unaprjeđenje Autobusnog kolodvora

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje Autobusnog kolodvora kroz rekonstrukciju i uređenje postojećih objekata i uređenje zelenih površina.

- A.2.3.1.4. Unaprjeđenje i uspostava javnih parkirališta s elementima zelene infrastrukture

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje postojećih javnih parkirališnih površina sadnjom dodatnog zelenila ili uspostavom manjih zelenih površina unutar parkirališnih površina, pri čemu se prednost daje sadnji stabla i grmlja. Prilikom planiranja novih javnih parkirališnih površina ili javnih garaža, potrebno je planirati i adekvatne površine za sadnju zelenila. Aktivnost može obuhvaćati i uspostavu solarnih nadstrešnica nad javnim parkirališnim površinama u blizini javnih ustanova.

- Parkiralište u Vidu
- Parkiralište Mala riva u Metkoviću

MJERA 2.3.2. Planiranje i unaprjeđenje okoliša gospodarskih/industrijskih/poslovnih zona

Gospodarske, industrijske i poslovne zone negativno utječu na okolni prostor kako vizualnim zagađenjem (tradicionalno bez zelenila ili je zelenilo prisutno na malim površinama) tako i emisijama plinova, buke i/ili prašine. Zbog nedostatka zelenila, navedene zone se jače zagrijavaju te najčešće predstavljaju toplinske urbane otoke. Stoga je ova mjera usmjerena na odgovarajuće planiranje zelenih površina unutar i izvan gospodarskih, industrijskih i poslovnih zona na razini dokumenata prostornog uređenja kao i provedbu aktivnosti ozelenjavanja.

- A.2.3.2.1. Uspostava zelenih koridora uz/unutar zona gospodarske/industrijske/poslovne zone

Aktivnost je usmjerena na planiranje i uspostavu zaštitnog zelenila (koridora) na javnim površinama uz gospodarske zone s ciljem poboljšanja vizualnih i mikroklimatskih značajki, te povećanja kvalitete života stanovnika i radnika. Tako uspostavljeni koridori mogu predstavljati koridore, odnosno buduće poveznice za stvaranje mreže zelene infrastrukture. Pri planiranju zaštitnih zelenila (koridora) prednost treba sadnji stabala (drvoreda) i grmlja, naspram travnatih površina.

- Poslovna zona Dubravica

- A.2.3.2.2. Planiranje većih površina i kvalitete (zaštitnog) zelenila unutar gospodarskih/industrijskih/poslovnih zona

Aktivnost je usmjerena na planiranje većih površina zaštitnog zelenila ispred i unutar zona gospodarske/industrijske/poslovne namjene te uspostavu smjernica krajobraznog uređenja na razini dokumenata prostornog uređenja. Smjericama bi se trebala dati prednost nad sadnjom autohtonih vrsta stabala i grmlja, u odnosu na travnate površine.

- A.2.3.2.3. Poticanje ozelenjavanja parkirališnih i drugih asfaltiranih površina unutar gospodarskih zona

Aktivnost je usmjerena na pronalaženje rješenja kojim bi se privatni vlasnici poticali na unaprjeđenje odnosno ozelenjavanje parkirališnih i asfaltiranih površina unutar gospodarskih/industrijskih/poslovnih zona. Unaprjeđenje bi obuhvaćalo sadnju drvenastih vrsta – stabala i grmlja na postojećim zelenim (uglavnom travnatim) površinama i povećanje površine pod zelenilom pri čemu se prednost daje sadnji stabala i grmlja, naspram travnatih površina.

STRATEŠKI CILJ 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE PROSTOROM I ZGRADAMA

Strateški cilj 3. Održivo gospodarenje prostorom i zgradama usmjeren je na revitalizaciju napuštenih, zapuštenih, nekorištenih ili slabo korištenih prostora i zgrada u kojima se pokreću javne, društvene ili gospodarske aktivnosti. Obuhvaća ulaganja u obnovljive izvore energije, energetska obnova zgrada i/ili poboljšanje temeljnih svojstava zgrada, principe kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, stvaranje preduvjeta za urbanu sanaciju i preobrazbu prostora čime se smanjuju pritisci na okoliš, smanjuje potreba za širenjem građevinskih područja na nova neizgrađena područja, smanjuje potrošnja energije te poboljšava kvaliteta života stanovnika.

Ovaj strateški cilj također podrazumijeva primjenu horizontalnih načela iz područja pristupačnosti što podrazumijeva njihovu primjenu prilikom provedbe rekonstrukcija, sanacija ili izgradnje prostora i zgrada javne i društvene namjene.

Ostvarenje strateškog cilja 3. postiže se provedbom ključnih aktivnosti raspoređenih u dva posebna cilja, odnosno četiri mjere.

POSEBNI CILJ 3.1. RAZVOJ I PROVEDBA KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA

Posebni cilj sastoji se od dvije mjere:

- **MJERA 3.1.1.** Poticanje i provedba poboljšanja postojećih prostora i zgrada
- **MJERA 3.1.2.** Rekonstrukcija i prenamjena nekorištenih/napuštenih zgrada

unutar kojih je predviđena provedba šest aktivnosti.

POSEBNI CILJ 3.2. URBANA SANACIJA I PREOBRAZBA

Posebni cilj sastoji se od dvije mjere:

- **MJERA 3.2.1.** Urbana sanacija
- **MJERA 3.2.2.** Urbana preobrazba

unutar kojih je predviđena provedba dvije aktivnosti.

POSEBNI CILJ 3.1. RAZVOJ I PROVEDBA KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA

MJERA 3.1.1. Poticanje i provedba poboljšanja postojećih prostora i zgrada

Mjera je usmjerena na unaprjeđenje postojećih zgrada kroz energetska obnova, korištenja obnovljivih izvora energije, poboljšanja temeljnih svojstava zgrada i/ili obnovu pročelja zgrada te na zahvate (rekonstrukciju i izgradnju) zgrada po principima kružnog gospodarenja. Mjera je također usmjerena na prilagodbu građevina i prostora za pristup osobama s invaliditetom i slabijom pokretljivošću prilikom rekonstrukcija objekata ili javnih prostora.

- **A.3.1.1.1. Unaprjeđenje i energetska obnova objekata javne i društvene namjene**

Aktivnost obuhvaća provedbu unaprjeđenja postojećih zgrada javne i društvene namjene kroz energetska obnova, poboljšanja temeljnih svojstava i/ili obnove pročelja. Također može obuhvaćati ugradnju solarnih panela na objektima i površinama javne namjene.

- Energetska obnova
 - Zgrada Gradske uprave
 - Zgrada Dječjeg vrtića Metković
 - Zgrada Osnovne škole Stjepan Radić
 - Zgrada Boćarskog doma

- **A.3.1.1.2. Poticanje/edukacija/subvencioniranje obnove pročelja zgrada i energetske obnove zgrada u privatnom vlasništvu**

Aktivnost je usmjerena na poticanje/edukaciju/subvencioniranje obnove pročelja zgrada i energetske obnove zgrada u privatnom vlasništvu s ciljem smanjenja potrošnje energije i povećanja ambijentalne vrijednosti Grada.

- **A.3.1.1.3. Razvoj i poticanje projekata za jačanje kružnog gospodarenja prostorom i zgradama**

Aktivnost je usmjerena na poticanje i podršku razvoja projekata kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u privatnom vlasništvu. Pojedini prostori i zgrade poput zaštićene ili evidentirane kulturne baštine ili prostori i zgrade na strateški važnim lokacijama (u privatnom vlasništvu), obnovom mogu značajno doprinijeti povećanju ambijentalnih vrijednosti naselja, a djelomičnim ili potpunim stavljanjem na raspolaganje javnosti mogu doprinijeti stvaranju novih uređenih prostora i sadržaja.

- **A.3.1.1.4. Prilagodba građevina i prostora za pristup osobama s invaliditetom i slabijom pokretljivošću**

Aktivnost je usmjerena na prilagodbu objekata i prostora javne i društvene namjene za pristup osobama s invaliditetom i slabijom pokretljivošću prilikom rekonstrukcija, odnosno planiranja istih prilikom izgradnje novih objekata.

MJERA 3.1.2. Rekonstrukcija i prenamjena nekorištenih/napuštenih zgrada

Mjera obuhvaća aktivnosti povezane s kružnim gospodarenjem prostorom i zgradama kroz rekonstrukciju i prenamjenu postojećih nekorištenih/napuštenih zgrada te kroz izgradnju novih objekata javne i društvene namjene.

- **A.3.1.2.1. Rekonstrukcija objekata javne i društvene namjene po principima kružnosti**

Aktivnost je usmjerena na rekonstrukciju objekata u vlasništvu Grada Metkovića, Dubrovačko-neretvanske županije i/ili Republike Hrvatske (uključujući ustanove i društva u njihovom vlasništvu) po principima kružnosti i stavljanje u javnu, društvenu ili gospodarsku funkciju.

- Osnovna škola don Mihovila Pavlinovića
- Gimnazija Metković
- Zgrada bivšeg kina (prenamjena u Srednju glazbenu školu)
- Zgrada Đačkog doma (kuća Paranos)

- Društveni dom Dubravica
- Javna vatrogasna postrojba Metković
- Autobusni kolodvor
- Gubave kuće

- A.3.1.2.2. Izgradnja objekata javne i društvene namjene po principima kružnosti

Aktivnost obuhvaća izgradnju novih objekata javne i društvene namjene po principima kružnosti.

- Dječji vrtić Klada
- Osnovna škola (lijeva obala)
- Vatrogasni dom Vid
- Lapidarij
- Muzej neretvanske lađe
- Muzej metkovskog sporta
- Sportska dvorana Jerkovac
- Veslački klub

POSEBNI CILJ 3.2. URBANA SANACIJA I PREOBRAZBA

MJERA 3.2.1. Urbana sanacija

Mjera je usmjerena na prepoznavanje prostora i objekata devastiranih bespravnom izgradnjom ili devastiranom na neki drugi način te stvaranje preduvjeta za provedbu postupaka i aktivnosti kojima će se provesti aktivnosti urbane sanacije.

- A.3.2.1.1. Stvaranje preduvjeta za provedbu urbane sanacije

Aktivnost je usmjerena na prepoznavanje prostora devastiranih bespravnom izgradnjom ili devastiranom na neki drugi način te određivanje smjernica za urbanu sanaciju koje će se implementirati u dokumente prostornog uređenja. Aktivnost podrazumijeva i daljnje aktivnosti poput provedbe arhitektonsko-urbanističkih natječaja za prioritetna područja urbane sanacije i izradu urbanističkih planova uređenja kao preduvjeta za provedbu postupaka urbane sanacije.

MJERA 3.2.2. Urbana preobrazba

Mjera je usmjerena na prepoznavanje prostora i objekata pogodnih za urbanu preobrazbu te stvaranje preduvjeta za provedbu postupaka i aktivnosti kojima će se provesti postupci urbane preobrazbe.

- A.3.2.2.1. Stvaranje preduvjeta za provedbu urbane preobrazbe

Aktivnost je usmjerena na prepoznavanje prostora pogodnih za postupke urbane preobrazbe te definiranje smjernica koje će se implementirati u dokumente prostornog uređenja. Aktivnost podrazumijeva i daljnje aktivnosti poput provedbe arhitektonsko-urbanističkih natječaja za prioritetna područja urbane preobrazbe i izradu urbanističkih planova uređenja kao preduvjeta za provedbu postupaka urbane preobrazbe.

- Revitalizacija lučkog područja u Metkoviću

STRATEŠKI CILJ 4. PLANIRANJE I UPRAVLJANJE RAZVOJEM ZELENE URBANE OBNOVE

Strateški cilj 4. usmjeren je na implementaciju ključnih nalaza i ciljeva strategije zelene urbane obnove u odgovarajuće sektorske politike JLS-a, prvenstveno strateške dokumente i prostorno-plansku dokumentaciju te njihovo usklađivanje po donošenju nacionalnih smjernica i metodologije.

Unaprjeđenje postojeće GIS baze podataka te uspostava drugih digitalnih alata i baza podataka ključna je mjera učinkovitog planiranja i praćenja razvoja svih segmenata zelene urbane obnove.

U konačnici, strateški cilj je usmjeren na edukaciju donositelja odluka (predstavnik grada) i lokalne zajednice. Edukacija donositelja odluka trebala bi doprinijeti kvalitetnijem planiranju i upravljanju razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, a edukacija lokalne zajednice i njeno uključivanje u pojedine segmente razvoja trebalo bi doprinijeti osjećaju veće povezanosti s mjestom i društvenom zajednicom, važnosti sudjelovanja u kreiranju i donošenju odluka, lakšem prihvaćanju koncepata razvoja te u konačnici i samoj primjeni.

Ostvarenje strateškog cilja 4. postiže se provedbom ključnih aktivnosti raspoređenih u dva posebna cilja, odnosno pet mjera.

POSEBNI CILJ 4.1. USPOSTAVA, IMPLEMENTACIJA I PRAĆENJE RAZVOJA ZELENE URBANE OBNOVE

Posebni cilj sastoji se od dvije mjere:

- **MJERA 4.1.1.** Implementacija zelene urbane obnove u sektorske politike JLS-a
- **MJERA 4.1.2.** Uspostava digitalnih alata za praćenje razvoja zelene urbane obnove

unutar kojih je predviđena provedba sedam aktivnosti.

POSEBNI CILJ 4.2. EDUKACIJA I PODIZANJE DRUŠTVENE SVIJESTI O ZELENOJ URBANOJ OBNOVI

Posebni cilj sastoji se od tri mjere:

- **MJERA 4.2.1.** Edukacija predstavnika JLS-a
- **MJERA 4.2.2.** Edukacija i podizanje društvene svijesti javnosti
- **MJERA 4.2.3.** Suradnja sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom

unutar kojih je predviđena provedba devet aktivnosti.

POSEBNI CILJ 4.1. USPOSTAVA, IMPLEMENTACIJA I PRAĆENJE RAZVOJA ZELENE URBANE OBNOVE

MJERA 4.1.1. Implementacija zelene urbane obnove u sektorske politike JLS-a

Mjera je usmjerena na implementaciju zelene urbane obnove u dokumente prostornog uređenja i odgovarajuće sektorske strateške dokumente kojima se usmjerava budući razvoj Grada usklađen s vizijom i strateškim ciljevima.

- **A.4.1.1.1. Implementacija zelene urbane obnove u dokumente prostornog uređenja**

Aktivnost je usmjerena na implementaciju elemenata zelene urbane obnove u dokumente prostornog uređenja Grada u odgovarajuće tekstualne i grafičke dijelove dokumenata. Po donošenju nacionalnih smjernica i kriterija za planiranje zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u dokumentima prostornog uređenja, potrebno ih je usvojiti i izvršiti usklađivanje.

- **A.4.1.1.2. Implementacija zelene urbane obnove u strateške dokumente**

Aktivnost je usmjerena na implementaciju dokumenta „Strategije zelene urbane obnove Grada Metkovića“ i drugih dokumenata kojima se analizira i planira zeleni urbani razvoj grada u odgovarajuće sektorske, odnosno relevantne strateške dokumente kojima se planira razvoj grada, zaštita okoliša, prilagodba klimatskim promjenama i sl.

- **A.4.1.1.3. Izmjena i dopuna SZUO po donošenju nacionalnih smjernica i evaluaciji učinaka**

Aktivnost predviđa izmjenu i dopunu Strategija zelene urbane obnove Grada Metkovića, u pravilu nakon petogodišnjeg razdoblja, radi evaluacije dosadašnjih učinaka Strategije i prilagodbe ciljeva i aktivnosti u narednom razdoblju. U okviru ove izmjene i dopune potrebno je izvršiti usklađivanje s nacionalnim smjernicama i kriterijima povezanih sa zelenom urbanom obnovom.

MJERA 4.1.2. Uspostava digitalnih alata za praćenje razvoja zelene urbane obnove

Ovom mjerom predviđa se uspostava digitalnih alata povezanih sa zelenom infrastrukturom i kružnim gospodarenjem prostorom i zgradama, među kojima se ističe unaprjeđenje postojeće GIS baze podataka i uspostava drugih alata poput digitalne baze projekata razvoja zelene urbane obnove koje će doprinijeti boljem planiranju i praćenju razvoja zelene urbane obnove. Mjera uključuje i prikupljanje, analizu i dostavu podataka u nacionalne registre sukladno zakonskim obvezama.

- **A.4.1.2.1. Unaprjeđenje postojeće GIS baze podataka**

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje postojeće GIS baze podataka koja će sadržavati podatke postojećeg stanja svih elemenata odnosno tipologije zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama te se kontinuirano nadopunjavati s promjenama u prostoru.

- **A.4.1.2.2. Izrada i unošenje podataka u nacionalne registre povezane sa zelenom urbanom obnovom**

Registar zelene infrastrukture predstavlja zaseban modul izrađen u sklopu nacionalnog Informacijskog sustava prostornog uređenja. Cilj Registra je omogućiti unos, održavanje i analizu prostornih podataka o zelenoj infrastrukturi, kao i stvaranje podloge za izradu strateških dokumenata u jedinicama lokalne samouprave i njihovih prostornih planova. Aktivnost je usmjerena na početni unos podataka u Registar zelene infrastrukture i kontinuirano nadopunjavanje u skladu s promjenama u prostoru ili usklađivanja sa zakonskim propisima. Aktivnost uključuje unos i ažuriranje podataka i za potrebe drugih nacionalnih registara povezanih sa zelenom urbanom obnovom.

- **A.4.1.2.3. Uspostava baze podataka projekata zelene urbane obnove**

Aktivnost obuhvaća uspostavu baze podataka projekata zelene urbane obnove i drugih baza podataka proizašlih iz nacionalnih smjernica i kriterija za praćenje učinaka razvoja zelene urbane obnove.

- A.4.1.2.4. Redovito ažuriranje svih digitalnih alata i baze podataka

Aktivnost je usmjerena na redovito ažuriranje svih digitalnih alata (baza podataka) kako bi u svakom trenutku zainteresirana javnost, predstavnici Grada i nadležna tijela imala na raspolaganju uvid u postojeće stanje prostora i dinamiku i planove razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

POSEBNI CILJ 4.2. EDUKACIJA I PODIZANJE DRUŠTVENE SVIJESTI

MJERA 4.2.1. Edukacija predstavnika JLS-a

Za kvalitetnije planiranje i razvoj Grada u smjeru zadane vizije i strateških ciljeva zelene urbane obnove nužno je imenovanje jednog predstavnika Grada zaduženog za planiranje, razvoj i praćenje razvoja zelene urbane obnove kao i kontinuirana edukacija povezana s temom zelene urbane obnove. Prisustvovanje predstavnika Grada na predavanjima, radionicama, seminarima, kongresima i sl. predstavljaju nužne aktivnosti kojom će se utjecati na kvalitetnije strateško i prostorno-planiranje te provedbu projekata zelene urbane obnove.

- A.4.2.1.1. Imenovanje predstavnika za razvoj zelene urbane obnove

Aktivnost obuhvaća imenovanje predstavnika Grada zaduženog za poslove planiranja, razvoja i praćenja razvoja zelene urbane obnove.

- A.4.2.1.2. Osnivanje Suradničkog vijeća za planiranje i razvoj zelene urbane obnove

Aktivnost obuhvaća osnivanje Suradničkog vijeća sastavljenog od predstavnika grada različitih upravnih odjela i drugih relevantnih dionika (županijska tijela, gradska poduzeća, državna poduzeća, udruge i sl.) s ciljem planiranja politike razvoja zelene urbane obnove.

- A.4.2.1.3. Edukacija predstavnika JLS-a povezanih s temom zelene urbane obnove

Aktivnost obuhvaća provedbu edukacije predstavnika Grada kroz sudjelovanje na predavanjima, seminarima i drugim oblicima edukacije povezane s temom zelene urbane obnove.

- A.4.2.1.4. Edukacija predstavnika JLS-a za rad s digitalnim alatima

Aktivnost obuhvaća provedbu edukacije predstavnika Grada za rad s digitalnim alatima kroz sudjelovanje na predavanjima, seminarima i drugim oblicima edukacije povezane s temom zelene urbane obnove, odnosno digitalnim alatima.

MJERA 4.2.2. Edukacija i podizanje društvene svijesti

S ciljem prihvaćanja razvoja zelene urbane obnove od strane javnosti, nužno je informirati i educirati javnost o važnosti i dobrobitima koje pružaju elementi zelene urbane obnove (zelena infrastruktura i kružno gospodarenje prostorom i zgradama). Informiranje i educiranje javnosti provodi se putem različitih sredstava javnog priopćavanja, organizacijom radionica, predavanja, događanja i drugim oblicima uključivanja, a koji tematiziraju zelenu urbanu obnovu.

- A.4.2.2.1. Informiranje javnosti putem sredstva javnog priopćavanja

Aktivnost obuhvaća informiranje javnosti putem različitih medija (novine, radio, društvene mreže, web portal i sl.). Prikladno sredstvo informiranja javnosti može biti putem tematski unaprijednog postojećeg web portala (službene internetske stranice Grada Metkovića) ili zasebne web stranice posvećene temi zelene urbane obnove. Web portal trebao bi sadržavati minimalno osnovne informacije o elementima zelene urbane obnove i njezinim funkcijama kao i sadržaje kojima će se poticati stanovništvo na aktivno sudjelovanje u zelenoj urbanoj obnovi grada kroz npr. suradnju s gradom ili građanskim inicijativama, ili koje će nadahnuti stanovništvo na vlastite inicijative. Putem portala, javnost bi se mogla obavještavati o aktualnim događanjima, planiranim radovima/zahvatima, mogućnostima prijave projekata i sl.

- A.4.2.2.2. Organizacija radionica, događanja, manifestacija i sl. koje tematiziraju zelenu urbanu obnovu

Aktivnost je usmjerena na organizaciju događanja (radionica, predavanja, manifestacija i sl.) u kojem se prezentira zelena infrastruktura i kružno gospodarenje prostorom i zgradama (elementi zelene urbane obnove), a s ciljem upoznavanja javnosti s načelima zelene urbane obnove, beneficijama koje ona nosi, konkretnim primjerima, planovima razvoja zelene urbane obnove u kontekstu grada, kako sami građani mogu doprinijeti njenom razvoju te mogućnostima financiranja projekata građana.

- A.4.2.2.3. Osmišljavanje sustava uključivanja građana u razvoj zelene infrastrukture

Aktivnost je usmjerena na osmišljavanje sustava uključivanja ili poticanja lokalne zajednice u razvoj zelene infrastrukture grada. Sustav može uključivati aktivnosti koje su, primjerice, usmjerene na uređenje privatnih vrtova i okućnica kroz prethodno osmišljene akcije/projekte. Takve ili slične aktivnosti mogu doprinijeti razvoju privatnih zelenih površina (okućnica, vrtova i sl.) koje u konačnici doprinose povećanju ekološke, morfološke i društvene funkcije zelene infrastrukture Grada.

MJERA 4.2.3. Suradnja sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom

Mjera je usmjerena na unaprjeđenje i ostvarivanje suradnje sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom kroz provedbu različitih (pilot) projekata. Ostvarivanje međusobne suradnje značajno može doprinijeti održivom razvoju kao i podizanju društvene svijesti i prihvaćanju koncepata zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama od šire lokalne zajednice.

- A.4.2.3.1. Osmišljavanje i izrada prijedloga (pilot) projekata (u suradnji sa ZO, SO, OCD i/ili LZ)

Aktivnost je usmjerena na osmišljavanje i izradu prijedloga (pilot) projekata te plana njihove provedbe (npr. sudionici, obuhvat, trošak provedbe, izvor financiranja, očekivani rezultati i sl.) na temelju kojih će se poduzimati radnje usmjerene na njihovu provedbu. Prijedlozi (pilot) projekata mogu biti veće ili manje složenosti u koje bi se po potrebi uključivala LZ, OCD, SO i/ili ZO.

- A.4.2.3.2. Provedba (pilot) projekata (u suradnji sa ZO, SO, OCD i/ili LZ)

Aktivnost je usmjerena na provedbu prethodno osmišljenih (pilot) projekata u koje su, ovisno o složenosti i zahtjevima projekta, uključene LZ, OCD, SO i/ili ZO.

11. HORIZONTALNA NAČELA

PROMICANJE RAVNOPRAVNOSTI ŽENA I MUŠKARACA I ZABRANA DISKRIMINACIJE

Strategija zelene urbane obnove Grada Metkovića kroz svoj strateški okvir definira viziju, strateške i posebne ciljeve i aktivnosti koji doprinose očuvanju i unaprjeđenju biološke i krajobrazne raznolikosti, razvoju i unaprjeđenju zelene infrastrukture, održivom gospodarenju prostorom i zgradama te planiranju i upravljanju razvojem zelene urbane obnove koji neće imati izravnih ili neizravnih negativnih niti pozitivnih učinaka na pitanje ravnopravnosti spolova i suzbijanju diskriminacije.

Sukladno Zakonu o ravnopravnosti spolova „Narodne novine“ broj 82/08, 69/17, sve aktivnosti i projekti koji proizlaze iz Strategije bit će na raspolaganju svim korisnicima bez diskriminacije, odnosno namijenjeni su jednako ženama i muškarcima te neće postojati podjela prema spolovima. Ovakav pristup ima izravan doprinos sprječavanju diskriminacije sukladno članku 6. stavka 1 i 2 Zakona o ravnopravnosti spolova. Ovakav pristup osigurava da neće doći do pojave izravne diskriminacije sukladno članku 7. stavka 1 Zakona o ravnopravnosti spolova. Prilikom izrade ove Strategije nije korištena nijedna pravna norma, kriteriji ili izraz/iskaz koji stavljaju osobe jednoga spola u nepovoljniji položaj u odnosu na osobe suprotnog spola. Time je u potpunosti izbjegnuta neizravna diskriminacija sukladno članku 7. stavka 2 Zakona o ravnopravnosti spolova.

Izrazi koji se koriste u Strategiji, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na ženski i muški rod. Prilikom provedbe Strategije vodit će se računa o korištenju rodno osjetljivog jezika, bez korištenja diskriminacijskih izraza, te će se promicati rodna osviještenost.

Sukladno Zakonu o suzbijanju diskriminacije „Narodne novine“ broj 85/08, 112/12 definirane aktivnosti i projekti ne diskriminiraju niti jednu skupinu ljudi na temelju rasne, vjerske, jezične, etničke ili bilo koje druge pripadnosti, a u svim aktivnostima mora se promicati okruženje koje ravnopravno vrednuje sve osobe.

PRISTUPAČNOST ZA OSOBE S INVALIDITETOM I SMANJENE POKRETLJIVOSTI

Strategija zelene urbane obnove doprinosi promicanju pristupačnosti³³ za osobe s invaliditetom³⁴ i smanjene pokretljivosti³⁵ planiranim aktivnostima i projektima u kontekstu razvoja zelene infrastrukture te izgradnju i obnovu prostora i zgrada po načelima kružnog gospodarenja. Horizontalna načela koja se odnose na pristupačnost osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti uključuju mjere koje olakšavaju kretanje osjetljivih skupina stanovnika u kontekstu olakšanog korištenja javnog prijevoza i javne infrastrukture, korištenja adekvatnih informacijsko-komunikacijskih alata prilagođenim načelima univerzalnog dizajna u sklopu kojih su svi elementi lako čitljivi i razumljivi, odnosno prilagođeni osobama s invaliditetom. Stoga se prilikom provedbe aktivnosti i projekata ove Strategije, predlažu mjere koje doprinose pristupačnosti za osobe s invaliditetom:

- Prilikom planiranja i projektiranja novih sadržaja potrebno je u potpunosti ispoštovati i primijeniti sve elemente pristupačnosti koje propisuje Tehnički propis o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivost „Narodne novine“ 12/23,
- Prilikom planiranja i projektiranja obnove i prenamjene prostora i objekata potrebno je u potpunosti ispoštovati i primijeniti sve elemente pristupačnosti koje propisuje Tehnički propis o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivost „Narodne novine“ 12/23 i to na način koji je moguć i adekvatan,

³³ Sukladno Tehničkom propisu o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti „Narodne novine“ 12/23 *pristupačnost* je rezultat primjene tehničkih rješenja u projektiranju i građenju građevina te uređenju površina/prostora, kojima se osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti osigurava nesmetan fizički pristup te pristup informacijama i komunikaciji, kretanje, boravak i rad u tim građevinama i prostorima na jednakoj razini kao i ostalim osobama.

³⁴ Sukladno Tehničkom propisu, osoba s invaliditetom definirana je kao osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu spriječiti njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s ostalima.

³⁵ Sukladno Tehničkom propisu, osoba smanjene pokretljivosti je osoba koja ima privremene ili trajne smetnje pri kretanju uslijed invalidnosti, dobi, trudnoće ili drugih razloga.

- Prilikom planiranja i projektiranja novih sadržaja, te obnove i prenamjene prostora i objekata potrebno je osigurati adekvatno priključenje na najbliže sustave javnih komunikacija i javnog prijevoza koji već imaju osiguranu pristupačnost,
- Postupci utvrđivanja prepreka u ispunjenju zacrtanih aktivnosti u određenim projektima uključivat će i participativne faze poput savjetovanja s ključnim dionicima, primjerice organizacijama civilnog društva i/ili suradnju s upravnim odjelima Grada koji su zaduženi za provedbu društvenih politika, odnosno drugih dionika koji zastupaju interese skupina u nepovoljnom položaju.

Predložene mjere/aktivnosti doprinose smanjenju segregacije s obzirom da će stvoriti uravnoteženi i ravnopravni uvjeti svim korisnicima, doprinoseći na taj način društvenoj inkluziji.

Mjere kojima se osigurava pristupačnost osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti odnose se na sve one elemente kojima se olakšava kretanje i korištenje prostora na način da se postojeće prepreke prilagode ili uklone, a kod planiranja novih prostora, budu obvezni dio projektno-tehničke dokumentacije.

Ako razmotrimo Tehnički propis o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivost „Narodne novine“ 12/23, elementi pristupačnosti koje određeni prostor treba zadovoljiti da bi se smatrao inkluzivnim i pristupačan osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti su sljedeći:

- **ELEMENTI ZA SVLADAVANJE VISINSKE RAZLIKE**
za potrebe svladavanja visinskih razlika prostora kojim se kreću osobe smanjene pokretljivosti mogu se koristiti sljedeći elementi pristupačnosti: rampa, stubište, dizalo, vertikalno podizna platforma i koso podizna sklopiva platforma.
- **VIZUALNO-SVJETLOSNA NAJAVA**
najava za upozorenje i obavijesti slijepoj, slabovidnoj i gluhoslijepoj osobi putem zvuka i vibracije.
- **ZVUČNO-VIBRACIJSKA NAJAVA**
Najava za upozorenje i obavijest slijepoj, slabovidnoj i gluhoslijepoj osobi putem zvuka i vibracije.
- **ZVUČNA SIGNALIZACIJA**
Signalizacija koja pomaže slijepim, slabovidnim i sluhoslijepim osobama pri snalaženju u prostoru.
- **GOVORNA NAJAVA**
je upozorenje i obavijest slijepoj, slabovidnoj i gluhoslijepoj osobi putem snimljenog govora.
- **KOMUNIKACIJSKO POMAGALO**
uređaj koji omogućuje osobama koje koriste slušni aparat primanje zvučnih signala bez smetnji.
- **INDUKTIVNA PETLJA ILI TRANSMISIJSKI OBRUČ**
instalacija koja se ugrađuje u građevinu radi otklanjanja šumova iz okoline i poboljšanja kvalitete zvuka.
- **TAKTILNA OBRADA**
završna reljefna obrada hodne površine.
- **TAKTILNA CRTA VOĐENJA**
taktilna obrada hodne površine namijenjena usmjeravanju kretanja slijepih, slabovidnih i gluhoslijepih osoba, koja se na kraju puta vođenja i na mjestu promjena smjera vođenja označava promjenom u strukturi reljefne obrade.
- **TAKTILNA CRTA UPOZORENJA**
upozorenja je taktilna i protuklizna obrada hodne površine koja se postavlja sa svrhom upozorenja slijepim, slabovidnim i gluhoslijepim osobama na opasnost od prometa.

- **TIPSKI ELEMENT**

predmet kojemu je namjena razgraničavanje javne pješačke površine od kolnika, biciklističke staze i/ili parkirališta, a može biti različitog oblika i druge primarne namjene – primjerice: rubnjak, žardinjera za cvijeće, zid, klupa i sl.

- **UNIVERZALNI DIZAJN**

opće rješenje pristupačnosti s ugrađenom prilagodljivošću i kompatibilnošću, koja osigurava jednak način korištenja za sve korisnike, uključujući i osobe s invaliditetom bez potrebe prilagođavanja ili posebnog oblikovanja.

Osim općenitih načela definiranih Tehničkim propisom, u kontekstu Strategije zelene urbane obnove kroz pojedine mjere/aktivnosti koristit će se elementi pristupačnosti za savladavanje visinskih razlika sukladno važećim propisima (rampe, stubište, dizalo, vertikalno podizna platforma, koso podizna sklopiva platforma i dr.), mjere/aktivnosti za pristupačnost osoba s invaliditetom kao što su univerzalna načela dizajna, Brailleovo pismo za slijepo osobe, zvukovna rješenja za slijepo osobe, dostupnost informacijsko-komunikacijske tehnologije, tekstovi prilagođeni jednostavnom čitanju i razumijevanju i dr. Navedeno je potrebno planirati u svim primjenjivim aktivnostima i lokacijama, odnosno područjima, ponajviše u okviru sljedećih mjera:

- MJERA 2.1.1. Unaprjeđenje i uređenje javnih zelenih i drugih otvorenih površina,
- MJERA 2.1.2. Unaprjeđenje i uređenje sakralno-memorijalnih prostora,
- MJERA 2.1.3. Unaprjeđenje i uređenje sportsko-rekreacijskih zona i sadržaja,
- MJERA 2.1.4. Unaprjeđenje i uređenje zona za razvoj edukativnih, turističkih i promocijskih sadržaja,
- MJERA 2.2.1. Unaprjeđenje i uređenje zeleno-plavih koridora i površina,
- MJERA 2.3.1. Unaprjeđenje prometne infrastrukture i prometa u mirovanju,
- MJERA 3.1.1. Poticanje i provedba poboljšanja postojećih prostora i zgrada
- MJERA 3.1.2. Rekonstrukcija i prenamjena nekorištenih/napuštenih zgrada,
- MJERA 3.2.2. Urbana preobrazba.

ODRŽIVI RAZVOJ

Provedba definiranih aktivnosti i projekata proizašlih iz Strategije zelene urbane obnove Grada Metkovića odvijat će se sukladno načelima održivog razvoja. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama planiran je s ciljem povećanja otpornosti Grada na posljedice klimatskih promjena, a planirane aktivnosti i projekti zelene urbane obnove provodit će se sukladno Zakonu o gradnji „Narodne novine“ broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19, 145/24 čime se osiguravaju bitni zahtjevi za građevine – mehanička otpornost i stabilnost, zaštita od požara, higijena, zdravlje i zaštita okoliša, sigurnost u korištenju, zaštita od buke, ušteda energije i toplinska zaštita. Zahvati će biti projektirani po principima kružnosti, odnosno na način da se ostvare energetske uštede tijekom građenja, kao i nakon izgradnje. Zahvati će biti projektirani i na način da se vodi računa o održivoj uporabi prirodnih dobara, pri čemu se mora jamčiti njezina ponovna uporaba ili mogućnost reciklaže građevine ili njezinih dijelova kao i njezinih materijala nakon uklanjanja, trajnost građevine i uporaba za okoliš prihvatljivih sirovina i sekundarnih materijala u građevinama. Svi građevinski proizvodi, materijali i oprema koji se ugrađuju moraju biti certificirani.

Aktivnosti koje značajno doprinose održivom razvoju su sprječavanje gubitka energije kao i korištenje obnovljivih izvora energije. Kroz edukaciju građana te programe subvencioniranja, Grad će poticati stanovništvo i gospodarske subjekte na energetske obnovu zgrada i korištenje obnovljivih izvora energije. Navedeno je planirano kroz mjere:

- MJERA 3.1.1. Poticanje i provedba poboljšanja postojećih prostora i zgrada,
- MJERA 4.2.2. Edukacija i podizanje društvene svijesti javnosti.

Sva ulaganja sufinancirana sredstvima Mehanizma za oporavak i otpornost bit će usklađena s načelom „ne nanosi bitnu štetu“ odnosno ne smiju nanijeti bitnu štetu okolišnim ciljevima u skladu s Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost

te u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.), čija je primjena detaljnije razrađena u Obavijesti Komisije - Tehničke smjernice o primjeni načela ne nanošenja bitne štete (2021/C 58/01). Također, gdje je to moguće i primjenjivo, isto će se primjenjivati i u projektima financiranim iz drugih izvora.

Održivi razvoj se osigurava očuvanjem i poboljšanjem prirodosti područja na kojem se održivost planira. U poglavljima 6.4. Analiza zaštićenih i vrijednih područja i 6.5. Analiza postojeće zelene infrastrukture opisani su struktura i prirodnost područja Grada. Na temelju tih analiza je definiran je prvi strateški cilj „Očuvanje i unaprjeđenje biološke i krajobrazne raznolikosti“.

U okviru tog cilja definirane su mjere i aktivnosti za očuvanje i poboljšanje prirodosti te biološke i krajobrazne raznolikosti kako slijedi:

- MJERA 1.1.1. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih i krajobrazno vrijednih područja
- MJERA 1.1.2. Očuvanje i unaprjeđenje vrijednih staništa
- MJERA 1.2.1. Obnova oštećenih krajobraza

U svakoj od ovih mjera definirane su aktivnosti kako postići planirane ciljeve.

PROMICANJE NAČELA DOBROG UPRAVLJANJA, UKLJUČUJUĆI I SURADNJU S CIVILNIM DRUŠTVOM

Strategijom zelene urbane obnove osmišljen je strateški okvir koji promiče načela dobrog upravljanja kroz usklađivanje planova prostornog uređenja i strateških dokumenata, uspostavu digitalnih alata za praćenje razvoja te kroz kontinuiranu edukaciju djelatnika, a što je planirano kroz mjere:

- MJERA 4.1.1. Implementacija zelene urbane obnove u sektorske politike JLS-a,
- MJERA 4.1.2. Uspostava digitalnih alata za praćenje razvoja zelene urbane obnove,
- MJERA 4.2.1. Edukacija predstavnika JLS-a.

U proces izrade Strategije uključeni su predstavnici Grada i javnopravnih tijela. Zainteresirana javnost uključena je u proces kroz sudjelovanje u anonimnoj anketi provedene u razdoblju od 31. siječnja 2024. do 14. veljače 2025. godine i sudjelovanja u postupku javnog savjetovanja provedenog u lipnju 2025. godine.

U fazi provedbe Strategije, očekuje se nastavak suradnje s organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom što je posebno istaknuto u mjerama:

- MJERA 4.2.2. Edukacija i podizanje društvene svijesti javnosti,
- MJERA 4.2.3. Suradnja sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom.

12. POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE

Strategijom zelene urbane obnove Grada Metkovića za razdoblje od 2025. do 2034. godine utvrđena su četiri strateška cilja. U okviru svakog strateškog cilja određeni su posebni ciljevi i mjere, odnosno aktivnosti i projekti.

U ovom poglavlju za svaku aktivnost ili projekt prikazan je okvir za praćenje i vrednovanje, terminski plan provedbe te financijski plan s mogućim izvorima financiranja (Tablice 29. do 32.).

Mnoge aktivnosti i projekti propisani Strategijom nalaze se u ranim fazama razvoja, stoga je prikazan okviran terminski i financijski plan koji ne predstavlja stavke gradskog proračuna. Procjenu ulaganja i vremenski okvir potrebno je definirati u okviru zasebnog kratkoročnog ili srednjoročnog dokumenta primjerice Akcijskog plana. Također, valja napomenuti da navedeni projekti ne predstavljaju konačnu bazu projekata niti ne isključuju druge mogućnosti ulaganja.

Tablica 28. Korištene kratice

NOSITELJI AKTIVNOSTI I SURADNICI	
AMN	Arheološki muzej Naron
DNŽ	Dubrovačko-neretvanska županija
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
HC	Hrvatske ceste
HŠ	Hrvatske šume
HV	Hrvatske vode
JP	javna poduzeća
JU DNŽ	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ
LZ	Lokalna zajednica
MINKUL	Ministarstvo kulture i medija
MPGI	Ministarstvo prostornog uređenja, gradnje i državne imovine
OCD	Organizacije civilnog društva
PV	privatni vlasnik
SO	stručne organizacije
UKS	Ustanova za kulturu i sport Metković
TZ DNŽ	Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije
TZ Metković	Turistička zajednica Grada Metkovića
ViO Metković	Metković d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju
VS	vanjski suradnici
ZO	znanstvene organizacije
ŽUC	Županijska uprava za ceste
IZVOR FINANCIRANJA	
GP	gradski proračun
ŽP	županijski proračun
DP	državni proračun
EU	proračun EU
SPV	sredstva privatnih vlasnika
PROCJENA VRIJEDNOSTI ULAGANJA	
*	u okviru redovitog poslovanja
**	u okviru aktivnosti većeg značaja ili obuhvata

Tablica 29. Praćenje i vrednovanje provedbe strateškog cilja 1.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe						Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Učestalost praćenja	Procijenjena vrijednost		Izvor financiranja		
STRATEŠKI CILJ 1. OČUVANJE I UNAPRJEĐENJE BIOLOŠKE I KRAJOBRAZNE RAZNOLIKOSTI												
POSEBNI CILJ 1.1. OČUVANJE I UNAPRJEĐENJE PODRUČJA VISOKIH PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI												
MJERA 1.1.1. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih i krajobrazno vrijednih područja												
A.1.1.1.1.	Ispitivanje mogućnosti i opravdanosti proglašenja novih zaštićenih područja	Grad Metković	JU DNŽ	broj održanih sastanaka	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe	*	*	GP, ŽP	2025. - 2034.
				broj izvještaja s glavnim zaključcima	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe				
A.1.1.1.2.	Izrada krajobrazne osnove Grada Metkovića	Grad Metković	VS	izrađen dokument	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe	*	50,000.00	GP	2025. - 2028.
A.1.1.1.3.	Implementacija krajobrazne osnove u dokumente prostornog uređenja i relevantne strateške dokumente	Grad Metković	VS	zaključci i smjernice krajobraznih osnova implementirane u prostorne i strateške dokumente JLS-a	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe	*	**	GP	2028. - 2034.
MJERA 1.1.2. Očuvanje i unaprjeđenje vrijednih staništa												
A.1.1.2.1.	Očuvanje cjelovitosti šumskih staništa	HŠ	Grad Metković, MPS	površina ili udio površine šumskih staništa na razini Grada	ha ili udio (%) u površini Grada	1436.43 ha, 28.05 %	poželjno je da se površina zadrži na istoj razini ili poveća	na kraju razdoblja provedbe	*	*	DP	2025. - 2034.
A.1.1.2.2.	Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih (livadnih i travnjačkih) staništa	Grad Metković	JU DNŽ, ZO, SO, OCD, dr.	broj provedenih istraživanja/ edukacijskih aktivnosti	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe		20,000.00	GP, ŽP, RH, EU	2025. - 2034.
A.1.1.2.3.	Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih vodenih staništa	HV	Grad Metković, JU DNŽ, ZO, SO, OCD, dr.	broj očuvanih / unaprjeđenih prirodnih staništa	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe		20,000.00	GP, ŽP, RH, EU	2025. - 2034.
A.1.1.2.4.	Očuvanje i unaprjeđenje antropogenih vodenih staništa	HV	Grad Metković, ZO, SO, OCD, dr.	broj očuvanih / unaprjeđenih antropogenih staništa	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe		20,000.00	GP, ŽP, RH, EU	2025. - 2034.
A.1.1.2.5.	Očuvanje i postavljanje novih struktura za sklonište, hranu i reprodukciju urbane faune	Grad Metković	JU DNŽ, ZO, SO, OCD, dr.	broj postavljenih novih struktura	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe	*	20,000.00	GP, ŽP	2025. - 2034.
POSEBNI CILJ 1.2. OBNOVA OŠTEĆENIH KRAJOBRAZA												
MJERA 1.2.1. Obnova oštećenih krajobraza												
A.1.2.1.1.	Sanacija i zatvaranje odlagališta otpada Dubravica	Grad Metković	FZOEU, VS	sanirano i zatvoreno odlagalište	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe	*	2,000,000.00	GP, DP, EU	2025. - 2034.
A.1.2.1.2.	Sanacija opožarenih površina	HŠ, HV	Grad Metković, JU DNŽ, VS, dr.	površina saniranog prostora	m2	0	100,000.00	na kraju razdoblja provedbe	*	1,000,000.00	GP, ŽP, DP	2025. - 2034.

Tablica 30. Praćenje i vrednovanje provedbe strateškog cilja 2.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe	
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Učestalost praćenja		Procijenjena vrijednost	Izvor financiranja		
STRATEŠKI CILJ 2. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE ZELENE INFRASTRUKTURE												
POSEBNI CILJ 2.1. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE JAVNIH ZELENIH I DRUGIH OTVORENIH POVRŠINA												
MJERA 2.1.1. Unaprjeđenje i uređenje javnih zelenih i drugih otvorenih površina												
A.2.1.1.1.	Unaprjeđenje postojećih javnih zelenih površina	Grad Metković	Čistoća Metković, JU DNŽ, HV, HŠ, HC, ŽUC, TZ Metković, VS	broj unaprjeđenih javnih zelenih površina	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
				površina unaprjeđenih javnih zelenih površina	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku		
P1	Uređenje Gradskog parka	Grad Metković	Čistoća Metković	površina uređenog parka	m2	0	7000	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2028.
P2	Sanacija gradskih skala i uređenje zelenilom	Grad Metković	Čistoća Metković	broj saniranih i ozelenjenih skala	broj	0	5	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2034.
P3	Sanacija gradskih potpornih zidova i ozelenjavanje	Grad Metković	Čistoća Metković	broj saniranih i ozelenjenih potpornih zidova	broj	0	5	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2034.
A.2.1.1.2.	Uređenje novih javnih zelenih površina	Grad Metković	Čistoća Metković, JU DNŽ, HŠ, VS	broj novo uspostavljenih javnih zelenih površina	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2034.
				površina novih javnih zelenih površina	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	
P1	Park na Jerkovcu (desna obala)	Grad Metković	Čistoća Metković, VS	površina novih javnih zelenih površina	m2	0	2000	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2028.
P2	Park unutar UPU Vilinovac	Grad Metković	Čistoća Metković, VS	površina novih javnih zelenih površina	m2	0	4000	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	nije poznato
P3	Park unutar UPU Pržine II	Grad Metković	Čistoća Metković, VS	površina novih javnih zelenih površina	m2	0	8000	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	nije poznato
P4	Uspostava "džepnih" parkova	Grad Metković	Čistoća Metković, VS	površina novih javnih zelenih površina	m2	0	nije poznato	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2034.
A.2.1.1.3.	Unaprjeđenje i uređenje drugih javnih otvorenih površina (trgovi, tržnice i sl.)	Grad Metković	Čistoća Metković, DNŽ, VS	broj unaprjeđenih/uređenih drugih javnih otvorenih površina	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, EU	2025. - 2034.
P1	Uređenje trga na desnoj obali grada Metkovića	Grad Metković	Čistoća Metković, VS	površina novouređenog javnog prostora	m2	0	nije poznato	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2028.
P2	Izmještanje i uređenje nove Veletržnice	Grad Metković	VS	površina novouređenog javnog prostora	m2	0	nije poznato	na kraju razdoblja provedbe		2,000,000.00	ŽP, EU	2025. - 2028.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe	
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Učestalost praćenja		Procijenjena vrijednost	Izvor financiranja		
A.2.1.1.4.	Unaprjeđenje i uređenje okoliša objekata javne i društvene namjene	Grad Metković, DNŽ, RH	Čistoća Metković, VS	broj unaprjeđenih/uređenih okoliša javne/društvene namjene	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
				površina uređenog okoliša uz objekte javne i društvene namjene	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	
P1	Unaprjeđenje i uređenje okoliša odgojnih i obrazovnih ustanova	Grad Metković, DNŽ	Čistoća Metković, VS	površina uređenog okoliša	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP	2025. - 2034.
P2	Uređenje okoliša Gradskog kulturnog središta	Grad Metković	Čistoća Metković, VS	površina uređenog okoliša	m2	0	1750	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2028.
P3	Uređenje okoliša Dnevne bolnice Metković	RH	Grad Metković, VS	površina uređenog okoliša	m2	0	200	na kraju razdoblja provedbe		10,000.00	DP	2025. - 2028.
P4	Uređenje okoliša Doma za odrasle osobe i rehabilitaciju	RH	Grad Metković, VS	površina uređenog okoliša	m2	0	1500	na kraju razdoblja provedbe	*	100,000.00	DP, EU	nije poznato
P5	Uređenje vanjskog prostora Arheološkog muzeja Narona	RH	Grad Metković, VS	površina uređenog okoliša	m2	0	100	na kraju razdoblja provedbe		10,000.00	DP	2025. - 2028.
A.2.1.1.5.	Unaprjeđenje i uređenje okoliša uz zgrade stambene namjene	Grad Metković	Čistoća Metković, VS	površina unaprjeđenog/novouređenog okoliša	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2028.
P1	Obnova i uređenje okoliša oko stambenih zgrada na Trgu bana Josipa Jelačića	Grad Metković	Čistoća Metković, VS	površina obnovljenih zelenih površina	m2	0	2000	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2028.
A.2.1.1.6.	Uspostava površina produktivne zelene infrastrukture	Grad Metković	Čistoća Metković	broj lokacija produktivne zelene infrastrukture	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2028.
A.2.1.1.7.	Razvoj i uspostava zelenih konstruktivnih elemenata na zgradama (zeleni krovovi i zeleni zidovi)	Grad Metković	VS	broj uspostavljenih zelenih krovova ili zidova	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	nije poznato
A.2.1.1.8.	Unaprjeđenje i razvoj specijalnih oblika parkova	Grad Metković, DNŽ, RH	VS	broj razvijenih specijalnih oblika parkova	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
P1	Zona javne i društvene namjene Vid - arheološki park	Grad Metković, DNŽ, RH	VS	broj razvijenih specijalnih oblika parkova	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe						Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Učestalost praćenja	Procijenjena vrijednost		Izvor financiranja		
A.2.1.1.9.	Sadnja stabala	Grad Metković	Čistoća Metković	broj novo posađenih stabala	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, DP, EU	2025. - 2034.
A.2.1.1.10.	Opremanje javnih površina urbanom i drugom opremom	Grad Metković	Čistoća Metković	broj novo opremljenih javnih površina	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe	*	200,000.00	GP	2025. - 2034.
P1	Uspostava javnih slavina	Grad Metković	Čistoća Metković, VI O Metković	broj postavljenih javnih slavina	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe	*	100,000.00	GP	2025. - 2034.
P2	Uspostava javnog wc-a	Grad Metković	Čistoća Metković, VI O Metković	broj uređenih javnih wc-a	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2028.
MJERA 2.1.2. Unaprjeđenje i uređenje sakralno-memorijalnih prostora												
A.2.1.2.1.	Ozelenjavanje memorijalnih prostora (groblja)	Grad Metković	Čistoća Metković	broj ozelenjenih (hortikulturno) uređenih groblja	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2034.
				površina ozelenjenih (hortikulturno) uređenih groblja	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2034.
P1	Proširenje groblja sv. Ivana Nepomuka i uređenje zelenilom	Grad Metković	Čistoća Metković	površina uređenog zelenila	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2034.
A.2.1.2.2.	Uređenje prostora (okoliša) oko sakralnih objekata	PV	Grad Metković, VS	broj uređenih okoliša oko sakralnih objekata	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	SPV	nije poznato
MJERA 2.1.3. Unaprjeđenje i uređenje sportsko-rekreacijskih zona i sadržaja												
A.2.1.3.1.	Unaprjeđenje postojećih sportsko-rekreacijskih zona i sadržaja	Grad Metković	UKS, VS	broj unaprjeđenih sportsko-rekreacijskih zona ili sadržaja	broj	15	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
P1	Unaprjeđenje sportskog igrališta Glibuša - Put Vida	Grad Metković	UKS, VS	broj unaprjeđenih sportsko-rekreacijskih zona ili sadržaja	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2028.
P2	Unaprjeđenje sportskog igrališta Orašina	Grad Metković	UKS, VS	broj unaprjeđenih sportsko-rekreacijskih zona ili sadržaja	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2028.
P3	Unaprjeđenje Pomoćnog igrališta NK Neretva	Grad Metković	UKS, VS	broj unaprjeđenih sportsko-rekreacijskih zona ili sadržaja	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2028.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe						Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Učestalost praćenja	Procijenjena vrijednost		Izvor financiranja		
A.2.1.3.3.	Unaprjeđenje i uspostava dječjih igrališta, vježbališta na otvorenome i parkova za pse	Grad Metković	UKS	broj unaprjeđenih sadržaja	broj	7	7	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2034.
				broj novo uspostavljenih sadržaja	broj	7	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2034.
P1	Uspostava dječjeg igrališta Slatine	Grad Metković	UKS	broj novo uspostavljenih sadržaja	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		100,000.00	GP	2025. - 2028.
P2	Uspostava novih kvartovskih dječjih igrališta	Grad Metković	UKS	broj novo uspostavljenih sadržaja	broj	6	10	na kraju razdoblja provedbe		400,000.00	GP	2025. - 2028.
MJERA 2.1.4. Unaprjeđenje i uređenje zona pogodnih za razvoj edukativnih, turističkih i promocijskih sadržaja												
A.2.1.4.1.	Unaprjeđenje i uređenje zelenih edukativnih i turističkih sadržaja (tematske staze, pješačke i biciklističke staze, trim staze, vidikovci i sl.)	Grad Metković	JU DNŽ, HŠ, HV, TZ Metković,	broj unaprjeđenih ili uređenih edukativnih/ turističkih sadržaja	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
A.2.1.4.2.	Poticanje i podrška razvoju novih zelenih edukativnih i turističkih sadržaja (tematske staze, pješačke i biciklističke staze, trim staze, vidikovci i sl.)	TZ Metković, TZ DNŽ, JU DNŽ, HŠ, HV, OCD	Grad Metković	broj podržanih edukativnih/ turističkih sadržaja	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
P1	Razvoj pješačkih staza i edukativnih sadržaja kroz ornitološke rezervate Prud i Pod gredom	JU DNŽ	DNŽ, Grad Metković, TZ DNŽ, TZ Metković, HV, HŠ	broj podržanih edukativnih/ turističkih sadržaja	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato
P2	Razvoj edukativnih, rekreacijskih i turističkih sadržaja unutar značajnog krajobraza Predolac-Šibenica	JU DNŽ	Grad Metković, TZ Metković, TZ DNŽ, HŠ	broj podržanih edukativnih/ turističkih sadržaja	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe	
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost	Cijlana vrijednost	Učestalost praćenja		Procijenjena vrijednost	Izvor financiranja		
POSEBNI CILJ 2.2. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE ELEMENATA PLAVE I ZELENO-PLAVE INFRASTRUKTURE												
MJERA 2.2.1. Unaprjeđenje i uređenje zeleno-plavih koridora i površina												
A.2.2.1.1.	Uređenje zeleno-plavih koridora – ozelenjavanje i razvoj šetnica	Grad Metković	JU DNŽ, Čistoća Metković, HV, HC, VS	broj uređenih zelenih koridora/šetnica	broj	2	5	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
				dužina uređenih zelenih koridora/šetnica	m'	1650	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
P1	Unaprjeđenje šetališta 116. brigade HV	Grad Metković	Čistoća Metković	dužina unaprjeđenog šetališta	m'	0	700	na kraju razdoblja provedbe		70,000.00	GP, EU	2025. - 2034.
P2	Unaprjeđenje šetališta A satnije ZNG	Grad Metković	JU DNŽ, Čistoća Metković, HV, VS	dužina unaprjeđenog šetališta	m'	0	700	na kraju razdoblja provedbe		70,000.00	GP, EU	2025. - 2034.
P3	Uspostava i uređenje novih koridora (šetnica) duž Neretve	Grad Metković	JU DNŽ, Čistoća Metković, HV, HC, VS	dužina uređenog šetališta	m'	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
P4	Uređenje rive u Vidu (Male i Velike rive)	Grad Metković	JU DNŽ, HV, Čistoća Metković, VS	dužina uređenog prostora	m'	0	50	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, DP, EU	2025. - 2034.
P5	Uspostava i uređenje šetnice uz rijeku Norin (Vid)	Grad Metković	JU DNŽ, HV, Čistoća Metković, VS	dužina uređenog šetališta	m'	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
A.2.2.1.2.	Unaprjeđenje okoliša vodenih površina	Grad Metković	JU DNŽ, HV, VIO Metković, VS	broj uređenih okoliša	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato
				površina uređenog okoliša	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato	
P1	Rukavac Stare Neretve	Grad Metković	JU DNŽ, HV, VS	površina uređenog okoliša	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe	
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Učestalost praćenja		Procijenjena vrijednost	Izvor financiranja		
MJERA 2.2.3. Ispitivanje i implementacija održivih rješenja povezanih s vodom												
A.2.2.3.1.	Analiza osjetljivosti područja na (urbane) poplave i mogućnosti implementacije održivih rješenja	Grad Metković	ViO Metković, HV, VS	izrađen dokument	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		50,000.00	GP, DP, EU	nije poznato
A.2.2.3.2.	Ispitivanje i implementacija integralnih rješenja odvodnje oborinskih voda	Grad Metković	ViO Metković, HV, VS	izrađen dokument	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		50,000.00	GP, DP, EU	nije poznato
A.2.2.3.3.	Provedba pilot projekta implementacije integralnih rješenja odvodnje oborinskih voda	Grad Metković	ViO Metković, HV, VS	proveden pilot projekt	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, DP, EU	nije poznato
A.2.2.3.4.	Ispitivanje i implementacija prikupljanja i korištenja oborinskih voda za potrebe zalijevanja javnih zelenih površina	Grad Metković	ViO Metković, Čistoća Metković, VS	izrađen dokument	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		30,000.00	GP, DP, EU	nije poznato
A.2.2.3.5.	Provedba pilot projekta prikupljanja i korištenja oborinskih voda za potrebe zalijevanja javnih zelenih površina	Grad Metković	ViO Metković, Čistoća Metković, VS	proveden pilot projekt	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, DP, EU	nije poznato
POSEBNI CILJ 2.3. UNAPRJEĐENJE ELEMENATA SIVE INFRASTRUKTURE												
MJERA 2.3.1. Unaprjeđenje prometne infrastrukture i prometa u mirovanju												
A.2.3.1.1.	Unaprjeđenje i razvoj pješačkog prometa	Grad Metković	ŽUC, HC, VS	duljina rekonstruiranih/izgrađenih nogostupa	m'	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	godišnje	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, RH, EU	2025. - 2034.
				duljina obnovljenih/uspostavljenih zelenih koridora	m'	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	godišnje		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, RH, EU	2025. - 2034.
P1	Uspostava drvoreda duž Ulice Petra Krešimira	Grad Metković	Čistoća Metković, ŽUC	duljina uspostavljenog drvoreda	m'	0	2000.00	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2028.
P2	Uspostava zelenog koridora duž Splitske ulice	Grad Metković	Čistoća Metković, HC	duljina uspostavljenog zelenog koridora	m'	0	1500	na kraju razdoblja provedbe	*	150,000.00	GP, ŽP, RH, EU	2025. - 2034.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe	
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Učestalost praćenja		Procijenjena vrijednost	Izvor financiranja		
A.2.3.1.2.	Unaprjeđenje i razvoj biciklističkog prometa	Grad Metković	ŽUC, HC, DNŽ, TZ Metković, VS	duljina unaprjeđenih/izgrađenih biciklističkih staza	m'	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	godišnje	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, RH, EU	2025. - 2034.
				broj uspostavljene biciklističke infrastrukture (odmorišta, servisne stanice, parkirališta za bicikle i sl.)	broj	0	5	na kraju razdoblja provedbe		100,000.00	GP, ŽP, RH	2025. - 2034.
P1	Biciklistička staza Metković - Vid - Prud	Grad Metković	ŽUC, HC, DNŽ, TZ Metković, VS	duljina uređenih biciklističkih staza odvojenih od cestovnog prometa	m'	0	5000	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, RH, EU	2025. - 2034.
P2	Biciklistička staza Metković - Kula Norinska	Grad Metković	ŽUC, HC, DNŽ, TZ Metković, VS	duljina uređenih biciklističkih staza odvojenih od cestovnog prometa	m'	0	4000	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, RH, EU	nije poznato
A.2.3.1.3.	Unaprjeđenje Autobusnog kolodvora	Grad Metković	Metković razvoj d.o.o., Čistoća Metković	površina uređenog okoliša	m2	0	1000	na kraju razdoblja provedbe	*	20,000.00	GP	2025. - 2034.
A.2.3.1.4.	Unaprjeđenje i uspostava javnih parkirališta s elementima zelene infrastrukture	Grad Metković	Metković razvoj d.o.o., Čistoća Metković	broj unaprjeđenih parkirališnih površina s elementima ZI	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2034.
				broj uspostavljenih parkirališnih površina s elementima ZI	broj	0	5	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2034.
P1	Parkiralište u Vidu	Grad Metković	Čistoća Metković, AMN	površina uređenog parkirališta s elementima ZI	m2	0	2000	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, DP	2025. - 2034.
P2	Parkiralište Mala riva u Metkoviću	Grad Metković	Metković razvoj d.o.o., Čistoća Metković	površina uređenog parkirališta s elementima ZI	m2	0	1000	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2034.
MJERA 2.3.2. Planiranje i unaprjeđenje okoliša gospodarskih/industrijskih/poslovnih zona												
A.2.3.2.1.	Uspostava zelenih koridora uz/unutar zona gospodarske/industrijske/ poslovne zone	Grad Metković	Čistoća Metković, HC, VS	duljina zelenih koridora	m'	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	100,000.00	GP	2025. - 2034.
P1	Poslovna zona Dubravica	Grad Metković	Čistoća Metković, VS	duljina zelenih koridora	m'	0	2000	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	202. - 2028.
A.2.3.2.2.	Planiranje većih površina i kvalitete (zaštitnog) zelenila unutar gospodarskih/industrijskih/poslovnih zona	Grad Metković	VS	smjernice planiranja implemetirane u dokumente prostornog uređenja	broj	0	4	na kraju razdoblja provedbe	*	**	GP	2025. - 2034.
A.2.3.2.3.	Poticanje ozelenjavanja parkirališnih i drugih asfaltiranih površina unutar gospodarskih/industrijskih/poslovnih zona	Grad Metković	GS	površina unaprjeđenog/novouređenog okoliša	m2	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe	*	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2034.

Tablica 31. Praćenje i vrednovanje provedbe strateškog cilja 3.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe	
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost (2025.)	Ciljana vrijednost (2034.)	Učestalost praćenja		Procijenjena vrijednost	Izvor financiranja		
STRATEŠKI CILJ 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE PROSTOROM I ZGRADAMA												
POSEBNI CILJ 3.1. RAZVOJ I PROVEDBA KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA												
MJERA 3.1.1. Poticanje i provedba poboljšanja postojećih prostora i zgrada												
A.3.1.1.1.	Unaprjeđenje i energetska obnova objekata javne i društvene namjene	Grad Metković, DNŽ, RH, JP	VS	broj unaprjeđenih i energetski obnovljenih objekata javne i društvene namjene	broj	0	4	na kraju razdoblja provedbe		400,000.00	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
A.3.1.1.2.	Poticanje/edukacija/subvencioniranje obnove pročelja zgrada i energetske obnove zgrada u privatnom vlasništvu	Grad Metković, RH	LZ, VS	broj subvencioniranih obnova pročelja zgrada ili energetske obnove zgrada u privatnom vlasništvu	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe		100,000.00	GP, DP, EU	2025. - 2034.
A.3.1.1.3.	Razvoj i poticanje projekata za jačanje kružnog gospodarenje prostorom i zgradama	PV, LZ	Grad Metković, DNŽ	broj podržanih projekata lokalne zajednice	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	SPV, JPP	2025. - 2034.
A.3.1.1.4.	Prilagodba građevina i prostora za pristup osobama s invaliditetom i slabijom pokretljivošću	Grad Metković	VS	broj prilagođenih prostora i građevina osobama s invaliditetom	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, DP	2025. - 2034.
MJERA 3.1.2. Rekonstrukcija i prenamjena nekorisitenih/napuštenih zgrada												
A.3.1.2.1.	Rekonstrukcija objekata javne i društvene namjene po principima kružnosti	Grad Metković, DNŽ, RH, JP	MINKUL, JP, VS, dr.	broj rekonstruiranih objekata po principima kružnosti	broj	0	4	na kraju razdoblja provedbe		600,000.00	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
P1	Osnovna škola don Mihovila Pavlinovića	DNŽ	VS	broj rekonstruiranih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		200,000.00	ŽP	2025. - 2028.
P2	Gimnazija Metković	DNŽ	VS	broj rekonstruiranih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		200,000.00	ŽP	2025. - 2028.
P3	Zgrada bivšeg kina	DNŽ	VS	broj rekonstruiranih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	SPV, JPP	2025. - 2028.
P4	Zgrada Đačkog doma (kuća Paranos)	RH	Grad Metković, MINKUL, VS	broj rekonstruiranih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	RH, EU	nije poznato
P5	Društveni dom Dubravica	Grad Metković	VS	broj rekonstruiranih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		100,000.00	GP	2025. - 2028.
P6	Javna vatrogasna postrojba (JVP) Metković	Grad Metković	VS	broj rekonstruiranih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		100,000.00	GP	2025. - 2028.
P7	Autobusni kolodvor	Grad Metković	Metković razvoj d.o.o., VS	broj rekonstruiranih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2034.
P8	Gubave kuće	RH	Grad Metković, MINKUL, VS	broj rekonstruiranih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato

Naziv aktivnosti		Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe
				Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna	Ciljana	Učestalost		Procijenjena	Izvor	
A.3.1.2.2.	Izgradnja objekata javne i društvene namjene po principima kružnosti	Grad Metković, DNŽ, RH, JP	VS	broj izgrađenih objekata po principima kružnosti	broj	0	7	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.
P1	Dječji vrtić Klada	Grad Metković	VS	broj izgrađenih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, EU	2025. - 2028.
P2	Osnovna škola (lijeva obala)	DNŽ	VS	broj izgrađenih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	ŽP, EU	2025. - 2028.
P3	Vatrogasni dom Vid	Grad Metković	VS	broj izgrađenih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2028.
P4	Lapidarij Arheološkog muzeja Narona	RH	VS	broj izgrađenih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		7,500,000.00	DP, EU	2025.
P5	Muzej neretvanske lađe	Grad Metković	VS	broj izgrađenih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato
P6	Muzej metkovskog sporta	Grad Metković	VS	broj izgrađenih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato
P7	Sportska dvorana Jerkovac	Grad Metković	VS	broj izgrađenih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2028.
P8	Veslački klub	Grad Metković	VS	broj izgrađenih objekata po principima kružnosti	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP	2025. - 2028.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe	
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost (2025.)	Ciljana vrijednost (2034.)	Učestalost praćenja		Procijenjena vrijednost	Izvor financiranja		
POSEBNI CILJ 3.2. URBANA SANACIJA I PREOBRAZBA												
MJERA 3.2.1. Urbana sanacija												
A.3.2.1.1.	Stvaranje preduvjeta za provedbu urbane sanacije	Grad Metković	VS	definirani prostori i određene smjernice za urbanu sanaciju implementirane u dokumente prostornog uređenja	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe	*	**	GP	2025. - 2028.
				provedeni arhitektonsko-urbanističkih natječaji za priložna područja urbane sanacije	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		150,000.00	GP	2028. - 2030.
				izrađeni urbanistički planovi uređenja područja urbane sanacije	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		30,000.00	GP	2030. - 2032.
				provedena urbana sanacija prioritetnih područja	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato
MJERA 3.2.2. Urbana preobrazba												
A.3.2.1.1.	Stvaranje preduvjeta za provedbu urbane preobrazbe	Grad Metković	VS	definirani prostori i određene smjernice za urbanu preobrazbu implementirane u dokumente prostornog uređenja	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe	*	**	GP	2025. - 2028.
				provedeni arhitektonsko-urbanističkih natječaji za priložna područja urbane preobrazbe	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		150,000.00	GP	2028. - 2030.
				izrađeni urbanistički planovi uređenja područja urbane preobrazbe	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe		30,000.00	GP	2030. - 2032.
				provedena urbana preobrazba prioritetnih područja	broj	0	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	na kraju razdoblja provedbe		nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato
P1	Revitalizacija lučkog područja u Metkoviću	RH	Grad Metković, DNŽ, HV, dr.	površina urbane preobrazbe	m2	0.00	75,000.00	na kraju razdoblja provedbe	nije moguće procijeniti u ovom trenutku	GP, ŽP, DP, EU	nije poznato	

Tablica 32. Praćenje i vrednovanje provedbe strateškog cilja 4.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe	
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost (2025.)	Ciljana vrijednost (2034.)	Učestalost praćenja		Procijenjena vrijednost	Izvor financiranja		
STRATEŠKI CILJ 4. PLANIRANJE I UPRAVLJANJE RAZVOJEM ZELENE URBANE OBNOVE												
POSEBNI CILJ 4.1. USPOSTAVA, IMPLEMENTACIJA I PRAĆENJE RAZVOJA ZELENE URBANE OBNOVE												
MJERA 4.1.1. Implementacija zelene urbane obnove u sektorske politike JLS-a												
A.4.1.1.1.	Implementacija zelene urbane obnove u dokumente prostornog uređenja	Grad Metković	VS	broj prostornih planova u koje je implementirana SZUO	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe	*	30,000.00	GP	2025. - 2034.
A.4.1.1.2.	Implementacija zelene urbane obnove u strateške dokumente	Grad Metković	VS	broj strateških dokumenata u koje je implementirana SZUO	broj	0	5	na kraju razdoblja provedbe	*	100,000.00	GP	2025. - 2034.
A.4.1.1.3.	Izmjena i dopuna SZUO po donošenju nacionalnih smjernica i evaluaciji učinaka	Grad Metković	VS	provedena evaluacija učinaka i izrađena izmjena i dopuna SZUO	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe	*	20,000.00	GP	2029. - 2030.
MJERA 4.1.2. Uspostava digitalnih alata za praćenje razvoja zelene urbane obnove												
A.4.1.2.1.	Unaprjeđenje postojeće GIS baze podataka	Grad Metković	VS	broj provedenih unaprjeđenja	broj	0	10	godišnje	*	100,000.00	GP	2025. - 2034.
A.4.1.2.2.	Izrada i unošenje podataka u nacionalne registre povezane sa zelenom urbanom obnovom	Grad Metković	VS	izrađeni i uneseni podaci u nacionalne registre	broj	0	10	godišnje	*	50,000.00	GP	2025. - 2034.
A.4.1.2.4.	Uspostava baze podataka projekata zelene urbane obnove	Grad Metković	VS	uspostavljena baza podataka	broj	0	1	na kraju razdoblja provedbe	*	10,000.00	GP	2025. - 2026.
A.4.1.2.5.	Redovito ažuriranje svih digitalnih alata i baze podataka	Grad Metković	VS	provedeno godišnje ažuriranje	broj	0	10	godišnje	*	50,000.00	GP	2025. - 2034.
POSEBNI CILJ 4.2. EDUKACIJA I PODIZANJE DRUŠTVENE SVIJEŠTI												
MJERA 4.2.1. Edukacija predstavnika JLS-a												
A.4.2.1.1.	Imenovanje predstavnika za razvoj zelene urbane obnove	Grad Metković	-	broj provedenih imenovanja	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe	*	*	GP	2025., 2030.
A.4.2.1.2.	Osnivanje Suradničkog vijeća za planiranje i razvoj zelene urbane obnove	Grad Metković	JU DNŽ, Čistoća Metković, TZ Metković, HŠ, HV, ZO, SO, OCD, dr.	osnovano i imenovano Suradničko vijeće	broj	0	2	na kraju razdoblja provedbe		*	GP	2025., 2030.
				broj održanih sastanaka	broj	0	20	na kraju razdoblja provedbe		*	GP	2025. - 2034.
A.4.2.1.3.	Edukacija predstavnika JLS-a povezanih s temom zelene urbane obnove	Grad Metković	MPGI, VS	broj pohañanih edukacija	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe	*	10,000.00	GP	2025. - 2034.
A.4.2.1.4.	Edukacija predstavnika JLS-a za rad s digitalnim alatima	Grad Metković	MPGI, VS	broj pohañanih edukacija	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe		10,000.00	GP	2025. - 2034.

Naziv aktivnosti	Nositelj aktivnosti	Suradnici	Okvir za praćenje provedbe					Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan		Terminski plan provedbe	
			Pokazatelj ishoda	Mjera	Početna vrijednost (2025.)	Ciljana vrijednost (2034.)	Učestalost praćenja		Procijenjena vrijednost	Izvor financiranja		
MJERA 4.2.2. Edukacija i podizanje društvene svijesti												
A.4.2.2.1.	Informiranje javnosti putem sredstva javnog priopćavanja	Grad Metković	VS	broj provedenih aktivnosti usmjerenih na informiranje, edukaciju	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe		10,000.00	GP	2025. - 2034.
A.4.2.2.2.	Organizacija radionica, događanja, manifestacija i sl. koje tematiziraju zelenu urbanu obnovu	Grad Metković	VS	broj provedenih radionica, događanja, manifestacija i sl.	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe		10,000.00	GP	2025. - 2034.
A.4.2.2.3.	Osmišljavanje sustava i provedba uključivanja građana u razvoj zelene infrastrukture	Grad Metković	JU DNŽ, Čistoća Metković, OCD, dr.	broj osmišljenih prijedloga	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe	*	*	GP	2025., 2030.
				broj provedenih projekata	broj	0	5	na kraju razdoblja provedbe		50,000.00	GP	2025. - 2034.
MJERA 4.2.3. Suradnja sa znanstvenom i stručnom zajednicom, organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom												
A.4.2.3.1.	Osmišljavanje i izrada prijedloga (pilot) projekata (u suradnji sa ZO, SO, OCD i/ili LZ)	Grad Metković	ZO, SO, OCD, LZ	broj osmišljenih prijedloga	broj	0	10	na kraju razdoblja provedbe	*	*	GP	2025., 2030.
A.4.2.3.2.	Provedba (pilot) projekata (u suradnji sa ZO, SO, OCD i/ili LZ)	Grad Metković	ZO, SO, OCD, LZ	broj provedenih projekata	broj	0	5	na kraju razdoblja provedbe	*	100,000.00	GP, ŽP, DP, EU	2025. - 2034.

13. POPIS IZVORA/LITERATURE

PROSTORNO-PLANSKA DOKUMENTACIJA

- Prostorni plan uređenja Grada Metkovića, Neretvanski glasnik broj 6/04, 1/10 - ispravak, 1/15, 07/15 – ispravak, 2/20, 1/21 – ispravak, 2/23, 8/23
- UPU "Pržine 2", Neretvanski glasnik broj 3/22
- UPU Poslovne zone Meterizi, Neretvanski glasnik broj 8/23
- UPU dijela naselja Vid, Neretvanski glasnik broj 2/23
- UPU Gradsko groblje sv. Ivana Nepomuka, Neretvanski glasnik broj 7/22
- UPU poslovne zone Dubravica, Neretvanski glasnik broj 6/22
- UPU "Desna obala", Neretvanski glasnik broj 03/22
- UPU "Vilinovac", Neretvanski glasnik broj 11/24

ZAKONODAVNI OKVIR

- NACIONALNI PLAN OPORAVKA I OTPORNOSTI 2021. – 2026. (NPOO), "Narodne novine" broj 78/21
- NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE, "Narodne novine" broj 13/21
- ODLUKA O DONOŠENJU PROGRAMA FINANCIRANJA EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000, "Narodne novine" broj 54/22
- PLAN UPRAVLJANJA VODNIM PODRUČJIMA 2022.-2027., "Narodne novine" broj 84/23
- PRAVILNIK CILJEVIMA OČUVANJA I MJERAMA OČUVANJA CILJNIH VRSTA I STANIŠNIH TIPOVA U PODRUČJIMA EKOLOŠKE MREŽE, "Narodne novine" broj 111/22
- PRAVILNIK O POPISU STANIŠNIH TIPOVA I KARTI STANIŠTA, "Narodne novine" broj 27/21
- PRAVILNIK O CILJEVIMA OČUVANJA I MJERAMA OČUVANJA CILJNIH VRSTA PTICA U PODRUČJIMA EKOLOŠKE MREŽE, „Narodne novine“ broj 25/20, 38/20
- PROGRAM KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA ZA RAZDOBLJE 2021. DO 2030., "Narodne novine" broj 143/21.
- PROGRAM RAZVOJA ZELENE INFRASTRUKTURE U URBANIM PODRUČJIMA ZA RAZDOBLJE OD 2021. DO 2030. GODINE, "Narodne novine" broj 147/21
- PROVEDBENI PLAN OBRANE OD POPLAVA BRANJENOG PODRUČJA - SEKTOR F – JUŽNI JADRAN - BRANJENO PODRUČJE 32 - PODRUČJE MALIH SLIVOVA NERETVA – KORČULA I DUBROVAČKO PRIMORJE I OTOCI, Hrvatske vode, lipanj 2024.
- STRATEGIJA I AKCIJSKI PLAN ZAŠTITE PRIRODE REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE OD 2017. DO 2025. GODINE, "Narodne novine" broj 72/17.
- STRATEGIJA PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE OD 2040. GODINE S POGLEDOM NA 2070. GODINU, "Narodne novine" broj 46/20
- TEHNIČKI PROPIS O OSIGURANJU PRISTUPAČNOSTI GRAĐEVINA OSOBAMA S INVALIDITETOM I SMANJENE POKRETLJIVOSTI, „Narodne novine“ broj 12/23
- UREDBA O EKOLOŠKOJ MREŽI I NADLEŽNOSTIMA JAVNIH USTANOVA ZA UPRAVLJANJE PODRUČJIMA EKOLOŠKE MREŽE, "Narodne novine" broj 80/13, 15/18, 14/19, 80/19
- ZAKON O GRADNJI, "Narodne novine" broj 153/13, 20/17, 39/19, 125/19, 145/24
- ZAKON O GROBLJIMA, "Narodne novine" broj 18/98, 50/12, 89/17
- ZAKON O KLIMATSKIM PROMJENAMA I ZAŠTITI OZONSKOG SLOJA, "Narodne novine" broj 127/19
- ZAKON O LOKALNOJ (REGIONALNOJ) SAMOUPRAVI, "Narodne novine" broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 16/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/12, 137/17, 123/17, 98/19, 144/20
- ZAKON O PROSTORNOM UREĐENJU, "Narodne novine" broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23
- ZAKON O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA, „Narodne novine“ broj 82/08, 69/17

- ZAKON O REGIONALNOM RAZVOJU REPUBLIKE HRVATSKE, "Narodne Novine" broj 147/14, 123/17, 118/18
- ZAKON O SUZBIJANJU DISKRIMINACIJE, „Narodne novine“ broj 85/08, 112/12
- ZAKON O ŠUMAMA, "Narodne novine" broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23, 36/24
- ZAKON O VODAMA, "Narodne novine" broj 66/19, 84/21, 47/23
- ZAKON O ZAŠTITI OKOLIŠA, „Narodne novine“ broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18
- ZAKON O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA, "Narodne novine" broj 145/24
- ZAKON O ZAŠTITI PRIRODE, "Narodne novine" broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23

STRUČNA I ZNANSTVENA LITERATURA

- APE d.o.o. (2019.), Revitalizacija ruralnih naselja doline Neretve, Smjernice za integralnu zaštitu ruralnih krajolika i održivi razvoj turizma delte rijeke Neretve na projektu CO-EVOLVE, Zagreb.
- APE d.o.o. (2021.), Izvješće o stanju u prostoru Grada Metkovića 2013. – 2020., Metković.
- BRANKOVIĆ I SUR. (2017.), Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (Podaktivnost 2.2.1.), 3. verzija.
- BRANKOVIĆ I SUR. (2017.), Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (Podaktivnost 2.2.1.), 3. verzija.
- DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA (2021.), Plana razvoja Dubrovačko – neretvanske županije do 2027. godine, Dubrovnik.
- JAVNA USTANOVA ZA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM DIJELOVIMA PRIRODE DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE (2023.), Plan upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Delta Neretve, Dubrovnik.
- LANDSBERG, HE. (1981.), The urban climate, International Geophysics, Vol.28, Academic press, New York.
- MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRADITELJSTVA I DRŽAVNE IMOVINE (2024.), Metodologija za identifikaciju i kartiranje urbanih toplinskih otoka, Zagreb.
- MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRADITELJSTVA I DRŽAVNE IMOVINE (2024.), Priručnik o ublažavanju urbanih toplinskih otoka, Zagreb.
- MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRADITELJSTVA I DRŽAVNE IMOVINE i ENERGETSKI INSTITUT HRVOJE POŽAR (2024.), Priručnik o primjeni zelene infrastrukture, Zagreb.
- UHY SAVJETOVANJE d.o.o. (2022.), Provedbeni program Grada Metkovića za razdoblje 2022. – 2025., Metković.
- URBANEX d.o.o. (2023.), Priručnik za implementaciju strategije zelene urbane obnove, Split.

ELEKTRONIČKI IZVORI

- ARHEOLOŠKI MUZEJ NARONA, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://www.a-m-narona.hr/>
- BIOPORTAL – INFORMACIJSKI SUSTAVA ZAŠTITE PRIRODE, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <http://www.bioportal.hr/gis/>.
- CORINE LAND COVER, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <http://www.haop.hr/>.
- DRŽAVNI HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://dzs.gov.hr/>.
- DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://dzs.gov.hr/>.
- GEOPORTAL DRŽAVNE GEODETSKE UPRAVE, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://geoportal.dgu.hr/>.
- GEOPORTAL KULTURNIH DOBARA REPUBLIKE HRVATSKE, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://geoportal.kulturnadobra.hr/>.
- GOOGLE MAPS, Službena web stranica, Pristupljeno, 2024./2025., <https://www.google.com/maps>.
- GRAD METKOVIĆ, Službena web stranica, Pristupljeno, 2024./2025., <https://grad-metkovic.hr/>
- HRVATSKE ŠUME, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://www.hrsume.hr/index.php/hr/>.

- HRVATSKE ŠUME JAVNI PODACI GIS, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <http://javni-podaci.hrsume.hr/>.
- HRVATSKE VODE, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://www.voda.hr/>.
- JAVNA USTANOVA ZA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM DIJELOVIMA PRIRODE DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE, Službena web stranica, Pristupljeno, 2024./2025., <https://www.zastita-prirode-dnz.hr/>
- KATASTAR – UREĐENA ZEMLJA, Službena web stranica, Pristupljeno, 2024./2025., <https://oss.uredjenazemlja.hr/>.
- MAPS ARCANUM, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://maps.arcanum.com>.
- MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ZELENE TRANZICIJE, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://mzozt.gov.hr/>.
- MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://min-kulture.gov.hr/>.
- MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRADITELJSTVA I DRŽAVNE IMOVINE, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://mpgi.gov.hr/>.
- REGISTAR KULTURNIH DOBARA, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://min-kulture.gov.hr/>.
- TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA METKOVIĆA, Službena web stranica, Pristupljeno, 2024./2025., <https://tzmekovic.hr/>
- US GEOLOGICAL SURVEY (USGS), Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://www.usgs.gov/>.
- WIKIPEDIA, Metković, Pristupljeno, siječanj 2025., <https://hr.wikipedia.org/wiki/Metkovi%C4%87>
- WIKIPEDIA, Vid, Pristupljeno, siječanj 2025., [https://hr.wikipedia.org/wiki/Vid_\(Metkovi%C4%87\)](https://hr.wikipedia.org/wiki/Vid_(Metkovi%C4%87))
- ZAVOD ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I PRIRODE, Službena web stranica, Pristupljeno, siječanj 2025., <http://www.haop.hr/>.
- ŽUPA VID, Sakralni objekti, Pristupljeno, siječanj 2025., https://www.vid.hr/zupavid/sakralni_objekti.htm